

L 4 Y
592

Behrnu drangs.

Jauna

pirma lasischauas grahmata

preelsh

pagasta skohlahm

apgahdata

no

E. Schroeder,

Salas draudses mahzitaja.

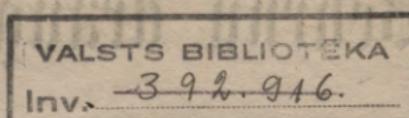
Pirma daļa.

Deturta pahrlabota un pawairota driķe.

Rīga, 1882.

Driķehts pee bilschu un grahmatu-driķetāja un burtu-leħjeja Ernst Plates
pee Pehtera bāsnīzās.

410-86 1953

0509019421

Gegen den Druck der in diesem Buche enthaltenen Abschnitte religiösen Inhalts ist
von Seiten des Rigaischen Evangelisch-Lutherischen Consistoriums nichts einzuwenden.
Riga, Stadt-Consistorium, den 28. Mai 1875.

(L. S.)

C. Müller,
geistliches Mitglied.

Nozenses atveiklets. Riga, 29. Janvari 1882.

Sawam

m i h l a m f e e w a s t e h w a m

Alw. Pohrt,

Trikates draudses mahzitajam

pañneeds

scho grahmatiku

rakſtitajs.

1000000

monat & monat im olden

trödeln und

schmieden und so weiter

1000000

walzendeig und

1000000

Bohfsfereschanas grahamitika.

1. a, o, u.

j, w.

r, m, u, n, l, t.

ja, ar, a = la, al = wa, ma = la, la = ma, wa = ta, ma = na,
ma = na, na = ma, na = wa, a = ra = ja, ma = nam, na = mam, a = ra = jam.
jo, no, no = ma = la, no = ma = na, no = ma = na;
un, mu, ma = lu, ma = lu, ma = nu, na = mu, wa = ru, ru = na,
a = ru, aw = ju, wa = lu, a = ra = ju, la = ma = ju, ru = na = ju, rul = lu.

2. i, e, ee.

ar, ir, a = ri, ri = ja, ri = ju, wi = ni, wi = na, wi = nu, li = ni,
ma = ni, na = mi, rul = li, rul = ti, wil = ni, wil = na, wi = nam,
a = ra = ji, ma = ni = ju, ma = ni = ji, wi = na, ru = na, wi = ni, ar,
wi = ni ma = na, wi = na ma = ni = ja, wi = ni war, wi = na ma = na,
wi = ni ir.

ne, re, a = re, el = le, sel = le, me = mi = na, em = ma, ne = mu,
nem, ne = mam, ne = ru = na, ne = la = ma, wi = jo = le, me = le = ne,
wa = fe = ju, ne = nem ar wa = ru, me = mi = na ne = war, me = le = ne
ir mel = na, wil = na ir mel = na.

ee = wa, ee = mu, nee = wa, nee = re, wee = na, wee = nu, ree = ri,
wee = ni, lee = li, mee = ru, leen, lee = li wil = ni, wi = ni ir ar
mee = ru, wi = ni ir lee = li, wi = ni leen.

3. ah = a, eh = e, ih = i, oh = o, uh = u.

ah = la = wa, ahr = ma = la, mah = ja, jah = ju, rah = wu,
nah = we, tah = wu, wah = le, mah = ni, mah = li, wahre = na, mah = jo,
wah = we = re, jah = jam, mah = jahm, ma = lahm, wa = re = jahm,
jah = jahm, ri = jahm, a = lahm.

eh = we = le, meh = le, web = ji, leh = le, web = le, leh = ne, wehl,
weh = le = ju, neh = mu, reh = ja, leh = ju,
eh = na, leh = ni, web = li, web = lu, jeh = ri, ehr = mi, meh = ri,
ih = re, ih = re = ji, wihs = le, wihs = ri, mihs = lo, lihs = ni, lihs = me,
mih = le = ju, lihs = me = ju,
oh = la, oh = ma, oh = re, noh = ma, noh = re, loh = ma, loh = ne,
roh = ni, rohw = ji, moh = na,
juh = ra, muh = ja, nuh = ne, muh = ri, ruh = me.

4. à, è, ë, (ô, ï).

na = mā, mah = jā, web = rā, meerā, web = jā, eh = nā, ri = jā,
a = lā, ma = lā, juh = rā, oh = lā, wi = ni ir ma = nā mah = jā,
wihs = ri ir ri = jā, wi = na ir mee = rā, juh = rā ir wil = ni,
meh = lē, wihs = lē, el = lē, nah = wē, wah = lē, ree = rē, lihs = mē,
a = lā, roh = wī.

5. ei, ai, au, (oi, ui).

ei = ma, eij, reij, nei, lei = ja, lei = ju, wir = wei, nee = rei,
el = lei, nah = wei, lihs = mei, ruh = mei,

ai = re, ai = re = ji, lai, lai = wa, lai = me, wai, wai = na,
mai = na, ee = wai, wee = nai, wi = nai, me = mi = nai, noh = rai, juh =
rai, wai wi = na war? wai wi = ni ir mah = jā? wai wihs = ri ir
lai = wā? nem lee = lo lai = wu, lee = li wil = ni wet lee = lo lai = wu,
wai ma = nim ir lai = me?

au = ni, au = nu, au = ju, nau, aui, rauj, jau, jau = na,
rau = ju, mau = ju, mau = ra, lau = wa, lau = ju, lau = nu, lauj,
wai me = mi = na ir na = mā? rē, me = mi = na ir na = mā, au = nam
ir mel = na wil = na.

wai ih = re = ji ir lai = wā?

6. i, ï, s.

is, us, ais, sah = le, sa = ri, sa = ta, sar = na, se = me, see = ma,
seh = we = le, seh = ni, sel = li, sihs = me, mi = sa, mai = se, ma = si,
wihs = se, eh = se = li, ehr = se = li, e = sa = ri, we = su = mi,
af = mi = ni, ef = mu, sah = ni, fa = la, fal = na, fal = mi, feh = ja,
feh = ne, feh = ra, fen, fe = wim, sihs = ja, sihs = li, fi = le, fee = na,
fee = wa, fee = ri, fooh = ma, fooh = teem, fu = la, fu = ni, fau = ja,
fau = le, fai = me, mah = fa, muh = fu, juh = fu, a = fa = ra, wa =
fa = ra, a = fa = ri.

es, ee = was, wee = nas, wa = ras, mah = jas, mei = jas, au = sas,
si = nas, wa = tas, si = nahs, i = rabs, a = lâs, ma = lâs, mehs,
mih = lehs, meh = les, rai = ses, wih = les, meh = les, wah = les,
föh = li = jees, rau = jees, wih = lees, si = wis, weh = ris, ehr = se = lis,
wehr = sis, sel = lis, see = me = lis, rul = lis, weh = sis, föh = lis,
föh = lis, föh = li = jis, mah = johs, lau = johs, rau = johs, wil = nos,
rul = los, sal = mos, juhs, muhs.

es si = nu, es lau = ju, es rah = wu, es wa = ru, es ef = mu,
mehs e = fam, ne = nem wis, fu = ni reij, mehs e = fam mah = jas,
mehs = ee = sim us mah = jahm, lai = wa ir juh = ras wil = nos, mehs
jah = sim us ehr = se = leem, see = ma ir sal = na, ih = re = ji i = rahs
lai = wâ, e = sa = ra ir a = fa = ri un lib = ni, mah = sa ir ma = sa,
fee = wa ir mah = jas, wai sa = la ir lee = la? sah = le ir sa = la,
e = sa = rôs ir si = wis, muh = fu mah = jas ir ma = sas, seh = ni
la = sa seh = nes, mehs e = fam ma = si.

7. d, t.

ehd, ah = da, a = da, da = ra, da = ka, dah = wa = na, dar = wa,
dahr = si, deht, deh = li, deh = li, de = wa, de = wu, dahl = de = ris,
de = re = ju, de = wi = ni, dee = na, ar dee = wu, di = wi, doh = mas,
doh = di, dohd, doh = nas, doh = nis, duh = nas, duh = mi, wi = dus,
le = dus, me = dus, nau = da, rau = da, lah = de, loh = de, see = di,
ra = di, rah = di, lau = dis.

at, eet, at = eet, no = eet, reet, feet, deet, leet, ta, tê, to, tee,
tu, tai, tahs, tahn, teem, tohs, ta = wa, tah = di, tah = lee = ne,
tah = ku, tau = ta, tau = wa, tau = re, tee = lis, tee = fa, teh = le, teh =
wi = ja, teh = wi = ni, teh = wam, tei = tan, te = wim, te = wis, te = le,
te = li = te, tih = ne, tih = re = lis, tih = ta = was, ti = nis, tir = se, tohr =
nis, tul = lis, tum = fa, tur, a = da = ta, man = ta, sehta, mei = ta,
wah = te, loh = te, loh = ti, leh = ti, lee = ti, ra = tos, ma = tos,
lau = ti = ni, ri = te = ni, miht, liht, doht, raht, jaht, wah = riht, wa =
reht, mih = leht, da = riht, si = jaht, tu = reht, la = maht.

es de = wu wi = nai a = da = tu, te = wim ir lee = la man = ta,
tee lau = ti = ni ir tur, mah = te a = da, tee ra = ti ir jau = ni, rah = di
ra = deem ta = wus jau = nohs ra = tus, mei = ta rau = da = ja, ai = tai
ir mel = na wil = na, wai te = wim ir nau = das? met mee = ru, ta = wa
mei = ta ir lee = la, tas ne = der lee = ta, mih = lo dee = wu, dohd
mei = tai a = da = tas, dohd man mai = si un mai = fu.

8. b, p.

ba, bah = ba, bah = leht, bah = nis, bahr = ba = la, bah = sis,
bahr = da, bahr = tees, bai = diht, bai = le, bai = li = ba, bail, bal = la,
bal = le, bal = tais, ban = das, ban = te, ba - se, bau = diht, bauf = li = ba,
bauf = lis, bee = si, bee = te, beh = das, beh = du = lis, behr = si, behr = ni
beh = ni = na, beh = res, ben = de, bes, bih = be = le, bih = diht, bih = tees,
bi - te, bi - se, bi - se, boh = de, boh = ja, boh = mis, buh = ris,
buh = di = na, buht, bu = lis, bul = lis, bul = ta, bum = ba, bun = te,
bur = bu = lis, bur = wis, da = ba, tar = ba, ah = be = le, ah = bo = lis,
la = bi = ba, dar = bi, dar = bo = tees, dam = bis, lu = ba, ru = bu = ti,
rai = bu = mi, wim = ba, a = bi ir lai = wa um i = rahs.

ap, pa, pahr, pah = ri, pah - ta = ri, paiz, pa = du = se, pa = de =
be = sis, pa = mi = na, pa = loh = da, pa = si = na, par, pai = pa = la,
pa = wa = da, pee, pee = re, pee = te, peh = lis, pe = le, peh = da,
peh = ree = ni, peh = le, pel = na, pel = ni, pe = la = was, piht, pih = le,
pih = te, pih = tees, pi = le, pa = pil = nam, pohf = ma, poh = di, poh = te,
puh = lis, puh = po = li, puhs = nis, puht, pui = sis, pul = we = ris,
pum = pu = ris, pu = pa, pur = wi, pur = na, pus, pu = se, pu = tas,
put = ni, lai = pa, ri = pa, lep = ni = ba, silh = po = li, la = pa, sep = ti = ni,
lu = pa = ta, laip = ni = ba.

pih = pe pee = der teh = wam; behr = ni bij mah = jas; mah = te
mih = lo fa = wu behr = ni; pu = pas ir lee = las; tew buhs dee = wu
mih = leht; la = pas ir rai = bas; pee mah = jahm ir lee = las lee = pas;
lep = ni ba nau la = ba; u = pe ir lee = la; ri = te = ni ir ap = pa = li;
teh = wam ir mas pel = nas; au = fas ir tar = ba; pui = sis eet pa
lai = pu; pih = le pel = dahs e = fa = ra; wed pee pa = wa = das ehr =
se = li; lu = bas ir us jum = teem; ah = bo = lis ir pee ah = be = les;
es da = bu = ju ru = bu = li; ah = da ir bee = fa; pa = wa = fa = ra
sah = le buhs = sa = la; nef pe = la = was no ri = jas; a = bi la = bi,
bahs mai = fa.

9. g, f.

ig = wah = ti, ang, gah = daht, gah = niht, gah = jis, ga = di tees,
ga = niht, ga = ni = ba, ga = la, gal = wa, gan, gal = di, gar, ga = ram,
ga = ri = gi, ga = ro = sa, gat = wa, gai = diht, gai = lis, gaif = ma,
gai = ta, gau = das, gau = ra, goh = di = ba, goh = ba, goh = daht,
goh = sa, goh = wis, guh = schahs, guht, guh = stiht, gu = ba, gul = ta,
gu = leht, gu = la, gul = bis, gur = ni, ragi, na = gi, il = gi, wa = ga,
wai = gi, pah = ta = ga, sir = gi, loh = gi, fu = ga, fel = ga.

af, af = mi = ni, if = dee = nas, fa, fah = di, fah = ja, foh = pa,
fah = lis, fah = pe = ne, fah = ri = ba, fahr = pa, fahr = ta, fah = sas.

ka = sas, ka = pi, ka = ba = ta, ka = lejs, kal = ni, ka = ma = nas,
kam, kam = ba = ri, kan = na, ka = ne = pes, kan = te, kas, kau = li,
kau = sis, kau = tees, kaut, koh = ki, koh = pa, koh = da, koh = do = lis,
ko, kuh = la, kuh = lis, kuh = ma, kuh = peht, kuh = tis, kui = lis,
ku = kai = xi, ku = tu = ri, kul = da, kul = ba, ku = me = ki, kun = gi,
kur, a = ka, mal = ka, roh = ka, lau = ki, jau = ki, eh = ka, joh = ki,
pui = ka, fu = kah, fuh = kah, loh = ki.

roh = ka ir lib = ka; nak = ti dar = bi = nee = ki met mee = ru;
pui = ka eet pah = ri par lai = pu; goh = wis dohd pee = nu; ga = na
pui = ka ga = ram gah = ja ar goh = wim; la = bi = ba jau ir ga =
ta = wa; pui = kam pah = ta = ga ir roh = ka; gai = lis tup us koh = ka;
es us = tai = si = ju jau = nu eh = ku; dohd fir = gam fee = nu un
au = sas; wa = fa = ra sah = le aug; goh = da ta = wu teh = wu un
mah = ti; fir = gi ir juhg = ti ka = ma = nas; kun = gi ir mah = jas;
koh = ki aug dahr = sa; kan = na ir pil = na ar a = lu; dohd man
u = gu = ni; loh = pi ir kuh = ti; ga = na pui = ka ga = na ai = tas,
ka = sas un goh = wis; roh = ka mas = ga roh = ku, a = bas bal = tas
teek; kah = da fal = ne, tah = da at = wa = fe; kam lee = la man = ta,
tam lee = las beh = das; ka mel = le = ja, ta da = bu = ja; ar a = da = tu
ne = war ka = ru ap = kaut; ne wi = si wa = ga = ri, kam pah = ta = ga
roh = ka.

10. g, k.

gehr = bu, geh = we = le, gel = sis, gel = deht, gib = mis, gee = du;
keeh = ge = lis, keh = mi, keh = ni = na, keh = ris, lehr = ne, leh =
sift, leh = we, ke = ka = ri, kei = sa = ris, kef = sis, ke = le, kem = me,
ke = pa, ke = ras, ke = se = le, kih = lis, kih = ris, kih = ke = ris, kil = da,
ki = me = ne, leh = kis, ka = kis, gur = kis, ge = kis, en = ge = lis, ku = gis,
sa = kis, fil = ke, be = ke = ris.

ka = kis ir kehki; ma = na dahr = sa seed jau = kas pu = ki = tes;
es us = tai = si = ju jau = nu ehr = be = gi; be = ke = rim ir we = gi;
keeh = ge = kus tai = fa no mah = leem; gur = ki aug dahr = sa; ku = gi
ir pee ma = las; kal = pi wed bal = kus; ka = kis ker pe = les; leh = we
ir jau = na; fu = ni leh = ra sa = ki; kas peh = di = gais mai = fa, tas
pir = mais no mai = fa ah = ra.

11. ds, z.

dsehr = we, dseh = ris, dsee = daht, dseef = ma, dsel = se, dse = nis,
dsih = ja, dsih = we, dszi = li, dsil = na, dsim = te = ne, dsir = deht, dsiz =
na = was, au = dse, kau = dse, wa = dsis, libds, dauds.

zah = ki, zau = na, zaur, zee = ku = ri, ze = na, zee = mi, zee = la = wa,
zee = ti, zee = mi = ni, zehr = mi, ze = ku = lis, ze = li, zep = lis, ze = ri,
zih = pa = ri, zih = ru = lis,zik, zil = pa, zir = wis, zuh = ka, zir = ze = nis,
run = zis, we = za, mu = za, lah = zis, lez, tez, wah = ze = le.

wah = we = re lez us koh = keem; sir = dsim tez nu; ne = suhds wel = ti;
pa = beids fa = wu dar = bu un ej us mah = jahm; fee = na kau = dse
ir lee = la; aif = juhdsi sir = gus, dsen goh = wis lau = ka; ma = na
dsim = te = ne ir tah = ku; jau ef = mu jah = jis di = wi juh = dses; run-
zis lex pe = les; zih = ru = lis dseed gai = fa; fu = ni dsen fa = ki; fur
ta = wa dsim = te = ne? dsen wa = dsi; es dsir = du ta = wu bal = si; pui = kas
dseed loh = pus ga = ni = da = mi; mah = zees la = bi la = siht; fur tu
dsh = wo? fur zep, tur pil.

12. st.

aust, ehst, ohst, stah = sti, stah = diht, stah = te, stah = wu, stai-
gah, sta = bu = le, sta = bi, stal = lis, stak = lis, stan = ga, sta = ri, star = pa,
sta = ti = ni, steep = tees, stebr = ste, steig = tees, stel = les, stib = ga,
stih = pa, sti = ga, sti = kis, stil = ba, stin = te, stir = na, stoh = pa,
stuh = ris, stum = bu = ri, stu = te, stum = da, stahr = kis, stoh = mi = tees,
stum = diht, nohst, kohst, joh = sta, a = ste, ka = sti = te, rak = stiht,

dee = na aust, stei = dsees us mah = jahm; fee = na kau = dse ir
us = me = sta; stahr = kis stahw us wee = nas kah = jas; kah = po = sti
aug la = bi teh = wa dahr = sa; tu mah = zees rak = stiht un la = siht;
ne = at = stahj man beh = das; stal = ti koh = ki aug pee u = pes; ee = wed
fir = gu stal = li; stah = di pu = ki = ti dahr = sa; stai = ga tais = nu
ze = lu; stih = pas jau ir we = zas; ar soh = beem war kohst; ku = gis
ir oh = sta; joh = sta ir no ah = das; ai = ta no fu = neem fa = koh = sta;
fir = gi stahw stal = li, goh = wis ir kuh = ti; jau = ni sta = bi jau ie
ee = rak = ti; an = tin, fur sta = bu = li = te? kad gal = wa roh = ka, fo
par a = sti beh = da.

13. sch, sch.

schah = weht, scha = ga = ri, scha = ga = ta, schau = nas, schehl,
scheh = la = bas, scheh = loht, scheh = li = gi, schoh = gi, schuh = pa, schu-
bu = ri, schuht, gau = schi, kau = schu star = pa, glu = schi, me = schi,
simee = schi, pa = schoh = be = les, mui = scha, ausch, lausch, kohsch, laisch,
felsch, mehsch, gahsch,

schah = di, schah = wis, schal = te, schau = bi = gi, schau = scha = las,
schaut, schau = ta = wa, sché, schih = ne, schin = de = les, schim, scho,
schee, scheem, schohs, schuh = ni, schuh = pu = lis, schuht, schuht = ne,
schuf, schur, schut = ka, scheit.

me = scha stir = na ir no = schauta; schis pui = ka dsfh = wo pee
la = ba saim = nee = ka! ne = no = schauj scho ma = so put = nu; kas
wil = kam me = schâ ze = lu rah = da? zi = ta pir = ti kasch = ki mels-
leht; tas no = ti = zis pee da = scha, kam ne = wa fa = wa na = scha.

14. dsch, tsch.

dschin = dscha = la, wa = dschi, mu = dschi, mudsch, etsch, tschan-
ma = la, tscha = bas, tschul = ka, tschuhf = ka, tschu = pa, tschusch.
tschuhf = ka leen; wai tschihf = sti wai ne = tschihf = sti.

15. a=rajs ar, ka=lejs kat, mel=de=ris mat mil=tus; mah-te
if=zep maiisi; dse=gu=se fuh=ko, put=ni dseed, pu=ke seed; wil=na ir
mihf=sta; ai=tahm ir bee=fa wil=na; fir=gi ehd fee=nu un au=sas;
ai=ta dohd wil=nu, goh=wis dohd pee=nu; juh=ra ir lee=la un
dsi=la; lee=tus lishf; pui=schi ar tih=ru=mâ; ka=kis ker pe=les un
schur=fas; u=pe ir dji ka; fau=le us=lez rih=tos un no=ree=te wa=ka=
ros; mei=ta a=da se=kis un zim=dus; fee=wee=schi ausch wad=ma=lu;
ma=sa mah=si na sehsch pee mah=tes un la=sa.

16. loh=pi eet us ga=ni=bahm; gai=lis dseed rih=tos; wi=sta
dehj oh=las; zuh=ka rohf dahr=sâ; si=wis pel=dahs uh=de=ni; behr=ni
gah=ja mas=ga=tees u=pê; loh=pus tur fuh=ti jeb lai=da=rôs, fir=gus
stal=li un nak=tis ap=loh=ka; zuh=kas leef ais=gal=dâ, lai tahs ba=ro=
jahs; dahr=sâ aug fah=po=sti, fah=ki, bur=ka=ni, rut=ki, bee=tes un
zi=tas fak=nes; böh=dês war da=buht fil=kes, fah=li, ah=das, pehr=
wes, zu=fu=ru, ka=pi=ju, wi=nu un wehl dauds zi=tas lee=tas; sem=
nee=ki au=dse fir=gus, lee=lus loh=pus, ai=tas, zuh=kas; ru=dfi, mee=
schi un au=sas la=bi ir au=gu=schi; zih=ru=sis, fib=le, dse=gu=se ir
put=ni; stir=nas dsfh=wo me=schôs, wil=tus, lab=tschus un lap=fas
a=ri war us=eet meschôs.

17. wi=seem behr=neem buhs mah=zi=tees rak=stiht un la=shi,
reh=ki=naht un dsee=dah; mehs wehl e=fam ma=si behr=ni un mas
ween mah=zi=ju=schees; bet mehs mah=zi=si=mees la=shiht un rak=stiht
un reh=ki=naht; no mah=tes jau e=fam mah=zi=ju=schees da=schus
jau=kus mel=di=nus un dseef=mi=nas, lai mehs lishf ar zi=team
behr=neem wa=ram dsee=dah; fo zi=ti behr=ni mah=zahs, to ir mehs
mah=zi=si=mees, kad lee=la=ki pa=lif=sim; we=za=keem tas loh=ti pa=
tish, kad behr=ni us=zih=ti=gi mah=zahs.

18. bl, bl, pl, pl, gl, ll, ll, sl, sch.

blah-kis, blahs=ma, bla=sift, bla=kam, blee=kis, bleh-dis, bleh-nas, ble=kis, blihst, blu=kis, blu=fa,
blaut, blah=wu, bloh=da,
plah-ni, plah-te, plah-ze, plai=fa, pla=kis, pla=schi, pla=ta, plau-dis, plau=ka, plau=t-i, plee=de=ri, plee-ni, pleh=schas, pleh=we, plehst, plihst, plih-te, pli=kis, pli=wi-na, ploh=fa, ploh=sti, plost=nee=kis, pluh-di, plu=di, pluh-me, pluhst, plu=ka-ti, plusch=kis,
plah-pa, plah-wa, plaut, pla=wa, plah-paht,
glah-se, glah-se=nes, glau=das, glaust, gla=baht, glee=me=sis, gleh-wa, glih-ti, gloh=tas, glu=da, glu=neht, glu=mi, glu=di, glu=schi,
flah-tu, flah=tees, flaht, fla=bi=naht, fla=dseht, fla=niht, flam=pa, flai=ji, flai=ju=mi, flai=pi, flau, fla=sift, klee=gah, kleh=gah, kleh=tis, kleh=pis, klei=te, kle=me, klin=ge=ris, kle=pus, klih=jas, klihst, kli=boht, klin=ti, kloh=kis, kloh=ni, kluh=ga, kluh=gis, kluh=pu, kluh, klu=ni, klu=fam, klu=tshi,
fla=wa, kluh=dih, klu=me, kluht,
flah=ba=ni, floh=ga, flah=peht, flai=ti, fla=ka, fla=pi=naht, flas=di, flau=zu, flau=ka, flau=ziht, fla=wa, fla=ziht, flee=de, flee=ka, fleeze, kleh=gis, kleh=tees, klep=ka=wa, klen=ge, klih=peht, kli=mi=ba, klin=koh, floh=ka, floh=ta, fluh=schas, flu=di=naht,
schluh=ku, schlah=ka, schla=ka,
mei=ta mas=ga bloh=das; behr=ni blah=waz; loh=pi ir pla=waz;
faim=nee=ki gla=ba ru=djus kleh=tis; ar glu=deem muhr=nee=ki i=j=wi=te i=sta=baz; behr=ni glih=t-i ap=gehr=bu=schees; mah=te tur fa=wu
behr=nu kleh=pi; u=pe ir pla=ta; kam pla=ti ple=zi, tas dauds war
nest; kah=jas pahr ple=zeem neh=mu; flau=t fun=gam; jau=na floh=ta
tih=ri flau=ka; jo ka=ki glaud' jo kup=ru=mu zet; dohd fu=nam de=fu
gla=baht; no wee=na wehr=scha ne=war di=was ab=das plehst; tu
tu=ri ra=gus un zi=ti flauz; pil=teem fu=neem a=lasch fa=pleh=stas
ah=das.

19. dr, tr, br, pr, gr, kr, str.

drah-na, drahst, drah-te, dran=kis, drau=di, drau=gi, drau=dse, dra=wa, dreh=be, dre=beht, drei=jas, dre=ti, drih=s=steht, drihs, dri=ke, dri=lis, droh=schi, druh=mas, dru=pi, dru=wa,
trah=zis, trah=piht, tra=koh, trai=pe=kis, tra=li=ni, tram=diht, trau=kis, trau=zeht, trei=lis, tren=se, trihs, triht, trih=zeht, tri=ni=tis, troh=pi, troh=ti, truh=ba, truh=di, tru=sche,
brah=lis, brah=ga, brah=keht, bra=daht, brau=gi, brau=za, brau=

zicht, brau-na, bree-dis, breef-ma, brest, breh-ka, breh-zu, brih-dis,
brih-nu-mi, brih-wa, bril-le, brist, bruh-te, bruh-ke, bru-nas,
prah-ti, pra-sift, prast, pra-wee-tis, prau-li, pree-de, pree-ki,
pre-ti, pre-zecht, pre-ze, proh-ti, proh-jam, pruh-fis,
grah-be-klis, grabb-stiht, grah-ma-ta, grab-wis, gra-wa, gra-
ba-schaz, gram-ba, gra-fis, grai-ses, grau-di, graust, gree-sti, greest,
gree-schi, greh-ki, gre-moht, gres-noht, grei-fi, grih-da, grih-ste, grih-wa,
gri-beht, grifi, grim-stu, groh-di, groh-schi, groh-sift, gruh-ti, gruhst,
grum-te, gru-schi, grum-ba,

krab-ja, krab-mi, krab-fa, kraht, kra-tiht, kram-pis, kran-zis,
krau-ja, krauf-lis, kru-pis, kraud, kreet-ni, kreh-pes, krehs-la, kre-le,
kre-kli, kre-lis, frih-te, fri-kis, krim-fli, krest, froh-gi, froh-nis,
fruh-ka, fruh-mi, fruh-tis, kru-kis, kru-fa, kru-sti,

strah-dah, strah-pe, strai-pe-leht, strau-ja, streh-kis, stren-ge,
strei-jas, strib-de, strib-pa, strib-kis, stri-kis, stroh-pi, stro-scha,
struh-ga, struh-kle, struh-kis, stru-pi,

brah-ki un mah-fas mih-le-jahs; tee trihs drau-gi aif-brauza
proh-jam; trau-kos war ee-leet uh-de-ni; behr-ni pree-za-jahs par
jau-nu grah-ma-tu; fir-gam ir ga-ras kreh-pes; pree-dehm un
e-glehm ir a-ri see-ma fa-las a-da-tas; schi pre-ze ma-nim pa-tikh;
ne-mek-le froh-ga pree-kus; is sel-ta un fu-dra-ba tai-fa nau-du;
mah-te schuj behr-neem kre-flus; pee kru-sta-ze-la wai-ja-ga buht
sta-bam; las ne-grib strah-dah, tam a-ri ne-buhs ehst; ar fa-pra-
schamu war ee-da-buht nau-du; gu-dram gu-dra ne-lai-me; kam
drau-gu ir, tam ir ba-ga-ti-ba; lai bij gruht', kam bij gruht', gruht'
bij ma-sam ga-ni-nam.

20. fw, fw, dw, tw, kw, schw, schw.

swahr-gu-lis, swai-ga-la, swa-niht, swehri, sweds, swei-ja,
swei-ris, swen-ge-le, swih-ni, swir-bu-lis;

swahr-ki, swahr-sta-wa, swa-ri, swai-diht, swai-nis, swee-dri,
sweest, sweh-ti, sweh-ti-ba, sweht-dee-na, sweht-ki, swef-schi, swef-kis,
swe-ze, swihst, swih-ris, swi-kis, swi-li-naht, swil-peht, swir-te;

dwa-scha, dwee-lis, dweh-fe-le, dwih-nis, dwin-ga,
twahr-stiht, twar-stiht, twai-ki, tweb-ru, tver-tees, twiht-stu,
twir-ti-ba.

kveh-le, kveh-pis, kvehp-stu, kvel-fis, kvee-schi, kwi-h-te,
kwin-te;

schwahf-scheht, schwaf-steht, schwih-gu-ri,

schwah-ge-ri, schwah-mis, schwih-tra, schwun-ka.

zil-we-kam ir mee-sa un dweh-se-le; ar dwee-li no-flau-ka
roh-las; ru-bu-lim ir tsche-tri kwar-ti; ar ta-wa wai-ga swee-dreem

tew buhs fa-wu mai=st̄ ehſt; ſt̄-wim ir ſwih-ni; kar-stā lai-lā ze-
lahs twai-ki; mah-te tai-fa ſwee-stu un fee-ru; ſwe-fchi fun-gi ir
aij-brau-ku-fchi; mehs e-fam ſwe-fchi-nee-ki ſchaſ pa-fau-lē; ne-pe-
wil tu-wa-ku ar wil-ti-gu ſwa-ru; rüd-ſi un ſwee-fchi drihi buhs
no-pfau-ti; ga-ram gah-ja ſwe-fchi lau-dis; dar-ba-dee-näſ ga-nöſ
gah-ju, ſweht-dee-näſ baſ-ni-žā.

21. ſn, ſm, ſn, ſm, ſch, ſchn, ſchm, ſchm, gn, gn, ſn, ſn, ſl,
ſchł, ſtr, ſpt, ſpr.

ſnoh-ti, ſmau-dſiht,
ſnah-ne, ſnau-da, ſnaust, ſnee-dſe, ſnee-gi, ſnih-pis, ſníg-
ſcha-na, ſnoh-ke-reht, ſnu-kiſ.
ſma-dſe-nes, ſma-ga-nas, ſma-la, ſmal-ki, ſmar-fcha, ſmai-diht,
ſmee-ki, ſmeh-de, ſmeh-keht, ſmeh-re, ſme-keht, ſmih-diht, ſmi-dſchi,
ſmil-ga, ſmil-tis, ſmu-li, ſmu-dri,
ſchnau-ga, ſchnau-dſu, ſchmou-gu,
ſchnah-ka, ſchnaak-steht, ſchnau-zejs, ſchnoh-ke-reht, ſchnoh-re,
ſchnuh-zu, ſchnuk-steht,
ſchmou-gu, ſchmih-ga,
gnauſt, gneh-ga gneh-ſe,
ſnah-baht, ſnah-bis, ſna-pi, ſnau-kiſ, ſnee-de, ſnee-pe, ſnei-ja,
ſnih-pe, ſni-pis, ſnoh-pe, ſnuh-te, ſnu-pis,
ſner-ji, ſnoh-bi-tees, ſnuh-pu,
ſkah-be, ſkah-de, ſka-bar-ga, ſkal-diht, ſka-li, ſka-pis, ſka-tiht,
ſkai-da, ſkai-tiht, ſkai-dri, ſkau-gis, ſkoh-la, ſkoh-ste, ſkoh-te, ſkuh-re,
ſku-dra, ſku-bi-naht, ſku-ja, ſkun-ste, ſkur-ste-nis,
ſchku-das, ſchkeh-le, ſchkeh-pi, ſchkeh-ri, ſchke-dra, ſchkeest,
ſchkel-mis, ſchkl-bi, ſchlkfst, ſchki-biht, ſchki-la, ſchkl-ta-wa, ſchkin-
kiſ, ſchki-ra, ſchkir-stiht, ſchkliz, ſchko-biht, ſchku-nus, ſchku-
tes, ſchku-tes,
ſpah-res, ſpahr-ni, ſpahr-diht, ſpal-wa, ſpai-diht, ſpai-li, ſpa-
nis, ſpee-ge-lis, ſpeest, ſpee-kiſ, ſpeh-le, ſpeh-ki, ſpe-kiſ, ſpih-deht,
ſpih-te, ſpil-wa, ſpil-we-ni, ſpoh-ki, ſpoh-le, ſpul-goht, ſpun-di,
ſfram-pis, ſfram-ba, ſran-da, ſrab-stiht, ſree-me-lis, ſree-fchus,
ſreet, ſreh-jis, ſrih-we, ſrih-we-riſ, ſrip-ste, ſri-tu-lis, ſroh-
de-lis, ſroh-tes, ſruh-we, ſru-bis, ſru-kiſ,
ſptah-wis, ſptaut,
ſrah-dſe, ſrah-dſeht, ſrai-flis, ſrau-fleht, ſrauſt, ſpreh-
gaht, ſprehſt, ſpreest, ſprih-dis, ſpri-gu-lis, ſproh-gis, ſpruh-di,
ſpruhſt, ſpru-gu-lis,
lai ſchki-pe-le mak-fa; tuk-fcha mu-za ſkan, pil-na ne-ſtan;

su-nam ne-aing wil-ka spal-wa; schkin-ka sir-gam soh-bus ne-luh-ko;
schkin-kam schkin-kis no-luh-sis; faim-nee-ka a-zis spehj wai-rak pa-
da-riht, ne ka wi-na a-bas roh-kas; tur lap-sa leh-di tu-re-ja,
sa-kis fai-ti-ja.

22. behr-ni eet skoh-lä; tur wi-ni mah-zahs rak-stiht us pa-
pih-ra ar spal-wahm; wi-ni ari tur mah-zahs reh-ki-naht gal-wä
un us tah-pe-les; behrni tur a-ri la-fa da-schäss de-ri-gäss grah-
ma-täss; no kat-kis-ma un te-sta-men-tes wi-ni mah-zahs bih-be-les
per-schi-nas; a-ri bih-be-les stah-sti wi-neem tur teek mah-zi-ti; gan
la-bi, tad behr-ni la-bi us-klau-fahs us skohl-meiste-ra wahr-deem
un ar us-ma-ni-gu prah-tu us-nem wi-fas mah-zi-bas.

23. sem-nee-ki if-kul la-bi-bu ar spri-gu-leem ri-jäss; tad
sti-pri us-fit ar spri-gu-leem us wahr-pahm, tad grau-di-ni if-kriht
no tahm un pa-leek us fu-la; tad la-bi-ba if-kul-ta, tad strahd-
nee-ki tohs fal-mus nef prohm un fa-krauj kau-dsäss; la-bi-ba nu
teek weh-ti-ta un tih-ri-ta un kleh-ki ee-ber-ta un gla-ba-ta; ru-dsi
un kwee-schi teek fa-mal-ti par mil-teem, mee-schi par pu-trai-meem;
ar au-sahm ba-ro fir-gus.

24. ds, ts, zß=j, ßs, ws, ls, rs, ns, ms, bs, ps, gs, ks, ss,
schs, schs.

bads, gads, gohds, seeds, sohds; pats, mats, rats, zeets, gruhts,
zits, rak-stits; azs, wezs; mass, gaiss, maiss, wiss, saus, aufs,
taus, faws, deews, tehwos, gohws, aws, — teews, glehws, siws,
stahws, dsihws, prahws; leels, gals, bahls, dehls, pils, fils, dils,
fils; gars, sars, bars, stars, mehrs, meers, swehrs, tibrs, swars,
feers, jehrs, kahrs; mans, gans, fauns, peens, feens, weens, funs,
wihns, lehns, sehns; nams, mumis, jums, stums, zeems, mehms;
sis-dams, mir-dams; labs, stabs, grahbs, raibs, sohbs, libbs; kaps,
lohpss, trohps, knaps, stohps; lohgs, meegs, frohgs, sneegs, draugs,
raugs, wai-nags, rags, lau-nags, leegs; lauks, trauks, tauks, lohks,
laiks, jaufs, traiks, twaiks, neeks, spehks, grehks, kohks; krusts,
sweests, pohests, trasts; meschs, muhschs; sweschs, kohschs;

kohks aug kahnä; schis lohks ir smags; tas lohgs ir leels;
nags ir zeets; gohds eet pa ze-lu, ne-gohds pa ze-la ma-lu; dehls
goh-da fa-wu we-zu teh-wu; rah-mi behr-ni ir we-za-ku preeks;
mu-zi-neeks tai-fa mu-zas, spai-nus un zi-tus koh-ka trau-lus;
kahts ir teews; tails un pliks; de-wi-ni a-ma-ti, def-mi-tais bads;
gohds dee-wam aug-sti-bä un meers wirs se-mes un zil-we-leem
labs prahts; mu-zA au-dsis, pa spun-di ba-rots; preef-schä draugs,

pa=la=lâ funs; wihrs pee wahr=da, wehr=sis pee wal=ga; uh=dens tau=keem wir=fu ne=wat stuht; no wil=ka gans ne=teek; funs fpal=wu met, ti=ku=mu ne=mets; rihts ir gud=raks ne=ka wa=kars; pa=rahds nau brah=lis; see=wahm ga=ri ma=ti, bet ihfs prahts; a=mats ne=tohp la=mats; la=bais draungs ir zau=rais traufs.

25. jſch, lſch, nſch, rſch, ſſch, pſſch, mſſch.

wehſch; melsch, zelſch, ſkalsch, dſilſch; winsch, leh=ninsch, behr=ninsch ſree=mel=tinsch, kal=ninsch, fir=dsinsch; karſch, garſch; eelſch, preeſch; dumijſch; rupjſch;

zelſch pa=leek jo dee=nas la=baks; ſkalsch kohks drihs plihſt; telfch ir raibs; eſars ir dſilſch; winsch meſchâ gah=jis mal=ku ſkal=diht; gal=dinsch ir ap=ſlahts; behr=ninsch pa=li=ka mah=jas; kohks ir ſatſch; zelſch ir garſch; ap=doh=ma pa=preeſch, tad pehʒ nebuhs ſchehl; eelſch dauids wahr=deem a=ri dauids me=li.

26. lſſ, lt, lſt, mſt, rt, rſt, bt, bſt, pt, gt, gſt, lt, lſt.

bafſs; malt, kalt, ſelt, ſmelt, ſchekelt, ſchekilt, kult; kafſt, dilſt, filſt; nemt, rimt, ſtumt, grint; rimſt, grimſt, ſtumſt; art, bert, dſert, zirſt, birſt, gurſt; grahbſt, reebt, reibt; reibſt; kahpt, kohpt, kupt; sagt, ſnigt, lubḡt, juhḡt, leegt; ſprahgſt; leekt, lihkt, raft, braukt, liſt, jaukt, ſprukt; truhkſt, tſchihkſt;

ar fir=geem war art, braukt, e=zeht, jaht; wi=ni leek fir=gus ee=juhgt; mums buhs dee=wu lubgt; ne=kahp tik aug=sti, tu drihs wa=ri kriſt; ar a=ſu zir=wi tu la=bi wa=ri no=zirſt koh=ku; man buhs if=rakſt dſt=ku be=dri; ju=mi=kis jumtu ne=war jumt, jo fal=mu truhkſt; tu wa=ri nemt ſcho grah=ma=tu, ja gri=bi la=ſiht; kur zehrt, tur ſkai=da lez; kas kau=nu ne=proht, ba=du ne=mirſt; ir war=de tſchihkſt, tad wir=fu min.

27. lds, lts, nts, mds, mts, rds, rts, bts, pts, gts, lts.

galds, falds; kafſt, malts, balts, ſtaltſt, tilts, ſmilts, zilts, falts, tefts, zelts, ſelts; klints; zimds, jumts, ſtumts, nemts; mirds; firds, wahrds, gahrdſt; pirts, kahrts, behrts, wehrts; grahbts; kohpts, ſlehpſt, kahpts; juhḡts, lubḡts, leegts, ſneegts; rafſt, nafts, kafſt, ſliſt, jakſt, teikſt, jaukſt.

nakſt ir tumſcha; zu=kurs ir falds un balts; tilts ir ſtaltſt; klints ir zee=ta; wi=nam ir la=ba firds; we=za pirts nak=ti no=de=ga; jau=na pirts ta=gad uſ=tai=ſi=ta; uſ=ma=nigs ſkoh=lens teek uſ=teikſt;

kas bi=ja luhgts us kah=sahm? schis tih=rums jau ir us=arts; statls tilts ir us=tai=sits pah=ri par dau=ga=wu; kwarts ir ze=tur=ta da=la no ru=bu=la; nahts lai=kä ze=li=nee=ki ne=brauz, bet pa=leek froh=gös; nahts ne=wee=nam par drau=gu; jumts jau wezs un flifts; kults ir afs; labs wahrds at=rohd la=bu wee=tu; kas tur pa=kahrts pee feh=tas? flifts nahk ar fil=di=scha=nu; kad wa=dsis pee=kahrts, tad tas luhst; kults ne=kul=tu nef.

28. Ins, Igs, IIs, Ips, ngs, nks, rns, rbs, rps, rgts, rkts, lIs, gsts, ksts.

kalns, walgs, malks, smalks, willks, kalps, kungs, lenks, trenks, behrns, darbs, urbs, gehrbs, tahrps, wehrps, firgs, fargs, dahrgs, bahrgs, firgs, sahrks, stahrks, pirkts, kafks, kreks, augsts, raksts, aufsts, reefsts. —

walgs wehr=scham ap kak=lu; taws raksts ir flifts! mei=ta wehrps li=nus; kungs ir mah=jäss; schis darbs ma=nim ne=pa=tik; firgs ir ee=juhgts; fargs ap=wak=te=ja to dahr=su; stahrks at=nahk pa=wa=fa=rä no tah=tahm se=mehm; ko winsch pirkts boh=de? augsts kalns ir pee muh=fu mah=jahm; see=mä ir aufsts laiks; wa=fa=rä ir filts laiks; tahrps leen pa se=mi; reefsts ir fme=kigs; tikhls ir pa=kahrts pee feh=tas; willks plehsch ai=tas; mans firgs gan willks echo we=fu=mü; dahrgs firgs ir daschu=reis flifts; pats willks, pats gans; welns ir la=baks ne kä welna kalps; pirk=stus no=kohst; ne pirk=sta pla=tu=ma ne=at=laist; naw ne zepts ne wah=rits; ne wiss ir selts, kas spihd.

29. ngt, nkt, rbt, rpt, rgt, rkt, tns, trs.

stingt, stringt; lenkt; trenkt; gehrbt; urbt; tehrpt, wehrpt; firgt, spirgt, wahrgt; pirkts, mirkt; putns; fatrs.

bes nau=das ne=lo ne=war pirkts; schi mei=ta la=bi proht wehrpt; ar fwihk=ur=bi tu wa=ri urbt; putns tup us sa=ra; ik=katrs few pa=scham tas tu=wa=kais; kahds kungs, tahds kalps; ne=drabs eef=mu, kad putns wehl me=schä.

30. rbt, rpt, rgts, rkts, rgst, rkst, rsts, psts, rksts, ksts, msts, ngsch, rkst.

gehrbts, urbts, wehrpts, tehrpts; spirgts; pirkts; wahrgst, mirgst; mirfst; schirksts, zirfts; skripsts; pirksts; tuftschs; tumfchs; schwingfch, mirfch=keht.

lohts ir no-zirsts; schkirsts ir tufschs; leels zau-rums ir if-urbs; pirksts man sahp; fakts ir tumschs; wai e-si spirgts un we-sels; pui-ka ir ap-gehrbts ar ka-scho-ku; schis behrns aif-ween wahrgst. —

31. Leelee burti.

A B Z D E F G G H J K K L L
a b z d e f g g h i j k k l l
M N R O P R R S S Sch Sch St
m n r o p r e f s sch sch st
T Tsch Dj Djch U W
t tsch dj djch u w

32. Ah-bols. Ah-sis. Ah-kis. Ah-galds. Ah-mins. Ah-mats.
Bads. Bahr-da. Bals. Bi-te. Bir-laws. Blahs-ma. Bree-dis.
Bih-ruls. Beems. Bah-lis. Bee-tums. Befsch. Bil-wels. Bimds.
Da-ba. Dahrss. Da-la. Darbs. Deewss. Dee-na. Dweh-se-le.
Eg-le. E-sis. Eh-ka. Ehr-se-lis. El-le. El-kons. E-ze-schas.
Ge-naids. Ge-maulk-ti. Gefms.

Ga-bals. Gads. Gal-wa. Ga-ka. Gau-da. Grah-wis. Grah-ma-ta.
Gre-dsens. Gree-kis.

Gehr-bums. Ge-kis. Gib-mis. Gei-bons.

Ir-be. Ih-lens. Il-fis. Is-kapts. I-sta-ba.

Jau-ne-klis. Joh-sta. Jehrs. Junts.

Kah-ja. Kah-pa. Kaps. Kah-sas. Ka-sas. Kah-sis. Ka-kis.
Klints. Knee-de. Kreews. Kuhts. Ku-metsch.

Kei-kars. Kei-sars. Ke-pa. Kee-me. Kek-fis.

La-bi-ba. Lah-zis. Lails. Lauks. Lai-me. Lap-sa. Lohps. Luste.

Lau-dis Lau-nums.

Mah-te. Mah-ja. Meh-le. Mehrs. Meers. Muhschs. Mui-scha.

Na-sta. Nags. Ne-de-la. Nu-murs. Nau-da. Nee-ki. No-pelns.

Na-sis.

Neh-ga. Nur-kis. Neu-ga.

Oh-sols. Oh-ga. Oh-gle. Oh-sa. Oh-la. Oh-dse.

Pee-re. Pee-te. Pluh-di. Plohsts. Pau-na. Peens. Pe-le. Bohds.

Pla-wa. Preeks. Pre-ze. Purs. Purns. Pui-fis. Put-ra.

Na-di-tajs. Rakts. Raugs. Roh-ka. Rin-da. Rul-lis. Rum-ba.

Ga-glis. Sah-baks. Sal-bats. Sah-le. Si-na. Sih-me. Sirgs.
Swans. Sohbs. Soh-bins. Siehhrs.
Sahls. Sai-me. Sau-le. Seh-jums. Sirds. Suns. Su-drabs.
Skals. Slee-ka. Sma-ka. Spaids.
Scha-ga-ta. Scha-ga-ri. Schohds. Schihds. Schohgs. Schnau-ga.
Schaks. Schki-la. Schkil-ta-wa. Schkuh-nis. Schnoh-re. Schuh-t-ne.
Tahrys. Ta-bats. Tau-ta. Tau-re. Tee-fa. Tehws. Te-ka. Tiltz.
Ti-zj-ba. Trauks. Trohps.
Tschi-gans. Tschuhs-ka. Tschau-ma-la. Tschu-pa. Tschar-ka.
Dsehr-we. Dsh-we. Dsef-ma. Dsel-se. Dfir-na-was. Dsirk-ste-le.
Dschin-dscha-la.
Uh-dens. U-guns. Uh-fas. U-pe. Uh-sinsch. Us-turs. Us-raungs.
Wai-na. Wahr-na. Waigs. Walgs. Wa-nags. Wa-lo-da.
We-de-lle. Was-ki. Weh-vers. Wehisch. Wee-ta. Wihns. Wilks.

33. Ahtram srgam peeschu newaijag. Blehdiba few paschai
rihftes greeesch. Buhka paleek zuhka; ispeldejuft no jauna akkal
dublos wahrtahs. Dari, kas tew peenahkabs, un nessauft lauschu
mehles. Efet gudri ka tschuhfskas un bes wiltus ka haloschi.
Glahse wairak lauschu noslifikst, ne ka juhrâ. Isteiktu wahrdu
newar atnemt. Jau behrns rahda, kahda wihram tiziba buhs.
Kas weenreis melojis, tam netiz, kaut ari pateesibu buhtu runajis.
Labaki netaifnibu zeest, neka netaifnibu dariht. Launi laudis drihs
labus maita. Meers baro, nemeers pohsta. Metaifnis grafis ap-
ehd taifnu mantu. Pehz darba teek maije. Rihts nesina, kahds
wakars buhs. Sagteem sagla alga. Slinkums labu nemahza.
Schinku srgam sohbus neluhko. Tahda wahrna pehrtta, tahda
nepehrtta. Dselse jakat, kamehr farkst. Uhdens taukeem wirsfu
newar tift. Wihrs sohla, wihrs dara.

34. Ahbols no ahbeles tahlu nefriht. Uss ziris drihs akmini
atrodhd. Akmins dauds zilats ne-eesel. Balts swirbuls reti at-
rodahs. Bagata maije nenahf rohka bes darba. Behrns, kas
weenreis fadefsinajees pirkstu, wairs nebahsch uguni. Bauru maiju
nepepildisti. Buhka ragus grib, kasa nedohd. Zilwela sirds valr-
dohma faru zelu, bet tas kungs paschkar wina gahjumu. Dewini
amati, desmitais bads. Diwi funi pee laula nepaleek draugi.
Darbs daudsreis darits, meisteri darina. Drihs steids, allis dsem.
Efmu jau drahsch, kad putns wehl meschâ. Ehdis waj ne-ehdis
turi galwu augschâ. Gudram gudra nelaime. Gals rahda, kahds

darbs. Gohds eet pa zetu, negohds pa zela malu. Ir warde tchihkst, tad wirsu min. Iswelz funi no uhdens, winsch tew ee-kohsch rohkā. Ir zitam sohbi, kas kohsch. Jo wahgus smehre, jo weeglaki tek. Jauna flohta tihri flauka. Jauns buhdams strahda un pataupi, tad wezs bes maises nebuhst. Kas zitam bedri rohk, pats eekriht. Kas piki aiskar, tas rohkas apgahna. Krauklis krauklim azis ne-eejirtihs. Lepniba kaunu dsemde. Labak sihle rohks, ne kā mednis kohks. Lehnas awis weenās kuhtis faderahs.

35. Meleem ihfas kahjas, drihs war panahlt. Mass zinits gahsch leels wesumu. Mužā autsis, pa spundu barots. Negohda amats meloht. No wilka behg, us lahzi friht. No dsirksteles dasch-deen leels uguns zelahs. No slinka neteek sainneeks, nedz no ahsha dahrfsneeks. Behz leetus atkal faule spihs. Behz darba salda duseschana. Pitteem funeem alasch saplebstas ahdas. Rohka rohku masga, abas baltas teek. Rohkas klehpī nepeln maiſt. Rupjisch wahrds sahp ilgaki nekā plikis. Silti naht ar sildischanu, labs naht ar gaividischanu. Slinks behrns ir tehwam ruhks ahbols. Salausta maise wairs nepeelihp. Sainneeka azis spehj wairak padariht, neka wina abas rohkas. Tuffcha muža ūan, pilna nessfan. Tas gadijahs tā, kā atklai wistai grauds. Tas notizis pee dascha, kam newa farva nascha. Ustzigs draugs reta manta pasaule. Us zita rohka to parahdu greeft. Wihrs pee wahrda, wehrsis pee walga. Wiss darbs eefahkumā gruhts. Wakars rahda, kahda deena bijusti.

36.

A	B	Z	D	E	F	G	G	H	I	J	K	K	L	L	M	N	N	O
a	b	z	d	e	f	g	g	h	i	j	k	k	l	l	m	n	n	o
ä	b	z	d	e	f	g	g	h	i	j	ł	ł	ł	ł	m	n	n	o
P	R	R	S	S	Sch	Sch	St	T	Tsch	Ds	Dsch	Dsch	U	W				
p	r	r	s	s	s	sch	sch	st	t	t	tsch	ds	dsch	u	w			
p	r	r	s	s	sch	sch	st	t	t	tsch	ds	dsch	ds	dsch	u	w		

37. Anna, Andrejs, Augsts, Ahdams, Behrtuls, Brenzis, Babba, Bihna, Dahrte, Dahwis, Ehwarts, Edde, Ehrnests, Eewa, Fritzs, Gusts, Gahbrijelis, Greeta, Indrikis, Jahseps, Jahnis, Juhle, Jehkabs, Kahrlis, Kašpars, Kristaps, Katrihne, Kristine, Labrenzis, Late, Leena, La-wihse, Lihse, Mahrtiūšch, Mahrzis, Mikkelis, Marinā, Maija, Niklahws,

Otto, Pehteris, Pahwils, Reinis, Sanders, Šihmanis, Šprizis, Sana, Šapa, Stepińšch, Tohms, Trihna, Walters, Wihlips, Wiłums. Asija, Afrika, Amerika, Australija, Baltija, Zehśis, Dahnijs, Eiropa, Egipte, Franzija, Hamburga, Indija, Jerusaleme, Jelgawa, Kreewija, Londone, Maškawa, Nirnberga, Odeša, Pehrnowa, Peterburga, Parihse, Riga, Rehwele, Sweedrija, Španija, Stokholme, Turzija, Ungarija, Werowa, Wal-meera, Welinde, Wentespils, Kuldiga, Aispute, Dohbele, Tukums, Talši.

38. Rubulis is šudraba teek taiſits. Rubulim ir ſimts ka-peikas. Krohnis ari isdohd papihra ſihmes, kas rubula wehrtibā. Us rubula daschas ſihmes ir redſamas. Stahsti man no ta, ko tu tur eſi redſejis.

39. Zihrlulits zélahs augſti gaiſā. Lidinadamees zihrlulis dseed Deewam ſawu pateizibas dseešmiņu. Deewa to ir radijis un ap-gahda to ikdeenas ar baribiņu. Šawu dseešmiņu pabeidsis zihrlulis atkal nolaischahs ſemē. Tihruma wagās war useet wiňa maso ligdiņu un behrnus.

40. *Suns ar gaļas gabalu.*

Suns, gaļas gabalu mutē neſdams, par laipu eet. Uhdenī eerauga ſawu ehnu ar to gaļas gabalu. Winsch dohma, tas zepetis uhdenī eſoht leelaks; aplam pehz ta grashbj, un ſawa paſcha zepeti pamet. Tuhydat gaļas atſpihdums ſuhd un funs paleek tuſchā.

Ar to waijag meerā buht, ko Deewa dewis. Kas maſumu ſmāhde, tam neteek leelums. Kas wiſai dauds eegrib, tam galā nela nepaleek.

Stenders.

41. *Pele gudrineeze.*

Pelite no ſawa zauruma iſlihduſi eeraug ſlasdu. Arē kur ſlasds! ta ſchi ſaka. Zilweki ſchkeetahs īohti gudri ečoſchi, kad ſmagu keegeli us trim kohzińiem leek un pee weena kohzińa ſpeka gabi-lijū uſſprausch, un to wini ſauz peles-ſlasdu. Bet mehs pelites ne-ešam tahdas mulkites! Jo mehs labi ſinam, ja kas to ſpeki grib ehst, tad keegelis kriht un noſit naſchki. Ne, mehs pasihſtam juhſu wil-tibu! — Bet ohſt mehs gan waram pee ſpeka, tas nekaiſch neko, un no ta ſlasds nešakritihs! — Ak man īohti patihk ſpeka ſmaka. — Ohdiſchu! —

Pelite leen apakſch ſlasda un ohsch pee ſpeka. Bet ſlasds tikai weegli bij uſlikts us kohzińiem. Tik ko pele ar ſawu purnu peedur pee ſpeka, plakſch! ſlasds ſákriht un noſit kahrigo peliti.

Šchatz laſiſchan. gr.

42. Peles.

Wiśas peles śapulzejahs runas tureht un padohmu mekleht, kà preeksch kaka, śawa muhschiga eenaidneeka, drohśchahm buhs buht. Tahs peles śpreeda, ka kakam buhs śeet pohgu pee kakla, ka to alasch pee pohgaśchanas waretu maniht un issargatees. Bet neweena pele ne-atradahs, kas drihkstetu peekahrt to pohgu pee kaka kakla. Ta wiśs padohms ischkihda.

Padohms bes śpehka ir, kà galwa bes rohkas. Stenders.

43. Jehrs.

Jehriń mihlais, ko brehzi tu?

Jehrs: Mihlo memińu mekleju.

Tew gan par to bailes, ka

Kahds tew pahri nedara?

Jehrs: Bailes? Ne, tahs naw nebuht.

Gribu tik pee mahtes kluht.

Kad mahte to brehzam dsirdeja,

Tad mudigi preti tam tezeja,

Un lehnigi brehkdama śauza to: beh!

Un jehrińsch, to dsirdejis, atśauzahs: meh!

Tad śkrehja, kà waredams, kamehr tika

Pee memińas klaht, tad meerā palika.

E. Dünsbergs.

44. Suns un eſis.

Suns: Eſit', nu tevi nokerſchu gan.

Eſis: Suniſ', no tevim naw bailes man.

Suns: Sali, fo tu manim padarihf?

Eſis: Lo mani fari tew pamahzihs.

Daschs jau ta karsti man fagrahbis,

Difti few muti fabakſtijis.

Suns to nu fagrahbis eeblehzhabs: kiſts!

Sweed' eſi ar john' eekſch' schagards: schwiegls!

Wai, kahds dſelonains kafchoks, zif flifti

Šaduhru muti — tek afniſs difti.

Eſi kas aifkar, tas fahpes tik juht,

Lahdu wairs negribu aifkahrt nebuht!

E. Dünsbergs.

45. Krauklis un lapsa.

Lapsa eerauga, ka krauklis no lohga, kas watâ stahweja, seera gabalu nosohg, un us ohsola saru ussfrehjis to feeru knahbj. Lapsa jau laisidamahs pehz seera tihko. Pee ohsola peegahjusi skatahs us kraukli un lischkedama saka: „Kahds jaiks putns tu eß! zil kohfchi tavas spalwas faulé spigulo! Zil labprahrt es aridsan gribetu dsirdeht tavas dseefmas, tad es waretu leelitees, ko labu paſaulé redsejusi un dsirdejusi; kas sin, wai tevi newaretu pahr wiſeem putneem par kehninu zelt, ja tev aridsan laba balsi buhtu.“ Krauklis tuhdat sah̄t lepotees un sawu rupju balsi zilah̄t, krâ, krâ, brehldams. Brehldamam feers no mutes semê friht. Tad lapsa to sagrabbusi, kraukli iffmej un prohjam eet.

Neklaufees lischka walodu, kad wiſch tev uſteiz. Stenders.

46. Lai bij gruht, kam bij gruht,
Gruht bij masam ganinam,
Mahte kuhla wadidama,
Ziti gani ganidami,
Nahf no gaſha, lihſt no kohka,
Wiſs ganina mugurâ. — Laut. ds.

47. Ahſchi un wilks.

Divi ahſchi fasstrihdejuschees sah̄t lohti baditees. Wilks pee-ſihdis grib ſchtfibreis buht. Tee ahſchi fazija: „Lab, tad stahjees widû ſtarp mums un klaufees muhſu fuhdſefchanas.“ Wilks jau laisahs dohmadams papreeffch to apricht, kas wainigs buhs, un pehz ohtru ſaplohsift. Bet us weenreis abi ahſchi us willku ſafkreen un ar ſaweem rageem ſachnauds un kamehr tas atdfihwojahs, aifbehg. Genaidneekam nebuhs laut ſchtfihrejam buht. Stenders.

48. Sakis un ſwirbulis.

Ghrglis ſaki sagrabbis nahwigi ſaplehſa. Swirbulis gaſha to redſedams ka traks ſaki iffuniya us wiſu ſazidams: „Eds, Antin, fur nu ſtabulite? wai tu newareji preti turetees? Wai tev nebija kahjas ko behgt?“ Sakis waideadam atbildeja: „Ko es tev eſmu darijjs? Tev bij man ſchelbloth, un tu man wehl ar ſawu walodu firbi ſchmaudſi.“ — Paſchâ laikâ wanags no wirſus us ſwirbuli ſchaujahs; to ſaker un noſauj.

Nepreezajees par fawa nabaga tuwaka nelaimi, jo tu ne-wari finah, kahds liffens tewis gaida. Kas par zitu lauschu behdahm ſmeijahs, tas naw ſchelholjams, kad pats nelaimē friht un pohtā eet.

Stenders.

49. Un fruhſtis man ir ſirfnina,
Kas tehw' un mahti miheht proht.
Kas lab' un kaunu ifmana.
Wai ſinat, kas to ſirdi dohd?
Ak ſird' un lobzeflus no fewis
Un wiſu mihtais Deewis man dewis.

U.

50. Telit' mana, ſeedainite,
Seedainahm kahjinahm
Pati kahpa kalnina,
Seedi bira leijinā.

Taut. ds.

51. Wahrna, kas ar ſweſchahm ſpalwahm ispuſchkojahs.

Lepna wahrna gribedama balta palikt, aplam perahs, bet tahda pehrta, tahda nepehrta, melna bijuſi, melna paleek. Ko buhs dariht? Wiňa wišas zitu putnu ſpalwas no daschadas pehrwes ſalaſahs un ar tahn ſweſchahm wiſapkahrt ispuſchkojahs. Nu ſahk gresnotees un ſahk par wiſeem putneem zeltees un zitus neewaht. Tee ziti to redſedami ſapulzejahs un ſarunajahs us tahn wahrnas ſaſkreet un ſawas ſpalwas atnemt. Tad ahtri pulkā ſaſkrehjuſchi ikweens ſawu ſpalwińu iſpluhz un aſnes. Ekà ſchi leela wahrna paleek plika un wiſur aplam iſſmeeta.

Lepniba kaunu dsemde. Un kas kà ſchi wahrna ar ſweſchahm drahnahm grohsidamees lepojahs, nahk apſmeeklā, ka laudis ar pirksteem us to rahda. Lai buhtu taws apgehrbs kahds buhdams, kad tikai paſcham peeder un tihrs ir, tad tas labaks, neka rohta, kas ziteem peeder.

Stenders.

52. Labak' es ganōs eemu
Nekà ſehschu ſaulitē;
Ganōs eemu dseedadams,
Šaulē ſehschu raudadams.

Taut. ds.

53. Darba deenâs ganôs gahju
 Śwehtdeenâs basnizâ;
 Ganôs gahju gawileht,
 Basnizâ Deewu luhgt. Taut. ds.

54. Bite un balodis.

Bitite eekrita upē. Balodis, to redsedams, norahwa lapiū no sariña un eemeta to uhdenī. Bitite, lapā uslihduši, šaulē kalteja šawus špharntiūs. —

Ne zik ilgi pehz tam balodis tupeja meerigi us kohka sara. Gehgeris jau bij mehrkejis us wińu, gribedams to nośchaut. — Bite, to redsedama, schigli atśkrehja un eedsehla gehgerim rohkā, Paukšč! šchahweens isśprahga walā, bet balodis netrahpits aisskrehja prohjam. Kas wińam glahba dsihwibū?

Ja jauns un mass tu wehl, tak gruht'
Tew pateiziba newar buht.

55. Lai ta tums' ka' ta tums',
 Man ta tums' nekaitej',
 Wehl manam kumelam
 Swaigschiú dekis mugurâ, Taut. ds.

56. Kumeliń, baltkahjiti,
Tew netihk dubli brist,
Breen, kumeliń, nebehdaji,
Es makšašchu bridumiń';
Es tew dohšchu tihru ausu,
Šaulē plautu ahboliń. Taut. ds.

57. *Lasiuchanas* sibimes.

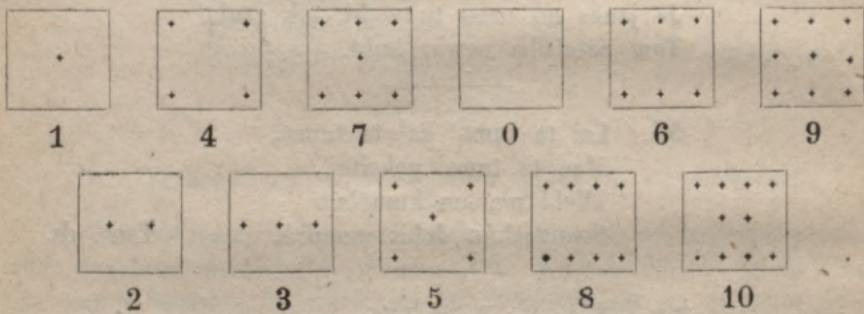
Leez wehrā schahs laſifchanaſ ſihmes:

,	ſeho	ſihmi	nofauz	par	koma,
:	"	"	"	"	ſemikolon,
:	"	"	"	"	kolon,
.	"	"	"	"	punkti ieb galofihmi,
!	"	"	"	"	iffaukschanas ſihmi,
?	"	"	"	"	jautafchanas ſihmi,
-	"	"	"	"	dohmu-ſtrihpi,
---	^	"	"	"	dſohſu-kabjinahm.

57. Skaiti.

1									1
2									2
3									3
4									4
5									5
6									6
7									7
8									8
9									9
10									10

58. Skaitu bildes.

59. Skaiti no 1 līdz 100.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
51	52	53	54	55	56	57	58	59	60
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
91	92	93	94	95	96	97	98	99	100

60. Skaiti no 100 tablat:

100, 200, 300, 400, 500, 600, 700, 800, 900, 1000,
 2000, 3000, 4000, 5000, 6000, 7000, 8000, 9000, 10,000
 20,000, 50,000, 100,000, 1,000,000.

1875, 2450, 7874, 9054, 205,

61. Masais ween reif weens.

1 reif 1 ir 1

1 × 2 = 2	1 × 3 = 3	1 × 4 = 4
2 × 2 = 4	2 × 3 = 6	2 × 4 = 8
3 × 2 = 6	3 × 3 = 9	3 × 4 = 12
4 × 2 = 8	4 × 3 = 12	4 × 4 = 16
5 × 2 = 10	5 × 3 = 15	5 × 4 = 20
6 × 2 = 12	6 × 3 = 18	6 × 4 = 24
7 × 2 = 14	7 × 3 = 21	7 × 4 = 28
8 × 2 = 16	8 × 3 = 24	8 × 4 = 32
9 × 2 = 18	9 × 3 = 27	9 × 4 = 36
10 × 2 = 20	10 × 3 = 30	10 × 4 = 40
1 × 5 = 5	1 × 6 = 6	1 × 7 = 7
2 × 5 = 10	2 × 6 = 12	2 × 7 = 14
3 × 5 = 15	3 × 6 = 18	3 × 7 = 21
4 × 5 = 20	4 × 6 = 24	4 × 7 = 28
5 × 5 = 25	5 × 6 = 30	5 × 7 = 35
6 × 5 = 30	6 × 6 = 36	6 × 7 = 42
7 × 5 = 35	7 × 6 = 42	7 × 7 = 49
8 × 5 = 40	8 × 6 = 48	8 × 7 = 56
9 × 5 = 45	9 × 6 = 54	9 × 7 = 63
10 × 5 = 50	10 × 6 = 60	10 × 7 = 70
1 × 8 = 8	1 × 9 = 9	1 × 10 = 10
2 × 8 = 16	2 × 9 = 18	2 × 10 = 20
3 × 8 = 24	3 × 9 = 27	3 × 10 = 30
4 × 8 = 32	4 × 9 = 36	4 × 10 = 40
5 × 8 = 40	5 × 9 = 45	5 × 10 = 50
6 × 8 = 48	6 × 9 = 54	6 × 10 = 60
7 × 8 = 56	7 × 9 = 63	7 × 10 = 70
8 × 8 = 64	8 × 9 = 72	8 × 10 = 80
9 × 8 = 72	9 × 9 = 81	9 × 10 = 90
10 × 8 = 80	10 × 9 = 90	10 × 10 = 100

10 × 100 = 1000.

62. *Masais ween reif weens.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

63. *Zitadas skaitu sihmes.*

I	II	III	III	(IV)	V	VI	VII	VIII	VIII	(IX)	X	XI	XII
1	2	3	4		5	6	7	8		9	10	11	12
XIII	XIV	XV	XX		XXX	XL	L	C	D	M			
13	14	15	20		30	40	50	100	500	1000			

MDCCCLXXXII

1882

Peelikums.

Mahrtixa Autera massais katkismis ar atbildekm.

Tee svehtee desmits Deewa bauschli.

Pirmais bauflis.

Es esmu tas Kungs, taws Deews. Tew nebuhs zitus Deewus
tureht preefsch manim.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu pahr wifahm leetahm bihtees, mihleht un us
to zereht.

Oħtrais bauflis.

Tew nebuhs Deewa, sawa Kunga, wahrdu neleetigi welti
walkaht, jo tas Kungs to nesohditu nepametihs, kas wina wahrdu
neleetigi welti walka.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, ka pee wina wahrda ne
lahdam, nei nepateefi svehrejam, ne buram, ne melojam jeb wilam, bet
to wifas behdas pefsauzam, luhdsam teijam un flavejäm.

Trefchais bauflis.

Tew buhs to svehtu deenu svehtiħt.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, ka to Deewa mahżibu un
wina wahrdu nepulgojam, bet tohs svehtus turam, labprahħt klausamees
un mahżamees.

Beturtais bauflis.

Tew buhs sawu tehwu un sawu maħti goħdaht, lai tew labi
ħlaħjaħs un tu ilgi dsiħwo wirs ġemes.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, ka sawus weżakus un fungus
neniżinajam, nedu apka tinajam, bet tohs goħda turam, teem kalspojam un
paħlaufam, tohs mihlejam un zeenijam.

Peektais bauflis.

Tew nebuhs nokaut.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, la sawam tuvalam pee wina meefas nekahdu kaiti nedf wainu nedaram, bet tam palihdsam un kalpojam wifas meefas behdās.

Sestais bauflis.

Lew nebuhs laulibū pahrlahpt.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, la schliksti un kaunigi dsihwojam eeksch wahrdeem un darbeem un ikweens sawu laulatu draugu mihlejam un zeenijam.

Septitais bauflis.

Lew nebuhs sagt.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, la fawa tuvala naudu jeb mantu nememam, nedf ar wiltigu prezi jeb netaifnu mehru un fwaru pee few dabujam, bet wina mantu un maist tam palihdsam wairoht un apsargaht.

Astotais bauflis.

Lew nebuhs nepateefu leezibu doht pret sawu tuvalu.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, la fawu tuvalu nepateef ne-apmelojam, nepeewitam, ne-aprunajam, nei tam kahdu kaunu flauu zelam, bet mums buhs to aissbildinaht, wisu labu no ta runaht un wifas leetas par labu greest.

Dewita is bauflis.

Lew nebuhs eeklahroht fawa tuvala namu.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, la sawam tuvalam ar wiltu pehz wina manitas jeb nama netwahrstam, nedf ar taifnibas eemesleem to pee few wellam, bet tam labraht palihdsam, la tas to war patureht.

Desmitais bauflis.

Lew nebuhs eeklahroht fawa tuvala feewu, falpu, falponi, lohpit, nedf ko zitu, kas winam peeder.

Kas tas ir?

Mums buhs Deewu bihtees un mihleht, la sawam tuvalam ne feewu ne fatimi, ne lohpus ne-atwitam nedf nowehrscham, bet tohs pamahjam, lai paleek un dara, kas teem peenahkhs.

Ko Deews faka no wifem scheem bauflleem?

Winfch faka ta: Es, tas Kungs, taws Deews, esmu stiprs un duftmigs Deews, kas pee teem, kas mani eenihst, tehwu grehkus peemekle pee behrneem lihds trescham un zeturtam augumam; bet teem, kas mani mihle un manus bauflkus tur, teem es dariu labu lihds tuhkfostscham augumam.

Kas tas ir?

Deew^s heedina sohdih^t wiſus, kas schohs baufchlus pahrlahpj, ta-pehz mums buhs bihtees no wina duſmibas un nebuhs pret scheem baufchleem grehkoht. Kurpretim wiſch apſohla schehlastibu un wiſu labumu wiſeem, kas schohs baufchlus tur, tapehz mums ari buhs wina miſleht un us wina pakautees un labprah^t dariht pehz wina baufchleem.

Ta ſwehta Kristiga tiziba.

Pirmais tizibas lohzelis.

No radifchanas.

Es tizu eelfch Deewu, to Tehwu, wiſuwalditaju debef^s un ſemes raditaju.

Kas tas ir?

Es tizu, ka Deew^s mani radijis ar wiſahm raditahm leetahm, manim meefu un dwehſeli, azis, auſſis un wiſus lobzektus, ſaprafchanu un wiſus prahtus dewis un wehl uſtūr, turklaht drebbes un kurpes, ehdeenu un dſehreenu, eklas un mahjas, ſewu un behrnus, laukus un lohpus un wiſadu mantu, ar wiſu, fo man waijaga pee meeſas un pee dſihwibas, bagatigi un ikdeenas mani apgahda, no wiſahm breeſmahm paſarga un no wiſa fauna glahbj un glaba; un to wiſu wiſch dara no tihras tehwifchlas, deewifchlas lehnibas un ſchehlastibas, lai gan pawiſam nezeenigs eſmu tahdas dahnwanas fanemt. Par wiſu to man buhs wiſam pateift un to flaweht, tam kalpoht un paklauſigam buht. Tas ir teefcham teef.

Dhtrais tizibas lohzelis.

No peſtifchanas.

Es tizu eelfch Jesu Kristu, Deewa weenpeedſimuschu Dehlu, muhsfu Kungu, kas eenemts no ta ſwehta Gara, peedſimis no jumprawas Marias, zeetis apalſch Pontius Pilatus, krusta ſiſts, nomiris, aprakts, nokahpis elle, trefchā deenā augſchamzehlees no mironneem, uſkahpis debef^s, fehdees pee Deewa ta wiſuwalditaja Tehwa labas rohkas, no kureenes wiſch atnahl^s teefah^t dſihwus un miruschus.

Kas tas ir?

Es tizu, ka Jesus Kristus, pateeff Deew^s no ta Tehwa eelfch muhsibas peedſimis un ari pateeff zilweks no taht jumprawas Marias pee-dſimis, ir mans Kungs, kas mani pasuduschu un pasudinatu zilwelu at-peſtijis un atpirjis no wiſeem grehleem, no nahwes un no welna waras, ne ar ſeltu, nei ar ſudrabu, bet ar ſawahm ſwehtahm dahrgahm aſnim un ar ſawu nenopelnitu zeſchanu un miſchanu, lai es wiſam peederu un wina walſtibā apalſch wina dſihwoju un wiſam kalpoju muhschigā taisnibā, nenoſeedſibā un ſwehtibā, it la wiſch pats augſchamzehlees no mironneem dſihwo un walda muhschigi. Tas ir teefcham teef.

Trefcha is tizibas lo hzelli.

No fwehtishanas.

Es tizu eefsch to fwehtu Garu, weenu fwehtu kristigu draudsi, fwehto beedribu, greshku peedohfchanu, meefas augschamzelschanu un muhschigu dsihwofchanu. Amen.

Kas tas ir?

Es tizu, la es ar sawu pascha spehlu un sapraschanu eefsch Jesu Kristu, sawu Kungu, newaru tizeht, nedj pee ta nahlt, bet tas fwehtais Gars zaur to Ewangeliumu mani aizinajis, ar sawahm dahwanahm ap-gaifmojis, ihstenâ tizibâ fwehtijis un usturejis, it la winsch wisu kristigu draudsi wirs semes aizina, sapulzina, apgaifmo, fwehti un pee Jesus Kristus ustur ihstenâ weenigâ tizibâ. Schini kristigâ draudse winsch man un wifem tizigeem ildeenas wifus grehkus bagatigi peedohd un pastara deenâ mani un wifus miruschus usmohdinahs un manim ar wifem tizi-geem eefsch Kristus muhschigu dsihwofchanu dohs. Tas ir teefcham teef.

Ta fwehta luhgschana.

Uusbildeschanas wahrdi.

Muhfu Tehws debefis.

Kas tas ir?

Deewa muhs ar to grib labinaht, lai tizam, winsch eshoft muhsu ihstenaits tehws un mehs wina ihstenee behrni, lai preezigi, drohfschi un ar stipru zeribu winu luhsdam, it la mihli behrni sawu mihli tehwu luhs. Pirma luhgschana.

Swehtits lai tohp taws wahrods.

Kas tas ir?

Deewa wahrods gan pats no fewis fwehtits, bet mehs luhsdam schink luhgschanâ, lai tas ari pee mums tohp fwehtits.

Ka tas noteek?

Kad Deewa wahrods schliksti un slaidri mahza, un mehs aridsan, la Deewa behrni, fwehti pehz teem dsihwojam. Us to valihdsi mums, mihtais debefu Tehws! Bet kas zitadi mahza un dsihwo, ne la Deewa wahrdi mahza, tas Deewa wahrodi nefwehti muhsu starpa; no tam pafargi muhs, mihtais debefu Tehws!

Dhtra luhgschana.

Lai nahk tawa walstiba.

Kas tas ir?

Deewa walstiba gan nahk bes muhsu luhgschanas pate no fewis; bet mehs luhsdam schini luhgschanâ, lai ta nahk ari pee mums.

Ka tas noteek?

Kad tas debefu Tehws mums sawu Garu dohd, la wina fwehteeem wahrdeem zaur wina schehlastibu tizam un deewischli dsihwojam, sché lai-zigi, tur muhschigi.

Trefcha luhgschana.

Taws prahs lai noteek, la debefis, ta ari wirs semes.

Kas tas ir?

Deewa labais un schehligais prahcts gan noteek bes muhsu luhgschanas; bet mehs luhdsam schinī luhgschanā, lai tas noteek ari pee mums.

Kas tas noteel?

Kad Deews wisu kaunu padohmu un prahiu lausch un wakas nedohd teem, las Deewa wahrdu mums nekaui svehtiht un wina walstibas atnahfschanu aiskawe, prohti welnam, pafauli un muhsu meefas prahtam; bet kad Deews muhs stiprina un pastahwigus ustur pee saweem wahrdeem un eelsch tizibas lihds pat muhsu galam. Tas ir wina schehligais un labais prahcts.

Beturta luhgschana.

Muhsu deenischku maißi dohd' mums schodeen.

Kas tas ir?

Deews gan dohd deenischku maißi bes muhsu luhgschanas ir wiseem launceem zilweeem; bet mehs luhdsam schinī luhgschanā, lai winsch mums to leek atsift un ar pateizibu muhsu deenischku maißi fanemt.

Kas tad ir deenischka maise?

Wiss, las peeder pee meefas ustureschanas un waijadibas, prohti: ehdeens, dsehreens, drehbes, kurpes, ehkas, mahjas, lauti, lohpi, nanda, manta, labs laulats draugs, rahmi behrni, laba faime, lehni, ustizigi lungi, laba waldischana, labs gaiss, meers, weseliba, kauniga dshwoschana, gohds, labi draugi, ustizami kaimini un ta jo prohjam.

Peekta luhgschana.

Un peedohd' mums muhsu parahdus, ka mehs peedohdam saweem parahdneekeem.

Kas tas ir?

Mehs luhdsam schinī luhgschanā, la tas debefu Lehwis negribetu usluhkoft muhsu grehkus, neds winu deht tahdu luhgschanu mums leegt, jo mehs ne-esam zeenigi to dabuht, to luhdsamees, neds esam to nopolni-juschi, bet la winsch no schehlastibas mums to wisnotaf gribetu doht; jo ildeenas grehlojam dauds un tilf sohdibu ween pelnam. Kad mehs aridsan gribam no firds peedoht un labu dariht teem, las pret mums apgrehkojahs.

Sesta luhgschana.

Un ne-eewed mums eelsch lahrdinachanas.

Kas tas ir?

Deews gan neweenu nekahrda, bet mehs luhdsam schinī luhgschanā, la Deews muhs gribetu glahbt un pasargah, la welns, pafauli un muhsu meesa muhs nepeewit, neds eewed netizibā, issamischanaā un zitā leelā kauna un grehkā, un kaut ar teem tifl lahrdinati, la tomehr heidsoht uswaram un wirsrohku dabujam.

Septita luhgschana.

Bet atpesti muhs no ta kauna.

Kas tas ir?

Mehs luhdsam schinī luhgschanā, ihf faloh, la tas debefu Lehwis muhs atpestitu no wisa kauna pee meefas un dwehfeles, pes mantas un Behru brauge I. 4.

gohda, un heidsoht, kad muhsu stundina nahk, mums dohtu fwehtigu galu un muhs no schihs behdu pafaules schehligi pee fewis usnemtu debefis.

Gala wahrdi.

Jo tew peeder ta walstiba, tas spehfts un tas gohds muhschigi muhscham. Amen.

Kas tas ir: Amen?

Man buhs teescham tizeht, ka tahda lubgschana patihk tam debefu Tehwam un ka winsch to pallausa; jo winsch tats mums pawehlejis ta lugtees un sohlijis muhs pallausift. Amen, Amen, — tas ir: pateest, pateest, tam buhs ta notift.

Ta swehta Kristiba.

Kas ir ta kristiba?

Ta kristiba now tkai uhdens ween, bet tahds uhdens, kas zaur Deewa pawehleschanu eestahdits un ar Deewa wahrdeem faveenots.

Kahdi ir schee Deewa wahrdi?

Muhssu Kungs Jesus Kristus faka: Gita pa wisu pafauli un darait par mahzekteem wisus laudis, tohs kristidami eelsch ta wahrda Deewa, ta Tehwa, ta Dehla un ta fwehta Gara.

(Matt. 28, 19. Mark. 16, 15.)

Ko dohd jeb ko palishf ta kristiba?

Ta dara, ka grehki tohp peedohti, ta pesti no nahwes un welna un dohd muhschigu dsihwoschanu wiseem, kas to tiz, ka tee Deewa apfohli-schanas wahrdi mahza.

Kahdi ir schee Deewa apfohli-schanas wahrdi?

Muhssu Kungs Jesus Kristus faka: Kas tiz un tohp kristits, tas taps fwehfts, bet, kas netiz, tas taps pasudinats.

(Mark. 16, 16.)

Ka uhdens war dariht tahdas leelas leetas?

Uhdens to teescham gan nedara, bet tee Deewa wahrdi, kas pee ta uhdens klah, un ta tiziba, kas ustiz tahdeem Deewa wahrdeem uhdens. Jo bes Deewa wahrdeem tas uhdens ir til uhdens ween un naw kristiba, bet ar Deewa wahrdeem ta ir kristiba, prohti tahds uhdens, kas schehlastibas un dsihwibas pilns, un masgaschana us atdsimfchanu eelsch ta fwehta Gara, ka fwehtais Pahwils faka: „Deewa muhs ir isglahbis zaur to masgaschana, kas atdemina un atjauno eelsch ta fwehta Gara, ko winsch bogatigi pahr mums islehjis zaur Jesu Kristu, muhsu Pestitaju, lai mehs, zaur wina schehlastibu taifnoti, paleekam par muhschigas dsihwibas mantineeleem pehz tahs zeribas. Tas ir pateefigs wahrds.“

(Tit. 3, 5-8.)

Ko tad apfihme tahda uhdens kristiba?

Ta apfihme, ka tam wezam Ahdamam eelsch mums ildeenas zaur noscheloschanu un atstahfchanu no grehleem buhs noslihzinatam tapt un mirt ar wiseem grehleem un kaunahm lahribahm un ildeenas atlal buhs

iszeltees jaunam zilwelam, las eelsch taisnibas un schlikstibas Deewa preeschâ dsihwâ muhschigi.

Kur tas raksts?

Swehtais Pahwils saka: "Mehs lihds ar Kristu zaur to kristibu esam aprakti eelsch nahwes, lai, itin lâ Kristus ir usmodinats no mironem zaur ta Tehwa gohdibu, tapat ari mehs staigajam atjaunotâ dsihwibâ." (Reem. 6, 4.)

Tas swehtais wakarehdeens.

Kas ir tas swehtais wakarehdeens?

Tas ir muhsu Kunga Jesus Kristus pateesa meesa un ašinis, ar to maiši un wiħnu mums kristiteem zilwekeem ehst un dsehrt no pašcha Kristus eestahdits.

Kur tas raksts?

Lâ raksta tee swehtee preezasmahzitaji Matteüs, Markus, Luhkas un tas swehtais Pahwils: Muhsu Kungs Jesus Kristus tanî nakti, kad tas tapa nodots, nehma to maiši, pateiza, pahlaua un dewa to faveem mahzelteem fazidams: "Nemeet un ehdeet ta ir mana meesa, kas par jums tohp dohta; to darait mani peeminedami." — Tapat winsch ari nehma to bikeri pehz ta wakarehdeena, pateiza un teem to dewa fazidams: "Nemeet un dsereet wiſi no ta; schis bikeris ir ta jauna eestahdischana eelsch manahm ašinim, las par jums un par daudseem tohp isleetas par grehku peedohschana; to darait, ziffahrt juhs to dsereet, mani peeminedami."

(Matt. 26—28. Marl. 44, 22—24. Luhl. 22, 19—20. 1. Kor. 11, 23—25.)

Ko palihds tahdo ehfchana un dserfchana?

To mums mahza schee wahrdi: Par jums dohta un isleetas par grehku peedohschana, prohti la mums swehtâ wakarehdeenâ grehku peedohschana, dsihwiba un muhschiga swehtiba zaur tahdeem wahdeem tohp dohta; jo kur grehku peedohschana, tur ari dsihwiba un muhschiga swehtiba.

Kâ meesiga ehfchana un dserfchana war dariht tahdas leelas leetas?

Ehfchana un dserfchana ween to gan nedara, bet tee wahrdi, las tur stahw: Par jums dohta un isleetas par grehku peedohschana. Schee wahrdi yee tahs meesigas ehfchanas un dserfchanas swehtâ wakarehdeenâ ir lohti zeenijami, un las scheem pascheem wahdeem tiz, tam noteek, lo tee sohla, un lâ tee flan, prohti grehku peedohschana.

Kâ tad zeenigi bauða tahdu wakarehdeenu?

Gaweht un ahrigi fataiftees ir gan laba leeta, bet tas ir zeenigs un ihsti labi fataiftees, las tiz scheem wahrdeem: "Par jums dohta" un "isleetas par grehku peedohschana." Bet las scheem wahrdeem netiz, waj schaubahs, tas ir nezeenigs un naw labi fataiftees, jo tee wahrdi: "par jums" prasa wifai tizigas firdis.

— 66 —
Luhgschanas un Luhgshanas sive eti
Luhgshana monachus vestigii
Luhgshana quælla dicitur

et mag uirtus tu lodi emis, inde aliudque huiusmodi
ut etiam nomen tuum est alii, qui eundem nomen huiusmodi
nominis multo ad eum non regit, utrumque enim
est. p. 108. "Luhgshana"

Luhgshanas grahmatinas

pirma dala.

1. Nihtha luhgshanas.

1.*

Es esmu labi isdusej's, Tu man, ak Jesus, palihdsej's un alaschin
wehl mani lohp', par to Lew gohdinsch fazits tohp.

Es luhdsohs, glah' jo prohjam man zaur sawu dahrgu vestishan';
dohd' dñshwoht man Lew'ween par gohd', pee maneem darbeem felmes dohd'l
Baur sawu Garu wadi man us labu, skairu dñshwoschan', la wiss
mans prahis us Lewim stahn: Lew padohmohs lihds paschai nahv!

Shaz las. gr.

2.*

Ak mihtais Jesix klaus' jes
Scho manu luhgshantu,
Wed' schodeen man us taifnu zel'
Un svehtu buhshantu.

3.*

Salbgi isgulejees,
Preezigs tagad usmohdees,
Debefs Lehws, tew flaweu,
Ka Tu fargais behrninu.
Skatees us man schodeen ar'
Ka nekas man skahdeht war!

G. Dunsbergs.

4.**

Ar Deewa spehlu gribu sahlt un drohsh' pee sawa darba nahkt.
Deews Lehws, Deews Dehls, ak palihds man, Deews svehtais Gars
Tu aridsan!

C. F.

2.** Luhgshanas pee galda.

Preefsh ehfshanas.

Deewis svehti tawas dahwanas,
Lai meesa zaur tahm usturahs;
Dohd', ka zaur tahm mehs atspirgstan,
Kamehr pausle dñshwojam.
Ta maike ween muhs ne-ustur,
Laws wahrdinsch spehzig's ir wifur
Un baro meef un dwehfelst'
Un dara, ka ta pee Lew' miht.

Wids. ds. gr.

Pehz paehschanas.

Lai mehs Deewu flawejam
Un no firds tam pateizam,
Kas muhs schodeen usluhkojis
Un til jauki pameelojis;
Kas dohd wiseem baribin',
Las mums dewis tagadin
Sawu Deewa dahwantin'.

C. F. Wiss. ds. gr.

Swehti, Deews, to maiitti, ko tu dewis schehligi.

Tew pateizam, Tehws, mihligi par sahli un par maiitti. Dohd, la
mehs swehti d'sibwojam, tad ihsteni Tew pateizam.
Leizi to Kunqu, mana dwehsele, un ne-aismiristi, ko winsch
tew laba ir darijis.

3. Wakara luhgschanas.

1.*

Ak, mihtais Kungs, tew luhdsu es,
Pafarga man pee dwehseles,
Ka behrninsch launs palist' newaru,
Neds wezakeem es behdas daru,
Lai apfarga Lawas engelits
Ar' man' pee meef's un dwehselfit's!

2.**

Peekufscham aztinas jau us meegu aiswerahs, Tehws, kaut Lawas
azis nu schehligi man' fargatu.

Ko es schodeen grehkojis, schehligs Deews, nefohdi wis, Kristus af'nis
schehligi manas wainas aiffedst!

Wahjem dohd' atpubhchanohs un noschahwe asaras, ja kur pliki behr-
nini, tohs jel mihti apfedst!

Manus mihtus radinus usluhko apschehlotus; leeli, masi zilweli Iai
Tew ir pawehleti.

3.*

Mans Kungs un Deews, Tew pakaujohs
Un Lawas rohkas pawehlohs,
Beemini, Deews, jel mani ar',
Ka es scho nakti pahrtilt war!

4.*

Deews Kungs eelsch debefs gohdibas, Tew pateiz manas luhpinas,
la Tu, mans Tehws un schehlotajs, man schodeen est pafargaj's!

Schaz las. gr.

5.*

Deews palihds mums scho deenu heigt, par wisu labu Tevi teikt'
Pafargi muhs, Kungs Jesu Krist, un dohd mums labu meeru mist; dohd'
wisu, las mums waijadfigs pee meefas un pee dwehseles! Amen.

Schaz las. gr.

4. Pawafaras dseesmas.

1.*

Lapu laiks, jaunkais laiks!
 Semel tagad seedu waigs!
 Nu drihs seemas behdas beidsahs,
 Platwâs sahle augt jau steidsahs,
 Barib' buhs nu lohpineem,
 Lapas wiseem lohzineem.
 Lautini, Deews muhs peemin,
 Dohd mums jauku wafarin'.

2.**

Seema jau suhd! schkirtees ir gruht! Tak, kad ta atschkirahs,
 tad wiisi preezajahs. Seema jau suhd, schkirtees ir gruht!

Seema jau suhd! schkirtees ir gruht! Labprahrt tew' aismirstu,
 kaut tu wairs nenahktu! Seema jau suhd, schkirtees ir gruht!

Seema jau suhd! schkirtees ir gruht! Eij prohjam, pasteidsees,
 kaunees no dseguses! Seema jau suhd, schkirtees ir gruht!

Zaunit.

3.**

Nu wafara atnahluß!
 Woj jau to esat jutuschi?
 To flawe debebs putnini,
 To isteiz semes augumi:
 Nu wafara, nu wafara atnahluß.
 To redseet druwas, tilrumds,
 To meschôs un ar' llaijumds,
 To zihrluls dseed un dseguse,
 Wiss luktahs un wiss gawile:
 Nu wafara, nu wafara atnahluß!
 Nu pukit' salâ maurinâ,
 Us ganibahm nu aitina,
 Ak wiss, wiss preezajahs,
 Wiss liltâ faulâ atspirgstaahs;
 Nu wafara, nu wafara atnahluß!

u.

4.*

Ak lapu laiks, taws seedu waigs eelsch firbs man preekus stahda!
 No eeleijahm un pakalnahm, ko ween til azis rahda, jau preti flan un
 rahda man, ta Deews par wiseem gahda.

5.* Zihrluls.

Kad seemai ir gals,

Kad zihruka balfs

Jau atflan. Es palat tam fauzu:

Ak, nem man pee few',

Lai dseedu ar tew',

Un street lihds pat fausei lai trauzu!

6. Par zihrliti.

Kad wehl pawafarā kneegs apklahj tihrumus un pławas, tad jau zihrlis tschirkstedams zekahs gaisā. Par wisu wafaru winsch nepeeluhst dseedahfawas jaulas dseefminas Deewam par gohdu.

Zihrlitis ir nezit leelals par swirbuli. Winam tapat, ta swirbulim ir peleksi spalwu swahrzint, jo winsch swirbulim pusbrahlis. Galvina zihrlim ir apała ar taifnu knahbi. Zihrlitis ehd daschadus lukainus un tahrypus, bet ari nesmahde seyklas graudianus, tad winsch tohs atrohd semē. Ar faweeem pagareem spahrneem zihrlis dohdahs augschā un lidinajahs tschirkstedams ilgu lalitu augusti filā gaisā.

Zihrlitis taisa fawu ligsdinu tihruma wagās no wezas kuhlas un fareem bedritē aif zimbulischa.

7.* Zetawihrs un zihrlis.

Zetawihrs: Zihrl', wai til agri tu
Dseedi rihta dseefminu?

Zihrlis: Mihkam Deewam dohdu gohd',
Kas man dsihwib', barib' dohd.

Ta es paradis — un ar'
Tizu, reisneels tapat dar? —

Un zihrlim gaisā ta dseedajoht
Un reisneekam mudigi staigajoht
Ta mihlīgā faules spihdumā,
Teem abeem firbs bij preeziga.
Un Deews Kungs debesu augustiba
Scho abeju teifschanas dsierdeja.

G. Dünberg.

8. Par stahrkeem.

Pawafarā ne dauds wehlaki, ta zihrlisch, stahrki atnahl muhsu Widsemē. No tahkam semehm atnahlfisch, schee mihlee weest tuhlit usmelle fawas wezas ligsdas. Pehz lahdahm tscheträhm waſ pеezahm nedehahm pebz stahrku atnahfschanas ligsdā jau redsam jaunee masee stahrzeni. Jauneeem stahrzeneem wehl ir peleksi spalwa un melni knahbi. Wezeem stahrkeem ir fmusaki swahrki, jo winu mugura, fakls un fruhts ir apsegiti ar baltahm spalwahm, bet spabri ir melni. Wineem ari ir fartans garisch knahbis un farkanas garas kahjas.

Stahrks ilgu lalku war slabweht uſ weenas kahjas un ari fnausdams winsch stahw fawā ligsdā. Ar fawu garo knahbi stahrks it stipri parkschkina, ta ta tabku war dsierdeht wina parkschkina schanu.

Stahrks aprihi wardes, tsch' hſkas, kirkates un zitus lukainus. Chrmigi iſſkatahs, tad stahrks staiga ar fawahm garahm farkanahm kahjahm pa mihlstahm pławahm un pa pureem. Geraudſijs lahdū nabagu wardi, stahrks tuhlit tai uszehrt wirſu ar fawu garo aſo knahbi un faker wardi zeet.

Seemā stahrki nepaleek muhsu widuzi, jo muhsu seema wineem par ausstu. Tapehz jau rudenī stahrki atkal aiseet zitas semēs, kur seema filata ne ta pee mums.

9.* Stahrki.

Klaht pawafars un filta faulite,
Ladeht mehs stahrki atkal efam sche.

Kaut filtas semes netruhla nekas,
Tad prahs pehz mihius ligdas ilgojahs.
Te stahw wehl ta; to nemst, uslohpst,
Un mihligi tur behrnus pereft.

Tee sarus un salmus nu lafja
Un ligdu firds-preezigi lahpjia.
Tad guleja mahte trihs nedekas
Tur eefsch, lihds jauns las tur gadijahs.
Weez' stahrkisch galvinas pazehla
Un knahbhus pehz baribas atplehta.

E. Dunsbergs.

10. *Aitina.*

Aitinai ir eegarena galwa un teews purns. Winas rumpis ir refns, bet kahjas teevas ar schelteem nageem. Aita ir apfegta ar mihistu, filtu wilnu. Pehz pehrwes aitas ir daschadas, jo war useet baltas, melnas un raibas aitas. Widsemes aitas trihs reis par gadu teek masgatas un zirptas.

Seeweeshi fawehrpj aitu wilnu, un tad ada sekes un zimduis un zitas leetas, jeb ausch wadmalu. No wadmalas skrodelis schuj swahrlus, biles un westes preefsch tehwa un behrneem. Aitinas gala ir smekiga un teek wahrita un zepta. No aitas sarnahm taisa stihgas preefsch mijolehm un ari preefsch refnas leelas bases.

11. *Diwi lemeschi.*

Kalejs nolala diwus lemeschus. Weens tika nosweests lehts un guleja tur ilgu laiku, lamehr pehdigi bij faruhsejis. Ohirs lemesis tuhlit preefsch arshanas tika nemts un palika zaur to it spohschis. Kad nu abi lemeschi kahdu deenu fanahja lohpâ, tad weens us obtru brihnodamees skatijahs. „Tu tik ilgi sawâ waka est bijis,” fazija spohschais lemesis. „Saki man, kapehz tu ta est faruhsejis un es tik spohschis; tew tak wakadeenas ir bijuschas; kluft un meerigi tu guleji sawâ kaltinâ.” „Slino-fhana mani tik nejaulu pataifja,” atbildeja ohirs lemesis, „un tu est spohschis zaur strahdaschanu.”

J.-i. (Latv. aw. 1860.)

12. *Kohwahrna.*

Kohwahrnai tussnesi gribjees lohti dsert. Wina eeranga leelu kruhs, las pus ar uhdeni bij. Us ranti ussfrehjuft gan lohkabs, bet newar peekluht. Wina lohti slabyst, ko nu buhs dariht? Kruhs apgahst? To wina nesphej, jo ta pahrleku smaga. Kruhs eelihst? Bail ir noslikt, newaredama atkal isktuht. Kas tad wina war lihdseht? Waj tad naw zits padohms peekluht? Kas to sin? Nu tad kohwahrna tew to mahzibas. Wina salasa almintinus un tohs kruhs eemet. Tad sah uhdens pamasaam zeltees, ka wina war peekluht nodsehrtees.

Stenders.

13.* *Sirgs un kumelsch.*

Kumelin', nu preezajees,
Lustig! islekhajees!
Wehl tew laika brihwam buht.
Isauguscam eos tew gruht.
Tilki arklâ, ratâs juhgts,
Jahts un dsjhts, nei prafits, luhts.

Gar mahtes sahneem kumelsch lehkaja
Un preezajahs it pilnam sawwakā:
Bet pehz ar gadeem leelaks isaudis
Par brangu, staltu sirgu palizis,
Tas gruhtus ratus pawilkt wareja
Un jahtneekam nastas panesa.

E. Dünsberg.

14. Sirgs.

Sirgs ir stalsk lustons. Winsch ir leelaks par wehrst un gohwi. Daschreis sirgs augstals no auguma, ne sā wihrs. Muhsu semneeku sirdsinai ir masi, jo leels sirgs semneekam neder pee semes darbeem. Sirgeem ir ihsa spihdöschä spalwa. Sirgi ir daschadi pehz pehrwes, jo war useet baltus, pelehtus, bruhnus, raibus, dseltan-bruhnuž, duhlanus, behrus, firmus sirgus.

Sirgam ir eegarena galwa, leelas azis, stahwas ausis, welwets lalks, tas aplakts ar garahm krehpehm. Garati par krehpehm ir astri. Sirgam ari tschetas teewas sahjas ar nageem. Sirgs war street un ahtri lehlt, ritschus un lehlschus street. Ar sohbeem un pakatas-lahjahm sirgs gainahs lohstdams un sperdams. Par baribu dohd sirgam sahti, ahbolini un seenu, bet wislabaki sirgs ehd ausas un faufu maiši. Kas grib labi lohpt sawu sirgu, tas lai to glihli tur un wasara to peldina waj upē, waj esara. Sirgs pahlseku usmanigs, jo tuhlit winsch atkal pasibst to zetu, so tas weenreis ir gahjis un ari to krohgu, jeb to stalli, kur tas weenreis tika barots.

Sirga mums waijaga wiswairat pee wilshanas, braulshanas un jahshanas. Wasara winsch teek lits arkā un ezeschās, jo pee mums semneeli ar sirgeem ween usar, usmaisa un no-eze sawus tihrumus; zitās pusēs apstrahda semi ari ar wehrsheem.

Sirga ahda teek gehreta un dahrgi pahrdohta, jo ta der preesch sahbaleem un zitahm leetahm. Gehrmanis ari pahrdohd krehpes un astrus, jo ar teem attal fedleneets istaisa madratschus, spilwenu krehflus, wahgu un lamanu lisenus un zitas leetas.

15.* Sirgs un swirbulis.

Swirb.: Sirdsin', tew ausas ir filite pilna.
Lauj man tahs druskas, kad galwu tu zila,
Kas tew no mutes tad isskaishahs.
Tu jau wairs augscham nekemst tahs.
Sirgs: Putnīn', kas nobirst, tahs nemt preesch fewis,
Jo faimneeks preesch abeem mums deesgan ir dewis.
Tā abi tee ehdahs un pee-ehdahs,
Un grandini kahdi wehl atlakahs.
Bet wasara filta kad atnahza
Un knauschli bar-bareem tur straidija,
Tad swirbulim hads wairs nebija wiš
Un sirgs ar' sahle bij paehdis. E. Dünsberg.

16.* Taurinisch.

Bij weenreis jaunais neeziisch, trihs stundas wezumā, bij tau-
rinisch, kā weens deedsiisch, bet spihdeht spihdeja. Ar šarkan-sileem

raksteem špihd wiňa ſwahrziňi un wehl ar ſelta lakſteem turklaht eelohziňi. — Pa wišahm pukehm ſkreedams wiňſch aplam gresnojahs un praša prohjam eedams, kà wiňahm parahdahs. Us reis tam preti gadahs amolâ bitite, no ſalduma jau rahahts tai naſta paunite. — Nohſt tahrps! ſchis preti reijahs, tew newar' eeraudſiht! — Ko auſchejeeſ? ſchi ſmeijahs, nahz darbu uſſkatih. U.

Pehz zepures tu gohdu pee wihra neluhko; laiks aifnem neeka rohtu, gresnumu aiskuhko. U.

17. **Bifchu trohpas.**

Katrâ trohpâ dſihwo weens bifchu pulks par fewi, un katram pulkam ir faws tehw. Bites gauschi uſgihtigſtrahda. Jau rihta agrumâ faulei lezohſt masas bitites atſahj trohpâ un iſeet pee darba. Bitas paleek trohpâ, zitas atkal melke to faldo medutinu, fo winas ar faweeem finalkeem purniſcheem iſſibſch no ſeedeem un jaufahm fmarschigahm pulkitem. Pee bifchu teewahm kabjinahm peelihp puku putelis un to bitites nehſa uſ trohpâ, kur winas no ta iſtaifa faldo medu un waſkus. Bites fawu darbu paſtrahdajohſt aifween duhž. — Bifchu trohpâ wifs ir glihts un pehz kahrtibas eerikſtets. Kas winas aifkawe pee darba jeb nefargadamees tuwojahs trohpam, tam bitites it fahpigi eedſet ar fawu aſo dſeloni. Wehlâ rudenî un ſeemâ bites wairs ne-iſeet no trohpâ, bet it kà noſalufchaf trohpâ karahs weena pee ohtras. Bet pawafarâ, filtai faulei atkal ſpihdoht, bites atdſihwojahs. Biteneeki rudenî jeb ari pawafarâ iſnem medu no trohpâ, bet atſahj bitem. ſik winahm waihaga preelfch baribas.

No bitehm mehs dauds fo waram mahzitees. Deewſ tafs ir radijs mums par preelfchihmehm. U.

18. **Bitite.**

Bitit' miyka, fo tu dari?
Waj tu man to fazilt wari?
Es gan ſinu, fo tu ſtrahda,
Tu jau faldu medu gahda.

Strahda ween ar tſchallu rohlu,
Krahji pilnu fawu kohlu;
Lehws tad rudenî ar duhži
Greeſihs to, fo tu nu ſubži.

Bitit', tew gan laba raise,
Baur fo man teek falda maiſe;
Tatſchu tu zaur ſchahdu deenu
Gribi pukes fuht aifweenu.

19*. **Bite un balodis.**

Pee upes dſehra máſa bite
Un uhdeni no ſahles krita,
Kur ſtraume winu aifneſa.
To balods redſej's kohla galâ

No sara lapu upes malā
Drihs rahwa un tai peemeta,
Ka wina, lapā uslīhdus
Un spahrnus faulē faltejus,
Us mahjahm aisskreet wareja.

Ta ohtrā deenā redseja
To paſchu balodi us kohla,
Ka bisneels, gaili uswilzis
Un ſlanti waigam peelizis,
Schaut gribaja, un ahtri rohlā
Ta eedſehla tam bisneekam.
Schis fahpēs rohku palusteja,
Un garam fhahwa baloscham,
Kas netrahpis us pehrklu ſkrejhā.

Iſkatram palihds mihligt,
Kas raud par tāhdu nelaimi.
Lat maſſ, tak deenās redſeht wari,
Ka tew ta atkal waijadſehs,
Un la wintch atmalsfahrt tew ſpehs,
No tu pee wina labu dari.

Ulmann.

20. Var wahweriti.

1. Wahwerite wasarā tāpat, là seemā ir apgehrbusfehs ar mihlstu ſpalwainu kaſchozinu. Wasaras laikā winas kaſchozinsch paleek ſarkans, bet seemā tas atkal ir fmiks pelehlis. It ehrmigi wahwerite iſſlatahs, tad ta us pakal-kahjinahm tupedama, preefſchlahjinās tur waj ſihli, waj zeekurſi. Ar ſaweeim aſeem ſohbineem wina tad nolremt gabalinu jeb iſnibina zeekurscha fehllas graudinus, lo apehd. Ghdoht wina tur ſawu aſti us augſchu, druzzin iſlohzitu, là S. Wahweritei ir ſtahwas austinas, kas no tahleenes iſſlatahs lihdigas maseem radſineem. Austinu galindis ir gari zekulifchi.

2. Wahwerite gan labi proht pahrlohi ſihles un reekſtus, lo wina famelle oħſoldis un lejdöſ. Mudigi wahwerite uſſkreen kohla un lez no weena ſara us ohtru. No puikahm dſihta wina nereti lez no weenas kohla galohntes us ohtru lihdis deſmit pehdahm tahtumā. Wahwerite daſchu reiſ ari tuwu ſlaht nahl pee mahjahm, un ſtraidele pa jumteem; tad mahjas eedſhwotaji, maſi un leeli, dſen ſcho nabadſiku; jo daudis zilwei dohma, ka tur uguns grehks zelſchotees, kur wahwerite pahrlehlus par jumtu. Metizi tahtahm paſakahm, jo wahwerite nekad naw wainiga pee uguns grehka.

21.*

Waſar's laiks, kahrstaſis laiks!
Šaule ſpeesch un zelahs twaiks,
Bet Deews dohd mums leetutiinu,
Apſwehti muhſ' labibiinu;
Rudſeem pilnas wahrpas buhſchoht,
Nu paldees, mums maiſ' netruhkſchoht,
Lautiinii, to leezeet wehrā:
Deews mums labi dar' bes mehra.

22.**

Al feedu laiks, al feedu laiks, tu manim patift wari! Tad meschöös putni lihgojahs, ar pułehm lauki puschojahs. Al feedu laiks, al feedu laiks, tu manim patift wari!

Al wasara, al wasara, tu manim patift wari! Tad selta wahpas lihgojahs, ar augleem lohki lepojahs. Al wasara, al wasara, tu manim patift wari!

Baunit.

23. **Wasarā.**

Wasarā ir tafs wisgaralahs un siltalahs deenas. Wisur pławas un laukös nu seed dauds jaukas un smarschigas pukites, ka filahs rudsu pukites, no kurahm gana puikas un meitinas fewim pin flaistus waikakus, kumelites, lohlati, magonites un zitas. Saimneezes nereti salasa kumelishu balti-dseltanus seedinus un zitus seedinus un falknes, kas dohd derigas sahles pret daschahm slimibahm. Ari daschs gana puika waretu pelnites wasaras laikā lahdas kapeizinas, ja tas gribetu salafshť tahdus derigus seedinus jeb israkt tahdas falknites, kas der par sahlem, un tohs falteht karstā faulē jeb pasilitā krahnē, jo apteekeri pilsschtas labprahrt pirk tahdas sahles.

Zif jault wasaras laikā zibrulischī dseed, augsti pazeldamees un lidinadamees gaifā. Ari greeyna starp rudsu stohbreem sfreeedama, dseed sawu: Greesch, greesch. — Sahle pławas jau til leela usaugusti, ka fainneeli jau taifahs feenu plaut, lai firgeem, aitahm, gohwim un ziteem lohpeem buhtu bariba pa garu seemu. Ari rudsu tihrumi jau paleek dseltani, un rahda, ka labiba drihs buhshoht gatawa.

Ne rett wasarā leetus libst un pehrkons dimidina. Tumschi mabloni zekahs pee debefs. Sibens sibina un pehrkons ruh. Behrni tad daschahrt bailejahs no gaifcheem fibeneem un no pehrkona ruhshanas. Bet Deewos teem bailegeem peefauz: „Nebihstees, jo es efmu ar tewim. Es efmu taws patwehrums un taws preefchituramas brunas.“ Sibens mums bes Deewa finas nelo faunu newar padariht.

24.** **Deewos tas Kungs.**

Waj tu swaigsnes issfraitijis, zif tur augsti gaifā spihd? Debefsbus waj ismanijis, zif par semi latru brihd? Deewos tohs wisus issfraitijis, latrā deenā pahrfkaitijis, Wina finā wiſt stahw.

Waj tu fin, zif muschas mohdahs faules gohſi lihgotees? Waj tu fin, zif siwis dohdahs juhras widū mengetees? Tafs pa wahrdeem Deewos ir fauzis, winu flatas nefazaujis, winsch tahn preekus pеeschthris.

Waj tu fin, zif behrni zekahs latrā rihtā mohsdamees, zif pa deenu preeku smekahs schurp un turp sprehledamees? Deewos tohs wisus pasragajis, Deewos tohs wisus isglabajis, tew' ar', behrnin, mihlu tur. II.

25.* **Ko es sinu.**

Waj es wehl ilgi dsihwoſchu,
Jeb drihs pee Deewa aiseeschu,
Un waj es dauds wehl preezaſchohs,
Jeb ari daschahrt behidaſchohs,

To sinahit wiš' es newar'.
Bet dsihwodams, to sinu gan,
Ka mans Deews gahda ar' par man',
Un man dauds laba dar'.

26. Skudra un sisenis.

Skudra zauru wasaru sawu maist no wisahm malahm falafa, glaba un us seemu taupa. Tapat bitite zauru wasaru us wisahm fahlehm free-dama medu falafa, fanehsa un aridsan us seemu taupa. Bet sisenis zauru wasaru lehkadams un dseedadams, maist us seemu negahda un neneeka nefakrabi. Kad seema nahk, tad sisenis nahk fasalis un bādā nonihzis pee skudras un luhdsahs druszin lo graust. Skudra faka: Nule seema fahlahs un teiv jau maises truhki? Sisenis atbild: Man pawisam nawa maises us seemu. Kapehz tad ne-esi krabjies wasarā? Skudra faka. Sisenis atbild: Man nebija wakas. Skudra waiza: Kas tad bija taws darbs? Sisenis atbild: Man bij jadseed un jadanzo. Tad skudra fazija: Nu tad tehre tagad no sawahm dseesmahm un no saweem dantscheem, kā es tagad no saweem fweedreem. Sisenis atbild: Ar tulschu firdi newar dseedahrt un danzohrt. Skudra atkal atbild: Es teiv newaru palihdseht; eij zitur; man naw netiskam lo doht, kā man paſcham pehz nepeetruehki. Tad aiseet sisenis ar farukufchu wehderu un nahk pee bischü trohpa un tur klaudrina. Bet durwiss zeeti aiffchautas un neweens ar gatawu maisti preti nenahk. Tad sisenim no bāda bij janosprahgšt. Stenders.

Eij, laiskais kundsińsch, usškatees us škudras darbińu; no wińas tu war' mahzitees pawadiht laizińu. Luhk, zik ar masu ſpehku ſchi jau paſpehjuji, waj tu nebihſees grehku, kad wehl tu ſlinkoſi? U.

Ja kas negrib strahdaht, tam ari nebuhs ehst.
No flinka neteek faimneels, nedz no ahſcha dahrſneeks.

27. Nudsu wahrpas.

Kahdu reis semneeks ar sawu dehlinu Jahnī aiffgahja tilhrumā luhsloht, waj labiba jau gatawa. „Nedsat, teht!” fazija Jahnits, „kā zitas wahrpas ſtahw, galwas augsti pazeldamas; ſchihs laikam buhs labalahs, bet tahs, kas preefsch wintahm til dſiti pakkalanahs, gan buhs dauds fliftalahs.”

Lehws pahru wahrpū nopluža un fazija: „Raw wiſ tā, kā tu ſawā nejehbibā dohma. Paſkatees: ſchihs wahrpas, kas sawu galwu tik lepni pazechla, ir pawisam tulſhas, bet tahs, kas tik paſemigi molohzijahs, ir ſtaifstu graudu pilnas. Pee ta mahzees: ja tas, kas no lepnibas uſpuhsts nesin, zik augsti sawu galwu zelt, ir gekis, kam galwa tulſha no gudribas.”

Schwech Abeze.

Kas augsti pazel galwińu,
Parahda plahnu prathińu.

28. Kumeſch.

Sauns ſirgs redſeja, ja jahjamam ſirgam ſedli, eemaukti un dellis jauli peedereja. Al, faka wiſch, zik ilgi man wehl kumetam buhs buht.

Al, kad jel tas laiks drihs nahstu, ta es ta lohschi isgehrbts waretu grohsteees un gresnotees. Tas laiks nah. Winsch teek iswests, apsedlots un lohschi isgehrbts. Kad schis wehl pahtagu nebaudijis, no lustes fahk danzohit un trakohit, gribedams ka papreelsh sawā wakā eet. Bet eemaulti un lauschai winu walda, un pahtaga un pefschī mahza pehz iahjeja prahita eet, samehr aßnains noswihdis un noguris alkal nosedlots un stalli eewests tohp. Kad schis galwu noduhris sawu trakumu noschehlo un sawu pirmaju un zikfahrtigu buhschanu, kad wehl sawwafneeks bija, ar nopuschanañm peemin.

Stenders.

29. Awots.

Jaulā, bet karstā wasaras deenā masais Pehteris gahja pa laulu feercht. Karstums biji leels un faule speeda slipri, un tapehz ari Pehterischam palika pahrleelu karsti un winam kohti gribejahs dsert. Pee refna ohjola garam eedams, winsch eerauga awotu, lam iswira slaidrs uhdens no semes.

Pehterits tuhlit eedsehra to austro uhdeni; bet faslimis winsch pahrnahza mahjās tā, ka mahte winu tuhlit lila gultinā. „Al,” tā winsch nu slimibas gultinā guledams fahla schehlotees, „tas to buhtu dohmajis, ka schim awotam buhtu bijis tahds uhdens, kas mani wareschoht eewest tahdā gruhā slimibā.”

Bet tehws us Pehteriti fazija: „Tas slaidrs awots nemas naw walnigs pee tawas slimibas, bet tu pats, kas tu, faswihdis buhdams, til dauds est eedsehris no fha austra uhdena.”

Mans behrns, pahrbaudi, kas weseligs tawahm meefahm; kas tewim naw weseligs, to nebaudi nedī eh̄sdams, nedī dserdams.

30.** Ohgu laiks.

Nu behrnini mihki
Ir ohgu laiks klaht,
Nu eestm us meschu
Ar preezigu prah!'
Tur laissim ohgas,
Kur putnini dseed,
Kur maurinā salā
Tahs pukites seed!

Reds semenes wiſas
Un glahsenes ar'
Spihd farkanas — silas,
Tahs noplukht nu war.
Kad turšinas pilnas,
Buhs wakars ar' klaht,
Tad steigimées mahjās
Ar preezigu prah!

L. Halen.

31. Deews paglahbj, kad wairs glahbschana naw zerejama.

Trihs rati un preeksch katrem 4 sirgi aisjuhgti, stahweja preeksch krohga durwim, jo kutcheri bija eekschā eegahjušchi sadsertees. Pee pēschī šahka tee sirgi wiſi us reisi škreet, ko ween waredami. Behrns gadijahs us zela tur preekschā, kur tee sirgi škrehja. Wiſi, kas to redseja, wairak neko newareja dariht, ka rohkas ūaſist kohpā un to Deewam pawehleht. Behrns pats ari wairs newareja ismukt. Bet Deews to wehl glahba: Zela malā strahdaja jauns wihrs; schis behrnu taſ nelaimē eeraudsijis, lehza pehz ta, sagrahba to pee swahrzinēem un aisrahwa to us zela malu. Taſ paſchā azumirkīs bija jau ari tee sirgi taſ weetā, un wehl to zilweku aisnēhma un norahwa pee semes. Bet tatſchu abi isglahbahs.

E. Dünsbergs.

32.* Putnis un puiss.

Af puiss' mihtais, luhdsams to nedar,
Tu manu masu ligdu ne-aifkar!

Ne azis wirsu tu ne-usmeti,

Kur gut man mihti, mihti behrnini.

Sahls brehzin tee un waren issbihsees,

Kad leelahm azim tu eestatifees!

Gan puiss' kohti gribahs flatitees,

Tomehr schis klauf un stahw no tahleenes.

Tad nabags putnisch peefkreen klaht,

Sahl masinus ar spahneem sedsinah,

Un usflat puiss' itin mihligi:

Paldees, paldees, ka manis klausji.

u.

33. Dehla pateiziba.

Kahds 18 gadus wezs puiss, Jekabs wahrdā, bij salihdfis par darba-puiss pee kahda faimneela. Jekaba wezais tehws bij wezs nabags walineels, kas wairs nesphejha dauds ne ko strahdahit un wina weza mahte ween wehl pelnijs ar rohkas darbeem preefsch fevis un preefsch fawa weza wihra to deenischko maijs. Jekchu gan gruhti, tak wineem bij pahrtis-schana, jo dehls ari zif spehdams peepalihdseja wezakeem ar fawu lohni. — Kahda deenā puiss, tihrumā strahdadams, bij nojuhdfis fawu sirdslau no arkla, lai ari noguris lohpinsch atpuhstohs no gruhta darba un pa-ebstohs ar to sahli, kas auga grahwmalā. Pats puiss' atpuhsdamees bij atgulees maurinā. — Te kahds kalps, no nahburga mahjahm nahldams un garam eedams, us Jekabu faka: „Waj jau est d'stredes, Jekzi, ta tawas mahtes weeniga gohws isgahjuschā nakti esohf nosprahguſi?“ Jekabs schohs wahrdus d'stredams istruhzees tuhlit uslehza kahjās un azis winam bij asaru pilnas; jo wezaku nelaime winaam gauschi gabja pee sirds.

Mahjās pahrnahzis un firgu eewebis aplohkā, Jekabs tuhlit us-melleja fawu faimneelu kambari un to usrunaja fazidams: „Saimneel“ mihtais, pahrdohdeet manim luhdsami weenu no juhsu flauzamahm gohnim. Naudas man gan naw, ar ko es tuhlit jums waretu aismalsfahrt to gohwi, bet sohlidamees es jums apfohlohs, ka weenu gadu jums kalsofchus bes mafas.“

Saimneels, gan nesinadams, ko puiss' gribohrt dariht ar to lohpu, tak winam pahrdewa to gohwi par tahdu zenu.

Nakti nu gohdigs dehls flußtinam eeweda wezaku luhts to jauno gohwi, wineem neweenu paschu wahrdinu nefazidams. Bet mahte, rihtā luhts eenahldama un tur eraudsidama to jauno lohpinku, tuhlit fawā sirdi finaja, kutsch esohf bijis tas deweis un no sirds-preeka tai nobira dauds asaru no azim.

34.** Behrnu luste.

Tur us salnina es nofeydhohs, flatiht mosus putninus, ka tee lehza, ka tee brehza, ka taifsi' perekkus.

Tur pee dahrsina es peetupohs raudsicht bischu darbinus, ka tahs ruhza, ka tahs subza, ka schuā schuhnninus.

Tur us plawinu es nogahju luhloht raibus taurinus, ka tee zehlahs, ka tee smehlahs no pułehm fulinu.

u.

35. Plauschanas darbs.

Ruds un kweeschi gatawi, plauschanas laiks ir nu atnahzis. Nihta agrumā plahweiji eet pee darba us tihrumu. — Ar islaptu plahweiji no- zehrt labibas stohbrus. Noplauti stohbri teek faveeti luhlischōs, ko us tih- rumā fastahda gubās, lai wahrpas un salmi labi iskalst. Ja Deewa rudenā laikā dohd dauds leetus, tad tas nereti noteek, ka tad graudini, kas wahrpās, fahk isvihgt. Tapehz ari plauschanas laikā semneeli Deewu luhds, lai winsch no debess dohtu labu fausu plaujamu laiku. Kad luh- lischi deesgan isschuijschi, tad semneeli eewed to Deewa svehtibu waj rijā, waj schkuhnōs. Ja fainneeks wifū Deewa svehtibu newar glabahit apaksh pajumta, tad samet ruds un kweeschu gubas leelās laudsēs, un laudsēs tad labiba war palikt us tihrumeeem, tamehr walas iskult to labibu. — Rudenā ari labprahit gana gohwis, aitas, zuhlas un soħħas us rugajeem, lai tee apehd taħs atlukuschas wahrpinas un to sahli, kas tihrumā us- augusti starp labibu. Ari pelitehm, schurkahn un swirbukeem plaujamā laikā tihrumōs nu baribas papilnam. — Schurkas un pelites nu falafa un fakrahj labibas graudinu sawās migās, lai winahm buhtu bariba tufschā seemas laikā.

Plauschanas laiks semnekeem gruhts darba laiks. Jo neween pee plauschanas wineem deesgan japhlejabs, bet ari ta feme ja-apstrahda, kur rudenā atkal rudsus grib feht. Tadehk jau agri, faulei lezoh, fain- neeks dsen farus kalpus un algaduschus pee darba us tihrumeeem, kur wineem jastrahda lihds weħlam walaram. Un preezigi wifū strahda, kad Deewa bagatigi ir apswehtijis laukus. Ap karstaku pufdeenas laiku strahd- neeki atpuħschahs, lai tee ar jaunu speħku atkal pee darba war eet, kad pehz pufdeenas paleek weħfaks.

36.** Plauschanas dseešma.

Muhšu plawas atkal saħas, ko nu plaušim mehs; puišchi, meitas nahkat, suhru darbu saħkat nu ar tħschaklibu!

Debess-tehtit' nahz Tu svehtih mubšu plauschanu; kad Tu mums nahks' palihgā, tikai tad buhs svehtiba mahjās, lauziñōs!

Un kad beigšim darbu, teikśim Deewu Kungu mehs! Bariba buhs loħpiñeem, gohwim ta' kà jehriñeem seemas laizinā.

L. Haken.

37. Linn tihrum.

„Bil fkaisti schogad lini ir auguschi!“ Ta' mahte fazija us faveem behrnejem, kad ta ar teem feeredama eeraudfija plafchu linu tihrumu. Tihrumis til salfch isslatijahs, ka jaunka plawa. Bet tomehr sakums dauds gaifchaks bij ne ka salu sahle us plawahm. Stohbrs stahweja pee stohbra un katraム bij masti pumpurisch. Behz kahdahm deenahm schim tihrumam atkal bij zita pehrwe, jo nu tas wairi nerahdijahs salfch, bet fils. Pumpurisch bij atwehruschees un stohbreem nu bij fmuki fili seedini, ta' ka preeks ween bij tohs ussflatoħt. Bet ilgi schis jaulkums nepastahweja, drihs nolikta flas seedu lapinas un nu parahdijahs poħgalaji, kas atkal bij sali. Schinis poħgalos ir fmalla linu seħħla. — Kad nu poħgħas paleek tumfuchas un lini d'selteni (jo lini fahk nolalst, kad seħħla paleek gatawa), tad semneeli pluħż linus, t. i. tad wini israuj linu stahdus ar wifahm fal-

nehm, fäseen linus schaujinas un nozehrt pohgatas. Tahs schaujinas wini isslaita, diwas schaujinas nosauldam par weenu pehdu. — Tahs pohgatas tad faleek sahrods, lat linu sehlla labi faule notelahs un gaischi bruhna paleek. Kad linu sehllas gatawas, tad tahs rijas teek islustas un us pilsschtu westas, kur kohpmari par labahm un tihrahm sehllahm mafsa labu zenu. Ur pascheem lineem semneelam wehl leels puhlinch, samehr lini gatawi teek preesch pahrdohschanas. — Jo linus, schaujinas fafeetus, no tihruma wed us mahrku, kur tos eemehrz. Kad nu lini labi ismir-luschti, tad tohs atkal ishem no mahrka ahra un issahda waj issahaj us rugajeem, lat lini isbalojahs. Balinatohs linus leek rijas, kur tohs mihsa ar mihselli un tihri. Gatawus linus semneeli nu wed pee kohpmaneem jeb us pilsschtahm, kur tohs pahrdohd. Jo labali lini ir isstrahdati un tihriti, jo labaku zenu war zereht dabuhi par tahdeem lineem. — Seemas laits ari meitas ar ratineem wehrpj linus un no dsihjahm ausch audellus

Waj sini, kas tas ir?
Es no semes usaugu,
Tomehr katru apgehrbju,
Keisaru un kehniu,
Tapat ari ubagu.

(Dohne, Taut. skohln.)

38. Meschs.

Meschs ir leels lauls, kur dauds kohli kohpä aug; ziti meschi ir leeli, ziti masi.

Meschs daschadi kohli aug, wiwuairak egles, preedes un behrsi; ari ohsoli, leepas, gohbabs, ewas, apfes, lahrlli, elfschni, wihtoki, lesdas, wihsnes, ohsci, zehrmaulschti. Ziteem kohkeem ir sakas lapas, ka ohsolam, leepai, behrsam; ziteem ir adatas, ka eglehm, preedehm, paeglehm. Ohsolu un leepu un behrsu sakas lapas gan jaufaki usskatamas, nesa egku un preeschu adatas, bet ohsolu, leepu un behrsu lapas rudeni nobirst, bet egku un preeschu adatas ari seemä paleel. Kam nu labali ir, waj ohsolam, kam rudeni lapas nobirst, waj preedei, kas sawas lapas arveenu patur? Juhs to nesineet, bet mihtais Deews to sin gan, par ko weenam kohlam scha, ohtram ta; es preezajohs, ka mihtais Deews tahdus kohlus radijis, kam ari seemä smukas sakas adatas.

Behrns, kas mescha kohlus aplam nokehfi waj wisaplahrt ta no-miso, la tee falalst, tas nam wehrts, ka dabu maissi ehst un aussla laikä filditees; jo ar ko maissi zepfim un krahnli kuringam, kad wist behrni ta famaitatu kohlus? Wehl fliftali tahdi behrni dara, kas dahrsa-kohlus nolausch un nokehfi, waj tahdus kohlus, kas pee muischahm un pa zeleem pehz reisehm stahditi; jo kas ar gudru sinu no zilweeem taifits, to nebuhs pohtih.

Pa mescheem ari dsihwo daschadi kustoni, leeli un masi, wif, la Deews tas kungs tohs ir radijis.

Us kohkeem un eesch kruhmeem dsihwo wiadi putni. Ziti putni, ka lakstigala, schubite, zihrluls, fwilpote, wahlodse jaukt dseed pawafaras laikä. Ziti, ka ehrglis, wanags, puhze faker zitus putnus un apehd tohs. Zitt, ka stahrls, dsehrwe, mescha vsohfs, besdeliga tik us ihfu laiku ween pee mums atnahs, rudeni atkal aisscreen us tahdahm semes malahm, kur nefalst un kur teem baribas netruhls. Pawafara wini ar steigschanohs pee mums atpakat nahs, muhsu semê pereht.

Dſſtā meschā dſihwo wilti, breeschi, stirnas, lahtſchi, luhschi. ſaki dſihwo kruhmös un laukā, lapsas un ahyschi alâs apalſch ſemes, wah-weres uſ kohleem. — Breeschi, stirnas, ſaki, wahweres ehd daschadas ſah-les un graudinuſ. Bet wiltiga lapsa un plehfigs wills melke zitus lohpus ſakert un noschaugt. — Meschōs ari war uſeet tſchuhskas, kas dſihwo apalſch fuhneem un kirsates, kas pahrleelu ahtri flreen.

Apalſch kohleem aug meschōs ari daschadas ohgas, jo gana puikas ſalaſa un aifnes mahjās. Jo muhsu meschōs war uſeet ſemenes, mellenes, aweelſenes, bruhlenes, glahſenes un zitas. Ruden̄ ari aug meschōs daschadas ſehnes, kā behrſlapas, gailini, zeetenes, rudmeeſas un zitas, kas labi der preelfſch ehſchanas. Bitas ſehnes, kā farkanas muſchmires, newar ehyt, jo taſs ir giſtigas.

Pehz Schaz pirm. laſ. grahm.

39.** Dſeeſmina, meschā dſeedama.

Bit jauki waſar's laikā
Ir ſakā meschinā!
Jo meschā atrohdama
Mums behrneem lihgfmiba.
Uſ laukeem faules ſtarı,
Schē meschā wehſak' daubſ!
Schē iſdufeht tu warı,
It latra pukit' fauz.

Schāi jaukā Deewa ehlā
Uſ fareem putni dſeed,
Un stirnas, ſaki lehla,
Kur raibas puſkes ſeed.
No latra lohk' un ſara
Mums putnu dſeeſmas flan,
Lee aizina ar waru:
Nahz ſchurp uſ atpuhſchan'!

40.*

Rudenſ laiks, bagats laiks!
Deewa mums ſwehtibu iſſkaif'
Aþſwehtija muhsu lauku,
Dew' mumſ atkal gadu tauku,
Var mumſ laipnig' apſchehlojis
Un muhs wiſus uſluhkojis:
Lautini, to peemineet:
Deewam Kungam pateizeet!

41.** Rudens dſeeſma.

Jau nosuhd ſaules ſpohſchums,
Birst raibas lapiñas
Un puku ſtaltais kohſchums
Par pihſchleem pahrwehrſchahs.

Jau putni prohjahm ſteidsahs
No muhsu leijiñas,
Ar mihestibu beidsahs
Ir muhsu dſeeſmiñas.

Gan pawaſarā atnahks
No jauna mihliba,
Kad putni dſeedaht eeſahks,
Buhs atkal lihgfmiba.

Lai mute mums naw mehma
Ir seemai gohdu doht,
Kaut ta gan seedus nehma,
Tak sehku glabaht proht.

Zaunit.

42.* Schekla grandinsch.

Af tu masa sehklina, ka tew tika dshwiba? Semē tew noglabaja,
fur tu nehmi spehzibū, 'breedu, isknitu, saloht audsin augus; nu tew
seedōs usflatot wiſt Deewam flawu dohd. u.

43.** Stahrku aiseeschana.

Drihs, drihs ja-aiseet mums us zitu weet! Nu wasara jau no-
beidsahs, mums stahrkeem prohjam jaſteidsahs; us tahtahm ſiltahm ſemehm
nu ja-eet.

Juhs, juhs araji, nu dſhwos't weseli! Juhs mihti par mums gah-
dajaht, us jumtu ligdu taiffjaht, par to mehs pateizibū jums falam.

Tu, tu upmala, nu dſhwos' wesela! Pee tewis alasch atradahm
preelfch ſawas ſrds, fo wehlejahm; tew atkal apmelleſim, lad nahtſim.
Baunit.

44.* Stahrku aiseeschana.

Stahrki, kas juims prahā, ka
Saulei preti ſkrejet id?

Stahrki: Schè tahds aufſis. Mums falſt, tadeht
Strejam mehs, fur ſiltums wehl.
Strejeet stahrki, aiffkrejeet,
Gan juhs atkal atnahkſeet.

Un pehz tam, lad tee prohjam aiffkrehja,
Ar anſtu dwachu ſeema atnahza,
Us jumtu stahrka tulſchu ligdu pilnu
Ta peekrahwa ar fneegu, ka ar wilnu.
Tur eelfchā gutoh stahrki nosaltu,
Tadeht tee ſrehja melleht ſiltumu.

E. Dünsbergs.

45. Nudens preeki.

Wasara gan atneſ behrneem dauds preeka, jo wasaras faule faga-
tawo dauds ohgu, ka ſemenes, Zahna ohgas, leſberes, ſtikenes, mellenes,
aeweſenes un bruhllenes. Ari pluhmes wehl paleel gatawas wasaras
beigumā. Bet tak leelaks preels behrneem ir rudenī, lad ahbeles un bum-
beeres gatawu un ſmekigu auglu pilnas. Lad leelaki puikas preezigi kahp
us ahbelehm un nonem no ſarineem tohs ſaldus augkus, jeb nokrata tohs
no kohkeem. Ari masakeem behrneem tad ir leels preeks, jo tee palidami
apalſch lohka, usmanigl luſko, waj preelfch wineem nenokritiſchoht lahds
farlangs abholitis ſemē, fo fuhiſt warehs apelſt. Bif ſchigli tee nu tur
ſafkreen lohpā, fur lahds abholitis ir nokritis, jo fatrs grib buht tas pir-
mais, kas to atrohd un ſaker.

Daschi abholi un bumberi nemas naw ſmekigu, lad tohs rudenī no-
nem no kohkeem; tee wehl ir zeeti un fuhiſt. Bet lad lahdu laiziku no-

glaba tohs salmōs, tad tee paleek mihiſli, ſmeligi. — Rudens laikā ari reeſſti paleek gatawi un tas behneem un it ſewiſchki gana puikahm leels preets, reeſſtus noſratiht un nolaſht no lagsdeem, uſkohſt tahs zeetas tschaumalas un apehſt to faldu reeſſtu.

46.* Wahwerite un wehjſch.

Wahw.: Uh, uh! kahds aufstaſis wehjſch tē puhſch!
Man tih' no ſara ſemē grubſch!

Wehjſch: Es puhſchu kur til peeteeku
Un ar' uſ tew' zaur ſar'-ſtarpu.

Wahw.: Puht!, puht! ſchī beeſā pawehnī
Tu wehjīn' klaht man netiſi.

Wehjſch pilnahm mutehm puhta, ko puht,
Tak neſpehja wahwerei klahtu kluht.

Gan kohku wiſadi lohkaja pilti,
Ar' ſarus pa briſcham kratija dilti;

Tad wahwere meerigi fehdeja
Pa-ehnā un reeſſtau uſkohda.

E. Dünsberg.

47. Swirbuļi apakſch zepures.

Leels gana puika, Mikelis wahrda, kahdreib bij ſakehris swirbuļus, un pats neſinadams, ko dariht ar teem, wińſch eebahſa tohs zepurē un lika zepuri galwā. Kahds ſweſchineeks nahza Mikelam preti un ſazija: „Draugs, us kureen' aiswed ſchis zelſch?“ Mikelis dohmadams, ka swirbuleni, kas apakſch zepures bij, aisskreeſchoht, kad zepuri nońemſchoht, pee ſew dohmaja: kas tew behdas par ſcho ſweſchineeku, un ne wahrdu ne-atbilledams gahja tahlak. ſweſchineeks brihnodamees par ſcho rupjo puiku ari gahja tahlak ſawu zelu.

Bet nu gadijahs, ka Mikelam preti nahza leelskungs ar ſawu ſulaini; bet Mikelis dohmaht nedohmaja ſwezinadams nońemt zepuri no galwas, jo swirbuļiſchi wińam bij apakſch zepures un rupjſch prahs ari wińam bij galwā.

Leelskungs ſazija us ſawu ſulaini: „Jahni, paluhko, waj ſchim puikam zepure ir pee-auguſi pee galwas.“ Šulainis tuwojahs Mikelam ſazidams: „Klau, Miki, leelskungs grib ſinaht, kahda oħdere ir tawai zepurei. Nońem ſchigli zepuri no galwas.“ Mikelis wehl tagad ne-gribeja. — Tad ſulainis wińam noplehſa zepuri un luhk ſchē, swirbuļiſchi preezadamees dewahs gaiſā. Leelskungs ſmehjahs un ari wiſi, kas to bij redjejuſchi. Mikeli no ſcha laika noſauza par swirbuļu Mikeli, un wehl ſcho balt' deen', ja kas, eeraudsidams ſweſchineeku, ſawu zepuri neńem no galwas, tad gan war dohmaht, ka tas ari tahds swirbuļu Mikelis.

48. Par mahjahn.

Muhſu Widſemē Latweeſchi nedſihwo ta lohpā zeemōs ieb fahdſchās, ſā wiņu naħburgi Igauni, Leifchi, Kreevi, Poħli, Wahzeeschi meħdiſ dſihwoht; bet tee iſklihſt ſchiktas mahjās. Pee mahjahn peeder dasħas ehkaſ, ko ſemneeli uſtaſa, lai zilweli tur war dſihwoht un ari lohpeem un

ziteem mahjas lustoneem ir pajumts. Wejds laikds Latweeschi dsihwoja rijas, pee turahm ustaifia lahdū istabiku jeb lambaru preelfchaimneela un wina familijas. — Tagad laudim wairs nepatihs rijas dsihwoht un tapehz dauds mahjas jau war redseht smukus ehrbegus, kuros fainneeki ar sawu faini dsihwo. — Tagad ehrbegi ir pohrusis, lehtis un daschas istabas preelfchaimneela un preelfchaimneela. Saines istaba ir leelata nela zitas istabas, jo tur salpeem jadsihwo ar wina familijahm. Wasaras laikd Latweescheem labali patih dsihwoht lehtis, jo tur wehfaks nela istabā, tapehz la ehrbegi wahra ehdeenu un zepj maiisi. Saimneekam un pahrineekeem, satram ir sawa lehtis, kur wina glaba sawus schkirstus un flapus un rudens ari to labibu, las wineem usaugust tihrumos. To labibu eeber apzirkads, jeb ari to glaba malfds. — Ne zil taklu no mahjahm ir pirts, kur mahjas laudis perahs. Wehl takfali no ehrbega nohst preelfch labibas issulshanis ir uszirsta ta rija, kur feru iskalte un peedars jeb lohnis, kur iskul un wehti to labibu un ari mihesti tohs linus. — Lohpi teek tureti kuhti, sirgi stalli. — Ap mahjahm ari war useet dahrsu, kur sahposti, pupas, lahti, rahzini un zitas falnes teek stahditas. Pee dauds mahjahm war useet ari ahbeku dahrsu, kurā ahbeles, bumbeeris un ari ohgu kruhmi ir stahditi. — Pee mahjahm ari peeder tihrumi, lo fainneeks ar saweem puisccheem apstrahda, plawas un ganibas, kur sirgeem un lohpeem usang wina bariba. — Labs un turigs fainneeks labi aplohypi sawu mahju, un winam preels, kad mahjas wiss ir glihts un aplohypis.

Tur svehtiba, kur Jesus Krist'
Pee mahjas-lautineem grib mist.
Kur wintsch nebuhtu peemetees,
Wiss labums teescham pasudees.

49. Sakis.

Sakis nedsihwo leelos filos, bet wiswairak pa mescheem, kruhmeem un pa lauleem. — Winsch leelaks par saki. Wasara winsch gehrbijahs ar gaisch-bruhno, mihipto kaschoku, bet seemas laikd winam kaschoks paleek pelehts. Sak galwa ir refna, purns apatsch un puschkohs ar garahm uhsahm. Neweenam naw jabaids no sakicha, jo winsch pats pahreelu bailigs un tramigs. Jo kad winsch jaw no tahleenes dsird lahdū trohlni, tad winsch tublit zefahs us palat-kahjahm un klausidamees pajek sawas garahs ausis. It fmalsti winsch gan dsird un ohsch, bet redseht tak dauds nereds, jeb schu winam gan leelas platas azis. Dsirredamam un ohsdamam lautko, las wina eebaidina, un ja tas ari nebuhtu gehgeris ar sawu flinti un turteem, us reis wisa drohchiba suhd, un nu us to ween dohmadams, sa waretu glahbt sawu ahdu, sakits lehz prob'm, ka bliksch ween. Bahreelu ahtri sakis mahl lehlt; un wiswairak pret kalnu winsch it ahtri lehldams lez, ta la jalks-suni winu til drihs newar panahlt, jo wina preelfch-kahjinis dauds ihfals nela palat-kahjas. Tapehz ari sakis aishween lehltchus lez. Snausdamam azis paleek atwehrtas. Waj tas naw ehrmigi? Bet tas no ta nahk, ta winam it masi azu wahzini, las ne-ap-klahj wina platahs azis. — Ap wakaru sakis iseet no sawas migas, melle-dams baribu. Winsch leels gahrdehdis, jo winsch melle fewim par baribu tohs jaunohs asninus tihrumos, to labalo, taulalo sahli plawas un ahbosinu; tak ari nesmahde rahzinus un lartupelus, un ja waredams labprahrt

istkohsch ferdi kahpostineem. Bet seemas lqilä, tad tahi gahrdumi naw dabujami, tad schis gahrdehdis nemas nefmahde nedf feenu un kahpostu lapas, nedf ari misu no jauneeem kohzineem, lo winsch nokremt ar faweeem aseem sohbeem. Waj tas ir labi no wina? — Sakischam ir fmekiga gaka, tapehz winam til dauds eenaidneeli, no luxeem glahbtees winam gauschi gruht. Jo neween gehgeris wina noschauj, bet ari lohpu funi rudenf nereti faler un apehd jaunohs sakischus. — Saka ahda der it labi preelsch laschoolem, jo tahds laschols ir weeglis un tak filts, bet tahds laschols drihs atkal nodilst, tapehz ka ta ahda pahrleku plahna. Ari sakischha wilna ir geldiga, jo no tahs zepurneeli istaifa fmalkas zepures. No wina it plahnas ahdas taifa zimdu.

50.** *Sakischha gandas.*

Walar wehlu isgahju
Un pa meschu staigaju,
Sakits truhmös seheja,
Behdigs azis grohsija:
„Mihlaus saki! kas tew kait?
„Kapehz noslumis ta waid?“
„Waj tu gehgers ne-est,
Kas ar funeem rihdisti?
Ak, tad kurtz man wirsfu streen,
Lieb tad strohthes ahda leen:
Tawu gruhtu liskeni,
Kas tad gaida sakti!

Kehki nef man noschautu,
Lai preelsch weesem iszeptu;
Ahdu man par azim rauj,
Leelu eesmu ribas schauj;
Ak zik rupji zilwesi,
Kas ta mohza sakti!

Tad us galdu apklahtu
Leek preelsch weesem iszeptu:
Birmajs stilbu puschu lausch,
Dhtrajs ribu nem un grausch,
Ziti flawe mihlstumu
Par it leelu gahrdumu. —

Ak tahds esmu nobahlis,
Afnus sen jau astahliis,
Kahpostos ar' ne-eeschu,
Sawu ahdu fargaschu,
Bet ja alasch ta buhs buht,
Tad ir salim dshwoht gruht!

Skaists ar' naw mans auguminsch:
Wifai ihfs mans padohminsch.
Garas ausis sakenam;
Bahrda ta, ta sakenam;
Tawu gruhtu liskeni,
Kas man spaida, sakti!

Sirds man gauschi baīliga
Wifai ihſa ſipina.
Tā man ſakits ſtabſtija
Un arweenu waideja:
„Tawu gruhtu liſteni,
Kas man ſpaiba, ſakiti!”

Baunit.

51. Rudens.

Rudens ſtipri un aukſti wehji puhsch un plohsahs. Kohlu lapas jau ſen palikuschas dſeltenas un wairs neſarabs zeeti pee ſariineem. Kad nu ſtiprs wehjiſch puhsch un trata ſarub, tad tas birdina wiſas lapas no lohkeem, tā ka tee nu ſtabw plifti un bes ſalahm, jaufahm lapinahm. Tilai preedes, egles un paegles ween wehl ir puſchlotas ar ſakumeem, un wiſu ſatas adatinas paleel ari paſcha aukſta ſeemā pee ſariineem. — Rudens rihtōs, kad zekamees no meega, wehl ir tumſchs, un ari pehz puſdeenas ilgi nepaleef gaſchis. Saule ſatru deenu agraki noreet un wehlaſi uſlež, tadeht ari deenas paleel arween jo ihsatas, bet naftis jo garatas. Ne rei no paſcha rihta un ari ya wiſu deenu gaſis ir miglains, jeb ari ſila debeis apllahta ar pelekeem mahlonem. — Rudens paleel jo deenas jo aukſtals; daſchureis rihtōs kohli, kruhmi un kuhla un ari jumti iſflatahs balti it lā tur zuſurs buhtu uſtaſiſts; bet zuſurs tas naw, bet farma jeb falna.

52.* Rudens.

Jau ihſas deenas agri beidsahs un garas naftis klahtumā; jau rihtōs ſaunle wairs nesteidsahs tik agri lehkt kā waſarā. Jau wiſas lapas biruſchas un wiſas pukes wihtuſchas.

Jau ſeme ſeemas duſu praſahs un kustońi pee meera eet; jau putni pulkōs kohpā laſahs us tahlahm ſiltahm ſemehm ſkreet. Jau zilweks laukus apſtrahdaj's, us ſeemu maisi apgahdaj's.

Tapat par ſiltu iſtabińu, kā katrs paſpehj, gahjis, tafs leetińas ar gudru ſińu, kas ſeemā waijag, ſákrabjis. Nu, mihli behrni, preezaj'tees, drihs ſkohla ja-eet mahzitees.

E. Dünsbergs.

53.*

Seemas laiks, aukſtais laiks!
Semei tagad baltais waigs!
Sneegs nu wiſur laukā, ſilā,
Semi ſeds kā balta wilna;
Putneem beesa apgehrbińa,
Behrneem ſilta iſtabińa:
Lautińi, gan leela ir
Mihliba, ko Deewa peeſchkir! —

54.**

Af rudens laiks, af rudens laiks, tu manim patift wari! Meschs raibahm lapahm puſchkojahs, us kahfahm wiſe preezajahs. Af rudens laiks, af rudens laiks, tu manim patift wari!

Af ſeemas laiks, af ſeemas laiks, tu manim patift wari! Balts fneegs tad wiſas malas ſeds, dauds preekus ſeemas ſwehtkōs reds. Af ſeemas laiks, af ſeemas laiks, tu manim patift wari!

Baunit.

55. Par sneequ.

Seemā Deews aplahj semi ar balto sneequ, it là ar fistu un mihistu delki. Kad alts laiks ir, tad Deews suhta no padebeschēem leetu, lai tas flapina to ißwihlucho semi un flagina sahli pławās un ganibās un labibu tilrumōs. Bet seemā wiñsch dohd aufstumu, un aufstums padara, là tee twaili gaisā, las wasara là leetus semē kriht, paleek par kruſu un sneequ. Seemā daschu reis iſſkatahs, it là kahds no debeſim duhnas uſ ſemi met. — Ar sneequ ſeme it alta teek apſegta, lai ſeemas aufſtumā ſahle, fehja un wiſt ſtahdi ne-iſnihltu, jo nu nedſ aufſtums, nedſ aufſt ſeemeſka wehji fehjai un ſtahdeem wairs newar ſlahdeht.

56.* Šneega wihrs.

Uhja! kahds leelais wihrs tè ſtahw!
Tam nuhja rohkā — balts kà nahw'.
Aiswakar, wakar, ſchodeen tas
Gan rahj, bet neſit muhs nemas.
Šneegwihrin', ah! ko bramejees!
No tewis mehs nebihſtamees.

Tees', ſawada daba ſchim wihrinām,
Jo ſalſt, jo ſtipraka duhſcha tam.
Bet ſilta ſaule kad wirſū kriht,
Tad ſahk no aztiňahm aſaras liht,
Pats ſtrukt un plakt un ſchkihſt un nihkt
Un par uhdeni palikt un dublōs ſihkt.

E. Dünsbergs.

57.* Ledus pukites pee lohga.

Kas pataiſija pukites pee muhsu lohſina? Scho naſti tahs uſ-auguſhas eelfch mehneſſ ſtarina.

Tas mihiſtaiſ Lehwos eelfch debeſim grib preezig' dariht muhs, tas pawehl mihiſeem engefeem: „Aifſkreeneet ſchigli Juhs.“

„Neweenas jaukas pukites nam meschā, dahrſinā, tas maneem mihiſeem behrneem ſchehl un tohs noſtumdina. —

„Nu ſteigſchus pukes atneſeet pee katra lohſina, lai tahs nu rihta agrumā tohs behrnus preezina.“

Nu ſteidsahs wiſt engeli tahs debeſis atſtaht un preezig' jaukas pukites pee muhsu lohga ſtahd“.

58.* Putninsch pee lohga.

Pee lohga knahya: Knip, knip, knip! Man diſti falſt un ehſt es grib! Sneegs aplam kriht, wehjſch puhsch par malt', un las par garu, aufſtu naſt! Ak mihiſee! lohgu atvereet un druzin eelfch' man eelaſcheet!

Behrns putniſku iſtabā eelaida, kur maifes druzkas tas atrada. Tur nedekas kahdas tas valila drohſchi; bet ſaule pa lohgu kad ſpihdeja kohſchi, tad tupeja fehrigs; kad atwehra behrns lohgu, ſpuks! birſe tad aifſtrehja.

E. Dünsbergs.

59.* **Wahrna.**

Luhk, ubadsite lahda ta
 Ar melneem swahrleem apgehrbta,
 Kas zeetū seemas laizinā
 Pee wifseem zeemeem fehrstu eet,
 Sahl brehzin flumigi: krah! krah!
 Gel laulinu man pasneedset.

Bet til kā fistaïs laizinsch nahk,
 Arè, lo nabadsite mahl!
 Schi zekahs spahrnōs maktigi
 Par wisahm zeema-mahjinahm,
 Un uskleeds kaudim preezigi:
 Paldees, paldees par dahwanahm.

II.

60. **Brihnischkigs tilts.**

Es sinu lahdū tiltu, kas neds no muhrneekem jeb buhwmaneem, neds no almineem jeb balleem ir ustaifts; bet no uhdens ween un bes wifseem riheem, kā bes zira, sahga, ehweles, falta. Daschu reis schis tilts it ahtri teek ustaifts; weenā paschā nalti tas ir gataws, tā kā par to war eet un braukt; bet ari it ahtri schis tilts war fust; jo tas tilts, no kā es runaju, nemas newar panest faules fülmü, neds ari janku pa-wafaras leetutianu. No ahrpuses schis tilts gan isskatahs glumsch un spihdig, bet kād fülti faules starci tur usspihd, tad wifs wina glihtums drihs pagalam. Wisilgaki schis tilts pastahw stíprā seemas aufstumā, jo tad tas paleek jo beesals, jo stípraks. Kad aufstā deenā brauz par scho tiltu, tad gan daschu reis war dñsrdeht, kā schis tilts apalsch lajhahm it stípri ruhz un knaußchē, it kā schauj ar leeleem gabaleem. Tad gan tilts plihst puschu, bet tak tew nemas now jabaidsahs un jabihstahs; tas tilts nefagahsifees, jo aufstā seemas laikā tu droschi wari eet un ari braukt ar leeleem wesumeem par scho tiltu. Bet pa-wafaras laikā, kad deenas paleek fültalas un ari fülti leetutinsch sahf liht, tad fargees no scha tilta, jo tad schis tilts luhstin istuhst, un tilta schjas un greesti paleek mihihs un tschagani. — Kas tad eedrohshinajahs pa scho tiltu eet jeb pahbraukt pahri, tas drihs war eeluhst un noslihst. Ak tawu aufstu un flapju kapu, kura tad tahds nabags eegrinst! — Waj tu nu pasihsti scho tiltu?

61.* **Seema.**

Debes' Tehwa gohdiba ari seemā redsama; jo ir putenis un sneegs wina spehla leezineeks.

Seme holti apsegta dus nu salda meedsinā. Wifs, kas eelfch un wirs no tahs, lihdsi dus un atpuhshahs.

Saknes, sahles, graudinā lihds ar semi apsegti. Sarma meschus, kruhmus feds, reti lahdū putnu reds.

Seema atkal nobeigfees, un tad wifs atjaunosees, pukes seedehs paleijās, putni dseedahs hirsinās.

G. Dünsbergs.

62.** Eglite.

Ak eglite, ak eglite, tu pastahwiga eši. Tu salo seemas auk-stumā tikpat, kà wašar's karstumā. Ak eglite, ak eglite, tu pastah-wiga eši!

Ak eglite, ak eglite, tu manim patikt wari! No seemas swehtku eglites man špihd dauds gaišchas ſwezites. Ak eglite, ak eglite, tu manim patikt wari!

Ak eglite, ak eglite, taws apgehrbs man ko mahza. Pastahwiba un zeriba dohd ſpehk' un preezib' nestundā. Ak eglite, ak eglite, taws apgehrbs man ko mahza!

63.** Tee trihs leelee ſwehtki kristigā draudſe.

1. Seemas ſwehtku dſeeſma.

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga seemas ſwehtku deenina. Kristus peedſimis, wiſs eenaidſ rimis. Preezajees, preezajees ak draudſiba!

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga seemas ſwehtku deenina. Kristus atnahžis, peſtiht muhs fahzis. Preezajees, preezajees ak draudſiba!

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga seemas ſwehtku deenina. Eng'li ne-lawe, Kristu noſlawe. Preezajees, preezajees, ak draudſiba!

2. Leeldeenas ſwehtku dſeeſma.

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga augſchamzelschanas deenina! Almins nowehlees, Kristus uſzehlees. Preezajees, preezajees ak draudſiba!

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga augſchamzelschanas deenina! Nahwe nomahla, dſihwib' atnahla. Preezajees, preezajees ak draudſiba!

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga augſchamzelschanas deenina. Jesuſ dohd ſpehtku uſwareht grehlu. Preezajees, preezajees ak draudſiba!

3. Wafaras ſwehtku dſeeſma.

Ak tu ſwehtiga, ak tu preeziga wafaras ſwehtku deenina. Šwehts Gars atnahžis, ſwehtiht muhs fahzis. Preezajees, preezajees ak draudſiba.

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga wafaras ſwehtku deenina. Grehlus Gars peedohd, dahwanas eedohd. Preezajees, preezajees ak draudſiba!

Ak tu preeziga, ak tu ſwehtiga wafaras ſwehtku deenina! Gars, lad ſirds ehdahs, preezina behdās. Preezajees, preezajees ak draudſiba!

U.

64.**

1. Katru gad' no jauna
Naſt mans Jeſulinſch
Pestiht muhs no fauna,
Paleek zilwezinſch.

2. Winsch naſl latrā mahjā,
Katrā ſirſinā,
Stiprina, lad wahja
Muhsu tiziba.

3. Winsch ar' manim Naſtu
Stahw iſkatru brihd',
Lai man behdu nakti
Wina faule ſpihd.

65.** Seemas swehtkös.

Juhs behrnini nahzeet ar preezigu prahť'
Pee filites Betlemē wiſt nu slahť!
To preeku lai latrs nu firfninā juht,
Ka debeſu Tehws fawu Dehlu mums fuht'.
Ak eita tur kuhť, pee filites ar'
Pee svejzites-gaſminas ſlatitees war
Ka autini thri to behrninu ſedſ,
Par engeleem jaukalu gukoht to redſ.
Tur gut wiſch, al behrni, us falmeem un feen',
Maria un Jahſeps to ſlata arween';
Tur ganini eenahť un zekös tee triht,
Kad eng'li dſeed gaſfā: „Nu Deewſ pee mums miht!“
Daschs gana behrns nef nu ar preezigu prahť'
Pee filites peenu un medu tam ſlaht;
Ar ohgahm pilns furwits un ahboli ar'.
Balts jehrinsch, ſchahſ leetas tam patift jau war'.

Ko dohſim mehs, behrni, ko ſchlikloſim tew'?
Ak fanem muhs paſchus par dahwanu few'!
Tu negribi mantas, ko paſaule dohd,
Bet ſtri it ſchlikstu, tas tem ween dohd gohd'.
Tad fanem nu ſirdis par upuri wehl,
Mehs dohdam tahs labraht, tas naw wiſ mums ſchehl,
Un taif tahs ſwehtas un lihdfigas few',
Jo tad ween mehs muhſchigi patifſim tew'.

Rugen.

66.* Jauns gads.

Nu jaunu gadu eeſakuſchi,
To mihlais Deewſ mums ſuhtijis,
Dauds ſimteem gadeem aifgabjuſchi,
Kamehr jau wiňsch ta walbijis.
Wiňsch par mums gahdaht ne-apſtahjahs,
Neds peekuhſt laba daridams,
Lai ſcheitan wiſeem labi klahjahs,
Tas ween ir wiňam patihkams.
Ar' ſchogad wiňsch no debeſs ſkatahs
Us man un katru behrniū,
Un palihdſehs ikkātram, kad tas
Ir labs un kluuſa memiū.
Deewſ mihlais, kas tu wiſu wari:
Šchogad un wiſa muhſchiniā
Man' labu, taiſnu, ſwehtu dari,
Un glahb' no katra ſliktuma.

E. Dünsbergs.

67.* Deewa ap gahdaſchana.

Deewſ ir mans Kungs, kas par man gahda;
Wiňsch pasihiſt man, tas debeſs Tehws,
Wiňsch ſawus behrnus ne-atſtahda,
Teem dewis, — dohs, kas waijadſehs.
To ſinadams ar preezibū
Es debeſs Tehwam uſtizu.

E. Dünsbergs.

68. Par laiku.

1. Zik gara weena stunda, to laikam katrs škohlas behrns jau sin. Stunda gan drihs pa-eet, it šewišchki kad škohlens nu usmanigi strahda šawu škohlas darbu un preezigi mahzahs, ko škohlotajs mahza škohleneem. Tikai šlinkotajs ween schehlojahs par garo laiku. Kas uszihtigi pee darba kustina šawas rohkas un no pašcha rihta lihds wehlam wakaram strahda un puhlejahs, tam ta deena tik ahtri pa-eet, ka pats nesin, kur tahs stundas ir palikušchas. Un tak deenai ir 24 stundas. Sinams, tas newar buht, ka kahds zilweks wišas 24 stundas war strahdaht, jo to neweens ne-iszeestu. Deenā, t. i. kamehr ir gaišchs laiks, mehs zilweki strahdajam, bet nakts, t. i. kad jau tumšchs ir palizis, mehs metam meeru un guļam; bet tak ari dauds ūaudim wehl jastrahda un japuhlejahs wehl wehlā wakarā, jo wiňeem tik dauds darišchanu, ka wiňi tahs newar padariht gaišchā laikā ween. Deena un nakts kohpā istaiša weenu deenu no 24 stundahm. Tahda deena ne-eešahkahs ar šaules uslehkšchanu un nebeidsahs ar šaules noreetešchanu, bet ta eešahkahs pašchā nakts widū; jo no pušnakts lihds pušnaktei ir 24 stundas. Mehs neškaitam wišas 24 stundas no weetas, kā gan daschas tautas, prohti kā Italeešchi mehds dariht, bet mehs škaitam no pušnakts lihds pušdeenai 12 stundas un tad no pušdeenas lihds pušnaktei atkal 12 stundas. Tadehļ ja-isšchirkahs p. pr. pulkstens 8 no rihta un pulkstens 8 wakarā, jeb pulkstens 11 preekšch pušdeenas un pulkstens 11 nakts, jeb pulkstens 3 no rihta un pulkstens 3 pehz pušdeenas. Kad mehs šakam pulkstens 3 no rihta, tad mehs ešam škaitijušchi 3 stundas no pušnakts, un kad mehs šakam pulkstens 3 pehz pušdeenas, tad trihs stundas ir pagahušchas pehz pušdeenas, bet no tahs deenas jau ir nodsihwotas 15 stundas. Wezōs laikōs, kā pee Juhdeem, ir eešahušchi to deenu ar šaules uslehkšchanu un pabeigušchi ar šaules noreetešchanu, un škaitija ari 12 stundas, un ar šaules noreetešchanu eešahkahs nakts laiks. Juhdu jeb Kanaän semē šaule drihs pa wišu gadu uslez ap pulksten' šešcheem no rihta un noreete ap šešcheem wakarā; tadehļ, kad pee mums ap pušdeenu pulkstens rahda 12, tad austruma-semēs pulkstens rahda to šestu stundu; un tapat, kad pee mums ir pušnakts, tad tur pulkstens rahda to šestu stundu nakts.

2. Weenu stundu mehs eedalam diwās puštundās un 4 perependēla stundās. Tadehļ šaka: pulkstens ir $\frac{1}{29}$ (pušdewiň) t. i. no pušnakts jeb no pušdeenas ir pagahušchas 8 wešelas stundas un wehl weena puštunda. Tad wehl eedala weenu stundu 60 minutēs un weenu minuti 60 sekundēs. Weenai stundai tad nu ir 60 minutes jeb 3600 sekundes; puštundai ir 30 minutes jeb 1800 sekundes un $\frac{1}{4}$ stundai ir 15 minutes jeb 900 sekundes. No ta tu nu gan wareši nojehgt, ka weena sekunde ir pahrleku ihss brihińsch.

69.*

Laiki pa-eet, gadi suhđ,
Deewa mihiiba nesuhđ.
Teešham wina azis walt'
Tur par mani deen' un naft'.

Wina mihib's fauleßpihd
Jauna man if latru riht'.
Wina rohka spehzigi
Ustur wifu pafauli.
Schehligi man dſird un reds,
Tehwischki man lohpj un feds,
Pehz zaur Jesu Kristu man
Dohs tur debefs dſihwoſchan'. G. Dünsberg.

70.* **Mahtes dſimſchanas Deenā.**

Kas ſibdija pee kruhtim man?
Kas nehfaj' man ar mihleſchan'?
Kas auflej' man ar laipnibu?
Un dſeedaj' jauku dſeefmiku?
To darij' tu, ak mihla maht',
Tapehz tew gohdaſchu labprah!
Kas fargaj' mani naft' un deen'
No wiſa faunuma aiſween?
Kas lohpa man, kad ſlims es bij',
Lik mihligi, uſtizigi?
To dariji, ak mahte, tu,
Kaut es nelad to aiſmirſtu!
Kas wadij' man pee rohzinas,
Kad es wehl biju wahſch un maſſ?
Kas mahzij' daschu dſeefmiku
Un ari ſwehtu luhgſchanu?
To darij' tu, ak mihla maht',
Kaut es tew ſtauſtu weenad'!

71.* **Tehwa dſimſchanas Deenā.**

Dauds raiſes, puheſ tehtifcham
No riht' lihds wehlam walaram.
Tu dohd man, maiſ, tu gahd' par man,
Tew es grib' miheleht aridsan!
Tew tehwam daudſ ko puheletees,
Lai behrni dabu pa-ehtſees.
Tu strahda, mohzees daudſ preelfch man,
Tew es grib' miheleht aridsan!
Bil geuhſti tahdeem behrniſeem,
Kam tehwa naw, kas gahd' par teem!
Bil bagat' Deewſ apſwehtij' man!
Ak tehtih, tew es mihleſch' gan!

72.** **Behrnu ſwehtkös.**

Kriſtus jehri lohpā laſahs
Un pehz ſawa gana praſahs,
Kam tee peeder muhſiggi, —
Jaulas wina gañibinas,
Deewa wahrdu yukeſ winaſ
Seed un mirds it mihligi.

Tur mehs augahm, tur mehs gahjahm,
Tur us debess Tehwa mahjahm
Swehtigi muhs wadija;
Tur ar lubgshchanahm un dseefmahm,
Tur ar mihlestibas leesmahm
Dwehseles muhs pildija.

G. Sololowski.

73.* *Labais gans.*

Alt mihtais kungs un Pestitajs,
Tu gans tas wisu labakais,
Kas sawas avis taifni gana,
Neveens ka nekriht pasuschanā;
Es gribu ar' taws jehriensch buht,
Us tawahm sakahm plawahm lkuht;
No firds tew' mihleht, klauscht speestees,
Nekad wairs nohst no tewim greestees.
Alt Kristus, tu mans gans un preels!
Mans Pestitajs un apgahdneeks,
Kas mani fargahs, wadihs, ganihs,
Nemuhsham neschkirfes no manis.

E. Dünshergs.

74.** *Schuhp'la dseefmina.*

Gul', mans mihtais behrnin, gahrdā meedsinā, lai ar sawahm roh-fahm Deews tew pasarga! Gul' nu saldā meerā tawā schuhp'liti, tew ar saweem spahrneem fargahs engelt.

Un kad faule uslez rihta agrumā, putnini fahs dseedah taulā meschikā: tad ar fahrteem waigeem zeltees ari tu, mahte tad nems klehpī mihtu behrninu.

L. Halen.

75.** *Deewam tehwa firds.*

1. Tur no debess tahku,
Kur dauds eng'lischu,
Skata Deews un swiehti
Katrū behrninu.

2. Kad tas luhds, Deews klausfa,
Glabra masinu,
Lai nekur peedausa
Sawu kahjiku.

3. Dohd ar mihtahm rokahm
Wiaam maijiti,
Glahbj no wisahm mohkahm
Wiau schehligi.

4. Behrinin mihtais virdi
Sel scho wahrdiak:
Deews nef sawā firdi
Katrū behrninu.

Kählbrandt.

76. *Swingulis un ohrmanis.*

Swingulis, tas sohbugals, eet us pilsfehtu. Ohrmanis tam lehfschöds garam brauz, pa alminainu zetu sigrus ar pahtagu aplam usflubinadams.

„Waj schodeen wehl waru pilsfehtā til?“ ta ohrmanis garam brauzoht prasa.

„Kapehz ne?“ — ta Swingulis atbild — „lad til ween lehnitanam brauzat.“

„Tas zilwels laikam naw pee pilnas fapraschanas,“ ta ohrmanis dohma pats pee sevis un sigrus wehl traak' usflubina.

Pret wałaru Swiŋgulis, lai gan Łahjahm eedams, ohrmani attal panahk. Rati zaur traſu brauſchanu bij luhsuſchi. Nabags ar ſawem wahgeem no weetas newareja kufeht un wiñam waj gribedamam wai negribedamam par nalti turpat uſ zeka bij jaſaleek.

„Drihs ſteids, allis dsem!“ waj jums netiku fazijs, ta tad ween ſchodeen tilfeet pilsfehtä, lad lehnitinam brauſfeet?“ ta johloſams Swiŋgulis ohrmanim garam gahja un uſ pilsfehtu ſteidsahs, kur pa nalti paſika.

Heerwagen (Slohl. m. I.)

77. Tezi rikſchus, kumelini,
Me-eij fohtus flattidams!
Waj es tevim ausas dewu
Pa weenai flattidams?

78. Diwi firni kumelini
Mo Daugawas iſpeldeja;
Weenam bija faules ſegli,
Ohtram ſelta eemaultini;
Teem waijaga ſelta fles,
Gidrabina redelites,
Lihru ausu filte,
Amolina redeleſ.

79. Gaujā ſlihla kumelini,
Kahrlös eelahr' eemaultin';
Drihs gadus noraudaj'
Gemaultös luhsodams. —

Laut. dſ.

80. Ko tee tehwa funi reij,
Esara luhsojahs?
If esara iſpeldej'
Diwi firni kumelini;
Weenam bija ſwaigſchanu dekkis,
Ohtram faules eemaultin'. —

Laut. dſ.

81. Kumelini, kumelini,
Tu man kaunu padariji;
Tew Łahjina paſlihdeja,
Man nofrita zeprurite. —

Laut. dſ.

82. Diwi zela gahjeji.

Diwi zela gahjeji gahja kohipa weenu zelu. Kahdā weetä, kur tee pa nakti guleja, usdsirda tee peepeſchi brehkſchanu, ka mahjā uguns grehks eſoht. Weens no teem zela gahjejeem uslehza no ſawahm ziſahm un ſkrejhja palihdeht; tas ohtrs wiñu negribeja laift un ſazija: „Kapehz mums ſchē buhs kawetees? Kas mums par ſweſcheem behdas?“ Bet tas wiñu walodai neklauſija un aisskrehja us to degdamu mahju. Nu ari tas ohtrs wiñam lehnam pakal wilkahs un no tahleenes ſkatijahs. Bet preeſch degdamas mahjas stahweja weena nabaga mahte un ſazija: „Mani behrni! Mani behrni!“ Kad ſweſchais to dsirdeja,

wińšch škrehja taī degošchā mahjā eekšchā un gribēja tohs isglahbt.
Bet wiśi ūaudis ūauza: „Tas ir pasudis!“

Kad nu kahdu laiziū gaidija, redsi, tad ūwešchais isnahza, us ūawahm rokahm diwus behrnus turedams, kurus wińšch tai mahtei peeneša. Mahtē behrnus apkampa un ūwešcham pee kahjahm krita; bet šchis wińu uszehla un eepreezinaja. Wińa beedris wińam praśija: „Kas tewim ūchinīs breešmās lika dohtees?“ tad tas oħtrs tam atbil-deja: „Tas, kas ir tas Kungs par uguni, kas ir taħs mahjas Kungs, to behrniū tehws un glahbejs, tas manim to ir pawehlejjs manā ūirdi.“

K. Ulpe (Latw. awis. 1860).

83. Upe.

Wezs ūirmgalwis stahweja dsiļās dohmās pee upes krasta un ūkatijahs, kà ta pate bes mitešchanas us preekšchu projam tezeja. — „Tezi, tezi, tu straume!“ — tà wińšch pats pee ūewis runaja — „kamehr tu beidsoht juhrā eegahsišeess eekšchā; un kà tu, tà ari manas dsihwibas strautińšch (deenas un gadi) bes mitešchanas projam stei-dsahs us to besgaligu muhschibas juhru. Tad nekad wairs atpakał ne-atgreesišeess.“ — Tà runajis wińšch brihtiū klušu stahweja un itin dohmigs us to straumi ūkatijahs; beidsot dsiļi nopoluhsdamees tà issauza: „Tad nu it nekas naw ūchaſ pašaulē, kas buhtu pastahwigs!“ Bet tà issaukdamees wińšch eeraudsija leelu akmini pašchā upes-widū, kas jau no wezu wezeem laikeem tur bij gulejis. „Ah!“ — wińšch to eeraudsidams runaja, — šchis leelais akmins stahw zeeti, un ūešcham jau dauds ūimtus gadus ūcheitan ir gulejis, bes ka to kahds buhtu warejis iskustinaht. Tas manim ir laba sihme us to, ka ta pateeša tiziba eekšch ta dsihwa Deewa Dehla muhschigi muhscham pastah-wehs kà zeets akmińa-kalns. Un kad manim ūchi tiziba ir, tad lai ari ūchis mans dsihwes laizinśch, kà upes strautińšch aisskreen un mana meeša semē ūapuhst, es muhschigi pastahwešchu bes ūchaubi-šchanahs.“

E. Dünsbergs.

84. Kohšcha pļawa, kad noplauta
Wehl jo kohšcha kad ūagrahbta,
Wehl jo kohšcha, kad ūagrahbta
Kad ūamesta kaudsítē.

85. Greese greesa rudsińčhos,
Paipalińa kahrkliniōs,
Greese greesa tihrus rudsus,
Paipalińa pelawińas.

Taut. ds.

86. Malku zirtejs.

Kahds gohdigs un weenteešigs semneeks zirta malku pee upes. Zehrtoht noščluka zirwis no kahta un eekrita dsiļā uhdeni. Tad tas palika ūohti noščumis un noschehloja gauschi ūawu zirwi. Tad rahdijahs upes-mahtē no uhdens un iswilka selta zirwi un waizaja to malku zirteju, waj tas wińa zirwis ešoht? Bet tas ūazija, ne, un luhds, lai uhdens mahtē wehl mekletu. Uhdenis mahtē dibenī nolai-schahs un ūudraba zirwi iswilkuši, tam semneekam rahda un kà pa-preekšch waiza. Bet semneeks atkal kà papreekšch atbild. Pehdigi

isneša uhdens mahte to dselses-zirwi. Tad semneeeks palika preezigs un
ńehma to ar leelu pateikšchanu preti. Šchi weenteešiga un gohdiga
buhschana uhdens mahtei tik ūhti patika, ka ta aridsan to selta un
śudraba zirwi wińam eedewa un dahlwinaja. Tad tas gohdigs semneeeks
palika jo preezigs, aigahja mahjās un teiza śawu laimi wišeem nah-
burgeem un radeem. Starp teem bija weens, kas tahdu pašchu laimi
eekahroja. Tas aigahja tanf pašchā weetā un eemeća tihšcham śawu
zirwi uhdens un raudaja tihšcham, upmalī stahwedams. Tad rahdijahs
uhdens mahte aridsan ar selta zirwi un waizaja, waj tas wińa zirwis
ešoht? Bet šchis, newaredams śagaidiht, kamehr uhdens mahte wińu
iswaiza, jau rohku issteepis, jau grahbj, nodeewodamees, ka tas wińa
zirwis ešoht. Par šchahdu beskaunibū un meleem uhdens mahte apškai-
tušehs, neween to selta zirwi atkal atrahwa, bet aridsān to dselses
zirwi ne-atdewa. —

Stenders.

87. Antiń, kur stabulite?

Wihrs us ehseli jahj. Dehls kahjahn tek lihdsās. No nejanšchi
wandressellis teem preti nahk un šaka: „Tas naw pareisi, teht, ka juhs
jahjat un śawam dehlam leekat kahjahn tezeht. Jums stipraki kauli,
kā dehlam.“ Tehws paklauša, nokahpj no ehsela un dehlam leek
jaht. —

Wehl gadahs otrs zefawihrs, tas šaka: „Naw pareisi, puisch,
ka tu jahji un tehwam kahjahn leezi eet. Tewim jaunakas kahjas.“
Nu abi šehdahs us ehseli un kahdu zefagabalu kohpā jahja.

Atkal gadahs zefawihrs, tas šaka: „Waj ta gan prahliga buhšcha-
na, ka diwi plezigi wihri us weenu lohpińu jahj? Waj nepeeklah-
tohs, nuhju řemt un juhs abus pahrmažiht? Waj tad nemas kauna
neprohtat?“ Nu abi nokahpa un wiśi trihs tezeja kahjahn, pa labo
puši tehws, pa kreiso puši dehls un ehsels pa widu.

Beidsot gadahs zeturtais zefawihrs, tas šaka: „Juhs teešcham
ešeet ehrmigi zilweki. Waj ar to nepeetiks, ja diwi staigahs kahjahn?
Waj nebuhs weeglak, ja weens no jums jahs?“ Nu tehws ehsela
preekšchkahjas ar striki ſaſehja un dehls atkal ſaſehja pakaļkahjas.
Tad wińi kreetnu bohmi wilka zauri un ehseli ar nešchanu aisneša us
mahju.

Tà zilwekam war gaditees, kad wišeem laudim pa prahtam
grib dariht. Heerwagen (Sk., mais, I.)

88. Šehju rudsus, šehju meeschus,
Ausas šehju wairumā.
Meeschi, rudsi klaipu glauda,
Ausas glauda kumelinu.

89. Liji leetiń, kur lihdams,
Šchē man tewis newaijaga,
Šchē waijaga siltas ſaules,
Saļu ſeenu jakalte.

90. Rudsi, rudsi, meeschi, meeschi,
Steidseetees tihrumā!
Ne weenam, ne dascham
Neruhz waira dsirnawiñas.

Taut ds..

Lässchanas grahmatinas ohtra dala.

1. Nihta Luhgschana.

Nu valihdji man Deewä, tas Tehws un tas Dehls un tas svehtais Gars. Amen.

Es tew pateizu, mans mihlais debefu Tehws, zaur Jesu Kristu, Lawu Dehlu, ka Tu schinä isgahjufchä nakti mani tik schehligi est paglabajis un pasargajis no wisadas nelaimes un bresmibas. Es lubdsohs Lewi, Tu mani ari schodeen tik schehligi gribetu pasargah no wiseem grehkeem un no wisa kauna, ka wiss mans darbs un wisa mana dñishwo-schana Lewim waretu patikt. Jo es pauehlu mani, manas meefas un manu dwehfseli un wifas leetas Lawä rohkä. Lawä svehtais engelis lai paleek pee manim, ka tas kauns eenaidneels mani nepahrwara. Amen.

Tu gribetu pehz tawa prah^t,

Ar padohmu man apgahdaht

Zaur lawu svehtu Garu.

Ia tas Kungs to namu ne-ustaifa, tad darbojahs welti, kas pee ta strahda. Dahw. ds. gr. 127, 1.

Un wifu, lo juhs dareet ar wahrdeem, jeb ar darbeem, to wifu dareet eelsch ta Kunga Jesus wahrda, pateikdam tam Deewam un Teh-wam zaur winu. Kolos. gr. 3, 17.

2. Luhgschanas pee galda.

Waj juhs ehdat, waj dserat, un lo ween darat, to wifu darait Deewam par gohdu. 1 Kor. gr. 10, 31.

Wifas azis gaida us Lew un Tu teem dohdi winu baribu sawä laikä; Tu atwer sawu rohku un pee-ehdini wifu, kas dñishwo, ar labu prahfu. Dahw. ds. gr. 145, 15 u. 16.

Deewä Kungs, mihlais debefu Tehws, svehhti muhs un schahs Lawas dahwanas, lo mehs no tawas bagatas schehlastibas fanemam zaur Jesu Kristu, muhsu Kungu. Amen.

Pateizeet tam Kungam, jo winsch ir mihligs un wina schehlastiba paleek muhschigi, kas lohpeem baribu dohd, teem jaunem kraukseem, sad tee sauz. Tam Kungam patikf tee, kas winu bishstahs, kas gaida us wina schehlastibu. (Pehz tam wehl warl lubgt: Muhsu Tehws debess u. t. pr.)

Mehs Lew pateizam, Deewä Kungs, muhsu Tehws, zaur Jesu Kristu, muhsu Kungu, par wisahm Lawahm dahwanahm un labdarischahanahm, kas Tu dñishwo un waldi muhschigi. Amen.

Kad tu est ehdis un est pa-ehdis, tad tewim nebuhs aismirst to Kungu, lawu Deewu.

3. Wakara luhgschana.

Wakarā, lad tu taisees guleht eet, tad faki tā:

Nu palihsji man Deews, tas Tehws un tas Dehls un tas svehtais Garb. Amen.

Es Tew pateizu, mans mihlais debefu Tehws, zaur Jesu Kristu, Lawu mihlui Dehlu, ka Tu schinī pagahjuschā deenā mani til schehligi eñi pasargajis un paglabajis, un lubdsohs Lewi, Tu manim gribetu peedoht wifus manu grehkus, kur es nepareiss eñmu darijis, un mani scho nakti aridsan til schehligi pasargaht un paglabaht. Jo es pawehlu mani, manas meefas, manu dwehfseli un wifas leetas Lawās rohks. Laws svehtais engelis lat paleek pee manim, ka tas launs eenaidneeks mani nepahrwara. — Amen.

Ta Kunga engelis apmetahs ap teem, las winu bishstahs, un tohs isglahbj. Dahw. ds. 34, 8.

Es tewi peeminu apguldamees, un usmohsdamees dohmaju us Lewim. Dahw. ds. 63, 7.

4.** Diwas skohlas dseesmas.

1. Pee skohlas eefahlfchanas.

Meld.: Nu dufehs wifas leetas.

Kungs, scheitan mehs sanahlam un dsenamees, zik mahlam, pehz svehtahm dahwanahm, ar ko Tu muhs peepildif un muhsu firdis feldif zaur Tawa Gara mahjibahm.

Gan wahji behrni efam, bet sawā prahṭā nesam firds eelahrofchanu pehz tahs apgaismoschanas un pehz tahs svehtischanas, ko Tu ween dohdi, Jesus, Tu!

Ak Jesus nahz muhs ganicht, dohd jautrus prahṭu manicht un meelo Tu muhs pats; Lai tulschi nepaleekam un pehzgalā tur teekam, kur mubschu muhscham nebuhs bads.

2. Pee heigfchanas.

Meld.: Tew, Tew mans Deews, es flawehrt fahlfchu.

Lam Kungam muhsu draudses ganam mehs augstu gohdu schodeen atnesam par wifū labu, ko mehs manam pee fewim, ko no wina dabujahm. Tew, Tew lai firds eelsch pateizibas seed, Tew, Tew lai luypas svehtas dseesmas dseed.

Tahs dahwanas, ko Tu mums dewis, mehs atkal tew pee lahjahm noleekam, Ta fehlla nahkuñ no Lewis, lai ar' tohs auglus Tew ne-atrajam; Ne mehs, bet Tu to gaismu dewis eñ, ne mums, bet Tew tas gohds ar' peederehhs.

E. Sololowski.

5.** Diwas dseesminas, lapu mehnest dseedamas.

1. Wifis ir jaiks wafarā, kur mehs eetam kaijumā, putni dseed, pukes seed, Deewam gohdu dohd! Lai tad muhsu firds un prahits lihds ar dabu preezajahs! Laiks aiseet, kaps ateet, las tad preezafees?

Taunibas wafaru lihds pat muhscha wakaru peeminehs preezigt wif firmgalwi, kam til ween buhs seedejschias flaistas rohes firfninās. Lai tad ar' rudenē fabruhl laulini.

J. Neuland.

2. Nahz seedu mehnest, nahzi,
Dohd lapas birsitehm
Un plawas puschkoht fahzi
Ar raibahm pukitehm!
Wehs labprahrt krohnus pihtu
Un pluhktu wijoles,
Wehs lohpus laulâ dsichtu,
Un maultu stabules.

Gan seemai netruhfst preelu,
Kad sneegs feds kalmius
Bet aulstums, dauds pahrleeku,
Mums krata swahrzinus.
Tapebz, ak steidsams, nahzi
Wihfsch seedu mehnest,
Un aulstumu jel fahzi
No muhsu widus dsift!

Atwed mums lakstigalas,
Leez kuhkoht dsegusehm;
Ispuschlo wifas malas,
Leez seedeht rohsitehm!
Dsen probjam pluhdu breefmas;
Lai muhsu luhgshanas
Tad flanâs flawas=dseefmas
No preela pahrwehrschabs.

Baunit.

6.** Pawafaras dseefma.

1. Wif putni jau ir klah,
Wif, tuvi, tahki:
Lakstigala, zihrusis,
Melnais strasds un balodis.
Wafara nu pee mums nahk:
Welkat dseefmas skant.

2. Meschi flan un tehzes schalz.
Wifur putnu bari
Kâ jau tee eeraduschees,
Tewim wehle preezatees,
Waj tu lungs, waj semneezinsch,
Ja ween labi dari.

3. Wifu, ko tee fludina,
Lai pee firds mehs nemam,
Lihds ar putneem preezigi
It kâ wint meerigi
Sawu Kungu flavejam,
Dseedam, lezam, deijsam.

Lehraud.

7. Pawafara.

Pawafara tilai reti kahda lapina atrohnahs, us luxas nebuhtu eedfishwotaju, kustoni un tayri. Ne weenu fohli newaram spert, kur kahdu dshwibu ne-eeraugam. Kukainu bari lidinajahs un skraidele gaisâ. Kur til ween skatamees, tur nu wifur putnu un kskainu balsâ dsirdamas. Wifas tahs dshwibas ir pafaulê pehz sawu raditaja padohma un prahta. Katram Deews ir eerahdijis sawu dshwibas weetu un la teem buhs melleht sawu baribu un par zitahm waijadfbahm gahdah. Katris putnisch un lohps tapat preekus pasihst un tohs melle, la mehs zilwell,

Un tas war isteift, zil flunstigi un smaliki dauds lukainischti ir raditi un turlaht tik masini, ka zilwels simtus no wineem war nolaut ar weenu sohli.

Kad nu zilwels apdohma, ka tas neweenu paschu lukainiti newar radiht un dshwu pataisicht, tad tam ja-atfihst un jabihstahs Deewa warena rohla, un kad tas to ir atsinis, tad tas tibscham ne kaut lahdus putninku jeb lahdus lukaini, ka Deewam schehl daudreib wehl noteek, nemohzihns un nenokaus. Jo tu newari, zil stipras ari tawas rohlas un flunstigi tawi pirksti un gudres taws prahrt buhlu, tu newari neweenu lukainiti radiht, no kureem Deews ne-issaitamus pulsus ir radijis. Kad nu zilwels ta pawafaras laikä ar pasemigu un deewabihjigu prahrt dabu apsflata, tad tas par Deewa augstu gudribu, speklu un ruhpigu mihlestibu, kas neweenu tahrpinnu jeb lukainiti ne-aismirst, dauds war mahzitees.

S-i. (Bela beedr. 1867, Nr. 13.)

8.*

Neweenu tahrpinnu nemohzi!
Jo us winu noskatahs mihligi
Deews pats no debefu augstibas
Un pateest grib, lai preezajahs tas.
Winch pats to wed pee ta stohbrina,
Kur tam pehz prahrt ir bariba,
Tam rahda to rafas lahfti,
No ka tas war atdsertees preezigi.
Dohd fawadas lustes un preekus tam.
Behrns, nedari pahri tahrpinam.

E. Dünseberg.

9. Ohla.

Putnint dehj ohlas. Wini glaba tahs fawas ligsdäs. Tahda ohla gan ir brihnischkiga leeta. Ohlas widü tu useest to dseltanumu; no ta pehzaki zekahs tas masais putninsch, lo tehwinsch un mahtite isperina. Tas dseltanums atkal wisaplahrt ir eetihls baltumä un ap fcho baltumu tu wehl pari useet daschas it smallas un mihlstas ahndinas. Ap dseltanumu un bältumu aplahrt wehl ir ta zeeta tschaumala. Kamehr tas masais putninsch wehl gut ohla, tilmehr winam tas baltums ir par baribu. Bet usmohdees no meedsina putninsch zehrt ar fawu maso knahbi pret tschaumalu, jo winch nu grib ahrä tilt no fawas tumfhas buhdinas un fflatiht deenas gaischuminku. Un luhk, wispehdi tas winam ari isdohdahs. Tschaumala plihst puschu un tas masais putninsch iseet no fawas masas mahjinak, kur winch bij peedsimis. Nu tehwinsch un mahtite it ruhpigi lohj fawus behrininus, tehwinsch it ruhpigi famelke baribu preelfsch masineem, kamehr mahtite paleek ligsdä, fildidama masinohs apalsch faweeem spahrneem. Juhs gan warat dohmaht, behrni, ka putnimeem färs fahp, kad lahds negants puika tibscham famaita winu ligsdas, jeb wineem no-sohg tahs ohlas, jeb ari laupa tohs jaunohs behrnus. —

Man prahrt ir masa balta ehla, lam nedf lohgu, nedf durwju, nedf wahrt, un ja mass faimneezinsch ahrä lehla, tad tam feenä durwis ja-iszehrt.

10. Kumelšch un wilks.

Wilks jau diwi deenas ne-ehdis šchurp un turp baribu mekle. Us weenreis no tahleenes eeraug staltu kumeļu, kā tas pilnās sahlēs barojahs. Tas buhtu bagats zepets! Jau laisahs. — Bet kā buhs peekļuht? Ar makti nedrihkst usniemt, jo tas kumeļsch bij dischs ehrsels un aši apkalts. Ar wiltu zeredams peekļuht, lehnām pee-eet un labdeen dewis ar mihiem wahrdeem kumeļu 'waiza: „waj negribi ahrstetees, tu man tahds newešeligs isskatees. Tu jauns buhdams to neprohti. Es ešmu tas leelais dakteris, no ka wišu daudsina; es to prohtu un man schehl par tawu jaunumu, ka tew tik agri buhs panikkt. Tiz' manam gohda wahrdam, es tew gribu drihs palihdseht. Tew ahdere jalaisch. Steep tikai šchurp tawu kahju, tas drihs padarits, un tu palikši wešels.“ — Tas kumeļsch atbild: „Ak manu baltu stundinū! Kuršch liktens tew iħstā laikā atwedis! Man jau dauds deenas pakaļkahja šahp, eij luhdsams apraug' to, es tew gribu labpraht makšaht.“ Wilks ar riški dohdahs us pakaļ un patlaban šataišahs kumeļam zišku isplehst. Bet us weenreis kumeļsch ar leelu šperšchanu wilksam purnā eesper un sobus isdausa. Kamehr wilks wehl apreibis semē guļ, kumeļsch wiñam ussweeds: „Tu gribi man aheres laist un es ešmu tew laidis. Kas nu no mums abeem šawu amatu labaki proht? Isahrstejees nu pats!“ Nohst bij kumeļsch, un wilks galwu nolaidis tik ko aiswelkahs.

Pret prahīgu un drohšchu wiħru wiša šchkelmiha kaunā paleek.
Stenders.

11. Lahzis un pele.

Lahfsham guloht peles us wina muguru kā traķas fahza danzoht. Tad lahžis nomobdā tapis peliti ar fawiem nageem fagrabji. Schi fahk aplam luhgtees, fajidama: „Lehtih' schehligais, kas tew no manahim aš-nim atlehts? Tu no tahm tauls nepalift. Palald luhdsams mani, jo tu newari finaht, kahdā waijadībā es tew attal wareschu palihdseht.“ Lahžis fmeedamees to valaisch. Bitā deenā lahžis medineku tihks triht, un fawaldsinats un faschnaugts tohp, un newar lihdsetees, un fuldamees ružz ween. Tad naht ta pate pele un pahrkoħsch tohs masgus un ispestit to lahži.

Nefmahde nelahdu zilwelu, lai laut lahds buhtu. Jo tu newari finaht, kā winsch tew war palihdseht.

Stenders.

12. Sums kā ustizoms draugs.

Kahdā zeemā dīshwoja 2 wiħri, musikants Millers un kalejs Bohne. Katram bija faww funits un abi funischi dīshwoja labā draudībā. Weenreis Millers faww funiti ar striki bij preeħejjis, bet funits ar wiħu striki bij aibehdfis. Kad funits pehz lahtahm deenahm weħl nebij atpakat nahžis, tad tee Milleri dohmaja, kā winsch efoht sagts jeb no ġiteem fuueem nogalinis.

Pasħa schini laikā kalejeene par to briħnijahs, kā winsch funits, tik to laħdu kumofu dabuja, to ne-apexha, bet u mesħu ajsnesa. Kad winsch to pasħu stiki wairak reisahm par deenu darija, tad kalejeene fawwem behr-neem fajjija, lai funam pakak eijoħt un lai finu nesoħt, kā iħsti funs mesħħa darohħt un kam winsch to ehdamajo nesoħt.

Un so behrni atrada? Millera sunits tur bija meschā un prohti winsch ar garo striki kruhmōs tā bij eekerees, ka ne us labdu wihsī wakā tīt. Tā tad nabadsinsch laikam bādā buhtu miris, ja draugs par winu nebuhtu apscheloojess, un tam baribu nebuhtu nefs. Schis ustizams draugs fewim tohs tumofus no mutes bij atrahwīs. To no ta flaidri wareja nomaniht, la pa tāhm 4 deenahm tas baribas-nesejs gluschi kaulains bij palizis, samehr Millera sunits itin labi bij pabarojees.

H. (Latv. awises 1873.)

13. Par besdelign.

1. Kā besdeliga ustaifa sawu ligsdū. To tu warī redseht, kad tu pavaasarā labi usmani us fcha putnina darbu. Skatees apalsch paschoh-belehm, tur tu laikam redseht besdeligu ligsdas. No ahrpuses tāhs gan isskatahs it kā pelehki, apali kurwischī, peekahrti pee muhra. No māleem tāhs it skunstigi ir fataisitas. Tehwinsch un māhtite gan ruhpigi ir strahdajuschi, samehr abi to dabuja gatawu. Ar kerwi wīni newar peedsiht tohs waijadfighs mahlus, bet ar faweeem smalkeem un teeweem knahbineem tee fanef tohs mahlus un apstiprina pee chrbega muhra apalsch jumta, lai tur buhtu grunte schai jaunai ehkai, to besdeligas fewim grib ustaifht. Kad nu abi tur tik dauds mahlus peenefuschi, ka māhtitei ruhmes ir tur tupeht, tad tehwinsch weens pats, kā durbineels, aīsween atnef sawā knahbī mahlus, salmus un feenu. Sinams, dauds us reis winsch nespēji atnest, tapehz winsch nu bes miteschanas lidinajahs us zeleem, samelledams un mahjās atnesdams to waijadfigo materiali. Māhtite fanem to materiali un strahda to muhrneeka darbu, it skunstigi ar kahjinhām un knahbinu buhwedama ligsdinu. Tas tā isskatahs it kā ta gribetu ismehroht, zīk leelai ligsdinai waijaga palikt, jo ta gresschahs weenadi rinkī no weenas pusēs us ohtru. Un luhk, ligsdina nepaleek leelaka nēla waijaga. Kad grunte labi ir peestiprinata pee muhra un wīnai rīktigs mehrs, tad nu besdeliga ar knahbinu un ar kahjinhām faspeesch un famin tohs mahlus, tur eepihdama salmus un feenu un strahda it kā ismahzits muhrneeks, samehr wispehdigi ligsdina ir gatawa un no ahrpuses isskatahs kā mass apalsch kurwits. Pee kura muhrneeka jeb buhwomana tad fchis masais putnisch ir mahjibā bijis un ismahzijees, tik skunstigi strahdāt? Kad nu schi mahjina no ahrpuses gatawa, tad besdeliga ari to eelschpušt it mihssti isohdere ar spalwahm, lai tur buhtu behrneem mihssta un kīta weetina. Besdeliga dehj 4—5 ohlas, to māhtite isperina ar tehwina palihgu.

2. Kā besdeliga isskatahs. Besdeliga famelle sawu baribinu weenadi pa gaisu lidinadamahs. Wīnai tadeht waijaga it ahtri pa gaisu laistees, lai waretu fakert muschinas un ohbus. Tas mihskais Deewīs wīnai tapehz ir dewis garus un flailus spahrnus. Ar sawu asti, kas gapeli libdīga, wīna it ahtri war gresschahs no weenas pusēs us ohtru. Bīt tubkłostsch reis wīna pa deenu kustina spahrnus un tak wīna nepeefuhst. It reti wīna atpuhschahs tupedama us fehtas jeb us teewa sarina. Wīnai ir smalas ihsas kahjinās, tā ka tāhs wīnu nemas ne-aisslāwe, kad ta pa gaisu lidinajahs. Ari knahbis ir mass un teews, bet tomehr besdeliga to māhs it plaschi isplehtīht, tā ka besdeligas galwīnai rubmes esohit wīnas riħħs. Baur gaisu lidinadamahs wīna plaschi atplehti sawu riħħli, tādā wiħse fakerdama ohbus un muschinas, kas libgojahs faulgohħi.

3. Kahdu labumu mums besdeligas atnef? Besdeliga peeder

pee teem putninem, kas zilwekeem atnes leelu labumu, jo besdeligas aprihi leelu pulku ohdu un zitu masu fahdigu kufainu, un tihra to gaisu no teem. Tu gan wari dohmaht, fahds pulks tahdu kufainu no besdeligahm teek isuihzinats, jo weena pate besdeliga norihi pa deenu pa tuhloscheem no teem. Gaischäas deenäs besdeligas it augsti lidinajahs pa gaisu, melledamas sawu baribu, jo tad ohdi un muschinas baru baröd lihgojahs faulgoß; bet lad leetus taifahs, tad fchee kufaini til augsti nezekahs gaisu, tapehz ari besdeligas it ahtri laischahs pa semes wirsu. Ta tu nu gan wari nomaniht, ka leetus buhchoht, lad besdeligas til nemeerigi un it semi ftraida pa gaisu. Prahtigs zilwets gan pateizigi atfist, ka besgeligas mums par leelu labumu un tadeht ari tahds winahm labprahrt pakauj ligsdinas ustaftt pee ehkahn; bet to puiku mehs turam par nerabtnu un negantu, kas samaita beswainigu besdeligu ligsdinas jeb nolauj schohs mihligus putninus.

4. Pa seemu besdeligas nepaleek muhsu widuzi, bet aiseet us ftafahm semehm probjam, jo seemä winas pee mums ne-atrohd baribu. Gan stabsta, ka besdeligas rudenä eeleenoht purwöd jeb ari fleypiotees needru zeröd un duhnöd, tur winas fnauschoht pa seemu, un ka pawasara filta faule winas atkal atdfishwojohit; bet tahdi stabsti ir tibras pasafas ween, jeb schu sveineeli gan stabsta, ka daschureis libds ar siwim esohf usgahjuschi tihkla ari nosaluschas besdeligas, kas filtumä dshwas atkal esohf palikuschas. Tas gan war buht, ka rudenä jeb pawasara ir usgahjuschi fahdas pußnosaluschas besdeligas, bet tad tahs ir bijuschas tahdas, kas nespehla deht, jeb no negaisa un aufstuma pahremetas nespehja libds ar ziteem beedreem til ahtri aissbegt no muhsu widutsch, jeb ari pawasara par agri atmahluschas no nalks salnahm bij nomahktas. Muhscham tas newar buht, ka besdeligas pee mums war palikt ari pa seemu. Dabas prateji mahza, ka besdeligas muhsu puß atstabdamas, dohdahs us Seemeck-Afriku un tur paleek pa seemu, jo tur wirahm baribas truhkums newar useet. Neisneeli tanis mehneschös, lad pee mums seema, tur ir redsejuschi besdeligas leelöd baröd un turprett retti tilai fahdu besdeligu tanis mehneschös, lad pee mums jauka wasara. Tahs besdeligas, kas pa wasaru dshwo Wolar-Eiropä, pa seemu aisejoht libds Senegal upi, bet tahs, kas Riht-Eiropä sawus behrnus isperina, apmeklejoht Nil upi.

14. *Wista.*

Gaijam un wistai ir farlana fesseit ka frohnis galwā, un ari pee kalla wineem ir diwas farlanas lapinas. Knahbis wineem ir libks un sohbu weetä it aſi israntets. Pee gaita un pee wistas galvinahm tu gan nenojehgs austis, bet tomehr ari fchee putni it labi war dsirdeht, jo austis wineem gan, bet tahs ir apsegatas ar spalwahm. Rumpis ir apaksch, ka ohla, fruktis ir resnas un mugurs plats. Kaktis ir garfch un pee gaisa smutli isleekits. Gaita aste ir puſchlota ar garahm fkaſtahm spalwahm. Spahröd gaijam ta pat ka wistahm garas spalwas, bet tak wini nemahk labi freet pa gaisu; us kohla fareem, jeb us seemu jumtu wistas gan war usleht. Wistas ir pahrleelu derigi mahjas kustoni, un lad winas ari daschu reis fahdi dara dahrsöd, tur iflaſtdamas eesehtas fehlas, tak winas faijmeezehm fmitkahrtigi atmalsa to padaritu fahdi ar tahn ohlahm, to winas dehtj un ar sawu fmelegu gaku. Kad wista dehtj ohlas, tad ta gahschina un tahda wihsé faijmeezt pasino, ka ta atkal jaunu dähwanu

esohrt atnefusß. Wista 12 lihds 18 zahlischem isperina. Masee zahlisch no tshaumalabm isnahlußchi, drihs mahl street. Wista it ruhpigi apfarga fawus zahlischus. Klukstedama wista fasauz lohpâ fawus zahlischus, kad ta lahdru graudinu jeb tahrpini ir atradusß, un gahda, ka fatrs zahlen dabu labi pa-ehstees. Drihs jaw zahlisch chi mahzahs fewim famelleht baribu, ar lajhahm isslaßdami tahrpini jeb graudinu, jeb fakerdami lahdru kuhaini, las pi semi rahpahs. Aufsta laika un nafti wista glabâ fawus zahlischus apalsch faweeem spahrneem, tohs fildidama. Romanidama wanagu jeb wahru gaisß jeb gluhnedamu faki, wista it hailigi aizina fawus zahlischus un, tohs sapulzinadama apalsch faweeem spahrneem, pate it drohfschi ar fawu afo knahbi atgaintahs pret tahdeem eenaidneekeem.

15. Gailis un lapsa.

Gailis ar sawahm wistahm laktâ bij lehzis tur pahrguleht. Us weenreis lapsa schnokkeredama klah ir un gaili usruna: „Klauf, gailit, waj tu jau est dsirdejis to jaunu wehsti.“ „Lahdu wehsti?“ gailis waiza. Lapsa teiz: „Waj tew wohl naw ta leela sna nahluß, ka tagad par wisu semi starp wißeem lohpem, putneem un swehreem muhschigs meers derets, ka wißeem buhs ka labeem draugeem faderigi lohpâ dshwoht? Nu tu ar sawahm seewinahm drohfschi wari nolekt un ar mani, ka ar labu draugu un kaimianu mihligi farunatees. Nahzeet semê, man wehl dauds jaunas leetas jums jastahsta, par ko jums ferdz lehzin lehks no preeka.“ Tad gailis brihnidamees fazija: „Ak tawu selta-laimi!“ Kallu steepdams leelâ statischana us tahleenes skatahs. Lapsa waiza: „Pehz ko tu là fates?“ Gailis atbild: „Es redsu — es redsu pahri sunu leelâ steigschana attelam; tee mums teescham to leelu laimi wehstih. Nu es to preeku redsefchu, ka juhs ka jauni draugi apkampfeetees!

Jau lapsa leelâ behgschanâ aissbehg.
Wiltineekam aplam naw jatiz.

Stenders.

16. Kungs un fulainis.

Wif zilwelki naw weenadi. Ar daschu zilwelki lohpâ dshwoht teescham ir gruhts flohgs. Tomehr prahta-wihrs fewim scho flohgu mahl atweeglinah. Prahta-wihrs paschu nurki un gremschu mahl aplauneh un waldib. Ta ari fulainis darija, par ko tagad stahstischu.

Sulainis gan bija mudigs un paklaufigs, bet tomehr fungam neso pareisti newareja isdaricht. Un kad lungs laut lahdas wainas deht bij apfaltees, tad fulainam, lai gan nenoseedsigam, bija jazeefch. Ta ari lahdureis lungs fa-ihdsis pahrnahza mahjâs un pusveenu ehda. Gan putra pareisti bij wahrita, bet erkgam ehdejam tomehr nefmekeja. Winsch bkhodu panehma un ar wisu putru zaur waleju lohgu issweeda pagalmâ. Ko nu fulainis darija? Winsch to gaku, ko paschu laik' gribaja us galdu list, ari zaur lohgu issweeda ahrâ, tapat maissi un wiunu un heidscht ari to gal'd'autu. Kungam azis swehroja no dusmahm. Winsch fulaini apdraudeja un tam usblawha: „Waj tu traks est palizis un ka eedrohfschi-najees til aplam daricht?“ Sulainis it pasemigi un laipnigi atbildeja: „Peedohdat, lungs suhdsami, ja jums ne-esmu darijis pa prahtam. Waj tad manim wihees? Waj schodeen ahrâ, pagalmâ, negribat pusveenu tureht? Kam tad zitadi bkhodu ar wisu putru esat issweedußchi ahrâ?

Gaisfs ir staldrs un debefs slla. Slatatees ween, zif jaust tur dahrſā
ahbelites seed un zif preezigi bitites pufdeenu tur!" Rungs fayrata, la
aplasm darijis un par fulaina gudribu pasmeedamees labu mahzibū eeweh-
roja un muhscham ne putru, ne zitu kahdu ehdeenu zaur lohgu wairs
ne-iſſweeda.

Stohlas maiſe I, dala.

17. Wilks ar jehru.

Wilks un jehrs nabza pee upites nodsertees. Wilks stahweja strau-
mes augſchypſe un jehrs no etahfas semju puſe. Wilks jehru eeraudſijis
jau laisahs un sohbus rahda. Gemeſlu mekledams us jehru brehz: "Kam
tu man dſeroht uhdni famaiſt, la es newaru dſert?" Jehrs iſbihjees
drebedams atbild: "Kä tas war buht? jo straume no tewis us mani at-
teſt." Wilks tuval nabzis, zitu eemeſlu mekle fazidams: "Par lo tu man
pehrn eſt lahdejis? Waj tas tew ta par labu buhs?" Nabadsiſch jehrs
atbildeja: "Es ſhogad' tilai peedſimis, tew pehrn buhtu lahdejis?" Tad
fazija beſtaunigais wilks ar niſnu prahru: "Nu tad taws tehws mani lah-
dejis." Tas nenoseedſigs jehrs atbildeja: "To es neſinu; waj manim
tehwa grehlus buhs mafſah?" Wilks atkal fazija: "Neruna man dauds,
lo ta tehrſefchana palihds, tew buhs finaht, la es tewi ſchodeen ſewim par
zeppeti eſmu iſraudſijeſs." Tuhdak newainigo jehru fagrahba, faplohfija un
aprihja.

Stenders.

18. Wilki un aitas.

Aitas ar funu valiſgu ilgu laiku ar wilkeem karjoa un aridsan
daudsreis uſwineja, ta ka jaw wilki wairs nezerejd uſwareht. Tapehz
fahla tee ar aitahm meeru dereht un aiffuhtija meera deretajus pee ai-
tahm. Tahs aitas valika preezigas un dereja to meeru. Willi ſwehreja
aitas turpmahk ne-aiflahrt, tad tahs tikai tohs funus aifdſihs, la tee wilkuſ
nekohtstu. Wilki aridsan foahlahs ſawus behrnus pee aitahm lihla pamet,
lai tahs aitas atlal ſawus jehrus wilkeem lihla nodohd. Kad nu meers
bij derets, tad papreelſch tee funi tika aifdſihti. Pehz atwed wilki ſawus
behrnus un pee aitahm pamet, bet tohs jehrus lihds ar ſewim aifwed.
Bet ka lihjhahs teem nabaga jehrineem. Ahu, tee jau weens pehz ohtra
no wilkeem teek faplohfisti un no tahs galas, lo wilku mahtes nebfaja, tee
jaunee wilku behrni uſbaroti. Kad tee jehri bij beigti, un tee wilku behrni
uſauguſchi, tad tee fahla to aitu pullu ylohfift. Sunu nebiſa, las wa-
retu glahbt. Kad tahs aitas iſſlihda, un las jauna willa fohbus iſbehga,
tika wezam wilka rihle. Stenders.

19. Wehders un ziti lohzelki.

Tee ziti lohzelki, wiſuwairak rohkas un kahjas, fahla kahdureis dumpi
zelt, un negribeja wairak dihla galwai un ehdejam wehderam ſawu teefu
doht. Tee fapinahs un norunajahs favā ſtarpa, la turpmahk tahn rohlahm
nebuhs wairak mutei maiſes doht, mutei nebuhs maiſi preti nemt, foheem
nebuhs maiſi falohſt un wehderam baribu fataiſſht. Ar wahedu falohſt,
tee dohmaja, ar ſawu patgalwibu un ſpihti galwu un wehderu ſpeest,
teem buhs aridsan ſtrahdah teb badā mirt. Bet las notila? Kad tee
kahdu pahru deenu to bij baudiſuſchi dariht, nomanija tee pehdigi, la wi-
fas meefas zaur ſchahdu besprahſigu padohmu wahjas palika un wiſ-

lohzelli lohpā sahla wahrqt, noseest un badu nihst. Tad bij wiseem ar sawu paschu fahdi atsht, fa wehders newisai dihks efoht, un ne par welti no ziteem lohzelleem barots tohp, bet fa tas wiseem lohzelleem spehlu un dsihwibū dohd un isdala. Tapat aridsan tee atsina, fa galwas amats ir, tohs zitus lohzellus ar gudribu un prahu walbicht. Tapetee Deeram pateiza, fa tee wareja ar wehderu un ar galwu atsal sadereht.

Stenders.

20.** Sala pilssēhta.

Es sinu jauku pilssēhtu, kur salas ehkas atrohdu; tur leelas, masas ehziñas un ee-eet war, kam patihkahs.

Tahs eelas, tahs ir lihkas gan, un eet es war', kur gribahs man; jo weenad' taisni pastaigaht, tas tak neweenam naw pa prah'. Tahs eelas ir apkaiśitas ar raibahm pukehm; jauks ir tas! Un mihksts tas zel'sch, kur staigaši un sal'sch, tahn ehkahm lihdsigi.

Tur lauschu pulk' tu war' useet, kas wiši mihlo šawu weet'; to gaischi tu war' nomaniht, jo katris dseed tur, kur tas miht.

Tee lautini gan masini, jo tee ir wiši — putniini, un manu saļu pilssēhtu ar' meschu nosaukt wari tu.

21. Lapu kohki.

Widsemes un Kursemes meschōs un ūlōs neween aug preedes, egles un paęgħes, bet ari daschi ziti lapu kohki, kas muhsu mescheem par rohtu, fa oħsoli, behrī, leepas, oħschi, wiħgsnes, goħbas, mel-allfħan i un ziti.

1. Behrīs ir slalts un flaihs kohls, kas neween meschōs aug starp ziteem kokeem, bet aridsan pee mahjahm, kur nereti war useet īmukas birslinas jeb birsties. Behrīsam ir balta, gluma misa, teewi un flaihs sari, kas daschlahrt d'siġi nolarahs. Lapas ir īmalli, saħgam libdżiġi iżrantetas. Behrīs ir zeets kohls, tapetee tas ari teek melleis par leetu kohli, jo dischieri istaifa no behrsa malkas daschadus riħkus un meħbeles, stelmaieri wahgus un riteku, un ari dreimaneem wajhaga behrsu malkas preelsch ratineem. Pee mahjas buhschanas fħis kohls fainneleem atnej leelu labumu; jo neween tas no fħa kohka ġewiġi istaifa wijsus darba riħlus, fa arċka l-emejn, wahgus, illiż-żiżi un zitas pee semes kohpschanas wajjadsgas leetas, bet ari wejżo laikos semnekkieepee mums zeenija behrsus tadebħ, fa fħis kohls wineem dwea ari gaifchumu istabas garōs seemas waħarōs. Un ari weħl tagad dasħas mahjäς war useet fħeklu malfu, jo wijsas mahjäς weħl nededsin tafulu jeb stearin-fweżes jeb ari petroleum lampas, bet neretti flakus, Lai seewiescheem buhtu gaifchums pee wehrpschanas un aufschanas. Nulħa seema behrsa malka ari dohd labu filłumu, tad ar to war aifsurinah tħażżeñi. No teem teeweem un flaineem sarineem istaifa floħtas, ar to istabas ismeħħsch. Rudeni seewieschi faseen floħtas no behrsa sarineem preelsch pehrpschanahs, bet tad tohs schagarus faseen ar wiħaqm l-apahm. Schabs floħtas pagħlabu waj behnina, waj il-ħeħi, mitra un dsejtra weetā, Lai lapas nenobixi. Ar schagareem, kas behrsa kohla auguschi, maħte iſtuk ari sawu nepallau iż-żgħi un nerahtnu behrnu, jo tam taħda pahrmahischanas wajhaga. Gana puiskas ne reti nomi jaunus behrsus, istaifdami no behrsa misas tursinas, kur eelek oħgas, ko mesha malā salafju. Sulu meħniesi, pirms uka lapas isplau, behrni ee-urb behrsu, Lai noteżina behrsa fuli preelsch dserħscha-

nas; bet tas schim kohlam nemas newar buht par labu, jo sulas winam waijaga preelsch augschanas. Tahdi ee-urbti kohki drihs fahk nonikst un pehz kahdeem gadeem ari nokalst.

Wasaras s'wehtkös un Fahna deenä muhsu Widsemneeki mehds is-puschlot fawus ehrbegus ar meijahm no jauneeb behrseem, un daschureis ari istabas ar sakeem behrsu sarikeem, to eesprausch greestös. Ari kad wasaras laikä lahsas nodser, tad zel'mala stahda behrsinus egli weetä bruhtpahram par gohda wahrtuem.

2. Ohsols ir dauds skaitaks, leelsaks un resnaks nelä behrss. Weza ohsola zelms nereti pahrleeku resns. Ohsola lapas ir tumsch-sakas un smulti isleekas. Starp lapahm karajahs sibles, ohsola augki; tahs stahw masös pohdinös. Ohsolam ir beesa misa un pee wezeem un resneem ohsoleem misa pahrleeku skrambaina. Siltaküs semès, là Wahzsemë, us ohsola lapahm nereti war atrast masus, apakus ahbokus. Tu laikam fazift, tahdus es nelad ne-esmu redsejis. To es gan tizu, jo pee mums Widsemë un us muhsu ohsoleem gan tahdi ahboki ne-aug, bet tas ikskra apteekl un pehrwju bohdës tu wari pirkf tahdus ahbokus, kas us ohsoleem bij auguschi. No tahdeem abbolischem taisa to tinti, ar to juhs ralsteet, un ari lahdur melnu pehrwi preelsch pehrweschanas, lad tohs abbolischus wahra ar dselsi kohpä. Un ja tu gribi finaht, là schee masee apaki abbolisch zekahs us ohsola lapahm, tad leez wehrä, to es tewim nu stahstischu: Schee masee abbolisch nemas naw augki, kas us ohsoleem aug, là ahboki aug us ahbelehm, bet tee zekahs zaur to, là masi kükainisch, kas drihs tåpat ikskatahs là lapenes, bet dauds masaki iraid, un siltaküs semès leels ohsola meschös d'shwo us ohsola lapas, ar sareem fmalkeem dseloneem ee-urb sakas ohsola lapas masus, masus zaurumianus, kürös wini dehj it masu ohlinu. Ohsola fula tur krahjahs un augdamis aug tur tahds mass salsch abbolisch, kas schai ohlinai paleek par pajumtu. No schahs ohlinas pehz lahda laika israhyps mass tahrpinisch, kas nu schinck abbolinch d'shwo un tur atrohd neween mitelli, bet aridjan baribu. Kad nu schis tahrpinisch atkal ir pahwehrtijees par kükainiti, tad tas zaurehdahs zaur scho mihkstu abboliti un aistahj fawu wezu mahju. Nu ari tas abbolits nokalst un paleek zeets.

Ohsols paleek pahrleeku wezz; lai winsch pilnigt isaug, winam waijaga lihds 200 gadeem, un ari wehl atrohd tahdus kohkus, lam wairal par 500 gadeem wezumä. Là mehs wehl redsam un nogukamees apalsch teem pascheem kohleem, to muhsu fentschi bij redsejuschi un par kureem tee bij preezajusches. Pee wezeem Latweescheem ohsols bij fwehts kohks, Pehrfunam, pehrkona deewam, fwehtits, laikam tapehz, là wezös ohsoldönereti sibens cespex.

Ohsola malka pahrleeku zeeta, tapehz ta it fewischli deriga preelsch kugu buhweschanas, jo no ohsola malkas ne ween teek taifitas kugu bran-gas, bet ari no ohsoleem teek sahgetas tahs blanskas, ar kükahm apschuhji no ahrpuses tohs leelohs kugus, ar kureem brauz pa leelahm plaschahm juhrahm us fahkahm sweschahm semehm un kas atnes dahrgas prezess pee mums. Preelschlaids ari buhweja tohs leelohs kara-kugus no ohsola kohka, bet tagad tohs wehl no ahrpuses apbruno ar beesahm dselles plah-tim, lai leelgabalu lohdes kugeem nedaritu klahdi. Ari muzineeki istaisa no scha kohka wahies un muzas, kuräs wihi, brandwihi un alu glaba. Ohsola misa der ahdmiranam jeb gehrmanam pee ahdu gehrefschanas.

3. Leepahm. Leepahm ir tumfchafas lapas, bet schis lohls ir til mihstis, ta tas neder par leetu-lohlu. Wezöös laifös Widsemneeli nomisoja jaunas leepas, taisfdami no leepu misahm wihses, bet tagad reti ween Latweefchi walka wihses, bet wiwairak pastalas un sahbalus. Pee Leischeem wehl scho bald'een war useet, ta wini fawij no leepu misahm walgs, ar lo pefseen lobpus kuhls. No wezahm, resnahm leepahm, altschneem un apsehm Leischti ari iszehrt pehlites jeb laiwinas, ar lo wini brauz pa uehym un esareem. Tahdas pehlites wini pawafarā lihds ar struhgahm un plohsheet pa Daugawu wed us Migu, tur wini tahs pahrdohd sweijneekem. Schee nu tahs pehlites pahrtaiša par laiwahm, tur eelkdamti brangas, pee kurahm tad ar tapahm waj ar naglahm pеebrango jeb peelaisch laides. Tahdās laiwās war drohſchi braukt pa leelo Daugawas upi. Leepahm ir smarschigi masi, balti seedini, las bitehm gauschi patihs un no kureem winas issuhz to wislabalo un faldalo medu.

22.** Wasaras wehstneiss.

Kuhlo, kuhlo! d'sird meschmalā;

Laudis nu d'seedeet,

Deijeet un kleedseet,

Wasara, wasara, jau tuvumā!

Kuhlo, kuhlo! las klusnahs!

Kohli nu isplaucks,

Maurina isaugs, —

Wasara, wasara mums pеestedsahs!

Kuhlo, kuhlo! ai d'segusit'

Mehs tew patejäm,

Preezigi fweizam!

Seema nobahle, wasara spihd!

U.

23.** Putni.

Kas grib d'shwoht meerigi,

Namehr aqis platas,

Tam, ta gaisā putnini

D'shwo, ir jaffatahs:

Katris pere, deij un d'seed

Preezigs, bes firds-ehdahm

Kohla duf, kad nahts useet,

Drohſch' bes wiſahm behdahm.

Katris nem bes flaudibas,

No tam Deews ir dewis;

Mihligi eekſch ligſdinas

Peetigis ar fewis.

Schkuhni naw ar padohmeem,

Naw ar' suhdishchanahs;

Tomehr pascheem masineem

Metruhls pahrtisschanas.

Bailes, kamehr faule spihd,
Newaid teem nefahdas,
Usheet wehtra tahdu brihd',
Wifur apseg s rahdahs.
Katrū jaunu deenu teiz
Deewa mihiu prahdu;
Diseedaht preezigi nebeids,
Kamehr walars klahdu.

Kas grib dīshwoht meerigi,
Kamehr azis platas,
Lam, kā gaifā putnai
Dīshwo, ir jaſkatahs,
Las pats mums, las wineem tehws,
Sirds-schehligs arweenu,
Lai tad flavejam ar' mehs
Lo iſkattru deenu.

II.

24. Semenes.

Semenes aug meschōs un meschmalās, tāhdās weetās, kur lohli beeſchi nestahw un kur mihiu faulite tāhs war apſpihdeht. Dahrsneeki ari stahda un lohpi schohs stahdus dahrsōs un preezajahs, kad wineem isdohdahs leelas faldas ohgas aufſeht.

Semenu feedinſch lihdsigſ masai baltai swaigſniti ar peezeem staſrineem; jo scheem feedineem ir 5 feedu lapinas. Lapu wiſt tu wari reſeht masu dſeltanu pohdſinu, las pehzali paleek par ohgu. Kad ohga gatava, tad ta israhdahs fmuki farkana. Schi ohga ir fulaina un pehz ſmekes fald-ſlahba.

Semenehm ir fmalkas bruhnas falnites. Wafarā no scheem stahdeem ifaug daschas atwasas, las rāhpahs pa ſemi; tāhs atwasas drihs eefakajahs ſemē, un tāhdā wiſe zekahs aſkal jauni stahdi. Tayehz, ja tu gribi wairoht ſemenu stahdus, tad tew ja-eerohf tāhdas atwasas ſemē, un rudenī, August mehnēſ, wiňahm jau buhs jaunias falnes, ta la tu nu tohs jau-nobhs stahdus wareſ iſtahdiht tawā dahrsā.

Kad ſemenes ir gatavaſ, tad behrni preezigi ſkreen meschā, lai tur falafa ſchahs ſmekigas farkanas ohgas. Bet, mihiſee behrni, nedohmajet, la tas mihiſais Deewa preelfch jums ween leef uſaught ſchahs ſmekigas, farkanas ohgas, ari daschi kulfainiſchi lihds ar jums preezajahs par ſchahm ohgahm. Jo tur atſkreen daschadas muſchinas, dſeltanas, melnas un ſilas, un dehj ſawas ohlinas uſ ſemenu lapahm un ſlehpamees apalſch ſchahm lapahm twerahs no karſteem faules ſtarreem. Tur duhloama atnahk masa bite un iſfuhs ſeedu putekli un faldo fulu un aifneſ to uſ trohpu, kur ta ſchuhj ſchuhniſus un tohs pilda ar faldo medutinu. Ari miſenes un ſkudras ſtaiga pa ſemenu ſahteem un lapahm, melledamas haudiht ſemenu faldo fulu.

25. Wehl zitas mescha ohgas.

Muhſu meschōs neween aug ſemenes, bet ari daschadas zitas ohgas, lo war eht un lo behrni un feeweſchi falafa un nef uſ muſchahm waj

us pilsfehtu, lai tee, schahs ohgas pahrohdami, pelnitohs lahdu nau-das gabalu.

1. Mellenes un glahsenes. Tahs aug pee maseem kruhmineem, kam masas, glumas gaisch-sakas lapinas. Tahs ohgas ir apakas un tik leelas ka firmu grandini un tumschilas pehz pehrwes; pehz wiñu pehrwes tahs ari nosauz par mellenehm. Mellenehm eelschyse ir farkana fula, glahsenehm balta. Meschös nereti war uiset leelu plazi, kur mellenaji beeschi lohpä aug. Daschös gadös schahs ohgas labi isdohdahs.

2. Aweefenes pee mums augstati usaug nekä stikenu un Jähna ohgu kruhmi. Aweefenehm ir mast seedi, no kureem pehzaki usaug tahs farkanas jeb dseltanás ohgas, kas faldi fineke.

3. Bruhklenes aug ka mellenes pee maseem kruhmineem, kas wehl semali nekä mellenaji. Bruhkklenajeem ir gaisch-sakas glumas lapinas un mast pasarkani seedi. Wehlä rudenä schahs ohgas paleek gatawas, un tad tahs isskatahs farkanas. Schahs ohgas naw tik faldas un smekigas, ka semenes un mellenes, bet tahs ir slahbas un shwas; bet kad tahs is-wahra ar zukuri, tad tahs gan paleek smekigas. Ari seemä bruhklenajeem ir sakas lapinas, un tadehyl meitas daschurais bruhklenajus isrohl no sneega, ja tahs seemä, kad ziti sakumi naw dabujami, grib piht krohaus un wainakus. Bruhkklenehm radi ir dsehrwenes, bet tahs pahrleelu slahbas un fuhras.

26. Diwi sirgi diwejadā prahṭā.

Diwi darba sirgi bij pee weena śaimneeka weenadi tureti. Weens bija kuhrs un nemeerigs, ohts bija mudrs, wiś par labu n̄emdams. Tas pirmais schehlojahs par zeetu seemu un par garahm tumšchahm naktim un wehlejahs it gauschi, ka jel drihs pawaśara ar siltu laizińu nahktu un ka wińsch śawu śiršnińu ar sału sahliti waretu atspirdsinaht. „Traks,” śaka ohtrajs, „ko tu welti waidi! Man seema nemas nereebj. Nu waram atspirgtees pehz gruhteeem waśaras darbeem.“

Jau pawaśara ar jaunu sahliti ir klaht. Tad tas pirmajs nemeerigs buhdams atkal schehlojahs, ka wińam gruhti eſoht semi usplebst un wehlejahs, ka jel waśara ar lihgośchanahm drihs nahktu. „Traks,” śaka ohtrajs, „waj tu newari pehz darbeem isśilditees jaukā ſaulitē un pee jaunalim sahlehm un pukitehm atdsihwot? Ak kā man pawaśara patiħk, kas wiśu dabu atjauno!“

Jau aridsan waśara klaht. Nu jau atkal tas pirmajs schehlojahs par karstu ſauli, par śweedreem pee darba, par śpahrehm un dundureem un par ihšahm naktim, ka newar peegulōs isdušeht un wehlejahs, ka jel rudens drihs nahktu, kur meeschös un ausās bagatigi isehstees waretu. „Traks,” śaka tas ohtrajs, „waj tu newari ar sahlehm lihds wehderam kruhmōs isbarotees un ar wiśas paśaules jauku-meem islustetees? Man teeścham bagata waśara pilnas lustes dara, ka ar preeku nosweegt waru.“

Nu jau ir rudens klaht. Waj nu tas pirmajs meerigs buhs? Kas to dohd! Wehl ſahl schehlotees par tukšchahm pławahm un plikeem laukeem, par gruhteeem wesumeem un par leetus laiku. Jau atpakał atwehlejahs to śmahdetu seemu, kur wińsch śawas waidas bij eeſahzis. „Traks,” śaka ohtrajs, „jau ir rudens pilniba tew ne-

peeteek, kur šaimneeks tad weešus meelo, tad us weešibahm eet un mums dauds weeglas deenäs dara. Es jan redsu, ka taws nemeerigs prahts tew muhscham preeku nedohs. Kaunees jel pats par ſewim, pats nesinadams, ko tu gribi.“

Stenders.

27. Gana puika.

Weenreis bija weens gana puika, tas bij ſawu prahtigu runu un atbildu dehł tabħu, tabħu iſſlawets. Ari pats taħs semes kehnińsk dauds no wiña bij dsirdejjs, bet to netizeja un lika tapehz gana puiku pee ſewis ſaukt. Un wińsch us gana puiku ſazija: „Es tewi trihs-kahrtigi jautaſchu; ja man wiſu atbildeši, tad tewi tureſchu behrna weetā un tu dsihwoſi pee manis pilī.“ Gana puika praſija, kas taħs par jautaſchanahm eſoht. Kehnińsk ſazija: „Pirma, zik uhdens pilites ir juhrā?“ Gana puika: „Leekat, zeenigs kehnińsk, wiśas upes, kas juhrā tek, papreekſch aibahst, ta ka neweena pilite ne-ſkaitita eekſchā netek, tad tuhlit ſaziſchu, zik pilischtur pawiſam ir.“ Kehnińsk ſazija: „Zik ſwaigſnes ir pee debešim?“ Gana puika: „Dohdat man leelu bohgenu papihra.“ Un wińsch taisija us bohgenu tik dauds ſmallkus punktus, ka nemas ſkaitiħt newareja un azis siba, kad uſškatijahs. Un wińsch kehnińam bohgenu preekſchā lik-dams ſazija: „Tik ſwaigſchū ir pee debešim, kà ſchē punktu us papihra: ſkaitat tikai.“ Un kehnińsk ſazija: „Zik azumirklu ir wiśa muhschibā?“ Gana puika: „Aisjuhrā ir leels dimanta kalns; pa ſimtu gaddeem weenreis nahk mass putnits un noſlauka knahbi pee wiña; kad wiß kalns zaur putniña knahbi buhs nodilis, tad buhs weens azumirklis no muhschibas pagalam.“

Un kehnińsk ſazija: „No ſcha brihscha tu pee manis ſchē pallezi pilī un es tewi tureſchu kà behrna weetā.“

Stern.

28. Par trim ſlinkeem.

Rahdam kehninam bij trihs dehli: wiſch wiſus trihs lohti miheleja un nesinaja, kuru par krohna mantineku zelt. Bet us mirſchanas gultas efoſcham un naħwei ažiſ ſlatofchamees, tas nu tak bij janofpreesch. Wiſch tadehł wiſus trihus ſafauzis fajija: „Miħki behrni, man jums tas jaſaka, kum ilgak laika naw; kurtħi no jums treißeem wiſſlinkatais ir, tas lai paleek par kehninu.“ Wezafajam, to fadſirduſcham, firðs gan preezajahs un wiſch fajija: „Lad gan, teħw, walſtiba man peedereħs; jo tik flinks eſmu, fa man guloſcham azu negribahs jeetti taiſħi, fa waretu aismigt.“ Oħrajs fajija: „Laikam gan man peedereħs: lad es pee uguns feħdu fildidamees, tad man driħsak papeħſchi war fadegħ, neħħa es kahjas no uguns noħħi willtu.“ Bet trefschajis fajija: „Kad mani gribetu pakahrt un jan striki ap faklu buhtu, un kad man aſu nati doħtu, ar fo striki pahrgreest, fa waħda teeku, es labak liktoħs pakahrtees, neħħa roħkas us ang-ħschu zeltu.“ Un teħws fajija: „Tu eft par wiſeem labal' fħali amata mahżijee; tew peeder walſtiba.“

J. ſwaigſnits.

29. Teħwa ſweħtiſchana.

Bagatam atrailnam bij trihs dehli. Wezakam deħlam, Rahrlim, tas noralſtija wiſu faru mantu, fajidams: „Pehz taifnibas mana manta

buhtu trihs dalas ja-isschir, bet tu, Kahrls, manim par dauds behdas es darijis, tapehz es tewi newaru ta mihtoh, ta tarus brahkus; bet es atstahju tew weenam pascham wisu fawu mantu. Juhs ziti, mani mihti dehli, efeet arweenu pehz mana prahtha darijuschi un manu mihlestibu pelnijuschi, tapehz es jums tit fawu svehtischau atstahschu. Juhs arween efeet paklausigi un ar meeru bijuschi, tapehz neflaudeet fawam brahktam Kahrlis, kas wisu manu mantu dabu; jums, mihti behrni, Deews ar' bes mantas palihdschs." Ta ari bij. Kad tehwes bij nomiris, tad Kahrlis panehma wisu mantu un dsihwoja preeks un lustes ween. Tee divi brahki aifgahja deeneht, un kad tee jaw labu teesu naudas bij sapelnijuschi, tad tee panehma kahdu muishu us renti un nopsis to pehgal. Ta wini dsihwoja gohdigi un laimigi ar tehwa svehtischau. Kahdu wakaru tee preeksch durwim fehdedami eeraudsija ubagu nahlam. Kad tas eesahka runaht un kahdu dahwanu luhgt, tad tee pasina, ka tas wini brahli Kahrlis efot. Tee nu prafja, kur ta manta efot paliku? Us tam winsch atbildeja: "Ko lihdsjeja manim wisa bagatiba; man truhka tehwa svehtischana, ko juhs dabujah. Mana bagatiba isputaja ka duhmi wehja, un man tik neweseliba no maneem preekeem un manas plihtschanas ir paliku?" Leizamee brahli apschehlojabs par fawu nesaimigu un wahju brahli un usnehma to, bet tas drihs nomira leelas sahpes un mohkas. Ta leelaka bagatiba ir tehwa un Deewa svehtischana.

3-i. (Bela beedris.)

30.* Pareisi atbildets.

Wejs Bruhschu Lehninsch Fridrikis,
Kas sen jau azis aifflehdiss,
Bij ihstens flosku mihtotajs
Un bahrinu apschehlotajs,
Winsch wisa spehla publejahs:
Lai kauschu gaischums ispleshahs,
Pa walstib' aptahrt braukaja
Un floskas pats pahruhkoja.
Reis brauza winsch us Weimar,
(Ta fauz tur weenu pilseftu);
Tur gabja flosku pahrraudsift
Un floskas behrnus pahrlauft.
Peegahja weenam puisenam
Un apselinu rahda tam,
Kad prafa: "Behrns, waj sinast,
Kur peeder tahdi ahboki?"

"Pee augu-walsts tas peeflaitams,"
Sehns atbild, drusku nofarldams,
"Jo fokus, augus, pukites
Un labibu un sahlites
Nofauz par augu walstib,"
Sehns fazija ar drohscibu.
Kad Lehninsch sehnu glandija,
Tam apselinu fchinkoja.
Pee zita sehna peegahja,
Tam dahlber' rahdohr prafja:
"Dehls, fal' pee kahdas walstibas
Schis naudas gabals peeflaitams?"

„Pee mineralku walstibas“
Sehns fazija bes bailibas.
Par tahdu gudru atbildi
Sehns dabuja to dahlderi.
Ku lehninash tahtak staigaja,
Us masu meitik' runaja:
„Mans behrns, wehl weenu jautaschan‘,
Kas atbildeht buhs gruhta gan,
Mo tewis heidsot prafschu,
Waj sinast, to redseschu:
Pee lahdas walstibas jel gan
Es peederu? — To faki man!“

„Ak zeenijama majestet,
Ko zitu man buhs atbildeht,
Ka to ween, ka pee muhschigas,
Pee svehtas debef-walstibas
Juhs peederat, tas ir pateef,
Us to Juhs warat palautees.
Schai paaulē wiss nosudihs,
Tur tehwa nams Jums debefis.“
Lohs wahrdus dsirdoht lehninam
Waigs nobira ar asarahm.

Scho jauku stahstu dsirdeju,
Kad walstes-skohla staigaju,
Kad skolmeistars mums stahstija
To notifikum' un fazija:
„Ak mihti behrni mahzatees,
Gelsch gudribas panematees,
Us to ar' alasch dohmajeet,
Ka dsihyves-deenas drihs aiseet;
Jo paaulē wiss atstahjams,
Tur debefis mums tehwa-nams;
Ladeht jel Deewu mihlejeet
Un wiia wahrdus zeenijeet,
Ka neteekat juhs issatumti
Mo tehwa-mahjas debefi.“

(Bela beedr. 1867 g.)

31. Diwi to sin a.

Kahds škrohdera sellis pa leelzeļu staigadams atrada weenu maku ar naudu, un ilgi nemas ne-apdohmadams, to atneša rahtes-kungam wištuwakajā pilssēhtinā, lai tas usmekle to, kam šchis naudas maks bij sudis. „Kahds mulkis tu eši!“ teiza wiia zēla beedris. „Waj tu preskash šewim newaretu patureht scho naudu. Jo kas to sinaja, ka tu scho naudas maku biji atradis?“ „Ak, neruna tā,“ gohdigs puijis atbildeja kahrarinatajam, „diwi tak sinaja par to: Mans Deews, ko es bishstohs, un mana širds apsinašchana, kas mani norahj par sahdsibu.

32. Puhzes atreebśchanahs.

Franzijā kahdas muischas tuwumā bija puhze šew eetaišijuši ligsdū us wihtola un diwus jaannus puhzenus isperejuši. Kahds sehns puhzenus pamanija un tohs nošita. Šešchas deenas pehz tam puhze, kas us kohka šehdeja, eeraudsija sehnu un tam usškrehjuši, azi isknahpa. Puhze wišu to laiku bija gluhnejuši us sehnu. Ari pee mums nereti sehni puhzehm ligsdas ispohsta un puhzenus nošit; teem lai šchis notikums buhtu par eewehrošchanu. , Mahjas Weesis 1874.

33. Par uhdens.

Ko mehs zilweki eefahktu, ja uhdens mums nebuhtu! Bes uhdens mehs newaretu dſihwoht, mums nebuhtu ko ehſt un ko dſert. Augſtōs kalnōs, kas zekahs lihds padebefcheem, fakrahjahs tas mitrumš, kas ir gaifā. Suhnas un ziti maſi stahdini, kas tur aug, eewelk to flapjumu, kas faſneegs, leetus un migla us ſemi friht. Juhs laikam tahnus augſtus kalnus ne-eſat redſejufchi, jo pee mums tahnus kalnu naw; un tak ari pee mums us kalneem un tur, kur daudſ un leeli meschi, lafahs tur uhdens, kas pehzaki awotōs iſwerd no ſemes. — Kalnōs awoti iſwerd un tek us leiju, kur lafahs par maſu upiti. Burbuledama upite nu tek pa ohkeem un almineem. Egefahlumā ta gan wehl ir masa un ſchaura, bet jo tahtali ta tek, jo leelaka ta paleek, jo ari zitas upites tai pheebedrojahs, un wiſas tahtali un tahtali grib tezeht, famehr war eelaistees leelā juhrā. Upmalī tu redſi jaukas pławas, kur raibas pułek ſeed un tauka ſahle aug, ari ſtaisti kruhmi puſchlo upmalu. Upite mengejahs masas ſiwtinas faulgohſi un paluſtejahs uhdens wilnōs. Upite tek tahtali un paleek jo plaschaka, jo wairak uhdens fakrahjahs. Tekofcham uhdennam ir leels ſpehls, un lai upite gan ir masa, kad ta ween ahtri tek, tad ta gan zilwekam war falpoht ar ſawu ſpehlu. Tapehz tu upmalī nereti uſeefi dſirnawas, un upes uhdens dſen to leelo uhdens ratu, ta ka jau no taheenes war dſirdeht almini ruhzoht — bagati — bagati. Lai wairak uhdens fakrahtohs maſa eſarina un neween pawafarā un rudenī, bet ari pa wiſu gadu uhdens waretu dſiht to leelo uhdens-ratu, melderi, gribedami uſtaifht dſirnawas, papreelfch taifa leelu dambi pahri par upi, ta ka upes uhdens newar notezeht, un atſtahj ſikai maſu rini, zaur ko uhdens teef. Iaifts us to leelo dſirnawu ratu. Lai nu pawafarā, kad fneegs tuhſt jeb wasarā un rudenī, kad daudſ leetus lihſt, un wiſas rines un upites ſawu uhdensi eelaich leelakā upē, uhdens til augſti nezeltohs, ta tas to dambi pahrepluhſdams dſirnawas ar wiſu dambi ne-aifnenſtu, melderi eetaifa ſchinī dambi ſluhſchas, zaur ko leelais uhdens, ja waijaga, ahtri war notezeht. Tahnas dſirnawas neween labiba teef ſamalta par milteem un bihdeleta, bet nereti ari war uſeet, ta ar to paſchu uhdens ſpehlu ari dſen ſahgu dſirnawas, kurās ſafahge garus, reſnus haukus par galdeem (dehkeem). — Jo wairak upites nu fatek lohpā, jo leelaka un plaschaka upē paleek, un upē nu paleek par leelu ſtraumi, un ta nu tek garam pee maſahm un leelahm piſſehtahm ar ſtaſtahm ehlahm un baſnizahm ar augſteem, ſlaikeem tohrkeem. Upe nu jau labi plata ir palikuſt, tapehz piſſehtas eedſhwatoji pahri par upi jeb ſtraumi ir taifjuſchi leelu tiltu. — Nu neween maſas laiwiņas, bet leelas laiwas un fugi ar baiteem ſegeteem lihgojahs ſtraumes wilnōs. Straume nu nef us ſawas plaschas un ſpehzigas

muguras tohs leelus lugus, kas no tahkahm semehm ar daschadahm prezehm ir atbraukuschi un atkal zitas prezes par lahdinu eenehmuschi no jauna dohdahs us tahku zetu, tamehr tee nahf pee ta leela un plascha uhdens, kas dauds leelaks un plaschaks nesa simts leelas upes. Ta ir ta leela juhra. Kad leela un stipra auka plohfahs, tad juhra usmet leelus, leelus wilkus, kas nereti draude ar pohtsu tapat kugeem ka ari fugineeleem.

Altmini manu mihsli:

„Kahju man naw, bet tezeht es telu weenad'.
Gultas man naw, tak gultu newaru atstaht?“

34.* Putnini.

Juhs mihi, masi putnini,
Kas juhs gan chdina?
Kur jums, kad balti lauzini,
Ir mahjas weetina?
Kur nemeet ehnu, baribu,
Kad graudu nefur reds?
Deews pats zaur sawu mihibu
Juhs baro un juhs seds.
Ne iihrum, neds ar' naudas jums
Sagahdas naw nekur;
Bet Deews ir juhsu patwehrums,
Juhs sawa rohla tur'.
Juhs zitu darbu neprohtet,
Ka Deewam padseedah
Un to juhs ar' nekawejeet
Un dareet it labprah.
Tadehk firds Deewam padohdahs,
Lat dar' ka daridams;
Kad wiss, kas radits, issuhdahs,
Deews paleek nesuhdams.
Kas semé, gaisa preegajahs,
Kas dsihwo uhdendis,
Las wiss no Deewa radijahs,
Stahw wina padohmös.
No jumta svirbuls netkritihs,
Nei mats no galvinas,
Ja tas to newaid nolehmis,
Kas wald' no muhschibas.
Deews laiku, mehru nospreedis
Ta putneem, ka ir mums,
Us fwehtibu muhs nowedihs,
Mehs wina ihpaschums.

35.** Pukites.

Tu jauka puks lauzina,
Kas tew ta pusckojis,
Un taha seedu jautumā
Preelsch ajs man stahdijis?

Laws apgehrbs balts un pasarkans,
Ar seltu aplaists,
Ka gohda lehninsch Sahlamans
Lew teefcham ne-ir lihds.

Deew̄s tew no semes iswedis,
Pats tew usaudseja,
Un Deewa labais engelis
Par tewim gahdaja.

Tas masga tew' ar rastnu,
Tew' saulē balina,
Pats aukle sawu behrinu,
No wehtras pasarga.

Tu jauka puke lauzinā
Ar sawu skaitumu,
Deew̄s tew' man preelschā stahdija,
Lat mahzohs tizibu.

F. Schilling,

36. Wasaras mehnesci.

Juhni, Juhli un Augusts ir tee trihs wasaras mehnesci. Kad Juhni mehnesci wasara sahkahs, tad abheles jaw noseedejuſchas un filta faule nu usmahlē ſebrehm ſmulu paſarlanu waidsinu. Us tihruma labiba jau ſteebrods un wahrpās un drihs sahks feedeht. Kad ar ſibschu deegeem paſahriti, noſarakhs labibas ſeedini pee wahrpahm ui lihgojahs filta wasaras gaſfa. Wehjā labibas tihrumi iſſlatahs no tahleenes it ka ſati ejari, lu- rōs uſmetahs ſati wilai. Un luhk, ſtarp labibas ſteebreem tu eeraugi ſchē un tur faranas un filas pukites, jo tihrumā aug un ſeed ſtarp ru- dſeem un kweſcheem ari filas rudsu pukites, faranas magonites, kohlati un zitas jaukas pukites. Us Jahnem gana puikas un meitenes falaf- juſchi eſchās un pławās wasaras pukites, ſapin krohnichus un puſchko ar krohnicheem wehrscha un gohwju ragus. Bet fargaitees, tahdas pukites noſluhldami, ka juhs tihscham neſamineet to labibu, jo tas tak buhtu grehks, Deewa ſwehtibu tā ſamaitaht maſu puſchhu deht. — Bit jault ir wasara filds kluſds wakards, kad kulaini gaſfa duhz un laſtigala fa- rōs dſeed, kad wehja naw un ari nekahds padebeſſis naw redſams pee ſkairdas filas debeſſs.

Bet wasaras laiks ſemnekeem gruhts darba laiks, jo kad laukt ir apſehti ar wasarajeem, ar meescheem, ausahm un lineem, tad ari wineem jau atkal jadohma fataiſſht rudsu tihrumus, ka wiñi tohs wehl war ap- feht rudenī. Wineem neween nu jaþuhlejahs ar fuhdū weſchanu un iſ- ahridiſchanu, ar arſchanu un ezechānū, bet ari plaufchana jau ſahlahs, jo nu ari feens jaþauj pławās, lai ſirgeom un gohwim un aitahm baribas netruhltu garā ſeemā, tad rudiſi un kweſchi, meeschi un ausas jaþauj. Darba ir papilnam, un tak wiſt preeziſti ſtrahda un puſlejahs no rihta lihds wehlam wakaram, kad tas darbs labi iſweizahs.

37. Par labibu.

Ia labds behrneem gribetu jautaht, kuri ſtahdi laukā wineem wiſ- labaki patihloht un kuri wineem wiſmihkalee, tad laikam behrni tahdam tuhlit atbildetu, la ſchē ſtahdi eſoht wijoles, magonites, rohſes, rudsu pu- kites un zitas jaukas lauka un dahrſa pukites, jeb ari abheles un ſe- beres ar ſaweeem balteem ſeedineem un faldeem augkeem, jeb ari Jahn- ohgu kruhmi, ſtikenes, ſemenes u. t. pr. Behrni gan preezajahs par mihlahm, jaukahm, raibahm pukitehm un par farlanahm ſebrehm un faldeem abboleem un bumbereem. Bet tee ſtahdi, par kureem mums wiſ- wairak peenahlahs Deewam pateift, tee naw tahs jaukas raibas pukes, tee naw ohglaji un auglu kohli, bet tee ir tahs daschadas labibas ſortes, kas aug muhſu tihrumōs, prohti rudiſi, kweſchi, meeschi un ausas.

Schahs labibas sortes peeder pee sahlehm, jo winahm ir steebres, las flaiti isaug no faknes. Pee steebra winahm ir schauras garas lapas, las ap poehmeem aug. Steebrs ir weenfahrtigs un nedalahs farindis. Kad steebri wehl mafsi un sati, tad tee saldi fmcke, jo eelsch teem ir dauds zukura fulas, no kuras pehzaki paleek labibas graudini. Steebr galu stabwo wahrypa. Katriai wahrypai ir daschadas rindas masalu wahrypinu. Wispirmaki rudsji metabs steebrs, tad kweeschi un meeschi, un wispehdigt ausas. Kas labibas steebrus un wahrypas usskata, tas drihs war isschikt rudsus, meeschus, kweesches un ausas, jo katriai labibas sorteir ir sawada usskata. Ausu wahrypas nemas naw lihdsigas zitahm wahrypahm, jo pee ausahm graudini karahs pee maseem sariineem.

Kad labiba wahrypas, tad ta drihs fahl seedeht. Labibas seedini til fmuli un jauli neisskatahs, ka zitas lauku pukites, tadeht ari behrni reti tohs apluhko. Bet ja juhs tohs labaki gribetu usskatih, tad juhs gan preezatohs un brihnitohs par to fmalku un jauku seedini pee rudsseem un kweescheem. Kad faule filti spihd, tad rudsji seedini nokarahs pee it fmalkem deed sineem no wahrypahm, un kad nu lehns wehjinsch kustina rudsji steebrus, tad juhs jan buhfeet redsejuschi, ka rudsji luhp, jo no scheem ma-seem un fmalkem seedineem tad iskriht puku putellis. Jo stiprati rudsji luhp, jo wairak war zereht, ka rudenij wahrypas buhs pilnas ar graudi-neem. Bet kad nu lectus lihst, tad schee fmalki seedini tuhlit eewelkahs wahrypas, lai nepaleek flapji.

Tihrumds zihrlisch, lauku irbes, greesnas un wehl ziti putnina taifa sawas ligsdas. Scheem putninaem jasteidsahs, ka wini isperina behenus un wian behrni paleek til leeli, ka tee paschi war famellett sawu haribinu un ar saweem spahrneem gaisa war laistees; jo ilgi wini drohshi newar dshwoht un flehytes starp labibas steebreem, tad labiba ir gatawa un teek noyplauta.

38* Lanku pukites.

Kas pukites ir isdohmaj's?
Kas tahs til kohschi ismählej's?
Sil' holtas, farkanas, dseltanas,
Ka latram preeks, kas usskat' tahs.

Kas dahrsä, plawa, upmalu
Tahs issebjis til bagati?
Ne sen bij aufsis un seme zeet'
Un nu us weenreis wifur seed.

Kas winahm wisu llahtu nef:
To prischu fulu faknites,
Leij seedds rihta rafinu,
Suht' mihtu faules filtumu?

Kas seedeem fmarschu, saldu kohsch'
Ir peelizis, ko labprahrt ohsch
Ullatris zilwels, leels un mass,
Un srsnigi papreezajahs?

Kas ir tas, un kas war to ta?
Un tatschu nepeeluhst neka?
Tas Deewa spehks! Winsch darijis
Ir pukites un zitu wif'.

39. Paipala.

Paipala rudsôs perejuši behrnus ausdina. Kad jau plaujams laiks nabk un mahtei ja-iseet baribu mekleht, tad ta pawehl šaweem behrneem labi wehrâ ūemt, kad ſaimneeks lauku apstaigahs. Kahdâ deenâ, kad mahtei bij isgahjuši, nahk ſaimneeks ar ſaweem dehleem runadams: „Jau laiks plaut. Riht' es luhgšchu ſawus radus, draugus un nahburgus, lai tee man lauku noplaunj.“ Pret wakaru paipala pahrnahk pee ſaweem behrneem. Tee mahtei drebcdami stahsta, ka ſaimneeks dsihrees riht' radus, draugus un nahburgus ſaluhgt un rudsus noplaunt. „Nebihsteetees, behrniini,“ atbildeja mahte, „jo kas us ziteem paļanjahs, nekrabs augļus.“ — Zitâ deenâ nahk atkal ſaimneeks ar ſaweem dehleem runadams: „Jau labiba birst, un nekas mums negrib palihdseht plaut. Riht' ar Deewa ſpehki pašchi pee-eešim.“ Kad nu paipala pahrnahza, waiza ta ſawus behrniinus, ko ſaimneeks ſazijis. Tee jau drohſchi atbild, ka ſaimneeks dsihrees pats ar ſaweem dehleem rohkas pee darba peelikt. Tad ſazija ta mahte: „Nu, behrniini, laiks ir, ka mehs ſawu ligſdu pametam, jo ſaimneeks bes palihga nekawehs.“

Stenders.

40.* Vehrkonā gaifā.

Klau vehrkonā ruhž
Un atbalſs duhž
Un mahkonī, kā mels ween augſcham wekahs.
Kau, ſibins ſchlikht
Un leetus lihž,
Un bahneem ween lihds kruſa ſemē ſwekahs.
Bahrgs ſpehreens brihž!
Kā ſirds notrihž,
Las paſludina Deewa dabas ſpehlu.
Lai luhdamees:
Vafargi Deewa
Par nahwi un par pohtā uguns-greħku!
Jan vahrgahjis
Ir negaifs wiſs,
Lik uhdens wehl pa grahwjeem, wagahm ſkraida.
Kahds prichs un jauls
Ir meschs un lauls,
Un wiſa daba pehz tahm bresmahm ſmaida.
Klau patnint
Dseed iustigi,
Ka birſe flan kā baſnizina jaula.
Mums behrniineem
Buhs lihds ar teem
Ar' debeftehwu flaweh̄t mahjās, laulkā.

G. Dünbergs.

41.** Preezigs zelineeks.

Kam Deewa grīb iħstu preeku dariht,
Tam ſawus brihnumus winsch raho',
Un ſawus darbus doħd tam pasibt,
Ko wiſur winsch preeksq azim stahd'!

Tahs upites no falneem lehsa
Un putnischhi no preekeem dseed,
Un schini jaufa Deewa ehkâ
Tas kungs ar' aplohpj manu leet'.
Tam mihsam Deewam leelu gahdaht,
Kas upes wada dsitumôs,
Un putnus gaisôs war apgahdaht;
Us to es ari palaujohs.

E. Solosovski.

42. Semneeks un wiña dehls.

Semneeka puisis ar leelkunga dehlu pa sweschahm semehm apkahrt reisodams bij eemahzijees leelitees un ar leelu drohshibu me loht. Mahjâ pabrnahzis Frizis ar tehwu gahja us nahburgu zeemu.

Té staigajot Frizim bij deesgan wałas şawu tehwu beskaunigi apmeloht. Par nelaimi leels şuns garam tezeja. „Teht“, — tà Frizis nu şahka leelitees — „waj nu tizat, waj netizat, to drohshchi katru reis waru apleezinah, ka pehrnajâ gadâ Franzijâ şuni ešmu redsejis, kas leelaks bij, nekâ juhšu wiśleelakais sirgs!“

„Par to gan brihnohs,“ tà tehws atbildeja — „tomehr kurai se mei tad naw şawi brihnumi? Diwas werstes us preekshu tikuşchi, tiltu redseśim, kur mums ja-eet pahri. Schis tilts jau daschu labu pee wihlis. Us şcha tilta akmins guł un pee şcha akmińa katrs peedurahs un kriht un kahju lausch, kas tanî paşchâ deenâ melojis.“

Sehns şatruhkstahs şchohs wahrdus klawsoht. „Ak teht“ — tà wiñsch şazija — „luhdsami neškreijat tik abtri! Kà pirmit tiku şaziji? zik leels şuns ešoht bijis? Kà juhšu leelais sirgs? Paşchû laik manim prahtha schaujahs, ka wehl ne puš gadu bija wezs. Bet to gan katrureis waru apswehreht, ka masaks nebija kà wehrsis.“

Tehws neko nešazija, bet Frizim şirds stipri puksteja. Kà tad ne? Kurch gan kahju labprahlt lausch? Wiñsch garâ jau redseja to teešataju, to tiltu un jau kahju aptaustija, waj wehl ešoht wešela.

„Teht“, — tà atkal ussahka runaht — „tas şuhs, par ko pirmit tikam runajuşchi, warbuht tak drušku masaks bija nekâ wehrsis. Bet pee tam muhscham pastahweşchu, ka dauds leelaks bij nekâ telşch.“

Tilts nu bij klaht. Frizi! Frizi! kà nu tewim klahšees? Tehws eet pa preekshu. Bet Frizis tehwu pee rohkas ker un aptur.

„Teht“ — tà wiñsch şazija — „waj şmeeklus neprohtat? waj teeşcham tizat, ka tik leelu şuni ešmu redsejis? Şuns nebij leelaks, kà ziti şuni mehds buht.“

Tà şazijis, Frizis tehwa rohku atlaida wałâ un drohshchi gahja par tiltu.

Skohl. mais. I, 34 lap.

43. Nosagts sirgs.

Nalts laits sagli lahdam fajmineelam no stassa bij issaguschi wišla havo sirgu. — Pehdas nelur newareja dsiht, jo no sirga ne şmakas nebij, un sirga winam waijadseja, tapehz wiñsch dewahs us sirgu tirgeem, gribedams tur jaunu sirgu nöpirkt. — Us tirgu pahrnahzis, wiñsch eeranga sawu pahaudseto, to lahds sweschs zilwels gribaja pahroht. Tuhlit wiñsch nehma sawu sirgu pee eemaulteem un ar stipru balſi uskleedsa sweschineelam: „Kà Juhs drihlystat şcho sirgu pahroht? Tas ir mans sirgs,

wind nedekā tas manim tika issagts no stalla." Bet tas fweschineeks it meerigi un laipnigi tam atbildeja: "Tas gan war buht, ka Jums sirgs ir sagts, bet schoreis Jums wihlees, mihlais draugs. Schis sirgs man peeder jau labu laiku. War buht, ka tas pehz issflatas ir lihdsigs Juhsu sirgam, un tapehz Juhs laikam dohmajat, ka schis eshoft Juhsu sirgs."

Bet muhsu faimneeks nebij wis meerā ar tahdu atbildu un ar abahm rohluhm apllahdams sirga abas azis, fazija: "Ja tas taifnība, ka schis sirgs Jums jau ilgu laiku peeder, tad luhdsami fakait man, ar kuru azi tas newar redseht?" It ahtri fweschineeks atbildeja: "Ar freiso azi?" Nu faimneeks atflahja atkal sirga azis, preezigi issauldams: "Nu gaismā nahzis, ka tu eši blehdis un melkulis! Skatait wiſ, tas sirgs nemas naw neredsigi! tas reds it labi ar abahm azim."

Un wiſ, kas tur klaht bija, smehjabs un fazija: "Tas teesham brangi to sagli ir trahpjijis."

Sirga saglis tika fakerts, zeetumā likts un pehz likumeem strahpets.

44. *** Gana Dseesma.

Migla, migla, rasa, rasa,
Tu man laba nedarij',
Rasa manas labjas sala,
Migla suda raibalik'.

Dseedu, dseedu, raudu, raudu
Ahlawites ganidam',
Ne tafs manim peenu dewa,
Ne launaga paguleht.

Lihsti, lihsti, tu leetini,
Es par tewi nebehdaļ':
Man ir leetus willainite
Dewinahmi oħderechm.

Smagi fchnahza ūla preedes
Smalka leetus peelijusħas,
Gauschi rauda tee behrnini,
Kam naw tehwa, mahmulites.

Sila, ūla man goħsnina,
Kà ūlai zeelawin';
Ne ta ehda pura ġeena,
Ne dser rahwas uhdentin'.

Tez, faulite, drihs semei,
Schehlo mani, masu ganu;
Masf gani nosalfuchi,
Arajini peekufuchi.

Drihs apnika leetus deena,
Drihs tauteesha mahmulit';
Saulit baltu ne-apnilu,
Ne ar' ūfu mahmulit'.

Sinu, sinu, bet neteifschu,
Kur faulite nakti gut,
Widu juhrā uſ akmina,
Selta needras galinā.

45. Par weenu prinzeſt.

Weenreis bij weens prinzeſt un tas gribaja prezetees, bet wiſch weenu ihſteno prinzeſt gribaja prezeht. Tadeht wiſch gahja taſku taſku, bet ne-weenæs ihſtas prinzeſes newareja atraſt. Prinzeſchu gan bij deeſgan; bet arveen tå bij, ka wiſ ihſtas nebij; un tas to ar' wareja fazilt, kura ihſta, kura ne. Un wiſch nahza us mahju un bij lohti behdigſ, ka neweenæs ihſtas prinzeſes nebij warejis dabuht.

Nu nahza weenæ wakara negants laikſ; pehrlons ſpehra, ſibeni meta un leetus gahſa, — un taſds laikſ netad nebij biſiſ; un pee wahrteem weens Klaudſinaja, un pats kehninſch gahja attaſiſt.

Un wiſch tur atrada weenu prinzeſt. Bet ſchehligs Deewſ, ka ta iſſtatahs! wiſa, wiſa bij zaur zourim iſmirkuſ, no galwas lihds papehſcheem un uhdens wiſur tezeja ahrä; un wiſa fazija, ka ſchi ihſta prinzeſe eſoht.

Bet kehnineene dohmaja: „pag, pag! to gan redſeſim,” un it neka neſazija, bet gahja gulamä lambari un uſtaſſia gultu. Un paſchä apalſchä wiſa lika weenu ſiri un tad 20 maiſus weenu pabt ohtru un us maiſeem wehl 20 ſpilvenus. Tur prinzeſei bija jagut.

Ohtra rihtä nu prafſia, ka eſoht gulejuſt.

„Lai Deewſ paſarga! ne ſawas aztinæ ne-efmu aiftaſiſjuſt. Deewſ ſina, ka ſuſa bij. Tur kaſ waren zeets buhs biſiſ, man wiſa mugura ſila un bruhma.“

Bet nu wiſi ſinaja, ka ta ihſtena prinzeſe bij, jo zits neweenæ zaur 20 maiſeem un 20 ſpilveneem ſirna nemantu, ka ihſtena prinzeſe ween.

Un prinzeſt wiſu apprezeja, jo nu wiſch ſinaja, ka ta ihſta prinzeſe bij. Bet to ſiri wiſi weenæ lambari ſtarb zitahm dahrgahm leetahm paglabaja, un wiſch wehl turpat ir, ja neweenæ to naw panehmis. Un tas ir pateefigſ notikums.

J. Swaigſnits.

46. Lapſa un wiſna-kefari.

Peſe lahda wiſna kohla karajahs it augſti lahdi gatawi, dſeltani wiſna kefari. Lapſa garam eedama, tohs eeraudſija un labprah tohs buhru ehdus. Lehldama wiſa nu lehza us augſchu, lai fakturu ſaldahs wiſna ohgas; bet wiſs puhlinſch bij welti. — Lapſa par to gauschi erojahs, bet tak neweenam negribeja rabiht ſawas duſmas. — „Taſs ohgas wehl ſakas un ſhwas; manim taſs nepatiht.“ Ta fazidama lapſa tezeja tahtaki pa ſawu zeku.

47. Wehja dſirnawas.

Wiſur upites netel, tå ka upmaſt waretu uſtaſiſt dſirnawas, tadeht taſdās puſes uſtaſa dſirnawas us kalinineem, ka taſdās dſirnawas ar wehja ſpehlu waretu famalt rudiſus un kweeſchus par milteem un meechus par putraimeem. Semä weetä tu ne-uſeeſt taſdas dſirnawas, bet wiſ-wairak augſtakas weetäs, jo tur aifween wairak wehja. Taſdahm dſirnawahm ir pahrlleu gari ſpahrni, lai wehjsch tohs aifnem un ar ſawu ſpehlu war greest riſki. Bet wehjsch nepuhſch weenadi no weenæ puſes ween, bet wiſch puſch tad no rihta, tad no wakara puſes, tad no ſee-meka, tad no deenwidus puſes. Tadeht ari taſdas wehja dſirnawas taſdā wiſe ir eeriktetas, ka melderis dſirnu ſpahrnus war greest us to puſi, no kuras wehjsch puſch. Diwejadas wehja dſirnawas war redſeht, prohti taſdas tſchetrkantigas, ar galdeem apſitas, pee kurahm wiſa ta

buhdina pret wehju teek greesta, un ari tahdas, pee kurahm tikai to jumtu ween ar teem spahrneem ta war greest, la spahrni stahw pret wehju. Tahs pehdigahs ari nosauz par Olandeeschu dsirnawahm, un tahdas ir leelakas un labakas nesa tahs tschetrantigas. Bet tak tahdas webja dsirnawas tik labi un smalii newar malt un bishdeleht, la uhdens dsirnawas.

Waj tu man wari faziht: Kas dsibwo no wehja?

48.** **Pateikschana par plahwumu.**

Mehs aram un mehs fehjam

Gan semé fehklisu,

Mehs daram, so mehs spehjam:

Deews ween dohd fwehtibu.

Winsch suhta leetutinu

Un faules fistumu,

Waschfir ar fwehtu sinu

Mums rohlu darbiu.

Wifa laba dahwana ir no augscheenes;

Tad pateizeet, tad pateizeet tam Tehwam augstiba.

Kas ween wisaplahrt rahdahs,

No Deewa wiss ir dohts,

Lai buhbu leetas lahdas,

Lai pihschilis, faules gohds.

No wina kohlu jaufums,

No wina weefulis,

No wina druwu taukums,

No wina putenis.

Wifa laba dahwana ir no augscheenes;

Tad pateizeet, tad pateizeet tam Tehwam augstiba.

Winsch wehle faulei zeltees,

Winsch wada mehnest,

Winsch pauehl wehjam weltees,

Winsch atver debeft,

Winsch dohd mums preela sinas

Un fahru waidsinu.

Dohd lohpeem ganibinas

Un laudim labibu.

Wifa laba dahwana ir no augscheenes;

Tad pateizeet, tad pateizeet tam Tehwam augstiba.

Pateizeet tam Kungam, jo winsch ir mihligs un wina schehlastiba paleek muhschigi.

49. **Par teem putneem, kas rudenî us tahlahm semehm aiffreen.**

Rudenî, tad lapas us kohkeem paleek dseltanas un farlanas un nobirst no fareem, tad dauds no teem mihkeem putninem, kas pawafara un wafera muhs eepreezinajuschi ar sawu tschirksteschanu un ar jaufahm dseefminahm, atstabj muhsu widuzi un aiffreen tabku probjam us fistakahm semehm. Bitti aiffreen pa weenam, ziti pahram, ziti leelos bardos.

Schee putni newar panest muhsu seemas aukstumu. Wink spalwu swahrzini ir par plahneem, la tee wineem waretu buht par deesgan fistu apgehrbu auksta seemas laikä, un tapehz schee putnini gan nosaltu, ja

wini ne-usmellelalu filakus widutschus. Un ja dascht aridsan seemas ausstumu waretu panest, tad tak wini hadu zeestu, ja wini pee mums gribetu palist. Jo kur wini atrastu apalsch neega un ledus graudinus un ohgas, tahrpius un lulanus, lo wini samesse fewim par baribu?

Kad nu ruden tumfchi mahloni behg preelfsch stypa, aufsta wehja, it la tee streetu ar spahrnem, tad muhsu meschi un lauki tulfschi ir pa-lifuschi no scheem fawem eedfhwotajeem. Tee pirmee, las dohdahs us zelu prohjam aissfreedami, ir stahrki un dsehrwes, las leelos bardos lobpä falafahs un atstahj muhsu widuzi, jo wineem tahfch zefsch ir preelfschä. Wehlali aiseet besdeligas, laftigalas, baloschi, mescha dsohiss, un tee pehdigee, las schkirahs no muhsu widutsch, ir pihles, strasdi un zihrulisch, jo tee tahku ne-aiseet, bet paleek deenas widus Eiropä. Wisi schee putni usmelle tahs filtakus femes, kur tas mihtais debesu Tehws wineem atkal ir us-kahjis galdu un winus baro. Wini aisskreen pahri par salneem un eeleijahm, pahri par upehm un straumehm un esareem, pahri par leelo un plascho juhru, simtu juhdes un wehl, webl tahtaki.

Las wineem ir par zeka rahditaju? Wini paschi jau sin, pa kuru zelu wineem jaftreen. Daudseem us zeka gan useet nelaime, dauds nedabu redseht zeka galu, bet tak tas wisleelakais pulls laimigi panahk to puß, kur wineem jamiht par seemu.

Un kad nu pawasara pee mums faule atkal filkti spihd, un atlaufe fneegu un ledu, un ta seme atkal fahk parahdiht fawu seedu waigu, redsi, tad zihrulisch atkal tee pirmee, las pasludina wasaras atnahlfchanu. Un tad wisi tee mihslee weesi, weens pehz ohtra, atkal atnahk atpakaat pee mums un fatrs no wineem ar preeku usmelle fawu mihslo, wezo dsimteni. Stahrkis atkal atrohd fawu leelo ligsdnu us lohka galohtna, besdeliga atkal usmelle fawu ligsdinu apalsch paschobheles, laftigala atkal to fruhmu, kurä pehrnjä gadä winas perekliis ir bijis un kurä pehrn wina bij dsee-dajusti mums par preeku. Wisi atkal usmelle to weetinu, kur agrakt bii preezajuschees un no jauna eefahl ari muhs eepreezinah ar sawahm jau-fahm dseesminahm.

50. Wezs funs.

Nitnais funs, ilgadu sawas spalwas mesdams, tomehr nenometa fawu nitnumu. Kur fweschu zilweku eeraudsija, tur la trafts wirfö schah-wahs, jebshu gan luhlenus par to dabuja un tam daschkarbit bilsses ar fahli un weenreis aridsan ar skrohtebm tika peeschautas. Wiswairak bija nabageem un Schihdeem dauds lauschahanhs ar to, samehr wezs palika un tam no fahda zeka vihra pehdigee sohbi ar alminu tika isslausti. Nu jau fahk rahms palist un aridsan sawus brahkus mahzib, fazidams: „Lai mehs, brahki, tohs nabaga zeka laudis un fweschus meerä leekam un tohs ne par welti lehlijam. Es gudrals gan attihstu, la tas nellahjah.“ Tad ziti funi brihnijahs, la fobs us weenreis tahds rahms palizis. Bet weens eeraudsidams, la tam pehdigee sohbi bij issisti, fmeedamees atbildeja: „Ar lo tad tew buhs lohst, kad sohbu naw? Kur tu ar tawahm labahm mahzibahm lihds schim est bijis?“

Stenders.

51. Sweschineeks.

Brangä pil, no la jau sen, sen neweens almins us ohtra wairneguk, dshwoja wezs lailos bagats leelskungs. Wisu fawu naudu winsch

gandrihs us tam ween patehreja, sawu pili arween jo brangaki un loh-schati isrohtaht un ispuschkoht, bet nabageem gan mas lo dewa. Kahdā rumschā un leetainā wakarā eenabza pee wina pili eelschā nabags sweschineeks un luhdsabs nafts mahju. Bet tas lungs winam durwits rahvidams, lepni teiza: „Eij! schi mana pils naw nelaahds krohgs.“ Tas sweschineeks it pasemigi wehl tā runaja: „Laujeet manim trihs leetas jums waizah un tad es eeschu tahtak sawu zetu.“ „Nu tad manis pehz praeet, lo gribedami,“ lungs atkal fazija — „labprahf us katru jums atbildefchu.“

Sweschineeks: „Kas gan preelsch jums dñishwoja schai pili?“

Kungs: „Mans tehws.“

Sweschineeks: „Kas preelsch Juhsu tehwa scheitan dñishwoja?“

Kungs: „Mans tehwa-tehws.“

Sweschineeks: „Un kas pehz Jums gan schè dñishwohs?“

Kungs: „Nu? Ja Deew's gribehs — mans dehls.“

Sweschineeks: „Bet, tad nu iksatrs no Jums tikai lahdū laizinu ween schini pils dñishwo un to pehz atkal ziteem astahj, fakat, kas Juhs tad zits efeet, ka wees un sweschineeki? Un schi pils tad pateef ir krohgs jeb weesu nams. Tadeht Juhs luhdsu, ne-istehrejeet wis tik dauds naudas, scho namu arween brangaki isrohtadami un ispuschklodami, kurā Juhs tikai ihsu laizinu ween mahjojeet; bet dareet labak ar sawu mantu nabageem laba, tad juhs debefis pastahwigu mahjolki fewim ustaiifeet.“

Kungam krita schee wahrdi us firdi; winsch to sweschineelu pa nakti pee fewim patureja, wehl pahr daschahm waijadigahm leetahm ar to farunajahs un palika no ta laika dauds jo labfördigs un dewigs nabageem.

E. Dünsberg.

52. Saimneeks un mahzitajs.

Mihlā Widsemē un ari daschā zitā semē schurp un turp us kapa krustina ir neredsams wirsraffts, lo zits neweens newar lafht, ka tee ween, kas to pasinufchi, kas apalsch ta kapa weleneem dus. Dahds wirsraffts ir dauds labaks, nela wift ar selta sihmehm uslitti wirsraffti, ja tas ween tā slan:

„Schè dus Kristus mihtotajs,

Lai gan miris, dñishwotajs.“

Scho neredsamu wirsrafftu ari weena sen aifgahju scha mahzitaja draudses lohzelki us wina kapa krusta wareja lafht, lai gan ar meesas-azim tur wairak neredsaja, ka wina wahrdū, dñimschanas un mifschanas deenu ween. Jo lautini newareja aismirst wina labu kristigu mahzibū un preelschfihmi. Daschureis winsch mahzija tadhā sawadā wihsé, ka behrni un behrnu-behrni par to wehl stahstija, un ta mahziba, lo winsch tā dewa, teem alasch palifa peeminkā. — Laizigu mantu tam bij mas, bet gara dahwanu dauds. Winsch bija apdahwinats un fwehtits ewangelijuma wehstneefs, un no tahleenes nahza laudis wina jaulus un spehzigus wahrdus laufht.

Kahdā deenā winsch feeredams fateek ar saimneelu, kas tam par wina dñiskahm mahzibahm ar kustinatu firdi pateiz un fala, ka muhscham tohs nebuhschoht aismirst, un peeleek beidsoht fchohs wahrdus: „Weenu leetu ween newaru sapraast, kapehz Deew's tahdam mahzitajam, ka Juhs esat, labaku eenahkumu nedohd, bet gandrihs badu leef zeest.“ Mahzitajs neweenu wahrdū ne-atbilstedams eet ar wihsu tahtaki, lamehr zef'malā wina mahju dabu redseht, tad winsch to jauta: „Waj ta ir juhsu mahja?“ —

„Kà tad," atbild fainneels. „Un schee ar labibu swchtiti lauki, schahs brangahs plawas un schee trefnee lohpi ari jums peeder?" — „Peeder gan," atbild fainneels. — „Tad es weenu leetu ween nesaprohtu," peelek mahzitajis, „ka tahds turigs, bagots fainneels, ka juhs esat, tik sklohp war buht, ka tas fawai faimei papilnam nedohd ehst, ka es esmu dñirdejis."

„Kungs!" usbrebz fainneels sa-ihdsis, „kas ic drihlstejis jums par mani tahdus melus stabstilt, to es faulschu preelfsch teefas, tahdu gohda laupitaju, tas winam tà nepahrees, to es winam neschkinlosch."

„Lehnam, lehnam," atbild mahzitajis pasmeedamees, „ne tik abtri; papreelfsch es nahfschu ar sawu suhdsechanu, tad juhs ar sawu. Juhs esat zilwels, un paleekat tik dußmigs par to, kas fazijis, ka Juhs fawai faimei masal dohdat ehst, — un Juhs tomehr paschi manam fungam un Deewam gribat usmeloht, ka winsch man fawam kälepam badu leesoht jeest. Waj gribat eet pee teefas?"

Bet fainneels mahzitajam dewa rohlu un luhdsa, lai nenemoht par launu wina ahtru wahrdi, winsch to leetu tikai ne-esoht labi apdohmajis, un us preelfschu tà wairs nerunashoht; un pebz tam pats zit spéhdams par to gahdajis, ka mahzitajam bads nebij jazeefsch.

A. P-t. (Bel. beedr. 1867.)

53. *Pasaules mafsa.*

Leela tschuhfsa bija lohti dñika bedré eelritus un brehza neschehligi. Rabds semneels pee bedres nahjis waiza, kas tai kaitoht. Ta tschuhfsa lubdsahs, lai tas winu ispesti. Semneels atbild: pee launeem swehreem newa lo pelniht. Ta tschuhfsa sohla leelas dahwanas, pee fawa Deewa swehredama, kas ziikahrt zaur winu runajis. Dahwanas aridsan tohs wisgudralos peewit. Semneels tschuhfsu glahbj un iswelt, bet ta tschuhfsa grib par to apricht to zilweku. Tad brehza tas semneels un fazija: „Waj kas par to, ka es tew esmu pallhdsejis! waj ta tava dahrga fohlfchana!" Ta tschuhfsa atbildeja: „Waj tu tad nesini, ka man diwi mehles, un ka pasaule zitadi nemafsa?" Tas wihrs fazija: „Wels tà mafsa, ne pasaule." Tad tschuhfsa gribija parahdiht, ka pasaule tà mafsa, un fazija: „Lai ziti muhs isschir un spreesch, waj pasaule zitadi mafsa."

Wispirmak sanahl tee ar wezu nostrahdatu sirgu, tam stabstija tee fawas leetas. Tas sirgs atbild: „Es esmu 15 gadus fawam fainneekam pee flistas baribas gohdigi deenejis un riht winsch man ahdas dihratajam grib nodohd, pasaule jau zitadi nemafsa."

Pebz fastobys tee wezu funi, tam aridsan tee fawas leetas teiz. Tas funs atbild: „Es desmits gadus deenas un naftis zeenigam fungam esmu deenejis us medischananu, un es stihws esmu palizis un winsch fawam medineekam ic pawehlejis, man pee wihtota pakahrt, ta ic pasaules mafsa."

Patlaban lapfa nahsl. Schai stabsta semneels sawu nelaimi un sohla winai wifas fawas wistas, lai ta lapfa winam schim brihscham valihds. Lapfa nu pahrruna tschuhfsu, tai buhs winai to bedri rahdiht. Ta tschuhfsa aiseet un patlaban lapfai to weetu rahdidama, no ta wihra attkal teek eestumta.

Kad tas wihrs nu swabads bli, prastja lapfa tahs wistas. Tas wihrs sohla wistu-kulti wakä pamest, un mahjäss pahrnahjis to seewai stabsta. Schi lapfa sagaid, un kad lapfa zaur walejahm durwim bij eegah-just, tad fainneeee aisschauj tahs duris, un no wirsus ar faveem behrneem

eekahpuñ, nosit to lapšu. Tad fazija lapša pehdigi: „Tas par to, ka es tahds gekis biju un sawu labu ſirdi zitam rāhdiju, nu man par to nodihra to ahdu.

Stenders.

54. Diwi peles.

Muischas pelei eegribejahs us lauku ſtaigaht un pee lauku peles iſſeheſtees un redſeht, ka ta dſihwo. To eergudſijufi ſala ta muischas pele: „Labdeen' mahſin', ſà tew ſlabjahs? ka tu ſchē dſihwo? waj wehl weſela eſi?“ „Paldees mahſin“, atbild ta lauku pele, „pate weſela man apmelejuſi.“ Tad eeluhdfa ſchi sawu weefi ſawā dſihwē apalſch ruſu laudſes, un zehla tai graudinuſ no kweeſcheem preelfschā, lo ſchi no zituerenes bij faneſuſi, fazidama: „Neem par labu, mahſin' ar manu ſliktu meelaſtinu, jo es tewi newaru meeſloht ar galu un peenu.“ Muischas pele tikai gnehbaja, un pehz aifeijoht fazija: „Es tew pateizu, mahſin', par ſahlı un maifti, dſihwo weſela un apmele man aridsan muischā.“ „Pate weſela“, atbildeja lauku pele, un pawadija sawu weefi pahr laukeem un rāhdija tai bagatu maifti no kweeſcheem, kur ſchi wahrpinkas falafidama ſawu padohminku kraſja. Deem netahlu no muischas eſoht, ſala muischas pele: „Nahz, mahſin, ſcho nalt' pee man.“

Muischas pele eeneda ſawu weefi pee wakara ſpihſtambari us weefibam, un peewadija to pee zepeſcheem, deſahm, ſchlinkeem, ſeeri, ſweeſtu, krehjumu, medu un ziteem gardumeem, un fazija: „Ehd, mahſin', ſà tew patiſt!“ Schi lo labu redſejuſi brihnidamees atbild: „Ak, mahſin', lahdə tew jaula dſihwe! lahdas laimes tew ir! Man ſuhri gruhti ſawa maiftie jaſamelle un zauru ſeemu ſauſi un daschlahrt aridsan ſapeleti graudini jagrausch, bet tew wiſt gardumi gatawi nahk, ak ſà bagata tu eſi!“

Tik lo ehſt ſahf, newilohi muischas faimneeze ar diwi funiſcheem kambari nahk ar ſwezi rohſā. Muischas pele, ſawus zaurumus ſinadama, ahtri ſlehpjahs, bet lauku pele, neſinadama kur ſprukt, pilna bailehm no weena lafta us ohtru ſreen. Suniſchi ſahf ſchnohkereht un brisdu brasdu aplahrt tezeht, tad ſchi nabadsite pehdigi aif grabaſcheem aiflihdus un ſarahuſeſhs dreb ween. Par lahdū brihtinu iſeet atſal faimneeze ar ſuneem ahra. Tad ta muischas pele no zauruma iſlihdus ſawu weefi ſauſi, lai nahk ehſt. Schi drebedama un nobahluſi atbild: „Paldees, mahſin, par taweeem gardumeem, paturi ſawu bagatibu pati weena, man tas jau neſtiſt; paleez tu bagata muischas pele, es gribu nabaga lauku pele poliſt, un labaki ſawus ſauſohs graudinuſ meerā krimſt, nekl̄a tik dauds gardumus ar bailehm baudiht. Tu neweenu azumirkli preelfsch ſaka un preelfsch flagsda drohſcha ne-eſi, un wiſa muischa tew ne-ezezech. Wiſſ tas man narj zabihiſtahs“ — — — Tai paſchā brihdī laſis no tahleenes naud un muischas pele zaurumā ſprukt, newaredama ſawu weefi pawadiht. Bet lauku pele ſà traſka laukā ſreen, tik lo waredama glahbtees.

Stenders.

55.** Labais beedris.

Man kreetnis beedris bija,
Kahds reti atgadahs;
Kad lara-bungas ruhza
Un leelgabali duhza,
Tas no man neschlihrahſ.

Pa gaisu lohde schnahza;
Kam ta gan wirsu skrees?
Ta manu beedri kahwa,
To man pee kahjahn rahwa,
Kas nu man blakam ees?
Wehl winsch man rohku fneedja,
Kad plinti lahdeju;
Tew rohku doht newaru,
Lai Deews nem tawu garu,
To no firds wehleju.

Baunit.

56. Ahbelite.

Pehteritis redseja, la tehws dahrſā stahdija mescha ahbeliti. „Ko tu gribi dariht ar scho lihku un sarainu lohzinu?“ Ta winsch waizaja teh-wam.“ Teefcham, manim ruhmes schehl, to tu schim lohzinam dahrſā eft dewis.“ Ta dehls wehl fazija us tehwu. Bet tehws winam atbildeja: „Waj tu jau pasifstī scho lohzinu, to tu nosauzi par lihku un sarainu?“ „Pasifstī?“ sehns atteiza, „jau tuhlit war redseht, kahds neezinsch tas ir.“ „Leez wehrā,“ tehws fazija us dehlu, „schis nejauls un sarains lohzinisch wehl war palikt par leelu staltu kohlu. Pehz kahdeem gadeem winam warehs buht feedi un ahboki, un tad mehs, baudidami no wina faldeem augkeem, wehl preezaamies par winu.“

Pehz kahda laila Pehteritis redseja atkal faru tehwu stahwoht pee fcha lohzinga. Tehws eedsina stipru meetu pee lohzinga un tad preefchja to pee meeta. „Kapehz tu to dari?“ Pehteris waizaja. Tehws winam atbildeja: „Tapehz, lai wehjsch winu ne-eelaustu un pee semes negahstu un lai tas lohzinisch flails un taifnis usaugtu.“ Tad tehws wehl nogreesa kahdus leekus sarius no lohzinga, usrala wisaplahrt falnehm to semi, un lai atias nenokremtu misu un ta nesamaitatu to lohzingu, tehws wehl wisaplahrt stahdija ehrifschkus.

Nahlofchā pawafarā tehws nehma Pehteri lihds ar fewim, kad winsch dahrſā eedams apluhloja to pehrni stahdito ahbeliti. Winsch kahdu sariunu bij nogreessis no zitas labas ahbeles. Nasj iswilgis no ſechas, ar weenu greefumu nogreesa ahbelites frohni, ta ka tilai zelms ween atlika. „Ka tas man schehl, to tu eft darijis!“ Pehteris schehlodams issauzahs, „nu wiſs taws darbs ir welti!“ Tehws pasmeedamees nu eepohtaja to augligo sarius us mescha ahbeliti, un fazehja wiſu ta, ta waijadseja. Tad winsch us dehlu fazija: „Luhk, ja schis lohzinisch buhtu palizis meschā, tad winsch lihks un sarains buhtu usaudsts un nelad nebuhtu nestis labus un faldus auglus.“

Pehz kahdeem gadeem schis lohzinisch jau isplehtija farwus sarius un sarius, un auga, ka preeks ween bij to usflatoht. Pawafarā winsch bij pilns ar flaireem balteem seedeem un rudenī lohzzijahs sari pilni ar dsel-taneem un pasarlaneem ahboleem. „Ko tu nu dohma?“ Tehws jautaja Pehterim. „Al kahds flails un pateizigs kohls tas nu ir!“ Pehteris pree-zadamees atbildeja. „Nu winsch mums pasneeds farwus faldus auglus.“

Ikkatrs labs kohls nef labus auglus, bet ispuis kohls nef nelabuſus auglus. Labs kohls newar nelabus auglus nest un ispuis kohls newar labus auglus nest. Ikkatrs kohls, kas labus auglus neneſ, tohp nozirſis un uguni eemests. Tapehz no wina augkeem jums tohs buhs pasifstī. (Matt. ew. 7, 17—20.)

57. Lihdsiba.

Lapsa saw'wakā staigadama nahza pee dahrfa schohga un flatijahs us augschu un eerauga dauds kirschus un zitus lohschus auglus, là ahbo-lus, bumbeerus un pluhmes. Labprahrt ta lachrotu no teem augleem bau-dicht; bet — là peetilt llaht? ! Leels muhris bija dahrsam apkahrt taifits. Lapsa it lachra pehz augleem palikus, melleja, waj tad justament nekahds zaurums schohgā ne-atraces! un — rau — ari riktigi zaurumina muhrī atrada, bet lapsas wehderam bij knaps. Lawu indeewi! — Ilgi lapsa dohmās dīkli palika, tad ahtri uslebzahs eesaukdamahs: Nu es sinu, us lachdu wihsi dahrsā eetapschu, es trihs deenas gaweschu, lai mans wehders faschlukh, tad jau gan pa zaurumu eespraudischohs eelschā. — Là dohmats, ta darits! Pehz triju deenu gaweschanas lapsa nu teewa là istabas jumprawa bes klinolihnes — palikus, eesprauschahs riktigi dahrsā eelschā, un ehd nu là ehd no wißeem lohla augleem, ta wehders atkal là Turku bungas usspundejahs. Là brangi tai pa-ehduschai kriht prahā: „Puisch, là nu atkal ahrā tapschu! Ar tahdu pilnu lungi jau pa zaurumu ne-islihdifchu zauri, un dahrsā palikt jau nebuht newaru, jo — là dahrsā lungi mani tē dahrsā atrastu, tad teescham manim abdu par azim willstu un — tad balle buhtu beigta.” — Lapsa eet atkal sawu zaurumu muhrī mokleht, un — rau! — riktigi ari to atkal atrohn; bet zil ta isbihjahs, lad atrada — là waj nu zaurums buhs faruzis, jeb lapsas wehders bree-dis — là newareja un newareja zauri lihst. Pehdigi gan manija, là wi-nas wehderam ta waina greeschama, tadehk zeeti nodohmaja, là jaw zitadi pa zaurumu netiks ahrā, lihds wehders atkal buhs faplazis, tadehk ap-nehmahs atkal trihs deenas gaweht, lihds atkal tilpat smihdra palika, là tad, lad dahrsā eelihda, un — nu laimejahs atkal no dahrsā ahrā tift. Islihduš ta it flumigi issauza: „Lawu nedeven! — Zil jauks tu est dahrsā, un zil smekigi un saldi ir tawi augli! — Bet lo wiss tas palihds man? Ko es esmu ar wisu sawu leelu puhlinu un gudribu lihds nehmusi? ! — Lihri it neka! Tahda dahrsā eelihdu, tahda islihdu. Tihai welti tahs suh-ras un behdas tureju. La wisa man yelna!!”

Scheit tew lihdsiba par zilweca dīshwi. — Zilweks kails paßaulē eenahk, kails atkal iiset: Sahrks, palags, kreklis un auts ir wisa wixa manta, lo tas tik wehl lapā lihds nem.

Staiga taifni dīshwibā.
Mahkī meera muhschibā. C. F. S. (Bela beedr. 1866.)

58. Augsts mahzitajs.

Weens augsti mahzits mahzitajs, Augustins wahrdā, fahla pahrdoh-mah tāhs ne-ismanijamas Deewa buhschanas dīkumus, gribedams to zaur zilwezigu gudribu isdibinah un ar sawu prahū fanemt. Jau pilns ar augstahm dohmahm nakti sawu meegu atrauj un pee deenas ehst un dsert peemirst.

Kahdā deenā pee juhrmalas staigadams un weentulis buhdams, pu-h-lejahs ar tahm paschahm dohmahm. Us weenreis azis usmetis eerauga masu puijiti, là tas bedriti pee juhrmales isrohk un ar lachotu juhras uh-deni smeldams, tanī bedritē elelij. Winsch waiza tam behrnam: „Ko tu tē dari?” Tas atbild: „Es gribetu labprahrt wisu juhrū fchē eesmlest.” Tas mahzitajs fazija: „Waj tu negudrs est? là war ta leela juhra tanī masā

bedritē tilpt?" Tas behrns atbildeja: "Tu jo negudrs eſt, gribedams to
besgaligu un ne-isbibinajamu deewigu buhſchanu tawā masā galwā fanemt
un ar ihsu zilwezigu prahru isdohmahl." Tad atmohdahs Augustins kā
no sapna un apdohmaja fawu neezigu padohmu. Azumirklī pasuda tas
puifitis un Augustins atlahjahs no sawahm dohmahm.

Stenders.

59.** Wakara Dseesma.

Raug' mehnestinsch jau rahdahs,
Pee debefs swaigsnes stahdahs
Gelsch selta flaidribas!
Nu tumſchums behg uſ grawahm,
Bet tur uſ salahm plawahm —
Raug' miglas-juhra lihgojahs.

Bit rahmi nu un jaufi
Parahdahs wift lauki
Patrehſla klufumā!
Pehz daschahm deenas behdahm
Lai mehs nu bes firds-ehdahm
Iſduſam meera-weetinā.

Tad eita Deewa wahrdā
Un duſeet meegā gardā, —
Winsch walti par jums tur'!
Winsch gahdahs wehl arweenu,
Kamehr uſ jaunu deenu
Weenreis uſmohdinahs muhs tur!

u.

60.** Behrna engelis.

Get engels illusā ſpehla
Pa malu-malinahm;
Winsch wiſu reds un mana,
Bet paſchu neredsam;
No debeſim Deewa atſuhta
To behrneem fawā laipnibā.

Winsch eet pa wiſahm mahjahm,
Un tur wiſch behrniu
Pee tehwa un pee mahtes
Reds labu, klaufigu,
Tur peemetahs un peemahjo
Un behrnu feds un aplaimo.

Winsch fargadams ar behrnu
Sin jaufi ſpehlees,
Winsch miyka Deewa wahrdōs
Tam palibds mahzitees;
Winsch raudadamu preejina,
Ka labs un mihligs uſfmaida.

Winsch eemiguscho glaba
Ar faweem ſpahrnischeem,

Un gultinā to farga
No wīseem launumeem.
Lad fluhytildams to mōhdina
Pee jauna preek' un darbīna.
 Ak mihtais eng'li paleez
Pee manim aridjan,
Un meegu, preeku, darbu
Apvalte ar' pee man,
Ka behrns es buhtu pallausīgs
Un apmihłots un faderigs.

Weyrich.

61. Par salmu, ohgli un pupu.

Kahdā sahdschā dīshwoja weza mahtite; ta bija weenu wireenu pupu falasjūsi un gribēja tāhs wahrikt. Schi nu taisija ugunt un lāi drīhsat eedegtohs, nehma weenu fauju salmu un usluhra ar teem. Bet pupas latlā metohť weena nemanohť no rohkas isschlühdeja un nolrita pee pa-warda semē. Ari nezik ilgi pebz tam weena obgle wehl degoht no pa-warda noleha un lākt peelritia. Pehdigī weens salms pee teem pee-klihda. — Schis abus kaiminus eeraudsjis sahka runaht: „No kureenes juhs, draugi, nahkt?“ Ohgle atbildeja: „Es taisni no pascha pa-warda nahku, un ja es ar wīsu spehlu nebuhtu islekhūsi, teesham par pelneem fadegtu.“ Pupa fazija: „Ar' es gluschi wēfela walā tilu; ja weza man buhtu latlā eemetusi, tad tāpat gan miltōs sawahrītu, kā zitas.“ „Waj tad man labaki eetu?“ tā salms fazija: „wīsus zitus salmus, bij gan kahdu feschdesmit, weza fanehna, aisdedsinaja un duhmōs uslaida. Lāime, kā par pirkstū starpahm ismuku.“ „Bet kā tad nu eefahlsim,“ ohgle fazija, „schē tak newaram palikt. „Man tā prahā,“ pupa atbildeja, „lad nu wīsi laimigi no nahwes efam isglahbuschees, tad nu ar' waijag lohpā turetees, waj laimē, waj nelaimē. Schē newaram palikt; labak buhtu, lad us fwechahm semehm eetu, warbuht, lad kā laimetohs.“

Schis padohms wīseem patīa un tuhliht dewahs us zelu. Wehl ne-zik tāhlu nebij gahjuschi, tad gadijahs upē, kur ne tilta ne laipas nebij. Kā nu pahri un kā tāhlač tilt? Tē salman labs padohms eestahs: „Es pahrsteepechohs garflaiti pahri,“ tā schis fazija, „un tad juhs warat kā par tiltu pahri eet, un pehdigi gan es pats ar' pahri tilschu.“ Salms tadehk pahrsteepeahs no weenas malas us ohtru un ohgle, no dabas lohti dedīga, gribēja pa preefschu pahri buht un gahja straipeledama wīsfū. Bet tik kā paschā widū bij tilku, tai waren bail palika un nedrihsiedama tāhlač eet, ta apstahjahs un gribēja atpakač greestees — tē us reis salms sahka degt un pahrdēga widū puschu. Ohgle zifchdama upē eekrita un garu islaida. Pupa gudra buhdama bij malā gaidijus; un wīsu to ne-laimi redsedama sahka gauschi smēteeš un tilam smehjahs, kamehr plihsa. Gandrīhs tai ar' jau nu buhtu deenahm gals, lad negaditohs skrohderā, kas turpat upmalā bij bijis. Schis peenahžis iswilka adatu un deegu un faschuhwa plihsumu lohpā un pupa ūmtu, ūmtu reisehm paldees fazija. Bet tadehk, kā schis bij nehmīs melnu deegu, tagad wīsahm pupahm melna ūchuhwe.

J. Swaigsnits,

62. Par wif-sina dakteri.

Weenreis dsihwoja semneels ar wahrdū Wehsis, tas weda ar diwi wehrscheem malkas wesumu us pilsehētu un pahrdewa dakteram par diwi dahldereem. Naudu fanemoht un dakteram pee galda sehdoht semneels redseja, la tam wiss labi bij, la winsch labi ehda un dsehra un semneelkam arī sirdi eelustejahs: laut schim ar' ta buhru bijis. Labu brihtian dohmigi apskatidamees stahwejis tas prafija, waj schis ar' newaroht par dakteri palist. „Kapehz ne?“ dakteris atbildeja. „Ra tad tas eefahkums ir?“ semneels prafija. „Pa wisu preefschu tew Ahbeze japiro, kur gailis preefschā ir; tad wahgi un wehrschi japoahrdohd un tahdas drehbes japiro, ta man, un wiss zits, las pee daktereschanas ir waljadisigs; un pehdigi tew ar leeleem bohlabeem par durwim jaralsta: „Sché dsihwo dakers, las wisu fina.“

Kad nu winsch druslu jau bij dakterejis, bet nedauuds, lahdam bagatam lungam nauda nosuda. Schim nu stahstija, la tai un tai sahdschā weens dakers dsihwojoht, las wisu sinoh, un la tapehz tas ar' finaschoht, kur ta nauda esoh. Kungs wahgus aissuhdsis un kur stahstits preebrauzis, prafija, waj schis tas wif-sina dakers esoh. „Ja, tas es esmu.“ „Nu tad nahz man lihds un usdabu naudas.“ „Ja, es eeschu gan, bet manai feewai Greetai ar' lihds ja-eet.“ Kungs ar to bij ar meeru un wiss trihs wahgos eefehduches brauza proh'm. Kunga mahjā atnahscheem galds jau bij lachts un bij ja-eet pusdeenas ehst. „Ja, bet Greetai ar' lihds pee galda jafeshd,“ Anzs fazija, un abi tee weens ohtram lihdsam nofehdahs.

Pirmam fulainam ehdeenu aplahrt nesoht, Anzs Greetai pee sahneem peegruhdsams fazija: „Greet, tas ir pirms,“ un gribaja fazijt, la tas pirms ehdeens esoh. Bet fulains to dsirdedams saprata, la Anzs scho par pirmo sagli turoht; tapehz tam palika lohti bail, jo winsch ar' pee sagleem peedereja. Tapehz tas ahra isgahjis us ziteem fulaineem fazija: „Mums nelaime rohla, tas dakers wisu fina, winsch fazija, la es pirms saglis esoh.“ Ohtrais fulainis nemas negribeja eelschā eet, bet tak winam bij ja-eet. Tam ehdeenu aplahrt nesoht semneels Greetai atkal peegruhda: „Greet, tas ir ohtrais.“ Sulainam atkal palika lohti bail un tas taisija, la laufa tika. Ari trescham negahja labaki. Semneels atkal fazija: „Greet, tas ir treschais.“ Beturtam bij weena apsegta blohda eelschā janef. Kungs papreelfsch gribedams isprohweht, waj dakers ar' wisu sinoh, gribaja lilt usmineht, las blohdā esoh. Bet blohdā bij wehrschi. Semneels ar blohdu preefschā nesinaja la palihdsetees, un tapehz pats pee fewim issauza: „Al, es nabags wehsis!“ Kungs to dsirdedams tuhlit ahtri wahku no blohdas nonehma un fazija: „Ristigi, gluachi riltigi, nu tu ar' fini, la rohla nauda ir.“

Sulainim waren bail bij un tapehz tas semneekam ar azim meta, lai druslu ahra isnahkot. Isgahjuscam fulaini paschi issstahstija, la schee naudu saguschi un apfohljahs to atdoht un turklaht wehl peemalscht, lai tit nestahstot, la schee tee sagli bijuschi. Un tee wian aissveda, kur nauda bij paslehpta. — Dakers ar to bij ar meeru un eelschā eegahjis un pee galda nofheedes, fazija: „Kungs, nu es grahmatā mellefchu, kur nauda buhs.“ Bet peeltais fulainis bij trahsnī eelihdis, gribedams redseht, waj dakers ar' to finaschoht. Dakers sehdeja pee galda ar grahmatu rohla un schur un tur schirkstdams melleja gaita. Newaredams ahtrumā at-

raast, tas fazija: „Geffchâ tak tu eß un ahrâ tew ir janaßl.“ Sulainis
krahfn̄ dohmaja, la no scha runajoht un ahrâ issfrehjis fauza: „Taß wihrs
wifu fina! „Dakters nu rahdiya fungam, kur nauda bij, bet nefazija, tas
sadis, un mafas tilpat no fulaineem, la no lunga dabujis, tas par is-
flawetu wihrus palika.

J. Swaighnits.

63. Glahbejs.

Daschs labs dohma, la til ween wez̄s lalkos brihnumi esohit noti-
kuschi — muhſu lalkos nelahdi brihnumi wairs nenoteeloht. Tahdeem
vitahs. Lihds scho baltu deenu papilnam noteek brihnumi, lai gan war
buht tagad masak rohnahs azu un ausu, tas to reds un dsird.

Tè tewim ari brihnumis, tas kahdus gadus atpalak notizis Widsemē,
Gaujenes draudse.

Silschau muischâ, Schahles mahjs, toreis dsihwoja 80 gadus wez̄s
nabags, Jeħlab Gailis wahrdā. Winsch bija dsimis 19. Maijā 1772
un ir nomiris 25. Dezembri 1856. Ta tħad winsch gandrihs 85 gadus
wez̄s palizis.

Schim wezifcham Gaujenes mahzitajs luħda, lai pawadoht seemas-
fwehtku mahzitaja muischâ.

Seemas-fwehtku waħarā wihrs klaht. Mahzitajs to aysweizina un
prasa, waj ari labprahri grib iseeet laukā, bet tumſibā duris ne-
war atrast, lamehr pehdigi leħscha troħsni dsirħoħt mohstahs un Jeħla-
ham duris atwer. Bet til ko meita wezam duris atweħru, tħad abi reds,
la preeschina (pohrūs) pilna ar duħmeem. Uguns-greħls klaht! Abi nu
tei ar isħallahm labjhahm us leiju, kur mahzitaja muischas rentineels,
Demants wahrdā, dsihwoja. Kalnā nekahdu wiħrifx kliu nebiha. Rentin-
neels ar fawu fäimi steidsahs kalnā. Wiss it nahwigi krikt us ugħni un
puhlejħahs un nomohsahs liħds paċċam riħtam, lamehr ugħni pagħalam bij
is-djeħħuschi.

Kad mahzitajs pirmā seemas-fwehtku riħta usmohdahs, tħad weħl
winam pastahstja, kahdas breesmas nakti mahzitaja muischâ ploħfiżu schahs.

Waj tħad nu mihkais weżijs nebix engelis, to Deewi bi fuhtijis, lai
għalbjoħt mahzitaju? Jo, ja Jeħkabs nebuħtu mahzitaja muischâ bijis un
nakti nebuħtu nemeerigx palizis, tas tħad to buħtu eewehrojix, la ugħuns-
greħls klaht? Mahzitaja muischas dsihwojama ehla ir gaufchi weza, no
balkeem użżejjista. Ja ugħns weenu paċċu stundu il-ġal buħtu ploħfiż-
nej, tħad ne 100 zil-weiħi ehku nebuħtu glahbuschi, un wisa mahzitaja muischā
lailam buħtu noſliħku.

Un ħad weżijs fawu darbu bij isdarijjs, tħad tuħlit atkal aifgħajja,
it ta tadeħx ween buħtu nahżis. Għeş-Deen as-waqar Jeħkabs bija nahżis
un fweħtdeenas riħta atkal aifgħajja.

Heerwagen.

64. Sawadi kriteeni.

Weenam mahlderim pil-ħeħta darbs bij gadijjees paċċa basnijas
toħra galu. Jau labu briħdi tur augsħu swilpedams bij strahdajis un

Kaudis us eelas bij apstahjuschees, brihnidamees par ta mahldera drohschibū, kas tik augstā weetā us masahm trepehm stahwedams, kā us zeetas grihdas darbojahs un par to, kā mahlderis tik mass issfatiyahs, kā mass putninsch.

Ed ar reiss! Kaudis uskleedsa, jo mahlderis friht! Waj nu wirwe bij truhkusi, ar ko trepes bij peesehjis, waj pats lahga nebij peectureejes, winsch friht eesahkumā palehnām, tad ahtraki un ahtraki. Pa brihscham gan wina drehbes aiskerahs tohna ahks, bet ilgi smagu zilwelū newar tu-reht, drehbes plibst un eet aksal ar wina us leiju. Nu friht us basnizas jumtu, tur ar' wis wairē newar peecturees nefur, un ahtri jo ahtri winsch nobrauz pa sawu bresmigu zeku. Seewischki apklahj azis ar rohlahm un wiſt kaudis uskleeds no bailehm, jo garā jaw reds to nabagu zilwelū winaa qsinis ar drupu drupōs salausteem kauleem us zeetas eelas. Bet tam, bes kā neweens mats no muhsu galwahm newar krist, hija zitas, prohti meera dohmas ar scho mahlderi. Pee paschas basnizas stahweja leela kipla leepa. Winas sards eekrita mahlderis un nonahza, lai gan ar saplyfusichahm drehbehm, labi nosframbats un ditti fabihjees un bahls, to-mehr ar weseleem kauleem semē. Nu kaudis ap wina kā bites, tam laimi wehledami par tahdu brihnischkligi isglaahbschanu. Tas ne muhscham ne-efoht redsets, tee sala, kā zilwels, no tik waren angstas weetas kisdams, wesels buhtu nahjis semē; tas to buhtu dohmajis; awises tas efoht ja-sludina.

Peenahl ari frohga-papa, satwer mahlderi pee rohlas un sala: „Ko stahwam schē us eelas, eefim labak frohgā, tur ari mahldera gaspascha un behrni jau ar ilgoschanobs us wina gaida, un mahlderis tur mums labi warehs issstabstikt, kā winam ap ūrdi bij tāi bresmigā zekā, lo winsch ir nonahjis. Mana saimneeze jau kapiju wahra, ar ko warefim issilditees un atspirdsinatees.“ Get leels lauschu pulks libds us krohgu, ari mahlderis, no fabihschanaħs wehl kā mehms, neweenu wahrdū nerunadams, frohgā kapiju dsebris tā kā atdsiħwojees fahl leelitees: „Teescham nahburgi,” winsch sala, „ta nebija masa leeta un tahdas nahwes-hailes man muhscham naw bijusħas, kā us fha zeta esmu iszeetis. Ne sawam eenaid-neelam tahdas bresħmas negribu wehleht. Pascha krischana man nahza prahṭā feewa un behrni, un zit behdig, man til ahtrā nahwē mirstoh, teem llaħschotees. Bet tas art wehl naw dsimis, kas tā mahk krist, kā es! Kur ir tik droħħs, apdohmigs un ari wiſu leelalās bresħmās meerigs zilwels? Es tuħlit faneħmohs un dohmaju: es tā nu tā metiħoħs un greesifħoħs, tad es kritisħu leeyas sards un bes leelas wainas nonahħ-schu semē. Un tā man isdewahs fchi meistera-krischana. Lai proħwe, kas grīb, tā neweenam ne-isdohħees, kā man.“ Ar tahdeem un ziteem wahdeem winsch wehl ilgi leelijahs un ne prahṭā winam nenahf Tam pateift un goħdu doht, kas ir fazijis: „Peefauzi mani behdu laikā, tad es tevi grībū israut un tew buhs mani goħdaht,” aismirist wiſai Dr, kas wina tik pat schehligi, kā brihnischkligi bij glabbis un kas ir fazijis, kā winsch sawu goħdu nekahdam radijumam wis negrib doht. Kaudis ari wina apbriħno un nu fahl tam usdert. Weens peenef tam pilnu glahsitt, oħtrs un trefħa is tħalli, gan ar fħahdeem, gan ar tahdeem laimi wehledameem, jeb wina pagħodinadameem wahdeem, kamehr mahlderim galwa tik smaga un laħjas tik nepallaufigas, kā us mahju wairē wis newar eet, bet tam ja-paleek frohgā par nakti un jagħu kroħdsineka istabā pee krahns us muhixiha. Meegs tam gan nahf, bes newis meers; winsch laislam sapnī us

ohtru labgu friht no tohrua, jo meegā fah̄ mestees no weenās pufes us
ohtru puſt, un muhritis ir schaurs, nokriht no ta pascha, friht nelaimigi
un us weetas ir nohst. Beestreen gan frohdsineels, dalteris teek faults,
bet miron, las miron. Mahlderis, las no tohrua krisdams til brih-
nischtig siñaja isglahbtees, no muhritscha kritisams, sawu galu bij panahzis.

Mahzees:

- 1) Repeewittees, Deews neleelahs apfmeetees. Galat. 6, 7.
- 2) Dauds bailigaki ir Deewa schehlastibu par pascha nöpelniijumu
tureht, nela pascha nöpelniijumu par Deewa schehlastibu.
- 3) Dauds bailigaki ir brandwihnu dsert, nela no basnizas tohrua
krist semē.
- 4) Deewa rohkäss dauds labaki paleekam pasargati ir pascha wis-
augstalā tohrua-galā, nela welna rohkäss us sema muhritscha.
- 5) Mahlderis nebij wis deesgan dſiki kritis, kad no tohrua krita;
buhtu winsch us saweem zeleem kritis, tad Deews winu weselu
atkal buhtu uszehlis.

A. P-t. (Bela beedr. 1866.)

65. Kakis.

Kakis ir mihlsta, bet ihſa spalwa. Pehz pehrwes wina spalwa ir
daschada, jo tu war iſeet pelehkus, melnus, baltus, farlanus, raibus,
strihpainus lakuſ. Kaka galwa ir apaka un resna, pee purna winam ir
babrsda ar garahm uhsahm. Nihlē winam ir ihſi, bet aſt un ſtipri ſohbi.
Ugis ir ſali pelehkas un ſpihb tumſibā. Nakts laikā kakis gauschi labi
reds, jo tad tas wiſwairak ſamekle sawu laupijumu. Kakam ir til mihl-
ſti un lohſaint lauli, ka tas gan war zaurſpeſtees zauri latru maſu zau-
rumiku, kad tas ween tur zauri dabu resnu galwu. Ari kepas winam
ar mihlſtu spalwu ir apauguschas, tapehz ari kakis til iluſu un lehnam
war eet un rahptees pa grihdū, ta ka to nemas nedſird. Pee virlſtu ga-
lineem winam pahrleelu aſt nagi, ar kureem tas it ſahpigl plehſch un ſa-
ker sawu laupijumu, ka peles un ſchurkas un daschureis ari maſus putni-
nus. Kakis, ſreedams jeb rabypamees pa grihdū, eewell ſawus nagus
malſits, las winam virlſtu galindā. — Kakis pahrleelu ſmallki dſird un
rebi; winsch ir wiſtigs, ſahrs un ne-uitijams. — Kake dſemde dſhwus
behrnus, las eefahlumā nereds un ir bei ſohbeam. — Wina ſhda tohs
pirmās nedelās.

Kakis ehd gaku un peenu. Mahjās kaki teek tureti, lai tee tihra
pagrabus un ſlehtis no velehm un ſchurahm. Za mums kaku nebuhtu,
tad mehs newaretu glahbtees no tahdeem kustoneem. Medigs runzis jeb
mediga lake gan patiht ſaimneezehm, jo kur tahds kakis ir mahjās, tur
peles un ſchurkas nevaleek. Kad runzis grib ſakert peli jeb ſchurku, tad
it lebni un iluſi rahnahs tuwaki, ar johni winsch lehldams lez tai
wirſu un ſaker to nabagu peliti ar ſaweem aſeem nageem. Tapat ar
ſawu aſu nagu palihgu kakis, turedamees pee lohla miſas, ahtri war us-
ſreet lohloſ, kur winsch dohma isglahbtees no funa ſohbeam, jeb melle
ſakert putnius, las lohla ſards ir taifjuſchi ſawas lihgidas. Kad kakis
no kriht no auglas weetas, waj nu no lohla ſareem, waj no jumta, tad
tas nekad nekriht waj nu us galwu, waj nu us muguru, bet aifween us
ſawahm tschetrahm ihsahm kahjinahm un tapehz tas ari nekad nefasitahs.
Guledams winsch ſawellahs riaki un kurdedams un kurſledams winsch
parahda, ka winam labi kahjahs, un winam tapehz ari vreezigs prahs.

Bet dußmodamees lakis usmet kulumu, spalwa zekahs stahwus, zischdams atplehfsch rihlli, ar swehrodamahm azim sohbus rahdidams. — Tad sar-gees, la winsch tew nescheligi neplehfsch ar aseem nageem, un nekohsch ar aseem sohbeam. — Kakis mihko to weetu, lur tas ir dsimis un usau-dsis un to ne-atstahj probjam behgdam. — Tadeht winsch aisween atpalat naht us tahn mahjahm, lur winsch ir usaudsis un tika barots; winsch us-melle sawu wejo dsimteni, ja tu ari winu kahdas werstes buhtu aisnesis probjam. — Kakis gan naw til ustizigs ka funs, kas aisweenu usmelle sawu mihku fainneelu un no ta nemas negrib atstahtees.

Sargees no lakeem, kas ar mehli laifa, bet ar nageem plehfsch.

66. Gohws.

Gohws gan naw tahds ūkaists kustons kā sirgs, bet tomehr zil-wekam atnes wišleelako labumu. Wiñas rumpis ir reſns. No schohda lihds preekſch-kahjahm karajahs mihksts pakakls. Galwā wiñai ir apaſi isleekti ragi, peere ir plata, ausis nestahw us augſchu, kā pee sirga, bet no galwas nohst us abahm puſehm, purns ir leels. — Pee kahjahm wiñai ir ūchkeleti nagi. Garas astes galā ir zekuls no pa-garam astreem. — Bet lai gan gohws naw ūkaists un ūtals kustons, tomehr brangi lohpi ir ūaimneeka gohds un bagatiba un tas ūaim-neezes preeks, kad wiña war tureht leelu pulku lohpu. Jauki ari ir ūkatitees gohwis ganoht pa salahm ganibahm, waj meschmalās, waj pa pakalneem. Lohpu-ſuns ar gana-puikahm apwakte to ganamo pulku, lai neweens lohps ne-apmaldahs meschā, ne-eespruhk, labibas tihrumā. Gohws weenadi gremo. Gohws ir derigs mahjas kustons; jo ko mehs zilweki eeſahktu, ja mums lohpi nebuhtu. Gohws mums dohd ūsaldu peenu, no ka ūaimneezes taſa ūweestu un ūeru, un ar ko iswahra putru un zep baltu-maisi. Lohpu ūhdus ūaimneeks wed us tihrumeem, waj dahrsā, lai seme paliktu augliga, jo apsuhdotā semē ween labiba labi aug. Wehrſchu un gohwju gaſa teek wahrita, zepta un ūahlita; ta ahda teek gehreta un no tahdas ahdas taiſa pastalas un sahbakus; no lohpu taukeem taiſa ūwezes un wahra seepes, wiñu ūpalwa un astri der ūgleneekeem, jo to eebahsch kiſenōs un ūpilwenu krehſlōs. No wiñu rageem dreimanī taiſa kemmes.

67. Ŝuns.

Pee latras mahjas laifam ir tschetrlahjigs walneels, kas ar sawu bals̄ un ar faweeem sohbeam apfarga to mahju, lai naſti sagli newar eelausteess un sagt. Waj tu nepaſihlli ſcho uſtizigo walneefu, kas deenā ari ar tewim lihds eet ganōs? — Ŝuns gan daschadā wiñse zilwekeem falpo, naſti winsch apwakte to mahju no sagkeem, deenā tas gana-puikam valihds lohpus un aitas ganiht, gehgerim tas usmelle un ifdsen ūkifchus, ūtinas un breeschus jeb ari lapsas un abyſchus no wiñu alahm, jeb ari mescha- un laulu-irbes, teterus, medrus, mescha-pihles un zitus putnus, ko gehgeris gris ſchaut; zitās pusēs ari juhds leelus funus masōs wahgi-ſchōs, lai tee tohs well un ta peln sawu maiſiti; ari daschas ūkunstes funs lehti mahzahs, la ſehdeht un ūtahweht us pakat-kahjahm, lehlt pahri par ūpeeki, ūsaudetas ūtetas usmelleht un atraſt u. t. j. pr.

Suni gan ir daschadi, jo tu war i redseht leelus un masus sunus; ziteem ir gara beesa wilna mugurā, ziteem atkal gluma ibsa spalwa. Suns ir gudrs un ustizams kustons, kas mihlo sawu faimneelu. Kas winam labu dara un winu baro, no ta winsch ne-atraujahs un tam winsch ustizigi falpo un pallaufa. Bit drijfs suns eemahzahs laufiht us zilwefla balsi, ta ka winsch labi saproht, ko winam pawehl. Reedams winsch sadjen lohpā lohpus un aitas, un pa semi obsdams winsch usmelle pehdas, lad lohpi meschā ir eesfrehjuschi un isdzen tohs atkal laukā pee ganama pulla. Un ja tu winu usteiz par wina paklauffschani, wina spalwu glaudidams ar rohlu, jeb lad tu winam dohdi lahdū maiseb- jeb gakas-kumosu, zif preezigi winsch tewim skatahs azis lunginadamees!

68. Bumbehru kohls.

Wezais Anzis sehdeja pakrehli apalsch leela bumbehru kohla, kas pee wina mahjahm-auga. Wina dehla-behni ehda no teem saldeem augleem un newareja deesgan isteikt un flaweht, ta smekigi schee bumbehri esoh. Lad wez-tehwis us wineem teiza: „Man tak jums jastahsta, behrni, ta schis kohls tika stahdits schai weetā. Preelfsch wairak nela 50 gadeem schis kohls wehl nebija stahdits, un es stahweju lahdā deenā schē un scheh-lojohs lahdam bagatam nahburgam par manu pliku nabadsibu, us winu fazidams: „Ak, zif preezigs es buhtu, lad manim weenreis 100 rubli buhtu rohkā!“

Nahburgs, gudrs un prahrtigs wihrs buhdams, manim atbildeja: „To naudu tu waretu drilis pelnitees, ja tu ween labi finatu to eefahlt. Luhk, schē pat, ta paschā weetinā, kur tu tagad stahwi, wairak par 100 rubleem ir semē. Paluhko ween, ta tu tohs war i sdabuht.“

Tanis laikos wehl jauns un neprahrtigs puissis buhdams, es nu taī nahloschā nakti tur isralu leelu un dñiku bedri, dohmadams tur atrash pohtu ar selta jeb fudraba gabaleem pilnu; bet ne-atradu neweenu paschu graffti. Bitā rihtā mans nahburgs, redsedams scho leelo dñito bedri, pasmeedamees us mani teiza: „Ak, tawu nesapraschanu! To es tewim nemas nebiju teizis, ta tewim buhtu ja-isrohk tahda dñita bedre. Bet es tewim schkinloschu pohtetu bumbehru kohzinu. To eestahdi schai bedre, ko tu est israzis, un pehz lahdeem gadeem ari tu nemst tohs rublus no ta pascha.“

Es nu eestahdiju to maso kohzinu. Tas auga un palika aisseen jo kuplaks. Un tas pats kohzinsch nu ir palizis par scho leelo un kuplo kohlu, ko juhs schē redsat. No teem gahrdeem augleem, ko winsch manim schinis preezdefinit gadbs ir nesis, es dauds wairak par simts rubleem esmu salrahjis. Tadehk ari mana weza nahburga perschini ne-esmu pеmirsis, ko winsch man mahzija. Leezeet ari juhs to wehrā:

Kur tulfscha weeta dahrsā, kohlu stahdi
Un kohpi to, tas tew' nebuhs par skahdi.

69. Kohlus tew' nebuhs maitaht.

Ikkatris to gan turehs par grehlu, ja lahdas pa tihrumu staigadams tur tihfham famihtu rudsu un kweeschu steebrus. Bet nomisoht laufkahdu kohzinu un ta to nomaitaht, jeb ari tihfham sarus nolaufiht no kohzineem, to deemschehl dauds puikas nemas netur par grehlu un par launu. Tas,

kas to kohlu stahdija, kas gan preezajahs, kad wiñsch reds, la jaunstahdits lohjinsch augdams aug un salo, un wiña darbs nebij welti, un fids wiñam sahp, kad wiñsch atrohd, la fahds negants un nerahtnis puila tihscham ar sawu duhzi ir eegreesis to misu, jeb nolausis tohs sarinus. Apdohmajeet til pafchi, behrni, waj jums nebuhtu schehl, kad juhs lahdu lohjinu, ahbeliti, waj zitu lahdu augku lohjinu buhtu stahdijuschi un juhs to atrastu nolaltuschu jeb tihscham maitatu? Tapehz fargaitees no tahda nedarba!

70. Us aisgahjušchu draugu deenu.

Zilweks eeksch šawas dsihwibas ir kà sahle, wiñsch seed kà puke laukà. Kad wehjisch par to pahreet, tad wiñas newaid wairs, un wiñas weetu wairs nepasihst. Bet ta Kunga schehlastiba paleek muhschigi muhscham pahr teem, kas wiñu bihstahs un wiña taišniba lihds behrnu behrneem. Dahw. ds. 103, 15—17.

Jo wiša meeša ir kà sahle un wiša zilweka gohdiba kà sahles puke: ta sahle ir šawihtusi un wiñas puke ir nokritusi. 1. Peht. gr. 1, 24.

Mahzi mums muhsu deenas tà škaitiht, ka gudru širdi dabujam. Dahw. ds. 90, 12.

71. Mahrtina Lutera dšimtene, wezakee un pirmee dsihwibas gadi.

„Lutera mahzib' ir Deew'-wahrdi,
Tadehi ta nejudihs muhschigi.“

Ar seo wirsrakstu wehl tagad Wahjsemè Gisleben pilsfehtä skatama ta mahjina, kur Mahrtinsch Luters preelsch gandrihs tscheträmt gadeem schihs paſaules gaſmu eeraudſija. To ehtu no uguns brefsmahm fargadami, pilsfehtneeki zitus namus, kas tuwi lihdsäb bij, ar laiku noplehluſchi, un Luteram par jauku peemian ſchäi wiña dšimtenë ir eezehluschi flohlu, kur bahrinus un nabaga-kauschu behrnus bes mafcas usnem, audſina un mahza.

Lutera wezaki, Anzis un Greeta, papreelsch bij Mehras zeemä semes lohpeji un pebz us Gisleben un tad us Mansfeld pilsfehtinu nahkuschi, tee palika par kalnu-razejeem. Luters par faweeem wezakeem pats stahsta:

„Es esmu ſemneeka dehls; mans tehws un mani tehwu-tehwu ir bijuschi iħſti ſemneeka. Pebzak mans tehws ir pahrnahis us Mansfeldi un palizis par kalnu-razeju. Mani wezaki ir nabaga lautini: wiñi dauds ruhtus ſweedrus ir lehjuſchi. Mans tehws pats ir masku zirtis un mahte to pa muguru mahjä neſuſi, la lai muhs behrnus waretu uſtureht. Wiſ- gruhtobs darbus wiñi muſu deht ir uſnehmuſchees.“

Pebzgaddos Mahrtina Lutera tehwa dſiħwe palika fpobſchaka un kuplaka un Mansfeldē wiñu uſzehla par rahts-lungu. Derigus ralſius un gudru farunu wiñsch alasch ir zeenijis un ar mahzitajeem un ſkohlmeiftereem labpräht ſatizees. — Lutera mahti flawe, la ta ſawā gohdiga un deew'-bihjigā dſiħwē zitahm feewahm bijuſi par labu preelschifmi.

Mahrtinsch Luters Gislebenē peedſima 1483. gadā 10. Novemberi, ſtundu preelsch puſnaltiſ. Jau ohtru deen' tehws pats to noneſa baſnizā, kur ſwehtä kriſtibä tam wahrdū dewa Mahrtinsch, jo ta bij Mahrtin'-deena. Pebz puſgada wezaki pahrnahja us Mansfeld pilsfehtu, kur Mahrtinsch ſawus pirmohs behrena-gadus pawadija. Agri jo agri ſehns mahzijahs

Deewu luhgt un strahdaht, gadigi un taupigi dñihwoht un gohdam ar wifseem laudim satiktees; tomehr winsch tehwa mahjā ne wis mihestibu ween, bet brihscham ari leelu bahrdsibu dabuja baudiht.

"Mani wezali," tà Luters saka, "tee mani bahrgi rahja, ka tadeht gauschi bailigs paliku un pehzak flohsteri eebehgū. Wini no wifas frds man labu gribaja dariht, bet neprata isschikt, kahds behrnam gars un prahs, pehz ka sohdiba ir noswerama. Jo tà buhs sohdicht, ka ahbols lai ir alasch lihdsās rihlsstehm."

Tehws wehlejabs, lai Mahrtinsch gudribu un labu mahzibū eman-totu un tadeht to wehl masinu pa plezeem nesdams flohla wadija. Ari te behrnam nebij weeglas deenas. Bes leelas wainas flohmeisters winu weenā paschā rihtā preepad'fmit reis schautis! Mahziba taî flohla bij wahja, tomehr Mahrtina gara-dahwanas jan bagati bij redsamas, ka tehws us Deewu zerejoht usnehmabs to leelakā flohla wadiht us Eisenach pilssfehtu, kaut gan to wajadigo apgahdu wis nespēhja pats pasneegt.

Taî laislā bij parasta leeta, ka flohleni, kuru tehws un mahte nespēhja doht pahrtiku, preefsch turigu lauschu durwim dseedadami dahwanas sanemha. Tà ari Mahrtinam, ka dascham gohdigu wezaku behrnam, fawa deenischka maiuste pascham bij jafamekle. Bet praweets Jeremijas leezina: "Tas ir labi zilwelam, lad winsch to juhgu fawā jaunibā nef." (Ver. raud. ds. 3, 27.)

J. Neilen.

72. Sulaina ustiziba.

Kahds bagatz Bohlu leelskungs brauza seemas laislā lamanās us Ostrowas pilssfehtu. Winam lihds bij mina sulainis Jehlaks, kas lamanahm jahja papreefschu. Pirms vilssfehtā atnahza winam bij jabrauz zaur leelu beesu flu, un jan walors bij metees. Sulainis luhdsā leelskungam, lai pa nakti labaki paliktu kahdā krohgā, kas bij turwumā, un tad rihtā brauktu tahkali us pilssfehtu; jo filā fraidelejoht dauds wilku aplahrt un schee swehri esohf gauschi nikni, tapehz ka ta seema tahda stipra. Bet leelskungs bij kahds no teem bahrgeem fungem, no tahdeem, kas newihscho klausht us labu padohmu, to kahds apalchneeks winam dohd. Tapehz tas ar bahrgeem wahrdeem usbkahva sulaini, ka tahdu padohmu tadeht ween dohdoht, ka laiskam esohf peekus un negriboht tahkali jaht; leelskungam waijagobt wehl scho nakti buht Ostrowas pilssfehtā, lai eet ka eedams. Sainds leelskungs brauza tahkal krohgam garam, zil ween sirgi wareja street. — Bet kad kahdu gabalu bij braukuschi zaur flu, tad leelskungs dsird no pakatas wilku breefmigu kaulschau, un atpalak greesees, erauga leelu baru wilku lamanahm pakat streenoht un tohs pirmohs jan tuwu klahstu esam. „Jehlab! Jehlab!” nu leelskungs fauz: „tee wilki! tee wilki!” Bet ustizigs Jehlaks ne wahrdinu ne-atbildedams, apstahjahs zefā, tà ka leelskungs garam wareja braukt, un tad tas jahja lamanahm no pakatas, tà ka winsch wareja atgainiht tohs wilkus no fawa leelskunga. Sawas pistoles iwilzis winsch schahwa pa brihscham wilku barā.

Ar schauschanu winam gan isdewahs kahdu laiziku atbaidiht schohs plehfigus swehrus. Bet beidsoht winam peetrubla pulwera. Kad nu willi drohfschali palikuschi sahk usbrukt drohfscham sulainim, tad Jehlaks saka: „Leelskungs, nu wairs newareschu glahbt fawu behro, man jaluhlo, ka wareschu tikt pee jums lamanās; zitadi mums abeem pehdiga stundina

juhs klaht." Uzumirks wisch nolehza no srga muguras un eelehza kamans, fawu behro pee pawadas turedams, lihds lamehr willi it tuwu pee kamanahm bij aifstrehjuschi. Tad wisch atlaida wakâ fawu behro, lai willi to saplohsstu. Gan likahs, ka zetneeli wareschoht isglahbtees, ahtri us preefschu braukdami. Bet nezik ilgi wineem atfal leels willi bars bij klaht, breefsmigi kauldami jau kahdi taiffjahs eelehkt kamanas. Leelskungs dohmaja, ka wineem glahbschanas wairs nebuhschoht. Bet Jeh-labs fazija: "Leelskungs, ar Deewa palihdsbu es wehl zern juhs isglahbt no schahm breefsmahm. Tur netahlu jau spihd uguns tumfbâ, Ostrowas pilsfehta wairs tahlu newar buht un juhs to drihsumâ wareseet panahkt, ja man tik isdohdahs kahdas minutes no jums attureht schohs plehfigus svehrus. Gahdajeet tik par manu feewinu un par maneem behrnineem." To fazijis wisch iswiljis sohbinu islehra no kamanahm ahra un dewabs drohfschi wilseem preti. Svehri kahdu brihtinu no wina baidijahs, bet tomehr drhs tam uskrita wirsu, to breefsmigi saplohsdam.

Leelskungs pa to starpu laimigt bij abrauzis Ostrowa. Tur wisch tuhlit dereja kahdus kaudis, ar kureem wisch steidsahs atpalak us meschu. Bet tas breefmu weeta wisch tik usgahja fawa ustiziga fulaina kaulus. Lohs wisch falastja un lila paglabah ar leelu gohdu. Bet par fawa fulaina feewu un behrneem wisch gahdaja ka tehw. —

Pehz C. H. Caspari.

73.* Kà Deews muhru zehlis.

Dahnu semè — tahlu, tahlu —
Ruhza karsch ap pilsfehtu.
Tur preefsch wahrteem, ne zif tahlu
Dauds bij masu mahjinu.
Nespehj preti stahweht draugi,
Iau usmahzahs eenaidneels,
Iau ar makti welsahs, rangi,
Klabtu breefsmigs karspehks,
Dauds tur dñshwo nabadsiu. —
Weentuka stahw buhdina.

Buhdinâ ar svehtu preelu
Wezas mahtes dseefma flan:
"Tawâs rohkas, Kungs, es leeku,
"Wisu fawu behdaschan'."
Dehla dehls ir klahrt pee winas
Diwidefmits gadinu;
Truhkums ir eelsch tizibinas,
Lai gan wihrs ar augumu.
Buhdinâ ar svehtu preelu
Wezas mahtes dseefma flan.

"Tu, Kungs, muhru ap mums meti,"
Tâ dseed weza mahmina,
"Lai stahw eenaidneekam preti
"Apvalnota buhdina."
"Memin," dehla dehls tai faka,
"Luhds, las Deewam eespehjams!"

„Muhris, to tu dohma traſa,
„Waj tif ahtri uſtaſams?“ —
„Tu, Kungs, muhru ap mums meti,“ —
Tā dſeed weza mahmina.

„Mihkais dehls, us to pakaujohs,
„Ja tas Deewam patilſees, —
„Es neko ar bailehm kaujohs;
„Muhris ap mums pazelſees.“
Klau nu bungas, klau nu kleegſchan'
Ar trumetehm lahſtus jauz!
Wahgu ruhſchan', ſirgu ſweegſchan'
Gazekahs, kā wehtra kauz.
„Tu, Kungs, muhru ap mums meti,“ —
Tā dſeed weza mahmina.

Wifās mahjās eelfchā ſpeeschahs
Kara-wihri kleegdami,
Gruhſta, lama, lahd un ſpreeschahs
Buhdai garam gahjuſchi.
„Memin, mihka, dſirdehs dſeeſmas,“ —
Tā waid hailigſ jaunellis.
Pahreet wifā deenā breefmas, —
Buhdinā tee neteek wiſ!
„Tu, Kungs, muhru ap mums meti,“ —
Tā dſeed weza mahmina.

Wakarā nu plohfahs aula,
Seemels puhsch zaur lohdfiāu;
„Slehdſeet flehgus,“ weza faula,
Dſeed tad atkal dſeeſminau.
Un kā fneegi birdeleti
Aifreen pulis no kaſakeem,
Wifās mahjās kohteli
Waj pa aſtondeſmiteem.
„Tu, Kungs, muhru ap mums meti,“ —
Tā dſeed weza mahmina.

Dſeed zaur wiſu nafti garu
Weza ne-apnikuſi,
Dehlam, kād juht rihta staru,
Praſa, to dar' nahburgi?
Get ſchis luſkoht, — durwiſ ſitahs
Teem par laimi eelfchligi —
Jaunellis tas ſapnoht ſchlitahs:
Ahrā muhri taifti.
Sedſis Deewa ſcho maſu buhdu
Leeleem fneega puteneem!

„Memin mihka, nahzeet ſlatiht
„Leefcham muhru zehlis Deewa!“ —
Tā fauz dehla dehls, faſt matiht
Deewa ſpehku ſemojees. —

Dahau semē tas notika —
Jau trihsdefmits gadi buhs —
Ka Deews muhru aplahrt lisa
Buhdai fneegu putenus.
„Tu, Kungs, muhru ap mums meti,” —
Lai ar' dseeadam lautini.

Ulmann.

74. *Swehtzelotajs.*

Preelfsch lahdeem gadeem atpalak lahds deedelneels, kas teiza, ka esohf deewabihjigs fwehtzelotajs, wasajahs pa semehm aplahrt. Tas stabstija, ka nahloht no Rīgas un staigajoh taisnā zetā us to fwehsto lapu Jerusalēmē, bet jau pee Ohlaines pastes-stanzijas tas waizaja, zil taktu wehl esohf lihds Jerusalemei? Un kad winam nu teiza, ka wehl esohf wairak nela 700 juhdses, bet ja winsch sinatu usnemt leekus zetus pa laukeem un mescheem, tad tas zefsch us Zelgawu gan buhshoht lahdas werstes ihfsals, tad tas gan staigaja drohschi pa eerahditu telu prohjam. Un tas aplam un neprahrtigi nebī darits. Jo ari masu pelnu mums nebuhs nizinaht, zitadi leelu newaram panahlt. Dauds wairak reises mums isdohfees pa-taupiht jeb peleniht lahdas kapeillas nela dabuht rubuli, bet 100 kapeillas ari istaifa weenu rubuli, un kas pee tahda gara zeta no 700 juhdsehm tik sin pee latrahm 7 juhdsehm sawu zetu pa-ihſinah par 2 werstehm; tas gan sinaja pa-ihſinah sawu zetu par zil juhdsehm? Kas manim to is-rehſinahs no jums? Bet muhsu fwehtzelotajs tā nu gan nedohmaja, bet tadeht, ka tas newihschoja strahdah un sawu maiſi ar gohdu pelnitees, bet ka tas winam labaki pa prahtam bij, ka deedelneels aplahrt staigaht un gahrdus kumofus pa mahjahn mekleht, tam pawifam bij weens daudsums, kur winsch bija, ja tik dabuja labi pa-ehſtees. Deedelneels nekur newar ap-malditees un tas palaislās mahjās eenahk eelfschā, kur tas wairak nedabuhs, nela tas zetā ir noplehſis sawas tschabatas, ihpaſchi ja tas buhs gahjis ar plikahm lajhahm. Muhsu fwehtzelotajs ihpaſchi us tam dohmaja tahuks zetus usmekleht un usnemt, kas winu garam weda pee bagateem zeema-teem un leelahm muischahm, kur tas wareja zereht dabuht fmekigus ehdeenus. Jo fchis behdis nemas nebī meerā ar prasteem ehdeeneem, ko schehſirdigas un deewabihjigas falmeezes winam fneedsa, bet winsch lah-roja ehst tik fmekigas supas ween, no ohlineem wahritas. Kad tas nu lahdā krohgā jeb mahjā eenahza, tad tas it paſemigi isluhdsahs, lai tak tahdam issalluscam un noguruscam zefotajam no Deewa puſes dohdoht lahdū wirumiu no ohlineem, jo naudas winam ne-esohf. Kad nu schehſirdigas falmeeze us winu fazija: „Bet, mihlais zelotajs, tahs ohlinas juhs tak newarat ehst, jo tee ir par zeeteem; tad tas atbildeja: „Sinams, ohlini gan ir it zeeti, bet tak labaki pilda wehderu nela maise, un tas zefsch us Jerusalemi ari wehl ir deesgan garsch. Bet ja juhs no Deewa puſes manim gribetu doht wehl lahdū glabſt alus llaht, tad tee ohlini man gan dauds labaki fmeketu.“ Bet kad nu ta falmeeze teiza: „Bet deewabihjigs fwehtzelotajs, tahdā ſupa jums tak nemuhſcham nedohd nekahdu ſpehku, tahdū taktu zetu iſſtaigaht,” tad tas atbildeja: „Sinams; bet ja juhs tik labi buhku, uhdens weetā nemt ſupu, no galas wahritu, tad ta gan buhku wehl dauds weſeligaka.“ Kad falmeeze winam preelfschā lika bkhodu ar tahdū wirumu, wehl fazidama: „Tee ohlini nemas nau paliluschi mihſti,“

tad tas tuhlit fazija: „Gan, nu tas wirums israhdahs ari gauschi plahns esohrt. Juhs gan luhdsami peelezeet klahf lahdus pawalgu, waj nu kartupelus jeb galas gabalinu jeb ari lahpostus.“ Kad nu lahda schehlfirdiga fainneeze tas bkhodā wehl eelika kartupelus un gaku, jeb lahpostus, tad tas fazija: „Lai Deewe jums to atmaka. Dohdeet man luhdsami wehl maires, tad es to wirumu ehdischu.“ Nu tas preefhdahs pee galda un dewahs preezigi pee fawa darba, un sahfa strehbt kā reisneels; nu apehdis maiisi un gaku un kartupelus un to supu, tā la nelas neatlikahs bkhodā un isdsehris to alu, kad tas muti flauzijis pee galdauta jeb pee preedurknes, jeb ari nemas ne, fazija: „Mihka fainneeze, juhku ehdeens man gauschi smekleja, un tā esmu pa-ehdis, ka es tohs fmekligohs ohlinus wairs newaru ehst. Gan skahde, bet ko war dariht. Glabajeet tohs us zitu reissi. Jo kad es atsal atpaka nahzischu, tad es jums lihds nefischu lahdus leetu no tahs svehtas semes, waj nu gleemeest no Aßkalones juhymalas, waj rohstti no Verikus pilsfehtas, waj nu zitu lahdus leetu.“ Un to fazijis, winsch aifgahja atsal prohjam.

Pezz J. P. Hebel.

75. Naudas kahriba ir wisa launuma fakne.

Tans gaddos no 1779—1781. gadam Pruhšchu semē bija behdigci laiki un bada-gadi, jo leetus lihja weenadi aumakam un noslihzinaja fehjumus laukōs. Tolais tāi widuzi, tur Oder upe tek, dsihwoja lahds bagats fainneels, kam lauki bij nefischu bagatus anglus tamdeht, la wina tihrumi nebii llaizumā, bet kalnu galds. Winam bij plafchi lauki, tā la winsch dauds, dauds puhru rudsu schinis gaddos eebehra fawā klehti. — Jau ru-deni maksija leelu zenu par rudseem, un seemā un pawafarī zena wehl dauds augstaki zehlahs. Daschs kuptschis gan preebrauza pee scha bagata fainneeka, lai no wina pirltu rudsus; daschs nabags winam fr̄fnigi luhds, lai tak par labu naudu winam pahrdotu weenu puhrinu. Bet muhſu fainneeks wehl neko negribeja finaht no pahrdohschanas, bet wiseem atbil-deja: „Es esmu apnehmees fawus rudsus pahrdoh, ja dabuju 8 dahlderus par puhru; un ja rudsu zena wehl naw tahda, tad es fawu klehti ne-at-wehrschi pirzejeem; un pee scheem wahrdeem pastahweschu.“ Un winsch pee klehts durwim, lai wiseem tas buhtu redsams, usrakstija ar frihru weenu leelu 8. —

Seema pagahja, Mai mehnies fahlaħs, zena par rudseem aifween augstaki bij zehluſees, jo pluhdi atsal bij padarijuschi leelu skahdi laukeem. 7. Maijā lahds nabaga wehweris, bet gohdigs wihrs, eenahza fainneeka istabā. Wina waigj bij bahli no bada un behdahn. Lai bagats fainneeks dabutu redsejt naudu, schis nabaga wiherelis tam usslaitijia us galda 3 dahlderus un 22 grafchus par puspuhru, ta ka diwi grafchi ween peetrushka pee 4 dahldereem. Bet schee 22 grafchi nebija fudraba nauda, bet kapara nauda, jo schis nabags pehdigu naudas gabalinu bij famellejjis, lai tik faweeem behrueem maiisi pirltu. Bet muhſu fainneeks tam bahrgi atbil-deja: „Tas jums neko nepalihs, ka esat usslaitijuschi fawu naudu; puhrs malfä astenus dahlderus, un puspuhrs fſchetrus, tā esmu fazijis, un agraki ne-atflehgſchu fawu klehti, un labas fudraba naudas man ari waijaga.“

Saimneeka dehliſch, puſſens no 10 gadeem, lehra tehwu pee peedurknes un luhgdams teiza: „Leht, dohd tak winam tohs rudsus.“ Bet tehwu, winam ar ellont fahni eedurdams, fa-ihdsis tam usfleedsa, lai mutt

turoht. Ar asarahm wehweris eebahsa sawu naudu atkal kule un behdigus aissgahja mahjās. 8. Maijā ap wakaru muhsu faiyneelam awises tila atnestas. Tuhlit tahs roka nehmis winsch sahla lafht un ar firds preelu lafija, lo sen bij zerejis, prohti: „Rudsu zena bij 8 dahlderus puhrā.” Ais preesa winam rohkas trihjeja un svezi eeededsinajis, tas nu sieidsahs us llehti. Schē winsch gribaja apluhkoh, zif puhru ware schoht aiwest us pilssehtu preelsch pahrdohschanas un pahrdohmaht, zif naudas pelnischchoht un skatidams us teem pilni peebehrtteam azirkneem un labibas maifeem, tas straipaleja par kahdu us grihdas buhdamu maiju un palriht. Degoscha sveze iskriht winam is rohkas un kriht us salmu tschupu. Pirms faiyneels wehl wareja pazeltees, salmi jau deg gaishās leefmās, un pirms faime un nahburgi wareja atsfreet un to uguri nodsebst, jau ugurs jumtā, ta ka glahbschanas wairs nebij. Taī paschā deenā ap pasnalti, kad puhrs rudsu malkaja 8 dahlderus, kad muhsu faiyneels bij attaisjis sawu llehti, kahrodams sawu nodohmatu naudu dabuht par saweem rudsseem, taī paschā deenā winsch stahweja lā nabaga wihrs pee sawu mahju kuhpedamahm drupahm.

Pehz Fr. Ahlsfeld.

76.** Behruu luhgschana seemas-swehktōs.

Tu mihtais svehtais Jesus Krist,
Tu gribej's pee mums behrneem mist,
Ka mums buhs palift firds-schikhsteem
Un ihsteem Deewa behrnineem.

No Tehwa dohta gaishmina
Schaf muhsu semes tumfibā,
Tu debefs spohschums, Deewa Dehls,
Mums pateefigs Immanuels.

Pa wisu semi fludina
Schodeen Lew' dsimtu deeninā;
Tapehz mums behrneem wiseem lihds
Schodeen ir ihstais preesa brihds.

Apfwehti mani masinu,
Dohd firdi manim schikhstitu
Un masga manu dwehfeli
Ar sawahm af'nim bagati.

Lai Deewa eng'leem lihdsina
Man ihsta firds pasemiba,
Ka mihtedams Lew' peekerohs;
Lo mihtais Jesus isluhdsohs.

U.

77.** Us seemas-swehktēem.

Mehs luhdsam Lew, Immanuel,
Mahz', mihti muhsu firdis jel.
Tu debefs swaigsne, Jesus Krist',
Mahz' muhsu semes mahjās mist.

Mehs peeluhdsam Lew semigt
Un ihgsmojamees srsnigi,
Ka Tu, tas ilgi gaibits weef'
Pee mums nu nahzi it pateef'.

Mehs luhdsam Lew, Tu valihgs dahrgs,
Lai spihd pee mums Lawis srehtais wahrds.
Lai mehs Lew alasch peederam
Un Lawu dsimfschan' srehtijam.

Tu Rungs un Kehnisch, muhschigs Deews,
Nahz muhsu srdis, debess-weef',
No grehleem wifus atrais,
Us muhschibu muhs fataisi.

Par to mehs gribam alaschin
Lew lihgsmi teilt, ka tagadin, —
Lihds besgaligi muhschibā
Lew dseedaism: Alleluja!

Fr. Mbrg. (Bet. beedr. 1866.)

78. Us jaunu-gadu.

1.

Muhfu dsihwibas laiks stahw septindefmit gadus, jeb, ja tas lohti
stiprs ir, astordefmit gadus, un wina labums ir gruhtums un behdas;
jo tas aiseet ahtri un mehs sreenam nohst. Dahw. ds. 90, 10.

Bet Tu, Rungs, paleez tahds pat, un Lawi gadi nebeigfees. Jo
tuhkstoschi gadi ir tawā preelschā it ka ta deena, las walar pagahust, un
ka weenas naikts waltis. Dahw. ds. 102, 28 un Dahw. ds. 90, 4.

Rungs, Tu mums eft par patwehrumu us radu radeem; pirms tee
kalni tapuschi un Tu to semi un to pasauli biji fataisijis, Tu eft muh-
schigi muhscham tas stiprais Deews. Dahw. ds. 90, 2.

Un ta Runga, muhsu Deewa, laipniba lat pahr mums paleek, un
paschkar pee mums muhsu rohku darbu, muhsu rohku darbu, to Tu paschkar.
Dahw. ds. 90, 17.

2.**

Ta weza gada gals jau klaht; atjauno, Jesus, srd' un prah! Lai
wezus grehlus atstahjam, kad jaunu gadā ee-eetam.

Dohd jaunu laimi, srehtibū. Gespehzini to tizibu; Lai peeder
mums us jaunu wiss, ko tu mums eft pelnijis.

Tohs grehlus wairs nepeemini, las wezā gadā dariti; ak, nespredi
mums bahrgu sohd', het peedohd', schehlodams peedohd'!

Dohd' ar', Rungs Jesus, to turklaht, ka es ar wisu srd' un prah!
Lew' nodohmohs, Lew' pallausu un lawu stundu sagaidu.

M. S. G. D.

79. Par mehnescuem, gadu un gada-laikeem.

Katrās 24 stundās faule weenreis uslez un noreete. Baur faules
uslehtschānu un noreeteschanu tas nu noteek, ka mums ildeenas ir gaischs
Bērnu draugs I, 4.

lailts un atkal tumſchs laiks, deena un nalts. Deenas un nalts garums pee mums now weenads par wisu gadu, là ap elwatoru, jo zitōs gada-lailts deenas ir garakas par naftim, bet zitōs atkal naltis garakas par deenahm. Seemā ir tahs wisihſakahs deenas; jo seemā faule pee mums uslez starp rihta puſt un starp deenas-widus puſt un wina atſal noreete starp deenas-widus puſt un starp wakara-puſt. Ap puſdeenas laiku pulſt. 12 faule stahw latrā deenā, seemā tāpat là wafarā, pret deenas-widus puſt pee debefs, bet seemā ne til augſti, là pawafarā un wafarā. Tapehz winas deenas zelſch pee debefs dauds ihsaks, nelā wafarā. Pee mums wisihſakas deenās faule uslez 39 minutes pehz pulſten 8 no rihta un atkal noreete 21 minuti pehz pulſten 3 pehz puſdeenas, là la deenas garums til 6 ſtundas un 42 minutes, bet nalts garums 17 ſtundas un 18 minutes. Seemā pee mums nereti ſtipri falſt, jo tapehz la tahs deenas til ihsas, faules-starti nespelj ſildiht gaisu.

Bet pawafarā, tad nu faule jo deenas jo ilgak stahw pee debefs, tad ari gaifs jo deenas jo filtais paleek; ledus un fneegs fuhiſt deenas lailā, jebſchu gan naltis wehl falſt. Saule nu uslez rihtōs jo deenas jo wairak us rihta-puſt un noreete jo deenas jo wairak us wakara-puſt, lihds lamehr ta 10tā Merzī uslez taifni rihtōs pulſten 6 un atkal wakarā no-reete pulſt. 6 taifni wakara-puſe, là la nu deenas un naltis ir weenā garumā. Scho deenu mehs nosauzam par pawafaras eefahkumu. Puſdeenanā faule stahw deenas-widus-puſe, bet dauds augſtati nelā seemā un winas deenas zelſch pee debefs nu paleek jo deenas jo garakas, jo nu tahs deenas aifween paleek garakas nelā naltis.

Tahs deenas nu augdamaſ aug, lihds lamehr ap 10. Juni faule rihtā uslez 9 minutes pehz trim starp seemeli un starp rihteem un atkal wakarōs noreete 51 minuti pehz pulſt. 8 starp wakareem un starp seemeli. Deena nu ir 17 ſtundas un 42 minutes gora un turpreti nalts til 6 ſtundas un 18 minutes. Ap ſcho lailu muhſu widuzi wakarablakhsma pee debefs redſama lihds puſnalti, un tad jau rihta blaſhma fahſaks, là la naltis nemas nepaleek tumſchas. Jo wairak us seemeka puſt probjam, jo garakas ap 10. Juni paleek tahs deenas, là la Seemeka-Kreewijā jau ſchāt deenā war redſeht, là faule nemas nenoreete, bet deenā un nalti pee debefs redſama. Ar ſcho wiſgaxalo deenu eefahkhs waſara, las mums atneſſ ſiltas deenas un naltis, til faulei lezohr daschreis gaifs paleek druzzin wehſals; to wiſgaxalo deenu tapehz ari nosauz waſaras eefahkumu.

Bet nu atkal drihs war nomaniht, là deenas garums masinajahs un naltis paleek garakas. Wakara-blaſhma til ilgi now redſama pee debefs, naltis paleek jau tumſchas, tad mehneſſ nespelj. Saule nu atkal jo deenas jo wairak uslez wehlaki un tāpat ari agrati noreete, lihds lamehr ta atkal 10. September ſezles pulſt. 6 taifni rihtōs un wakarā no-eet pulſt. 6 taifni pret wakareem, là la nu atkal deenai un naltei ir weens garums, prohti 12 ſtundas. Schi deena nu ir rudens eefahkums.

No ſchahs deenas atkal naltis paleek garakas par deenahm un 10. Dezember ſums nu atkal ta wiſihſaka deena un seemas eefahkums.

Wiffs tas, lo efam stahſtijuschi, noteek gada lailā jeb 365 deenās 5 ſtundās, 48 minutes un 48 ſekundēs, jo ſchinī lailā mums ir seema, pawafara, wafara un rudens. Pee mums nu gan seemas eefahkums neſatriht ar to astronomigo seemas eefahkumu, jo muhſu widuzi nereti jau seema ar fawu auſtumu un fneega puteneem läht Oktober jeb November.

beri, un muhsu seema nereti dauds garaka par wasaru, bet tak arti pee mums war runahat par scheem 4 gada-laikeem. Kats no scheem astronomi-geem gada-laikeem pastahw $\frac{1}{4}$ gada jeb 90—92 deenas. Jo no 10. Merza lihds 10. Juni flaitoht ir 92 deenas, no 10. Juni lihds 10. Septemberi ir 92 deenas, no 10. Septemberi lihds 10. Dezemberi ir 91 deena un no 10. Dezemberi lihds 10. Merzi ir 90 deenas. Pawasarat un wasarat lohpâ ir 3 deenas wairak neka rudenim un seemai lohpâ.

Gads teek eedalits 12 mehneshobs; 7 mehneshcheem ir pa 31 deenahm, 4 pa 30 deenahm un 1 pa 28 jeb 29 deenahm. Tohs mehneshchus nosfauz:

1. Janvari jeb jauna gada	mehnesh,	kam	31	deenahs.
2. Wewrari (Februari) jeb swetschu	"	"	28	waj 29 "
3. Merzi (Martu) jeb pawasaras	"	"	31	"
4. Aprili jeb fulu	"	"	30	"
5. Mai jeb lapu	"	"	31	"
6. Juni jeb wasaras	"	"	30	"
7. Juli jeb seena	"	"	31	"
8. August jeb labibas	"	"	31	"
9. Septemberi jeb rudens	"	"	30	"
10. Oktoberi jeb leetus	"	"	31	"
11. Novemberi jeb falnas	"	"	30	"
12. Dezemberi jeb seemas	"	"	31	"

Ja tu nu est mahzijees fasflaitischanas rehkinu, tad tu weegli man warest teift, zif deenas gadam ir. Ja nu buhst fasflaitijis wisas gada deenas, tad tu atradißt, ka weenam gadam ir no jauna gada flaitoht lihds 31. Dezemberi 365 jeb 366 deenas. Tahdu gadu, kam 366 deenas, nosfauz par leelu gadu, un tahdam gadam Bewrara mehneshi nesslaita 28, bet 29 deenas, un to peesflaititu deenu fauz par leelu deenu.

Bet tu nu laikam gribi finaht, lapehz tad mums ir gadi, kam 365 deenas un leeli gadi, kam 366 deenas? Tad nu mahzees: Ja muhsu se-mes-lohde pabeigtu sawu zetu aplahrt fauli 365 deenâs ween, tad mehs weenadi flaititu 365 deenas weena gada laikâ. Bet, ka mehs jau agrati peeminejahm, muhsu semes lohdei wajaga 365 deenas, 5 stundas, 48 minutes un 48 sekundes, lai ta pabeids sawu zetu aplahrt fauli, un schahs 5 stundas un 48 minutes un 48 sekundes, kas pahri ir par 365 deenahm, nu istaisa 4 gads 23 stundas 15 minutes un 12 sekundes, t. i. drihs 1 deena, un tapehz ikkatrâ 4tâ gadâ weena deena japeeletek flaht pee tahm 365 deenahm. Un ja tu nu wehl gribi finaht, kutsch gads nu atkal buhs leels gads, tad tu to art it weegli warest isrehkinaht, ja tu ween dalischana buhst mahzijees, jo tewim nu hadala tas gada flaitis ar 4, un tas gads, kura gada flaitâ 4 nu tâ ee-eet, la nekas ne-atleel, ir tahds leels gads, kam 366 deenas; teem ziteem gadeem nu buhs til 365 deenas; p. pr. tu gribi finaht, waj 1876. gads buhs leels gads, waj nê? Dali 1876 ar 4; ($\frac{1876}{4} = 469$, jo 4×469 ir 1876,) schini flaitâ 4 ee-eet 469 reises, un no ta tu redseßt, ka 1876. gads ir leels gads un tam buhs 366 deenas. Jeb tu gribi finaht, waj 1883. gads buhs atkal leels gads waj nê? Dali atkal 1883 ar 4; ($\frac{1883}{4} = 470\frac{1}{4}$). Tew pee dalischanas atleek 3, un tu nu fini, ka 1883. gadam ir til 365 deenas un tad nu Bewrarinm buhs 28 deenas.

Mehs eefahlam to gadu ar 1. Janwari jeb ar jauna gada deenu, t. i. ar to 22. deenu pehz seemas eefahluma un nobeidsam to ar 31. Dezemberi.

Gads teek eedalits 12 mehneshobs, mehneshchi atkal nedekas; jo sepinas deenas lohpā nosauz par weenu nedeku. Mehneshim nu ir 4 nedekas un wehl diwas jeb trihs deenas, tik Wevvarim ir 28 deenas jeb 4 nedekas, un leelā gadā 4 nedekas un 1 deena. Gadam ir 52 nedekas un 1 jeb 2 deenas. Nedekas deenas nosauz: 1. Swehtdeenu, ar lo mehs eefahlam to nedeku, 2. Pirmdeenu jeb Mandagu, 3. Ohtrdeenu, 4. Treschdeenu, 5. Beturtdeenu, 6. Peektdeenu, 7. Gestdeenu.

80. Tschetri weena tehwa behrni.

Tschetri katrā gadā rohdahs
Weena tehwa behrniñi,
Tee pa weenam pee mums dohdahs
Sehrst zaur wišu semiti.

Pirmais atlez weeglahm kahjahn
Škaidrā silā apgehrbā,
Saļu mauru dohd pee mahjahn,
Laukā lohpus aizina.

Mahša glihtā wainazinā
Gaišu stipri šildina,
Pukes nehša preekschautinā,
Labibiñu audsina.

Ohtrais brahlis tad ar gohdu
Rahdahs labi preebreidis,
Pilda šchkuhnus, pilda bļohdu,
Wišus brangi meelojis.

Beidsoht nahk ar wehja-šlohtu
Weza mahša kaschokā,
Aisslauz laukeem wišu rohtu,
Baltus tad isbalina.

Waj tu sini, kas échee tahdi
Weena tehwa behrniñi?
Brihnumis, ja tohs ne-usrahdi,
Wišeem kas pasihstami.

U.

81.* Tas Tehws debeſts.

Tehws, es mihleju tawa nama mahjas weetu un tawas gohdibas telts-weetu. — Weenu leetu es no ta Kunga luhdsu, ko es meklešchu tikušchi, ka es eekšch ta Kunga nama waru dsihwoht wišu šawu muhšchu, raudsiht ta Kunga jauku buhšchanu un wiňa swehtu weetu apmekleht. Dahw. ds. 26, 8 un 27, 4.

Kur dsihwo mihlais Deews?
Škat augšcham silas debesis,
Kas neškaitamus laikus jau
Kà leela plašcha welwe stahw,

Ko zilweks newar šapraast wis.
Un škat' tahs selta swaigsnites,
Kas mirds kà dsihwas dsirksteles,
Tur ir ta mihla Deewa nams,
Kur mahjo Wińsch, noluhkodams
Us wišeem semes galeem tahleem,
Un tew un wišeem taweeem braheem.

Kur mahjo mihlais Deews?
Eij luhkoht meschôs, klajumôs,
Kur kalni kahpj lihds debešcheem,
Un kohki kuplôs augumôs.
Klaus', kà pa sareem schniahz un spurgst,
Pa kluáhahm leijahm uhdens tšchurkst:
Tè sîrds tew pukst, tu nomanees,
Ir meschâ mahjo mihlais Deews,
Lai azs gan nereds Wińu pašchu,
Tak juhti Wińa dsihwu dwašchu.

Kur mahjo mihlais Deews?
Tu dsirdi swanam pulksteńus,
Us basnizu tee aizina,
Kur walda ſwehta klušíba.
Tur preeku juht un drebeklus.
No sîrds tur ſwehti dseed un luhs
Un Deewa preekshâ grehkus suhds.
Tas Deewa nams, tur mahjo Deews,
Tapehz tur steidsees pulzetees
Preeksh wińa waiga luhgat un ſlaweht,
No grehkeem atgreetees nekaweht.

Kur mahjo mihlais Deews?
Wiś radijums ir wińa nams;
Tak brihscham masais kambars tam
Par wišahm pašauls plaſchibahm
Jo labak iraid patihkams.
Sîrds zilwekam zik masiňa,
Tak Deewam tihk tur mahj'weeta.
Tur' sîrdi tihru tikumôs,
Tad Deews tur labpraht eemahjohs
Un nešchkiršeess nekad no tewis,
Kam ſawu mihestibu dewis.

E. Dünsbergs.

82. Tu Deewu mihlo?

No behrininu un ſhdamu mutes
Tu ſpehka-flamu ſew eñ fataſſijis.
Dahw. dj. 8, 3.

Pastes-karite ar ſwescheem laudim lohpâ jaunellis reisjoja. Lam
eepreti ſawas mahtes klehpî behrns fehdeja ar ne-isteizoh jautu gihmitti
balti baltâ ſepuritê.

Jau tſhetras stundas karite pa nelihdsenu ſeku lehninkam walſtijahs,
het wiſu to laiku behrns mihligs bij un pazeetigs, brihscham dseedaja,
brihscham ar ſpohschahm illahm ažtikahm us mahti luholjahs, un tad at-

kal salbā meerā mahtes rohkās atguhlahs, rahbibams flaidrakī nēlā tuhlflosch wahrds waretu isteilt: „redt, zil laimigs schē esmu!“

Stundu laiku jaukais behrnisch ar jaunekli fmaidijahs. Schis ar galwu pameta us dseesminahm, to behrns dseedaja; tad sawu spalw'nasiti tam dewa spehletees, un sirds jauneklim eededsahs no preeka par scho behrnu, kas ar tahdu ustizibū un mihlestibū us winu luhlojahs. Kad lārite jau pilsfehtai turu nahza, tad jaunellis gauschi wehlejahs, laut zem gals wehl nebuhtu til turu.

Pehdigo brihdi behrns bija llusu sehdejies un us jaunekli no weenash teefas flattijees, ne us wina fmaidischanahm pasmehjees, ne ar' usmanijis, kad mahte to mihlinaja. It kā dſikās dohmās nogrimis behrns brihnischki raudfijahs. Pastes-wahgi eebrauza zaur pilsfehtas wahrteem; reisnekti taifijahs zeltees un issahpt — tad behrns 'ar galwinu us jaunekli fneidsahs un brihnischligā walodā paklusi waizaja: „Tu Deewu mihto?“

Jaunellis, kā pahrsteigts, to wahrdu nefaprata un nolohzijahs tuwaki; tad ta pate balsi atkal waizaja, bet flaidri, gandrihs flarbi:

„Tu Deewu mihto?“

Un tahs dohmu-pilnas drohfschas ažtinas it dſiki dſiki wina ažis flattijahs.

Jaunellis, kā iſtruhees, abtri nowehrfahts un behrns, to redsedams, fabihjees pee mahtes fruhtim paslehphahs. Jaunellis iſlahydamas wehl reis us behrnu luhlojahs ar ilgu luhleschanohs un tad aifgahja. — Winsch steidsahs pilsfehtā us sawu mahjolli, bet behrnina mihtigs gihmis to pwadija, un ta balsi: „Tu Deewu mihto?“ weenumehr wina ſirdi atſlaneja.

Bitti jaunekli to ar preeka-trohſni apſweizinaja un usnehma; bij ſatſijuschi waſar'-malitit un winu weda pee galda. Pulks ſwetschu tē mirdſeja pahr ſpohſcheem traukeem un halteem galv'anteem; gahrdi ehdeeni un ſaldi dſebreeni, fmeelli un johti, dasch'daſchadas balsi un ſkanas weefus preezinaja, — bet jaunellis ne-aſraad, kas patiltu. Sirds tam bes miteschanas ilgojahs to behrnu atkal redſeht, un aufis arween flaneja tee wahrdi: „Tu Deewu mihto?“

Behrnia jaukais gihmis un brihnischka balsi pat gutoht ſapnōs neatſtahjahs.

Oħtrā wałara jaunellis gahja weefbās, kur mahjas-lunga meitene jittahrt wina ſirdi bij waldfinajust. Ari ſchoreis ta lohti ſtaifta bij sawu mirdſedamā apgehrbā, un dascham ažis newareja noſkatees, kā pehrles ſpihgukoja un dahrgue almiri laiſtijahs wirs ſiſchu drehbes un wiſbalta aubelka. Bet liħbi kā meitene paſmeedamees nn hweizinadama iſtaba eenahza, tad jauneklim gara ažis atkal behrnisch rahdijahs, engeku nenoſeſibā ſpihdedams, un ſirds tam fahla degtin degt. Praħta aifgrahbts jaunellis it abtri waiza meiteni: „Tu Deewu mihto?“

Schi pahrbihiſehs iſſauz: „Ko ar teem wahrdeem faleet?“ Jaunellis weenteſfigi atbild: „Kad tē eenahżat, tad man praħta bij it jauks behrnisch, kā waſar braukdamas pastes-lariet redſeju; ſchirkdamees tas brihnischki mani uſluhkoja un ar teem wahrdeem waizaja.“

Meitene: „Bet falat, kā behrns kā waizah tneħħahs, — un to tad atbildeja?“

Jaunellis: „Ar kaunu man jateiz, kā us atbildu nemas nebiju ſatſijees.“

Lihgħmiba un gresniba jauneklim nebuht wairs nepatila un daschs oħram aufis iſchuljeja: „nemas wairs naw tas zilweſ!“

Leescham, wairs nebij tas zilwels, kas bes apdohmas us lahrishahm ween un meejas preekeem dñinahs. Lihds schim wina firds grehku-meegā bij gulejus — meeriga fa uhdens dñikā dihki, ko wehisch ne-ainem; bet tagad behrns akmentiu tur eemetis, un reds! wiini fazekahs, kas nerims lihds muhschibai.

Dashu gadu wehlak wihrs — no taħka zeka pahnahzis, wehl nopyejs un noguris — taħ pašča pilsseħta pa eelu staiga. Dñitħas doħmas eet — un eet — liħds gaġpašchu eerauga leelā namā pee lohga feħscham. Waigs tam pahrweħschahs — winsch atstabjahs — flataħs wehl reis us lohgu — un steidsahs abtri namā ee-eet. Sulainis to eewed istabā, kur nama-mahtee pee lohga feħsch.

"Nenemeet par kaunu, ka esmu eenahzis, — ta swesħineels faka, — bet garan wairs nespēju eet, kad Juhs tē biju eeraudsijis. Ne-esmu wa-rejis aismirst ne Juhs, ne Juhsu behrnū no ta brīħscha, kad pastes-karitē masajs mani waizaja: „Lu Deewu mihlo?“ Waj to wehl peeminat?"

"Peeminu gan," — gaġpašcha atbild — "peeminu, ka iſtruħkatees un fajukah. Bet gandrihs iſkattru, ar ko lohpā feħdejha, mans behrinisħ taħpat jeb ar ziteem waherdeem peħġi taħs paċċas leetas waizaja."

Swesħineels: Wina nenoseedfigs ġihmis manā firdi dñiki eeraħslits, un weenumeħr man prahħa stahw, ka brihnisħli tas mani u sluhloja, it ka firds dñilumōs eesfaldamees. No taħs deenas wairs ne-esmu eedroħschinasees tiħscham pret firds-apċinasħanohs greħloħt.

"Waj Juhsu behrinisħ mani wehl paſiħs?"

"Aplamas doħmas! Sinams wairs nepaſiħs." "Bet es wina paſiħtu starp tuħlistro scheem. Waj tagad pat newaretu redseħt? Waj mahja buhs? — Biżżejjek il-għażiex, to us sawahm roħlaħm nemt un wehl reis to balfi dñirdeħt, ar ko Deewi man tilk mihligi pee fewi labnajis."

Braħta aixgrahbts winsch nemanija, ka mahtei waigi nobahleja, lu-pas fahla drebeħt un ta ar roħlu fewi us firdi tħeħra; nemanija, ka namā neneka nebij no behrna mantinahm un darbosħanahm.

Bet tilk ko beidhs runaqt winsch attweħraħs, eeraudsija maħtes afa-ras un melnu apgehrbu, fajuta, zil klu fu ta istaba un wihs nams, — fħaħxaħalas to pahnemha un peepeschi winsch issauza: "Waj Juhsu behrns —!"

"Mans behrns ir-debessis" — ta mahtee ar drebedamu balfi atbildeja.

Schi weħstis ka sibens swesħċha wiħru fatreeza.

Atfahrsdamees ar' tadeħħi nofkluma, ka maħtes atrimħanahs firds-fahpes no jauna eekslitnajis.

Gaġpašcha zehlabi un wedu swesħnekku jitħi kambari. Teħi l-ahħditē behrnika mantinas bij fakraħtas, — graħmatas, speħlites un fħaħħas taħ-das leetinas.

"Redsat, tur nu wihs, kas man no miħlas Anninas wirs semes atlizis!" — Skumjas mahti pahrwareja, ka waia rak nespējha runaqt.

"Ta nespak, miħla gaġpašcha" — swesħnekk runa — "tas wehl nam wihs, kas no Juhsu behrna wirs semes atlizis. Juhsu behrna dñiħwa tiziba manā firdi tizibu eeededsinaj. Pirms ta mani tilk brihnisħli waizaja, es fħaħbi johs schurp un turp; pats pausħanahs jekk ċedams, zitħus few liħds maldinaju. Bet no ta briħscha esmu fahjis atgħieestees un

Deewa schehlastibu mekleht, un tagad to baudu ar leelu firds preeku un pateizibu. — Ta jauka balfs, tas mihligais gibmis — ta neisteizama no-flumfchana manis dehf — ta firsniga libdszeetiba — tas spihdeja lä de-bess-fpohschums manä tumschä firdi un mani mohdinaja no grehlu-meega. Tadeht Juhsu behrnu ne-aismirfchhu — muhscham ne-aismirfchhu. No kapa winas balfs us mani runahs.

Salaustis un faberstis, spehla wihrs pat asaräss noraudadams no mahtes schälibrahs. Teesa bij, lo runajis; jo Deewos zilwelku firdis sawäss rohküs tur un brihnischä ar tahm strahda.

Bet lastajis mihfais, lo tu tam behrninam atbildest, kas tagad lä svechts Deewa behrns garä tewi waiza:

„Tu Deewu mihlo?“

J. Neilen.

83.** Behrna lubgschana.

Es nabags behrnisch un wehl mass
Un wahjisch mans spehjinsch ar',
Swehtigam kluht man eegribahs,
Nesinu, lä to dar'.

Tu manis labad palzis
Par masu behrnianu
Un sawas af'nis islehhjis,
Kungs, par man grehjigu!

Kä man nu Lewim pateilt buhs
Par Laru mihibu?
Kä patihkama firds Lew Kuh?
Dohd, mihfais, mahzibu!

Tu manu firdi lahrojjis,
Kungs, few' par nyuri, —
Kaut pats to buhtu peewilzis,
Lo lubhsohs firsngit.

Tu manim gohdam aptehrpis
Baur svehtu kristibu,
Par sawu behrnu darijis,
Pirms es to atflahrtu.

Teem, kas Lew flawe debesi,
Tad es nu pеeflaitits,
Kas gaifmas drehbës apgehrbt
Teem gohda eng'keem lihds.

Lomehr nelo es nespohju,
Kä Lew pee lahjahm krist
Un lubtees: nahz par palihgu,
Tu, stiprais Jesu Krist!

Peenem til wisu firdi man,
Naturi to pee few' —
Lew ween, Kungs, wisa eespohschan',
Es peekerohs pee Lew'!

Taws Gars lai fredi man apspihd,
Us labu mohdina,
No wifa, las war sagahniht,
Schehligi pasarga.

Ja patihk agri aizinahf,
Es eeschu preezigi,
Tu sinast pagohdinaht
Man meera dshwoksl.

Bet ja man ilgak buhs palist,
Bseenemtees wezumā,
Tad dohd pee gohda-dshwes tilst,
Pastahweht tigibā.

Un ja tad weenreis jabeidsahs,
Tew mihleht nebeigschu;
Bseenem man dehefs-mahjinās,
Kur muhscham pateilshu.

84. Luhgschanas spehks.

Kahds lohymana lungs reisoja ar to fugi „Kornelia“ no Hamburgas us Hawanas pilsehnu, Kubas salā. Jau kahdas nedekas fugis bij brauzis pa leelo un plato Atlantisku juhru un wehl tahtu bij no Amerikas kraasteem, tad stipra auka zehlahs. — Peezas deenas no weetas jau schi wehtra plohsijahs, wilni tik angstī la kalni fazehlahs un draudeja apriht fugi ar wifem fugineekeem un reisnikeem. Kapteine, stuhrmanī un matrohschi wairs nezereja, la dshwi pee malas nahlschoht, bet dohmaja, la drihs wifem buhschoht janoflihst juhras wilnd. Wehtra aisseen jo stiprala palisa; un leels fugis it la masa weegla laiwina tika mehtats no juhras wilneem no weenas puves us ohtru. Ar reis stuhrmanis eeradsjia, la wehtra weenu sehgeli pee leela masta lohka fahka atraut wakā. Tas tā newareja palist. — Bet las drihssteja tahdā wehtrā uskahpt masta-lohla un atkal fafeet un peestiprinahf to wakeju sehgeli? Un ja art kahdam buhtu bijus tahda drohscha firds, las tad tahdam wareja galwoht, la dshws atkal nonahlschoht semē un la ne-atradischoht sawu kapu dshka, dshka juhrā?

Stuhrmanis ar ihseem wahrdeem pauehleja wisjaunakam kug-puikam, lai kahyoht augschā un peestiprinajoht atkal to sehgeli. Schis bij jauns shks puika no 13 gadeem, nabagas atraiknes weenigais dehls, tam mahte bij atkahwuß palist par matrohsī tik tapehz ween, la pate newareja tik dauds yelvitees, la paschai un dehlam buhtu deenischla maise.

Schis puila, stuhrmana bahrgu pauehlefchanu dsirdejis, nu nonehma zepuri no galwas, skatija us augschu, tur sehgeli wakā bij atrahwees un tur winskam bij ja-uskahpj, tad skatija weenu brihtian tumschōs juhras wilnd, las zaur wehtras waru zilati ar breefmigu krabhschanu weenadi gahsahs pahri par fugi, un tad wehl reis usluhloja stuhrmani. Weenu azumirlli winsch gan llusu palika, tad teiza: „Es tuhlt nahlschu!“ To fajizis, puila skreeschus skrehja us kajiti proh'm. — Brihtian tur pakawejis, winsch atkal bij us deka, un schigli un drohschi winsch nu uskahpj augschā us mastu.

Kobymanis stahweja tas bailigā stundā us deka; brihnidamees par scha puilas drohschibū un tal ar bailehm firdi winsch redseja scho puilu

ustkahpjam. Schaufschalas winam gahja par kauleem, dohmadams, kā schis masais puila tur augschā us masta-galohtni pee teewahm wirwehm turedamees padarifchoht to winam pawehletu darbu. Winsch waizaja stuhrmanim: „Kapehz tad juhs tahdam masam puilam pawehlejat us-kahpt us mastu augschā, tur spehka wiham frids aifkriht aif bailehm. Dſihws tas tak nononahzihs semē.“ Stuhrmanis ahtri atbildeja: „Kur wihti triht, tur puikas wehl stahw. Tas pa wantehm kahpele, kā wahwerite.“

Ar bailehm kohymanis atkal flatija us augschu: wehl tas puila kahpeleja pa wantehm, nu winsch stahweja weenu azumirkli, nu atkal karajahs schohies, nu atkal kahpeleja tahfak us augschu. Wehtra plosijahs breef-migi, masti weenadi lohziyahs wilneem preti, — bet tas puila turejahs un strahdaja ne-apnizis. Pehz tahdahn 10 minutehm darbs bij padarits: ar wefeleem kauleem, preezigs un pasmeedamees puika nonahf semē. „Baldees Deewam,“ kohymanis issauzahs; aif ſbailehm frids winam ap to laiku gandrihs nepuksteja.

To paschu deenu wehl winsch melleja fatiktees ar to drohſcho puilu. Winsch tam waizaja: „Sali, sehn', waj tewim nebij bail, tad tu tik angsti us masta stahweji tahdā ſtivrā wehtrā?“ „Kā tad né,“ puila atbildeja, „bail manim gan bij.“ „Es to gan nomaniju,“ kohymanis fajija, „tu laikam, lajite buhdams, paryeelsch eſi apdohmajees?“ „Apdohmajees? eh nemas ne-eſmu apdohmajees,“ puila ahtri atbildeja, — „bet paryeelsch grilbeju Deewu luhḡt. Pee ſewim ta dohmaju: „dſihws tu tak nononahf semē,“ un tad gan ſinaju Deewu luhḡt. Pehz tam es no bailehm wairs neso nesinaju, bet manim nu bij it weegla un drohſcha frids.“ Bet kohymanis nu wehl winam jautaja: „Kur tu tad eſi mahzjees Deewu luhḡt?“ „Kad wehl biju mahjās pee mahtes,“ puila atbildeja, „tad ta man to mahzija, un tad es ſchlihrohs no winas, tad mahte mani ſweh-dama, wehl ar ſrñigeem wahrdeem man peelohdinaja, lai es nefad ne-aifmirstu Deewu luhḡt, kā lai Deews ari mani pasargatu juhras breefmās. Winas wahrdus ne-eſmu aifmirſis un ari muhſcham ne-aifmirſchu, Deewu pefaukt ſrñigā luhgſchanā.“

Pefauzi man behdu laika, tad Es tew' gribu israut, un tew buhs man' go hdaht.

85.* Swehtdeenas preeks.

Bauru nedelu ar makti
Lehwam gruhli jaſtrahda,
Majſite mums japelna;
Tik fo pahrgulejis naſti,
Behrniku pabutſchojis
Steigdams prohjam aifgahjis.

Tadehk ſwehtdeenu es gaidu,
Tad pehz garas nedekas
Agri jautras aſtinas
Atwehris, es preezigs ſmaidu.
Bekohs, tehwam peeteku,
Rohkas tam pabutſchoju.

Nu tam ar man zeereht wafas
Ir pa dahrseem, lauzineem,
Kohſchahm plawahm, upmakeem,

Apsehstees eelsch birses salas,
Stahstiht man, ta Deews to wif
Mums par labu radijis.

Swehdeen', tem pa wifahm
Es jo wairak mihleju,
Ilgodamees fagaidu,
Lad man newaid jafesch weenam.
Preels man leels, lad memina
Teiz: Nu atkal swehdeena.

86.* Preezas wahrdz.

Mashin man japalaſahs
Mihla wejä grahamatä;
Manā ſirds pehz wina prasahs,
Kas til ſwehli mihleja.

Kä winsch behrnus aizinajis,
Mihli tohs usſkatijis,
Sawā klehpī zilinajis,
Un pee kruhtim peespeedis.

Kä winsch brahla ſrdi rahdij's
Nabageem un ſpaiditeem!
Kä winsch palihdsibu gahdaj's
Wiseem wahjeem ſautineem.

Grehzineekeem noſlumuscheem
Nahkt pee few winsch neleedſis,
Zeku rahdij's atgreesuscheem
Un ſirds mohlas atnehmis.

Kä winsch mihti ifwadijis
Sawu draudſi fewim klaht,
Kä winsch rohlas ifplatijis
Wiſus few' peelabinah.

Atkal, atkal japalaſahs,
Birst no azim afaras;
Gan man neteek, wairak prasahs
Širds no wina mihibas.

Kungs, pee tawahm kahjahm kritis
Tewim wiſai atdohmohs!
Un pee sawahm kruhtim ſitis
Raudoht preekā atrohdohs.

87. Kä stahrks fawas garas kahjas dabujis.

No ka wezeem ſakeem kahjas ir ihsas palitufhas, to iſſatrs ſina;
bet kā ſtahrks fawas garas kahjas dabujis, ta ir gluschi zita leeta.

Jo trihs deenas preelfch ta, pirms ſtarks masu behrninku grib atnest,
jan winsch ar fawu ſarkano knahbi pee to wezaku durwim lauwe, lam
winsch to behrninku grib atnest un fauz:

Par ſchuhpuli gahdajat,
Pee autineem ſtrahdajat!

Kur raibee swahryini
Un baltee kreksini?
Kur mizes un faites?
Sché behrninsch bes faites!

Tad wift laudis fina, las nu jadara. Bet tad starkam ir dauds darba, tad winsch ar' daschu reis aismirst, finu doht; un tad laudis leeläss behdäss, jo wehl nelas naw gataws un stahrks ar behrninu jau ir klaht.

Weens wezalu pahris dsihwoja reis zeemä, masä, masä buhdinä; teem stahrks ar' bija aismirfs eepreelsch finu doht. Kad winsch ar behrninu atnahza, tad neweena no wineem nebija mahjä. Wihrs un seewa bija pee lauka darbeem aissgahjuschi un durwis un lohgus aissfleghuschi zeet. Trepus ar' nebija durwu preelfschä, kur winsch to waretu uslukt. Tad us jumta uslaidees, winsch pahrlschinaja til ilgi, kamehr wift zeema laudis fasfrehja lohpä, un weena wezenite us tihrumu aisssteidsahs, wezalus atwest.

„Nahburgs, nahburdsene! Nahburgs, nahburdsene!“ wina teem jau no tahleenes gauschi elpodama preti fauza, „Deewa puses pehz! Stahrks sebd us juhsu mahjinäs jumta galä un jums masu behrninu ir atness. Neweena naw mahjä, las winam durwis attaifa. Ja juhs drihs nenhafit, tad winsch to nosweedihs semë, un tad leela nelaime notizihbs. Kalnä melderamungam winsch preelfsch trihs gadi atpalak ari bija nosweedis, un tam nabaga behrninam wehl schodeen ir lampa mugurä.“

Tad abi wezali skrehja, lo til ween wareja us mahju un panehma stahrkam to behrninu. Labi apstatijuschi, wini eraudsija, la tas bij mass un brihnum fkaists puisenisch. Wihrs un seewa bija par to til preezigi, la wini paschi wairs nessinaja, lo dariht. Bet stahrks par to, la winam ilgi bija jagaida, ta noslaitahs, la winsch it zeeti apnehmabs, nelad un neweena behrninu scheem wezakeem wairs ne-atness. Kad wini heidsoht atnahza, tad winsch tohs usslatija itin greissi un gluschi sapihzis. Usslatidamees winsch wehl fazija: „Nu buhs atkal par wehlu, kamehr es pee sawas seewas tilschu purä. Walars jau klaht un man wehl diwpadsmiht behrni ir ja-aishes. Schi dsihwe gan ir par dauds ruhsta!“ Bet abi wezali sawu leelu preelu bauidami, nemas nebija eewehrojuschi, la stahrks par wineem bija erojees. Bet lo tur ar' bija dariht! Stahrks jau pats pee ta bija wainigs, la winam til ilgi bija jagaida; jo winsch teem par to eepreelsch nelahdas finas nebija dewis. Kad behrninsch augdams latru deenu aissween palika fkaistaks, tad seewa lahdä deenä us sawu wihru teiza:

„Kaut tal mehs tam laipnigam stahrkam, las mums til fkaistu behrninu atness, kaut lo waretu fchinkoht, las winam par preelu buhtu. Waj tu kaut lo nesini? Man nelas lahga ne-eektiht prahä!“

„Las gan mums gruhti nahlftees“ wihrs atbildeja, „jo winam nela netruhst!“

Bet ohra rihä winsch pee sawas seewas nahzis fazija: „Ko dohma, seewin, waj nebuhtu labi, ja es preelfsch slahrka pee dischlera weenu pahri labi fkaistu un gazu lahju pastellestu? Winam ir aissween pa puru ja-staiga, wardes jaker, un tad atkal aiss zeema leelajä dihki jabreen, no suzeenes winsch masohs behrninu iswelt un aishes. Tur gan winsch dauds-reis flayjas lahjas dabu! Man ar' ta, la leekahs, la winam toveis, lad muhs apdahwinaja, bija lohti aissmalusi bals.“

„Lahs lohti teizamas dohmas!“ seewa winam atbildeja. „Bet disch-

leram waijaga lahju ihsti flaisti farkanu nolakeereht, lai tahs ar wina knahbi labi kohpā passetu!"

"Waj tā?" wihrs atbildeja, "waj farkanas buhtu pareisi? Es doh-maju, la winahm waijaga safahm buht."

"Bet, mihtais wihrin!" seewa atteiza, "lo tu nu aksal dohma? Juhs wihti gan nekad nesinat, las ihsti pa gohdam isskatahs un labi kohpā paffe. Winahm waijaga un waijaga farkanahm buht!"

Wihrs gauschi prahiggs zilwels buhdams, fawai seewai aissween lab-praht passaušja, tapehz winsch nu ar' pastelleja farkanas lahjas. Kad tahs bija gatawas, tad winsch aissgahja pee pura un aissnesa winas stahrlam.

Stahrls par to lohti preezadamees, prohweja ar winahm eet un fazija: "Es par jums gan lohti esmu dusmojees, tapehz, la juhs man to-reis tik ilgi likaht gaidiht. Bet kad juhs tik labi zilwei esat un man tik flaisti farkanas, garas lahjas fchinkojar, tad es jums ar' wehl masu meitagu aissnesschu. Schodeen par tschetrachm nedekahm es buhschu pee jums. Ta la juhs tad esat wiss mahjā! Waj dīrđi?"

"Gan, gan!" wihrs atbildeja. "Tu wari drohschi us to palaisees, mehs wiss buhsim mahjā. Schoreis tew wairs nebuhs jadusmojahs."

Kad tschetas nedekas bija pagahjuschas, tad stahrls bija klast un atnese masu meiteniti. Ta bija wehl dauds flaistaka, neskā masais deh-linsch, un nu wezleem bija wesels pahris. Abi behrnini palila spirgiti un weseli, tapat ari wezali, par behrneem lohti preezadamees.

Wehl tas paschā zeemā bagats semneels dsihwoja; tam ar' tapat bija weens weenigs puisenisch, un turllaht wehl drusku nejauls. Schis semneels ar' wehlejahs few wehl weenu meiteniti. Dabujis finaht, la tee nabagee wezali pee ta biji tiluschi, winsch to ar' tapat gribaja isdaricht. Pee dischlera aissgahjis, winsch pastelleja ari weenu pahru lahju, dauds smuklas, neskā tee nabagee wezali bija likuschi taiflēt. Augschā un apalschā bija selta pohgas un widuzis salsch ar dsełtaneem rinkeem. Kad bija gatawas, tad winas brihnum flaistas isslatijahs. Wislabakohs fwahrkus apwiljis, winsch nehma kohka lahjas paduse un steidsahs prohm us puru, tur winsch tublin stahrlki atrada.

"Schē stahw juhsu augstibas wispasemigakais kalps!" to fazijis semneels pakklijahs preelsch wina gandrihs waj lihds pat semei.

"Waj tu ar mani runa?" stahrls prastja ar sawahm flaisti farkanahm kohka-lahjahn pa uhdeni brisdams.

"Peedohdeet man, la es esmu eedrohshchinajees juhs usrunaht!" semneels atbildeja.

"Nu, to tad tu gribi no manis?"

"Es labraht wehl masu meiteniti wehletohs. Mana seewina ir us-drohshchinajees juhsu augstbai gluschi masas fchinkibas atsuhtiht. Pahrs neezigu kohla-lahju."

"Tad gahda ween, la aksal prohm tees us mahju!" stahrls atbildeja un weenā lahjā usstahjees, it ahtri apgræsdamees semneela wairs nemas ne-usskatiha. "Masas meitenites tu newari dabuht, un towu kohla-lahju man newaijaga! Mana jau ir diwas lohti flaistas un farkanas. Tapehz, la es weenu lahju ween us reis wairak brubkleju, tad es ar tahn paschahm deesgan ilgi istilfchū; turllaht tawas lahjas ir par dauds nejaulas: ar fileem, safeem un dsełtaneem rinkeem, la lahdam lehmam! Ar tawahm lahjahn jau es nemas nedrihstu pee sawas seewas eet un winas ajsz rāhditees."

Vagatam semneelam bija ar sawahm flaistahm kohka-kahjahm ja-aiss-
eet un tahs masahs meitenites winsch wehl ne lihds schodeen naw dabujis.
Pehz R. Leandera. M. Uhder.

88.* Mihklas.

1.

No pehrlehm augstaiss tilts ir taisits
Var leelu, tumfchu esaru.
Winsch weenā azumirkli faistsits,
Un stahwu kahpj us debesim.
Kau fugis ar it leelu mastu
Zaur wina augsto welwi eet;
Pats wehl naw neiss kahdu nastu
Un mehds, kad nahzi, tahkak street.
Ar straumi zehlees, augschup dohdahs
Un suhd, kad issicht uhdens fah.
Tad teiz, kur gan tahds tilstinch rohdahs,
Un kas to gudri taisicht mahs?

Pehz Schillera.

^{auzgħawwa}
Latw. aw. 1880.

2.

Ustaists tur stahw leelaiss nams,
Kà salaists, newar saprast;
To mehrhoth newar staigadams,
Neds mitekli tur atrash.

Pehz brihnum gudra padoma
Las flunstigi ir taisits;
No wina leela luktura
Tohp gaifchums wisur laisits.

Las jumts no flaidras glahses spilhd,
Kà dahrgais almins latru brihd';
Bet wehl neweens naw flatijis
To meisteri, kas statijis.

Pehz Schillera.

^{segeg}
Latw. aw. 1880.

3.

Alminu namā es dsiħwoju
Apħallats ar meegu ilusu;
Bet es nahlu aħra ar skreeħchanu,
Kad dselsu brunaas trenz duſu.
Gefahlumā mass un wahjsx esmu,
Zaur dwaschu nahwé jan weħoħs, —
Pat uhdens laħse es noflihxstu;
Bet uswahroht spejħla zekħoħs, —
Kad stiprais braħlis wehl palihgħa,
Tad brefxfiġa mana walstiba.

Pehz. Schillera.

^{tilfex}
Latw. aw. 1880.

89.* **Ko man Deews dewis.**

Man diwas azis gaifchas gan,
Kas pahrslat wifas malinas
Un pukes, fruhmus rahda man,
Us debesim ar' pazefahs;
Tahs Deews man ir eestahdijis, —
Ko redsu, winam peeder wifs.

Un ausis ar' man diwas ir'.
Kas dsirdams tahs mahl fallauft.
Kad mahte runa, tad isschir,
Ko daricht buhs, ko nedaricht.
Un dsird ar' kad tehws mihligi!
Man usfauz: nahz, behrns mudigi!

Pa tam man mute netruhlst wis,
Kas winai jadar', labi finams.
Bik jau ar' to isrunajis!
Iswaizah war, kas tif ween minams,
Un dseedaht war un peeluhgtees,
Ka klaus debesis pats Deews.

Te weena rohka, ohtra tur,
Schi laba, ohtra freifa fauzahs,
Ar pirksteem peezeem ker un tur,
Schoreis pee behrnu spehlehm trauzahs,
Bet kad es buhschu usaudjis,
Tad darba ar' nefmahdehs wis.

Tad wehl man diwas lahjinas,
Ar lo pee tehw' un mahtes eet,
Lai buht, ka wehl ne-isdewahs
Lohs leelus puischus man noskreet, —
Kad leelus sobkus metischu,
Es wifus ahtri panahschu.

Un fruhkis man ir fersnina,
Kas tehw' un mahti miyleht proht,
Kas lab' ua taunu ismana.
Waj sinat, las to firdi dohd?
Ak fird' un lohzelkus no fewis
Un wisu mihlais Deews man dewis.

II.

90. **Par walsiwim.**

Walsiwim jeb zetazejeem, ka dabas-gudree winus nosauz, gan ir siws issflata, bet newis siws daba, jo winu afins ir daudi fistaks, nela siwu afins un wini ari dsihwus behrnus dsemde un sihda un nedehj wis ka siwis iskrus, lo faules-filtums isperina un par lo mahte nemas nebehda. Ari ahda walsiwim naw ar swihneem apsegta, bet plita, un wiaeem galwas wirsu weens jeb diwi zaurumi, zaur to dwaschu well, ka semeskustoni ar nahsim. Scho walsiwju ir daschadas sortes, ziti leelaki, ziti masali; wiwairak isschirami tahdi, las bes sohbeem un atkal tahdi, lam sohbi ir; pirmeem, lo ari pat bahrdas wahleem fauz, alasch diwi nahsu zaurumi jeb eegarainas schirbas us peeres. Las leelakais no teem ir Grenlandes wahlis, las seemeta juheas dsihwo un zilwekeem par wieseem wairak der. Bilsnigi isaudjis tahds swehrs lihds 80 pehdas garsch un pat platala meesas

weetā, aif paſchās galwas, 30 jeb 40 pehdas rinkī refns. Aſte wiñam 24 pehdas plata, kruhts ſpuri 6 pehdas gari, un galwa, las wiſas meefas trefcho datu gara, waren leelu muti rahda, las atwehrtā luga denim lihds-najama; ſchohklu ſtarpa ir tik leela, la tur wairak nela ſimts zilweli war faeet, mehle 10 pehdas plata un 18 pehdas gara. Sohbu weetā wahlim no wirſſchohda wiſgaram iſaug 500 trisſtuhrigu raguſtakſi, preeſch la apalſchajā ſchohdā gara un dſka ſchirba; pat leelakee no ſcheem ſtaſkeem 12 lihds 15 zollas plati un lihds 15 pehdas gari. Ahda wineem uſ zollu beesa un apalſch ahdas wiſpahr meefas tauku jeb ſpeka lahrta, las wairak nela pehdū beesa. Ja wahlis 60 pehdas gaſſch, tad wiñam ſwaru uſ 224,000 mahrzinahm war nolift; rē kur ſwehrs! Biſ nowehrojuſchi, tad wahlis par ſtundu 7 juhdſes ſtreeen, bet eebaidits waren ahtri zaur uhde-neem prohjam ſchaujahs. Kad ſchis ſwehrs daschlahrt ſawu warenu melnu galwu ſtahwu no uhdens iſſet, tad lugineekeem no tahleenes la ſahda klints iſrahdaſh; bet it la ar ſchahweenu ta atkal paſuhd un kad tas ar aſti la mengedamees pa juhras wiſfu fit un ſper, ta la uhdens putās metahs, leeli wiñi zekahs un wiſs gaifs la ar pehrkona ruhſſchanu atſlan.

Masa leeta wahlim ir, ar ſawu aſti laiwi, tur waj 10 wihi eelſchā, ar weenu paſchu ſpehreenu apghaſt. Te nu newaijadſetu dohmaht, la tik leela ſpehla ſwehrs ari lohti rahms un baſligs. Wiñam bariba ir ſawadas taſhpu ſortes, las juhrā mudſchin mudſch. Kad wahlis ehet grib, tad tas ar atwehrtu muti ahtri yeldeſdams ſchaunas plahta un uhdeni, las mutē ir, raga-ſtaſku ſtarpa iſſpeſch un tad tohs taſhpinus, las ya tuhſtoscheem mutē la tihlla paleef, ar ſawu mehli ſapſpeſch un aprihi. Wahla mugura ir ſmuſi melna ar gaifchahm ſtrihpahm, wehders un paſalle gaischi balta.

Schim miſu ſwehram ari ſawadi eenaidneeki, las to waija un daschlahrt ari nobeids: ſohbina ſiwiſ un drefcheri pulka ſabeedojuſchees wiñam uſeet, gan ar aſtim fuldam, gan ar ſohbinu (t. i. ar garu plakanu de-guna-kaulu) durdam, lamehr wahlim, lai gan breeſmigti preti turejees, pehdigi tak jabeidsahs. Ari ziti fulaini, ihyapſchi wahlutes, ya tuhſtoscheem pee wiñam muguras ſerahs un leelas dſkaſ bedres iſehd, tq la ihiwi waſaras laika walſiwi leela pulka pawada, un kad tas muguru no uhdens apalſchās paſef, uſ to nolaſchahs un utes ar knabbi nolaſa.

Bet wiſu-leelaſ ſeenaidneeks ſchim warenam ſwehram ir zilwels. Las pirmas ir prohwejſis walſiwi noſaut, un kad tas notižis, to neſinam, bet jau 16. gadu ſimten Englaſeſchi un Olandeſchi lihds ar ziteem laudim lugus uſ ſeemeļa ledus-juhru riſkoja, walſiwiſ ſaut. Bet lahdā wihiſe tad tahdū ſwehri war noſaut? Waj daschlahrt ar biſehm? Ne la! So uhdens-apalſchā biſulohdehm ſpehls ſuhd un ar masa lodiſt tahdam loſtonam ari neko nepadaritu. Ta leeta noteek tā: Rugsi uſ 5 un 6 mehneſcheem ar prowiantu un zitahm waijadſbahm dohdaſh uſ ledusjuhru, un tur, la wehſch wada, ſchurp un turp ſtreeen, lamehr lahdū walſiwi eerauga. Tad tuhdak ſchlupas (laiwas) no ſuga uhdeni noſaſch un, wihi eelapuſchi fluñnam irahs uſ to weetu, kur walſiwi, nekahdu launu nebihdamees, pa uhdenti peld. Weens no wihiem, lam riktiča ažs un ſlipra rohka, ſchlupi ſtahw ar riſku, las ſchkehpim lihdsigſ, bet galā la ſekſiſ iſklalts un ar oħtru galu pee labi garas un ſtipras auſlas peſeets. Kad iſdewiġs brihdis klaht, tad wihrs ar wiſu ſpehlu ſawu riſku ſiwei fahnōs eemet; eewainots ſwehrs nu la ſibins uſ dibenu ſchaujahs, aull,

kas schlehpä galä preefeta, few libis raudams, bet yehz ihfa laita elpu fahrodams tas atkal augschä dohdahs, un tad ohtru schlehpü dabu, un atkal tresshu un zeturtu. Nabaga lustons lä trals nemahs, lai no schlehpem waretu pestitees, bet nela newar, afns pa wahtim dilti ftureen, spehks suhd; tas netchnahz wairak til breefmigi, lustahs lehnali, wehl kahdas reises faraustabhs un tad beidsahs; — leels warenk blaßkis nu pa uhdens wirsu nedfhwos peld, bet lugineeli ar 2 jeb 3 tuhlfloßch rubfeem bagataki. Kad ffaidri reds, la mllsiss rikstgi nohst, — bet labi jasargahs, jo ir preesch beigschanahs tas ar warenu afes spehreenu laiwu war fadrupinaht, kad preesch laika tuwojahs, — tad to pee fuga fahneem peewell, ar kehdehm preefen, un kad matrohschi ahdas drehbes apgehrbuschees un sahbalus apwilluschi, lam apalshä dselses stakki pectaisitt, lai pa glumu ahdu neflihd, ta see us notkautu swerhu kahp un ar zireem besu spekt garas strihpas nozehrt un traulds noglaba. Kad wiß tauki fanemti un ari schohda-stakki isziristi, tad to zitu meesu, las nekur negeld, uhdenim atstahj un nu juhras putneem un siwim it brangs un bagats meelasts fahlahs.

Bet ne alasch jattis til laimigi isdohdahs, daschreis walsiws us augschu dohdamees laiwu ar wiseem wihireem no uhdens iszef un apghach, zitreis winai isdohdahs, to ar asti faspert, jeb ari wina no aullas atraujahs waka un aifbehg, medineek, laut gan dsishwibu isglahbuschi, tomehr tulschä paleel. Gan yeknas amais tahdus juhras swehrhus laut, kad isdohdahs, bet daschu labu reis ir tulschi paleel, jeb ari leeli ledus bluki, kas pa juhru peld, lehti sawa starpa fugi fagrausch, un stahsta, la 1830ta gada 21 fugsis tahdä wihsé esohf salauis. Un tak katru gabu fugi pa simteem, us leelu yeknu tihlodami, Merz jeb April mehnesi us tahdu swerju aiseet, un Septemberi us mahjahn atgreeschahs, ziti ar bagatu prez, zitt — tulschä, la Deews katram wehlejist.

A. J. (Bela beedr. 1866.)

91. Rohnis.

Rohni ari juhras lustoni, kas täpat lä walsiws dsishwus behrnus dsemde un fihdina, un til pat derigi ir. Rohnim ir galwa lä funim ar aseem sohbeem un ar retu bahrdu ap muti, meesa plafcha un refna, preeschlahjas ihfas, ar stiprem nageem, palakkahjas gandrihs taisni atpalak steepjahs un lohpä fa-auguschas, lä la par asti jatur; ahda ir raiba, melna un dseltana un ar spalwahm apaugus. Pa fausu semi rohni tilai rahpus un libodami eet, bet uhdeni gauschi ahtri un weizigi peld. Lai nu gan us fausu semi labprahf dus un ari tur sawus behrnus dsemde, tomehr rohni rikstgi uhdens eedsihwotaji un ari uhdeni ween sawu baribu dabu. Wian ari daschadas sortes, leelaki un masali, zitus fauz par juhras-lawwahm, zitus par juhras-lahtscheem u. t. j. pr. un ari gandrihs wisas juhras atrohnam, bet tahs leelakahs sortes tikai aufstakas juhras, pret seemeka puß. Wineem wiseem lä walsiwim apalsh ahdas beesa speka lahrt, no lä rohna taukus jeb trahnu tezina. Bis rohnis zilwelam ir derigs, to wißabati pee Grenlandes eedsihwotajeem waram redseht. Schee nabaga tauidis it auklä puße miht, seme wineem nelahdus auglus nedohd, pahrtiku tee no juhras ween un it ihpaschi no rohneem dabu. Rohni taukus un gaku schee tauidis wißwairak ehd, no wina ahdam h laiwu, telti, jumtu un drehbes fewim taifa, no dsifflahm deegus, malschlera aullas un stohpas walguß, no lauleem jumta-spahres, latwas-ribas un adatas taifa,

ta ka bes rohneem gluschi buhtu pohtā. Un zil gruhti naw nabagam wiham, tahdu putnu rohkā dabuht! Plintes naw, tapehz zauroham stundahm jagut laiwinkā, kamehr kahds rohnis wirs uhdens parahdahs tik tuvu, ta ar schkebpu winu dabu zaurdurt; jeb ari zitres, tad us malu nabkuschī faulē filditees, ilusinam japeeleen no juhras puses, ta uhdeni nedabu dohtees, un tad ar nuhjahm winus nokauj, jeb ari kahdu reis rohau ahdās tinahs un tad rahpus un galwu us weenu un ohtru puši mesdams, winu pulka eewellahs un nokauj, tas nedabu behgt. Bet netikai Grenlandeeshi, ir zitas tautas schohs juhras putnus kahrigi melle un lauj, tapehz ta winu tauki waijadfigi wišwairak pee gehreschanas, un ari ahdas gauschi derigas un labā tirgū stahw; ta rohni jau reti paleek, un daschā malā pagalam nosuhd. Kad daschlabt lasam, ta Behringa-juhrā pee Pribelow salahm no 1786 lihds 1833 g. 3,178,652 rohni jeb juhras-lauwas nokauti, tad gan prohtam, ta masumia ja-eet, jo rohna mahte tikai 2 dīshwus behrus ar reissi dsemde, to 2 nedekas us fausfu semi sihdi, un tad juhrā eewed, kur winus mahza siwis fert. Tadeht ari zitas weetās jau faktuschi prahligali dariht, prohti, tikai jaunus rohnus un tehwinus nokauj, bet wezakus un ihpaschi mahtes, atkal palatsch. Ir muhsu Widsemes juhrā masaka rohau sorte rohdahs; juhrmalneek un ihpaschi salu eedsihwotaji, Kihneeschī un Ruhneeschī, winus schauj, wišwairak paivasaaras laifā, tad rohni no auksa uhdens us ledu kahpi, faulē filditees. No ihauguscha trekna rohna 3 lihds 4 pohdus tauku dabu. Ruhneeschī ari winn gaku ehdoht.

A. J. (Bela beedr. 1866.)

92. Škudru milsu špehks.

Kahds Kreewu leelkungs un dabas ismekletajs, Pahwuls Bibikkoffs wahrdā, stahsta tà:

Tanī wašarā 1867. g. šawā muischā dsihwoju un ar dabas ismeklešchanu puhlejohs. Weenreis nošprahgušchu wanagu liku us škudru puhsni, lai škudras to gaļu apehstu, ta ka kauli ween atlaktu. Pehz diwahm deenahm atpakaļ nahku un to wanagu atradu 6 pehdas no škudru puhschīa.

Es wiňu atkal liku preekschejā weetā un ohtrā deenā atkal atradu, ka wanags wairs nebij us škudru puhschīa, bet 6 pehdas atahlu no ta.

Nu wehl reis to putnu liku preekschejā weetā un aissgahju; bet par kahdu laiziņu atkal atpakaļ nahzu škatitees, kā ihsti škudras šawu darbu strahdaja.

Tē gan bij ko redseht! leels pulks škudru wanagam ta šakoht bij preekschā juhgušchahs un to ar brihniščikigu ahtrumu no puhschīa wilka us to weetu, kur to putnu biju redsejis guļoht.

No ta war atškahrst, ka škudrahm waren leels milsu špehks ir.
(Latw. awis. 1875.)

93. Šf ohglurazeju dīshwes.

Ne-apšveramas ir tāhs mantas, kas semes klehpī duf; no gaifa un gaifmas atšķirti tur ari guk, kas agrak ta jauti lohki un augi semes wirsu sedsa un semes dīskumā zaur sawadu satruhdeschanu nu ir pahrwehrtijsches par semes-malsu, jeb bruhnoglehm jeb alminohglehm.

Sends wezds laikds schihs ohgles nei pasina nei bruhkeja; wehl 853. gadā pehz Kr. ds. Englaniē nesinaja it neko eefahlt ar alminohglehm.

Ap to gadu 1150 sahla tāhs Englantē daschās mahjās pee uguns lilt; dībīs pēbz tam ari Belgijā 1291. gadā weenam Slotu Klōsterim atweh-leja ohglu bedres rākt. Trihsāmt gadus wehlak jau wiżaur par Eng-lanti laudis ohgles leetaja, bet fehnineene Elisabete atkal islaida paweh-les, lai zaur nelahgo ohglu duhmu fmaku netistu wiss gaifs samaitats. Wehl no 1649. g. ir weens lubgħanas rakfis no Londones bagatahs pil-sfeħtas dala, lai aisleeds ohglu bruhkeshanu. Wahħsem ċi, Zwilawas ap-gabalā, jau 10ta gadu simteni laudis esht semes ohgles bruhkeshi, bet no 1348. gada atkal atrohd likumu, las noleeds schahdu kuramo isleetaht un til ar 1519. gadu sahla Zwilawas raktuwās scho mantu gaismā zelt. Bet kaut nu ari f'fur un tur jaw sen ohgles sahla bruhkeshi, ihxatā wehr-tibā tāhs til eestahja ar teem laiseem, kur damfmaschines zehlaħs un no laika auctin aug. 1801. gadā Englaniē tika rakti 34 milioni birkawu ohglu un 1872. gadā pee 630 milioni birk. No wisa ta ohglu wairuma, las wirs semes tagad teek pateħrets, Englante ween isdohd to puġi. Kad ar flaiteem tohs birkawus ußiħme, tad gan jau f'chee flaiti doħd deesgan lo apdohmaħt, bet iħsti to leetu til nolohpj, kad tai d'sħak palak reħfina. Nemfim par proħwi til to weenu leetu, kur ohgles toħp bruhketas, prohti pee damfmaschinu kafleem. No wiseem zilwekeem wirs semes reħfina, ka buhs kahdi 70 milioni pilnigu speħka-pilnu strahdneku, scho zilwelu speħlu war swert liħdixgi 12 milioniem firga-speħlu, jo apgabalu jareshkina 6 zil-welu speħli u 1 firga speħlu. Kad nu atkal faslaita kohpa, zil well wi-fas tāhs damfmaschines kohpa pa wifahm walstim, tad to reħfina liħ-dixgi 15 millionu firgu speħkeem. Ta' tad jaħala, ka wiss paħailes strahd-nekk nespħeji til daudi pastrahda, pawillt un pazelt, ka tāhs damfmaschines, ka ohglu speħliex d'sen.

Ohglu andele tagad foħti leeliski teek d'sħakta; bet pee f'chihs mantas libi ajsins no dauds zilwekeem, leels puli d'sħiħibju krikt par upuri pee f'hi fmaga darba, pirms to mantu is semes kiekyja isdabu. Isgħajnejhōs gaddiż zaur zaurim Englantē is no 300 alminohglu strahdnekeem pasau-deja 1 sawu d'sħiħibju; Pruhħostr katra gadu reħfina no 350 pa 1. Is katra foħla pee f'chi darba luuħre behdas un breeħmas. Pa wifahm tāħm alahm loħsnejnejt un tħaqnejiet, zil tur nenekrikt to muzu, nekrikt spainu, netruħiżt kħeddes un tauwas, neluħiżt tħixx, nefadraga un nenomaita strahd-nekkus! Daschu reiħ til weens zaurums ir un apalċha strahda dauds simti strahdneku. Kur tas nu newar gaditees, ka wiss tas zaurums ajsberahs un semes-floħgs apsed us reiħi wifas tāhs d'sħiħibas, las tur apalċha patlaban biji tħallax luuħan. Ne sen wehl biji lafams, ka weenā alā weenā azumirki 102 zilwel tika apbeħrti. Gan walidħanas likumi us to zeetako peekħodina, usmanig iun fayrakti f'ħoħs darbus west, bet to-mehr neweens l'ilums nespħeji apdroħxha pret alminu swaru un speħlu semes dibinā. Tagad nu gan slipri us tam luuħlo, ka wifur, kur semes kahrtas trauflas leekħas, alas teek ismuħretas un iswelwetas, pirms d'sħak leen dibinā, bet deesgan droħxhaas pee f'chi darba toħmehr nepanahks.

Alminohglu razejeem iħpaċċi leelas breeħmas roħdahs zaur teem semes uħdenejem, las daschu reiħ it peepfchi alas peepilda un wifus fli-żina, bet tāhs wifur leelakħas behdas zelakħs no teem alu pehr loneem (Schla-gende Welter). Katra eesleħġtā ruħmē, kur zilwel dwaħċha, gaifs paħ-reħ-tħas, jo skabbellis teek isbruħkets un ta' weetā zelakħs ohglu skahbe.

Baur to gaiss paleek par nederigu preelsch dwaschoschanas un lam tahdā gaiss ilgaku laiku ja-usturahs, tam ja-eet vohstā zaur noflahpschanu. Tur semes dīsumōs ta gaifa pahrwehrtischanahs jo hebdigi ir manama. Tahs svezites, tur alās degdamas, valihds istehreht to dīshwibai waijadsigu skah-beqli un pilda wisu ar ohgku skahbes nahwigu twaiku. Daschurels schee nahwigi twaiki, kas dibinā eekrahjuschees un ilgi noslohdīti gulejuschi, dabu masu schkirbinu un pilda pamaasitum wisu alu un peepeschā nahwē jakriht teem, kas ne-usmanibā schahdā gaifa straume ee-eet un tahdu gaisu dabu eedwaschoht. Dauds reis no ohgku strehleem nahk ahrā tahda gahse, kas gatawa azumirlli aisdgeetees un ar fawu filu leefminu deg kā lampina; bet lad schi gabse fajauzahs ar ahra gaisu un lad tad til uguns dīrklste-lite peenahlk tlaht, tad azumirlli deg wiss tas gaiss un ar bresmigu pehr-kona trohlni gaiss spahrdahs un wisa ala schihsit un plihsit un simts dīsh-wibas sem drupahm ayoohl. Tapehz tad dīsumā noleenohnt wifupirms us to ruhpejahs, ka pamaasitum ahra gaiss tur teek eedabuhits, lai twaiki is-lichdīnahs un isdalahs. Bet bresmas tomehr nedohmajohit war usnahlt. Lai nu zaur lampu uguni, kas bedrés līhds janem, nerastohs nelaimes, tad heidsamajōs gadōs ir isgudrotas ihpaschas lampas, kas ar drahtes tihkleem apaustras un leefmai nefauj ahrā issprult, jo ta drahte to larstumu nowelt. Ar schahdahm drohschibas lampahm dibinā eedami strahdneeli tuhdat mana, lad dibinā tahds twaiku pilns gaiss un manahs tad ahtri atpalak dohtees. Wehl nu nesen ir isgudrotas ari tahdas eeriktes, ar luhrahm war nolihst dibinā un kas ar lunlanahm truhbahm peewed pee mu-tes weseligu gaisu no augsheenes; tahda eerikte ir kā tahda duhkeri dwas-choschanas eerikte, ar kā spehj lobu laizinu dibinā pahritst. Tahds wihrs ta apgehrbees eet tad ar fawu lampu papreelschu un pee lampas leefminas noreds un nowehro, waj war lahyt drohschi us apakschu. Schahdu galwas kuli nesen isprohweja Sahrbitas pilsehktā. Meenā istabā aisdse-dsinaja slavjus salmus, ta kā istaba bij piln' un pilna ais beezeem twaiku pilneem duhmeem. Nu laida inscheneeri eelfchā ar schahdu galwas kuli, kuras truhbas eet us ahreeni un tas tur dīshwoja wefelu stundu pa scho istabu un nemanija it nelo, turpretim funs, kas til druzziu no istabas gaifa eedwaschoja, dabuja us weetas krampjus un bij heigts.

Tā tad zilvela gudriba gan stipri vuhlejahs valihdsibas gudroht un pasneeght teem, kas to gruhtu darbu strahda, semes mantas gaismā wahldami, un wisai pasaules dīshwei til dauds spehkus peedohdami, bet tas almin-ohgku razeju darbs ir un paleek lohti gruhts un daschadu bresmu pilns darbs.

D. D. (Latv. Avīs. 1875.)

94.* Gudribas grandini.

Diwi leetas leez jel wehrā!
Kad tu gribi gudris buht,
Wisas leetas walska mehrā,
Kad tu gribi laimigs skuht:
Laimei neleez fewi waldbiht
Tā kā Tschigans rumaku,
Melaimei buhs tewi saldiht,
Netohp tai par wehrgu — tu!

Jau rohschu fmarfcha peeteel mums,
Kam gribam rohse pluhlaht? —
Kas oħdis, roħsi nepastums,
Kam pirlstus newaij'g fuħlaht.

Bes puħlina jau nepanahħi
Schäi pafaulē — ak, tiżi man —
Nek! — Jo kā gan kalt eesahħi,
Kad ahmurs ne uſ lafta fkan.
Ir dimants laħna tumfhumā
Dar puħles, lihds nahk klajumā.
Un daħħas pukes wainagħi
Ir lafamah ar' pħawinā.

Kas laimigs ir, tas laimi nef
Jau liħds eelsch pafaul's nahżis; —
Schäi pafaulē — to teigu es —
Naw neweens to panahżis.
Ta laime nahk, un atkal eet
Pee ta, kas walda wiċċu leet,
Kad tawas deenahs heidsahs
Un gars no schejeen's steidsahs.

Kas farwu laiku welti sauda,
Tam neprafšam ir sudums leels;
Jo laiks ir dahrgals nekk nauda.

Usstat, ak zilweks, bititi,
Ta fkeen uſ latru puķiti,
Un jaulkā, kā ir nejaulkā,
Ta fewim medu falasa.

Padari to, kas tewim krikt,
Un nesuhdees uſ oħtru riħt,
Bet Deewu luħds, tas it pateef
Kà parahdneeks nerahdisees.

S. Reiken. (Bet. beedr.)

95. **Esis un sakis.**

Esis un sakis biji palikuschi leeli draugi. Esis, kroħga-brablit, dasch-brihħd' peelipa pee dseħreena, kā mušča pee medus, un tad kahdu tħarrku pabrakki bija dseħris, tad faru prahħa leels un strihdieg palika. Taħħad wiħram aug spahrni kā putnam — un nagi kā laħiġ Cham — un soħbi kā willam. Ko taħħds wiħrs nespħej? Gereibusħa prahħa winam schke-

tahs, là waroht ar spahrneem street, là dsehrwe, — ar nageem plehstees, là lubis, ar sohbeem reetees, là daschfahrt ahpis. Tomehr kam prathi naw suduschi, tas skatahs waigā, — un nereds zitu nelo là est. Ir bijis efs, un paleek efs.

Kahdu reis gadijahs svehtdeenas wakarā, sakis ari nogahja krohgā. Efs jau labi eerebis fala: „Labwalar, Zahnit”. Kà tew llahjahs? Waj leelais kwelschlis wakar tewi nokehra pee bilsehm? — Es gan redseju, kwelschlis obshnadmāstaigaja pa krašu, un tu biji eelihdis upes fruhmōs. Mani winsch nebuhtu isdfinis, bet tew bailiga ſrds, — kapehz tu islebz? — Un kad nu tahds lempis tewim no pakatas, kapehz til neschehligi street? Mani winsch nebuhtu panahzis! — Kur tawas turpes, laikam zekū palikuschaš. — Zahnit, brahli, tu labs wihrs, bet mas tew nojehgas. Es tewi uswinnetu desmit reises.“

Zahnitim par tahdeem wahrdeem nahza duſmas. „Ko tu leesees, brahli,” tà winsch eſim atbildeja. „Nahz, prohweſim, tad wiſt redſehs, kam taſniba. Thruma malā ir grahwis, nupat jauns iſraſts, — tezeſim grahwī no weena gala lihds oħram, un es gribu dereht, kamehr tu ween u reiſi galā nahſi, es trihs reiſes galā buhſchu.“

Lapſa, wahwerite, farmulits, ſeſlis, ſebelfne — wiſt, las tur klaht bija, preezajahs un ſakfa ſmeetees par eſt un par Zahniti, là tee gribea tezeht. Norunaja makſu, las pirmam buhſchoht, prohti tà: kad ſakis pirmais galā, tad lai eſim trihs eefmus no paſcha muguras iſraujoh, — un ja efsiſ pirmais galā, tad no ſaka bahrſdas desmit farus dabuſchoht. Un tas riht agri darams ar maſu gaſhmu.

Mabjā pahrnahzis efsiſ ſtahſta ſawai ſeewai, là tā un tā eſoht de-rejis ar eſchmaleeti. Seewa fatruhluſehs fala: „Waj tu trals? Kà tu la-mols tahdu ſtrehjeju warí winneht? Nu winsch pateef ſawus eefmus iſ-raus un ſawai ſeewai us zepuri iſſpraudihs, un wiſt ar pirkſteem rādihs un ſmeetees par tawu multibu. Ak tawu nejehga wiħru! ak launs un launs!“

— Naudadama ta waimanaja, kamehr ari eſim aſaras un ſcheħlabas nahza. Bet lo dariht, las derets, tas derets. Jau eſafha ſawas iħfas kahjinas ſtaipih, lai jele maſ waretu ſakim lihdsetees. Tad ſeewai prahā eſchah-wahs, — (la jau ſeewas ſtikotas) — ſaki mahniht, un wiña uſnehma atkal walodu un fazija: „Wiħrin miħlais, tā nebuhs neħa; bet es iſta-iſſchohs tawā ġihmī, — ſpalwa un eefni man ir tahdi paſchi là tewim, — eſchmaleets maſ mani paſhi, — wiñam ažiſ eſoht greiſas, warbuht winsch laħga neſlatiſees. Tad nu llaueſes, es noſehdiſchohs weenā grahwja galā, tu oħra un kad no oħtra gala juhs faħſfeet tezeht, tad paleez tu tai paſčha weetā tupots, kur bijis. Warbuht mums laimeſees.“

Wihrs bija meerā, lai ari labi ſeewas padohmu ne-iſprata. Bet lo dariht? Labak ſeewai dohtees neħħa kauna palift.

Oħra riħta, pirms lapſa no ſawas alas iſlihdusi un wahwerite no loħla noleħluſi, un farmulits un ſebelfne ſchluħna zaurumōs weħl kaw-jaħs, un ſeſlis ap wiſtu-kuhti ſtaigaja, efsiſ jau bij taſ norunata weetā klaht, jo ſeewa wiñu ſlubinaja, — un Zahnits ari jau paſčha laikā leħ-dams peenahza. „Labriħt, eſi,” — tà winsch fazija, — „man gribabs ta-wus eefmus ſeewai par zepures adataħm; — nahz nu, brahli, tezeſim!“ — Weħl efsi ne wahrdu nebiż atbildejjs, — jau ſeħid grahwja galā un ſaka ſmeedamees: „Es pirmais klaht“ — „Nu tad oħtreiſ“ — iſſauzahs ſakis, un jo mu-

digs us skreeschanu dohdahs prohjam. — Esis atkal pirmais sehd galā un saka: "Es jau schē esmu!" — Sakim par tahdu nelaimi wiſi prahdi suhd. Winsch dohma, — nu tresshu reiſi tu mani newinnes un skreen lā traſk to paschu zetu. Bet nela, eſis jau winu gaida.

Pascha laikā peenahk lapsa kuhma, un pasmeedamees saka: "Anzit, nu tawa bahrda pagalam." Pee tezeschanas nepalihds tschaklam buht; wiſi nahk zaur laiku.

A. D. (Latv. avis. 1857.)

96.* **Klusa ſirds dſeesma.**

Ik laut ar eng'lu mehlehm
Un wiſi ſtaifahm ſpehlehm
Es dſeedah twaretu
To dſeefmu, kas man ſirdi —
Lai wiſi dſirdetu.

Bet halsis ne-atrohdu,
Kas teiktu Deewa gohdu,
Kā mana dwehfeli —
Tik mihligi un ſkani
Tam dſeed un gawile.

Tad ſemigs klusu zeefchu
Un afaras ween leefchu
Sirds preekā — ſlumjibā. —
Behrns, winsch ſin tawu dſeefmu:
Winsch ſtaifahs ſirfnīā.

J. Neiten.

97. **No Rīgas us Peterburgu.**

No Rīgas us Peterburgu tagadīt wed trihs leelzeli. No Rīgas ar uguns fugi us Rehweli un Peterburgu, jeb pa dſelſeszelu us Dīnaburgu, Pleskawu un Peterburgu. Tad wehl vari braukt no Rīgas us Tehrpatu un no Tehrpatas braukſi maſā uguns fugi pa Mehtras upi un Pelpus eſaru us Pleskawu un no tureenes dſelſes zeta wagoni eelahpis us Peterburgu. Kur preeſchlaikds mehneſchus un nedekas pa labeem un ſliſteem zeeem ar wahgeem un ſirdſku us preeſchu bij jawelkabs, tur ta ūunga leelz dabas-ſpehki, lo zilwelu ſapraschana ſawā ſalpoſchana ir nehmusi, muhs tagad par weenu jeb diwi deenahm aifwada. — Par Rīgu, Rehweli un Tehrpatu tewim lo ſtabtſtih, turu par welto laika tehreſchanu. Rīgas Kalt-eelu no Daugavas malas gandrihs illatrs redſejis, tāpat lā Tehrpata ſtaifais Dohma-lalns un wezais Barſlai kara-kungs ar pliko galwu gan daudſeem paſihiſtami buhs. Leelohs juhras uguns-fugus ari iideenās pee Daugavas wareet redſeit; it ihpaſchi pa wehtras breeſmahm un juhras wilneem, kas lugineeleem war uſmahltees un ſas manim 1864tā gadā ap Ruhno ſalas, wezai mihfai Salazes tehwu mahjinai preti, galwinu it ralbu padarija, juhs manim — it ihpaſchi tee lawineeli un juhrmalneeli, wairak warat ſtabtſtih, nela es jums, un tadehk ari no Austruma juhrmalas un wiņas ſemeem, ſmilſchaineem kraſteem tuhdat ſchliſchohs. — No wezas ſtaifas Rehwelis rihta agrumā pee Klūſas juhras bijahm iſbraukſchi un wehl ilgu laiku us teem augsteem, miheeleem tohrneem at-pakat ſlatijobs, kur pehdiņas nedekas daschu reiſi it jaukus Deewa wahrduſ biļu dabujis baudiht. Lahtak un tahtak ſchliſhamees no ſemes ma-

las, debefs — kas to gadu Igaunu semi it bagatigi ar leetu apdahwi-naja — sahka mahltees, un pehz kahdas stundas leetus ar warenu weh-tru bij slahrt. Sawâ lajite — zekineku kambari luga deni — nekahdâ wihsé no breesmigahm galwas sahpehm un flima prahtha newaredams glahh-tees, pee Hochlantes falas luga wirspusé ussfrehju un tur labu pulku no saweem zeka beedreem atradu, scho stahwedamu un pee luga balkeem un tauwahm peekerdamohs, to fehsham in waidam, to kluſu pee semes gu-lam, it ka mirschanas stundina buhtu klahrt, — dauds eepreezinachanas te gan nebij! Kuga widu wehl bij ta wislabaka weeta, jo pa abeem ga-leem ta leela uhdens-mahja tik warigt schuhpulejahs, ka neapraduscham zilwelam redseſchana un dsirdeſchana suda. Bet sche luga widu tilai mas-tahdas ruhmes bij, kur waren's leetus no augſcheenes nebuhtu usgahſees, un wislabakâ laktâ diwi wihi matroschu drehbes us bentli fehdeja, wifu to plazi eenemdami. Es ar jaunu feewas-mahfu, so no Rehweles biju lihds nehmis un kas tapat no juhras-flimibas zeeta, ka es, it behdigis pee kahda staba pefstahjohs, pee fewis dohmadams: lad tu jel us to bentli waretu atfpirdinatees, kur tee diwi juhras putni fehſch, lam teefcham kahdu meerigu weetinu masak wajag, nela mums! — Raug sche — tee wihi sahl sawâ starpâ farunates: latwifli! Gelaibohs ar wineem wal-dâs, praſhu: no kureenes oſoht un us kureen braujoht u. t. pr. un pehz kahda laizina jau bijahm eepasinfchees; sche abi, Skultes draudses loh-zekti, kas manu wezu tehwu pee juhmalas it labi bij pasinuſchi, tuhdat mani un manu wahju zeka beedri mihligi aizinaja, lat fehſchoht us wiau bentli, wini — ka wezi juhras rohni — it brangi us wezo muzu waroht fehdeht, kas blakam stahweja, fawus melnohs ahdas-mehtekus nowilluſchi, muhs ar teem pret leetu fedsa, ar stipri sahliteem illeem meeloja un zaur to brihnischkigi atveeglinaja. Wifu zauru nalti mehs lohpâ palikam, fa-mehr Peterburgâ ſpirgti un weſeli ſchlihramees.

Fr. Dſtrene. (Bela beedr. 1867.)

98. Peterburga.

Nu Peterburga klahrt, milsu pilſſehta, daschu juhdſi garumâ un platumâ, pa abahm Newas upes puſehm; neſlaitami apſeltiti basnizu un pitu tohrni jau no tableenes preti ſpihd, faules starus atpalak mesdam. Lee-las Kreiweſemes bagatiba un gohds sche lohpâ weenott. Daschu nedelu ſchahs Keisara bruhtes widu eſmu ſadſihwojis, wiau paſchu un wiau ſtaſtas mahfas, kas us 10—20 werſtehm wiſaplahrt uſbuhwetas, Pehterhof, Barskoje-Selo, Pawlowſk, Dranienbaum u. t. pr. — eſmu apſatiſis un apbrihnojis, bet kas sche us pahra lapahm wifu to war iſteikt un iſtſtahſt, kas ſcheit redſams un baudams! Seere zaur garu platu Newas pro-ſpekti (taifnu eelu, kas ta wiſleelaka un bagatala wiſa Peterburgâ) ar ſawahm pilim un bohdehm, — apſtaiga Admirala (lara lugu wirfneela) plazi un apbrihno te Keisara pili, Pehtera ta pirma jahtneeka bildi us waren leelu Pinu-semes granita klints-gabalu stahwedamu, jeb Keisara Alekſandera I. augstu gohda-stabu, — eij us Ihsala plazi un apſtati Ihsala basnizas gresnumus no ahr- un eelschpuſes, un ſchim lepnam Deewa-na-mam lihdsas ta warena Keisara Nikolaja I. waſa-bildi, ta Keisara, kas scho basnizu ar dauds milioneem ir buhwejis un ar leelu ſtaſtumu puſch-lojis, — eij par ſtaltu Newas upes tiltu un met fawas azis us augſch-puſt un ſetjaspuſt, kur no wiſahm paſaules malahm tugi ir fabraukufſchi,

dahrgas mantaš atwesdami, — sehdees us maso uguns-kugi un aisbrauz par stundinu us Kronstætts-flansti, kur Kreewu walstes warenus karakugus un wiñu starpâ tohs melnus monitorus, kas wifapkahrt flansts walus, kas no Pinu krasta wifzeetakeem almineem usfrauti un ar stiprahm dseleßhm apezeetinati, wifas malas no juheras dibena iszekahs, neslaitamas leelgabalu mutes tewim rahdidami un eenaidneeku lugeem uhdens zeku us Peterburgu ar breesmigahm lohdehm aifflehgdami, — apfakti un apbribno to wisu un stahsti, ka Peterburga eft bijis. Ko zilvelu guðriba un spehls war isdohmaht un isdariht, to tu şehe vari atraft un no ta mahzitees.

Fr. Øfirne. (Bela beedr. 1867.)

99. Drohşchais mescha-kunga dehls.

Kahds meschakungs, kas Pohlös dsihwoja, stelleja ap wakaru sawu dehlu, puiku no 14 gadeem, us zeemu, kas bij tuwumä. Puika, us mahjahn atkal eedams un gandrihs tik 300 şohlus wehl no wezaku mahjahn nohst buhdams, eeraudsija us zela guðam kaut ko melnu, kas wiñam eešahkumä no tahleenes isskatijahs it kà suns. Gan bija tañ nakft stipri pee şala; swaignes mirdseja pee debeßs, ari mehneßs apspihdeja zefu, bet tak mehneßs gaişchumä it şkaidri newar redseht, tapehz ka mehneßs gaişchums dauds leetas sawadi rahda. — Kahdus şohlus us preekşchu gahjis, puika nu şkaidri redseja, ka tas, ko par suni bij turejis, bij wilks, kas zela widu tupeja, un, kà rahdijahs, us wiñu gaidija.

Sehnam bailes gan usgahja. Bet ko nu dariht? — Behgt no ta svehra? ko tas palihdseja? Waj tad svehrs wiñu nebuhtu panahzis? Ar reisi wiñam prahtha şchahwahs, kà wiñsch no şawa şkohlmeistera daschkahrt bij dsirdejis, ka eosoht prahthigi, kad meschâ şastohp ar lahzi, tuhlit pee semes mestees un neweenu lohzekli nekustinadams, it stihwi kà lîkkis palikt guðoht pee semes. — No bailehm pahrñemts nabaga puika dohmaja, ka tahds stikis wiñam ari palihdseşchoht isglahbtees no wilka sohbeem, un metahs pee semes us muti. Wilks nu şahka lehnam un apdohmigi tuwaki un tuwaki nahkt, apstahjahs pa brihscham, no tahleenes wehl şchnöhkeredams. Bet puika, pee semes guledams, nemas nekustinajahs.

Wilks nu palika drohşchaks, un nahza aisween tuwaki; gahja riñki apkahrt ap to puiku, beidsoht palika stahwoht pee sehna kahjahn, to apşchnöhkeredams un şchur un tur bakstdiams ar şawu purnu. Bet wiñur wilks wehl usgahja waj nu sahbakus, waj drehbes. Augstaki us galwas puši svehrs nu apohstija to nabagu sehnu, kamehr beidsoht pee pakauşcha usgahja wiñia plikas meeßas. Wilks tafs laisia it kahrigi, şchnöhkereja stipraki, knibinaja ar luhpahm, un it no preeka wiñam jau tilkas par muti tezeja, ka nu tukşcho wehderu wareshchoht pildiht ar tahdu gahrdu kumošu. Aisween stipraki un stipraki tas nu şchnöhkereja un laisia. Ar johni wiñsch pazehla kreiso preekşchkahju par nabaga sehna kaklu, ta ka puikas pakauşis bij starp wilka preekşchkahjahn.

„Nu gaidişchana wairs neka nepalihds! Jarauga, waj dsihwibu wareşchu glahbt, waj nè!“ Ta sehns pee şewis dohmaja, un ahtri kà sibens şagrabhis wilku pee abahm preekşchkahjahn-un ar wiñu şpehku to peewilzis pee şewis, ta ka tas wiñu newareja kohst ar şawem leeleeem sohbeem, puika nu şchahwahs us augşchu, un ar to

śmago nasti us muguras wińšch steidsahs us mahjahn. Wilks śchnahza breeśmigi, it kà rihkle wińam buhtu śaschnaugta un neschehligi plehśa ar pakałkahju nageem zaur sahbakeem un sekehm zauri sehna leelus tà, ka asins notezeja.

„Teht! Teht!“ Sehns kleedsa, ar śawa śmagu nasti laimigi pee šehtas-wahrteem pahrnahzis. — „Teht! Teht!“ Nahkat mani glahbt!“ Tà puika ais breeśmigahm bailehm jo stipraki kleedsa, jo śpehki wińam jau śahka sust; bet neweens nedsirdeja wińa kleegśchanu. Wahrti no eekschpuſes bij aisschauti; wiśi mahjas ūaudis jau guleja; sehns pawiśam bij noguris. — Ar rohkahm wińšch newareja peedauſiht pee wahrteem, jo ar abahm rohkahm wilks bij jatur zeet. — Tapat ari ar kahju wińšch nedrihksteja pee wahrteem dausilt, bih-damees, ka tad wilks wińu drihs waretu nogahst pee semes.

Pehdigi jaunu duhśchu un śpehku néhmis, atschugarni wińšch śweedahs ar śawu draugu — to wilku, pret wahrteem. Wilks nürdeja. Wiśi śuńi us reis śahka reet un weenā azumirkli wiśi pee wahrteem bij śaśkrehjuſchi. „Teht!“ sehns atkal kleedsa, „luhdsami attaiſeet schigli wahrtus waſā; manim ir weens wilks, — dsihws sakerts!“ —

Tagad wezais meschakungs dsirdeja śawa dehla balſi; mahte jau agraki bij atśkrehjuſi un atwehra wahrtus. Ari tehws nu bij klaht ar peelahdetu plinti rohkā, tuhlit gribedams nośchaut to swehru.

„Neśchaujeet, luhdsami neśchaujeet!“ dehls issauzahs, „wilks manim ir us muguras. Attaiſeet schigli peedarba durwis waſā!“ Atśchugarni peegahjis pee peedarba durim, un wiśu śpehku śanémis ar johni wińšch śweeda wilku peedarbā us kulu. Schè jau śuńi bij klaht, kas gaidija śakert wilku; tee nu kà bites wińam wiršū. Bet trihs śuńus wilks tak wehl neschehligi śakohda, pirms tika nogalinnats zaur lohdi.

100.**

Nah, aſ debes ſtehtit,
Šehehligi muhs ſwehtiht,
Iſraëla fargs un ažs
Sarga, glaba Tu muhs pats.
Jefus, Deewa jehrinsč,
Muhsu gans un Lehninsč!
Lawu krustu ſwehtijam,
Lawu krohni fagaidam.
Śwehts Gars, firſchu rohta
Mums no Deewa dohta!
Mahjās, mahjās wadi muhs,
Tur mums meers bes gala buhs.

G. Sokołowski.

Schahdas jo derigas skolas grahmatas ir drukatas un dabujamas
pee Ernst Plates wina drukatawā Rīgā pee Petera basnizas un wifās
žitās latv. grahmatu bohdēs:

tbl. lap.

Ahbeze, wifu jaunala, apgahdata, no E. Plates, zeturta, wis-	— 10
jaur pahrlabota un pawairota druka, us beesa papihra . . .	
Behrnu draugs. Jauna laisschanas-grahmata preelsch flohlahm	
apgahdata no E. Schroeder, Salas draudses mahzitaja	
Öhtra data	— 40
Trescha data	— 45
Behrnu upuri jeb flohlas dseefmu-grahmatina, kurā Widsemes	
un Kursemes dseefmu-grahmatu wissvarigalabs dseefmas un	
dseefmu-perchineas, fastahdijis un ar notehm weenojis E.	
Brandt, Palsmanes un Aumeistera dr. mahz.	— 40
Dseefmu frohnis. 100 dseefminas, us weenu un wairak balsam	
bseedamas. Flohlas-behrneem par labu apgahdatas no J.	
Baunit. Trescha druka	— 25
100 dseefmas un singes ar notehm no J. Kaltin un J.	
Baunit. Trescha druka	— 20
Dsih wibas zeffch, jeb Martina Lutera masais latkis ar Deewa	
wahrdeem salists un issfaidrots. Scho grahmatina flohlahm	
par labu faralstijis un fagahdajis Kahrlis Brandt,	
Palsmanes un Aumeistera draudses mahzitajs. Öhtra wis-	
jaur pahrlabota druka	— 30
Etnografija. Tas ir: Pasaules walstautas, winu daba,	
eraschas un dsihwe, ar tahn waijadfigahm tur peederigahm	
sinahm. Mahjahm un flohlahm. Tas feschas leelwalstu	
tautas: Krewni, Pruhchi, Austreeschi, Franzuschi, Leelbrita-	
neefchi (Angleefchi) un Italeefchi. Saralstijis E. Dünsbergs	— 60
Öhfa geografija, jeb: semes issstahstischana preelsch pagastu- un	
aprinku-flohlahm faralst. no D. Bank, Meschotnes dr. mah-	
zitaja. Öhtra pahrlabota un pawairota druka	— 25
Jautaschanas-grahmatina, jeb pamahzitajs aplahrtgahjeemei	
flohlmestereem un mahtehm, kā Mahrtina Lutera masa lat-	
kisa wahrdus jautajohr behrneem buhs issfaidro	— 15
Kanānas semes aprakstischana. No E. G. G. Groon,	
Leelwahrdes un Leel-Zumprawmuischias weza mahzitaja	— 40
Lettische Grammatik von Bielenstein. Geseeta	1 25
Broscheereta	1 —
Mahrtina Lutera latkis ar issfaidrofchanahm, ar dseefmu-	
un bishbeles-perchineem un ar diweem peelikum. apgahdat	
no L. Heerwagen	— 20
Pamahzitachana Kreewu walobā. Saralstijis Laubes In-	
driskis. Öhtra pahrtaitsta druka. Pirmais sohlis	— 30
Pasaules-stahstu-grahmata. Deriga preelsch flohlahm un	
mahjahm. Trescha, pehz muhsu laiku waijadfigahm pah-	
raiststa druka ar peelikumu no 1861—1875 un ar 46 bildehm.	
Tagad par lehtalo zenu	— 50
Preefschraksti preelsch teem, kas grib mahjās mahzitees	
rakstīt, apgahdati no R. Elste	— 15

Reh̄lenu usdohſchanas, us tahpeles reh̄linajamas. Sarakstitas	
no A. Tehrauda	— 30
Reh̄lenu isnahkumi no tām usdohſchanahm, kas us tahpeles	— 15
reh̄linajamas	
Slohasbehru latkismus, ieb Mahrtina Lutera masajs lat-	— 12
kismus ar peezeem peelikumeem. Sarakstijis D. Platſch	
Sw aigſchau, ieb Debeſs mahzibā ſkolahm par labu faral-	— 40
ſita no J. Dauge	— 40
Usdohſchanas galvā to reh̄linahit no J. Vankina	
Wadons geografijas mahzibā preelsch pagasta ſlohas-	
Sarakstijis D. Platſch	— 10
Wiſjau nača un wiſlehtala Kreewu Ahbezē	— 5
Bes ſchīhm grahmatahm ir manā grahmatu-hohde dabujamas wiſas	
zitas Latw. grahmatas, lā: Dſeefmu-, fprediku- un luhgſchanu-	
grahmatas, Kreewu-, Wahzu- un Latw. walodas-mahzibas un zitas ſinibū	
grahmatas, tāpat ari ſtahtsu-, paſalu-, ſingu-grahmatas u. t. pr.	

LATVIJAS NACIONALĀ BIBLIOTEKA

0302019421